

ALEXANDRU GHEORGHE
IONEL MĂȚAN
EMIL PÂRVULESCU

MUZA MAFTEI
CRISTEA GHEORGHE
ANGHEL PETRESCU

TUDOR DEACONU
GRIGORE CATANĂ
SILVIA ROTARU

DIRIGENȚIA ȘI CONSILIEREA

ghid metodologic

ALEXANDRU GHEORGHE
IONEL MĂȚAN
EMIL PÂRVULESCU

MUZA MAFTEI
CRISTEA GHEORGHE
ANGHEL PETRESCU

TUDOR DEACONU
GRIGORE CATANĂ
SILVIA ROTARU

DIRIGENȚIA ȘI CONSILIEREA

LUCRARE DE SPECIALITATE PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR
ÎN ACTIVITATEA EDUCATIVĂ

CUPRINDE:

- Aspecte metodologice ale implementării ariei curriculare: “Consiliere și orientare”;
- Conținutul activităților de Consiliere și orientare;
- Mijloace de realizare a obiectivelor ariei curriculare “Consiliere și orientare”;
- Opțiunea elevului pentru carieră - relația consiliere și orientare cu alte discipline școlare;
- Evaluarea activităților din cadrul orelor de Consiliere și orientare;
- Parteneriat în activitatea de Consiliere și orientare;
- Introducere în activitatea dirigintelui: proiectarea educațională la toate clasele gimnaziale și liceu;
- Tematica orelor de dirigenție propusă de programa curriculară a Ministerului învățământului și alte propuneri; colaborarea cu familia, cu alți factori educativi; fișa psihopedagogică a elevului; diagrama educativ atitudinală a elevului; despre caietul de observații zilnice asupra elevilor și a caietului dirigintelui aprobat de Ministerul învățământului;
- Proiecte de lecții la dirigenție la diferite clase etc.

CUI I SE ADRESEAZĂ LUCRAREA?

- Elevilor școlilor normale, colegiilor și facultăților, educatoarelor, învățătorilor și tuturor profesorilor din gimnaziu și liceu.

EDITURA “GHEORGHE ALEXANDRU” - CRAIOVA

Mulțumim inspectorilor școlari care au trimis materiale, cu sugestii metodice, tipuri de planuri de lecții, chestionare și teste de evaluare etc.:

Constantin Marcu insp. S.J.Dolj, Amelia Baciuc insp. S.J. Baia Mare, Marin Curculescu insp. S.J. Târgoviște, Daniela Gherghescu insp. S.J. Alexandria, Mihaela Done insp. S.J. Alexandria, Elena Simionică insp. S.J. Vaslui, Ecaterina Popescu ISJ Ialomița, Elena Mândru ISJ Miercurea Ciuc, Cecilia Macii ISJ Constanța, Marius Arbănaș ISJ Mehedinți, Visan Mihai ISJ Caraș Severin, E. Băjenaru - Călărași, Prof. Felicia Mureșan - Liceul Pedagogic Arad, Prof. Pavelea Tudor Daniel - Dir. Colegiul "George Coșbuc" - Năsăud, Prof. I. Sârbu - Șc. Norm. Craiova, Prof. Rodica Voiculescu - Se. Norm. Craiova, Măria Năpruiu - Șc. Norm. Craiova, Melania Sârbu - Șc. Norm. Craiova, Aurelia Istrate - Șc. 24 Craiova, Ursan Dorina CCD Călărași, Marieta Marancea - Cilieni Olt, Mandache Radu - Lic. de Artă Baia Mare, Prof. Albu Gabriela - Lic. Pedagogic Sibiu, Molnăr Elena - Baia Mare, Prof. Brad Măria - Colegiul Pedagogic Blaj, Prof. Dobrescu Aneta - Rm. Vâlcea, Tatiana Popa - Târgoviște, Ana Măria Petrescu - Târgoviște, Prof. Pavelescu Marilena - Târgoviște, Prof. Băltărețu F. - Șc. Normală Craiova, Alexandru Mitraiche - Se. Normală Craiova, Marcela Mihaela Pârvulescu - Rm. Vâlcea, Mihaela Daniela Săseanu - Craiova, Nicu Marcu - Director Șc. 31 Craiova, Franț Ioan - Lugoj, Anastasia Ghera - Caransebeș, Radu Monica - Târgoviște, Nedelcu Dan - Târgoviște, Câlțea Doru - Târgoviște.

Refent științific: Prof. Univer. Dr. Marin Stoica

Consilier literar al editurii: Prof. Dr. Radu Scorojitu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Dirigenția și consilierea: lucrare de specialitate pentru
învățământul preuniversitar / Alexandru Gheorghe
Miza Maftai, Ionel Mațan - Craiova: Editura
Gheorghe Alexandru, 2004

Bibilogr.

ISBN 973-8040-15-9

I. Gheorghe, Alexandru II. Maftai, Miza

III. Mațan, Ionel IV. Emil Pârvulescu

V. Cristea Gheorghe VI. Anghel

Petrescu VII. Tudor Deaconu VIII. Grigore Catană

IX. Silvia Rotaru

371.213.2

CUPRINSUL

Cuvântul autorilor.....	7
CAPITOLUL 1.....	7
1.1. Introducere în activitatea dirigintelui.....	7
1.2. Proiectarea educațională.....	9
1.3. Model conceptual al finalităților educației.....	9
1.4. Se poate planifica activitatea educativă?.....	10
1.5. Idealul și componentele activității educative.....	11
1.6. Intenția prezentului ghid este:.....	11
1.7. Ce cuprinde dirigenția?.....	12
1.8. Documentele și sarcinile muncii dirigintelui.....	12
1.9. Precizări cu privire la documentele aflate în atenția dirigintelui.....	13
1.10. Un model al caietului dirigintelui.....	13
1.11. Planificarea activității educative.....	14
1.12. Colaborarea cu familia.....	15
1.13. Fișele psihopedagogice ale elevilor.....	16
1.14. Colaborări ale dirigintelui.....	18

A. Colaborarea dirigintelui cu consiliul de administrație al școlii.....	18
B. Colaborarea dirigintelui cu profesorii clasei.....	19
C. Colaborarea dirigintelui cu familia elevului.....	19
1. Comitetul cetățenesc de părinți.....	19
2. Adunările cu părinții.....	19
3. Lectoratele cu părinții.....	20
4. Vizitele la domiciliu.....	20
5. Când și cum facem aceste vizite?.....	21
6. Consultațiile pedagogice acordate părinților.....	20
7. Corespondența cu părinții.....	21
8. Colaborarea cu alți factori.....	21
CAPITOLUL II	
VARIANTE ÎN CONCEPEREA UNOR SCENARII EDUCATIVE.....	21
2.1. Proiectul orei de dirigenție.....	21
2.2. Componenta educațională.....	22
2.3. Scenariul propriu-zis al activității.....	23
2.4. Cunoașterea de sine = condiție a succesului.....	24
2.5. A. Componenta - Educația pentru sănătate.....	25
2.6. B. Componenta - Educația prin și pentru cultură.....	26
2.7. Clasa a X-a - Pregătind vacanța de Crăciun - scenariu propriu-zis.....	27
2.8. C. Componenta - Educația bunului cetățean.....	28
2.9. Activitățile extrașcolare.....	29
2.10. Proiect de animație 1.....	31
2.11. Proiect de animație 2.....	32
CAPITOLUL III	
ANEXE.....	32
Anexa 1	
3.1. Criterii în evaluarea activității dirigintelui.....	32
Anexa 2	
3.2. Fișa psihopedagogică a elevului.....	34
Anexa 3	
3.3. Fișa psihopedagogică a elevului.....	36
Anexa 4.....	39
Anexa 5.....	39
3.4. O posibilă planificare a orelor de dirigenție pe un semestru.....	39
3.5. în loc de încheiere pentru dumneavoastră dragi editori.....	41
Anexa 6	
3.6. Sugestii practice pentru asigurarea succesului în munca educațională cu școlarul.....	43
3.7. "Caietul de observații zilnice asupra elevilor".....	43
3.8. Metode, procedee și tehnici de instruire pentru realizarea obiectivelor pedagogice.....	45
3.9. Fișa de caracterizare psihopedagogică a elevului (Elena Joița).....	45
3.10. Diagrama educativ-atiudinală a elevului.....	49
3.11. Testarea elevului de clasa I la început de an școlar.....	52
3.12. Chestionar pentru părinți nr. 1.....	52
3.13. Chestionarul nr. 2 - Cum îndrumă familia lectura elevilor?.....	53
3.14. în atenția domnului învățător (regimul zilnic al elevului în familie).....	54
3.15. Sfaturi pedagogice pentru învățători și părinți.....	55
Anexa 7	
3.16. Proiect didactic la dirigenție clasa a IX-a.....	56
3.17. Proiect didactic la dirigenție clasa a XII-a.....	57
3.18. Proiect didactic la dirigenție clasa a IX-a.....	58
3.19. Maxime și cugetări despre educatori.....	60
3.20. Și acum sunteți un posibil "Bun dirigințe"?.....	61
3.21. Câteva activități ale dirigintelui.....	61
PARTEA A DOUA	
CAPITOLUL IV	
IDEALUL EDUCAȚIONAL.....	61
4.1. Importanța educativă.....	61
4.2. Principii (principiile activității educative).....	62

4.3. Principiile programei și aplicării ei.....	62
4.4. Componentele educației și repartiția anuală a orelor de dirigenție.....	63
4.5. Obiectivele generale pentru fiecare componentă a educației.....	63
A. Managementul grupului educat.....	63
B. Educația pentru sănătate.....	63
C. Educația bunului cetățean.....	64
D. Educația prin și pentru cultură și civilizație.....	64
E. Educația pentru timpul liber.....	64
F. Educația pentru viața de familie.....	65
G. Cunoașterea psihopedagogică, autocunoașterea în vederea dezvoltării carierei.....	65
CAPITOLUL V	
Obiective particulare pentru fiecare componentă educativă pe nivele de învățământ.....	65
5.1. Managementul grupului educat.....	65
5.2. Educația pentru sănătate.....	66
5.3. Educația bunului cetățean.....	68
5.4. Educația prin și pentru cultură și civilizație.....	69
5.5. Educația pentru timpul liber.....	70
5.6. Educația pentru viața de familie.....	71
5.7. Cunoașterea psihopedagogică, autocunoașterea în vederea dezvoltării carierei.....	71
5.8. Ore la dispoziția educatorului.....	73
CAPITOLUL VI	
Propuneri de teme și obiective pe clase pentru fiecare componentă educativă.....	73
6.1. A. Managementul grupului educat - clasa a V-a.....	73
B. Clasa a VI-a “Îmi plac colegii mei, am nevoie de ei!”.....	73
C. Clasa a VII-a “Suntem uniți. De ce? Când?”.....	74
D. Clasa a VIII-a “Colegii mei mi se potrivesc?”.....	74
E. Clasa a IX-a Organizarea colectivului clasei, distribuirea sarcinilor.....	75
F. Clasa a X-a Dirigințele, colegul nostru.....	75
G. Clasa a XI-a Ce ne unește? Ce ne desparte?.....	75
H. Clasa a XII-a Conflicte în grup.....	76
6.2. A. Educația pentru sănătate - Clasa a V-a Sănătatea și igiena individuală.....	76
B. Clasa a VI-a: Boli infecțioase și contagioase.....	77
C. Clasa a VII-a: Am mai crescut? (Pubertatea - temă diferențiată pentru fete și băieți).....	78
D. Clasa a VIII-a: Sănătatea mea și a grupului.....	79
E. Clasa a IX-a: Regimul de viață și activitate al elevului de liceu.....	80
F. Clasa a X-a: Igiena muncii intelectuale.....	80
G. Clasa a XI-a: Întâlnirile băieți - fete. Prietenia și iubirea.....	81
H. Clasa a XII-a: Cum mă pregătesc pentru viața de familie?.....	82
6.3. A. Educația bunului cetățean; clasa a V-a; Drepturile și îndatoririle elevului.....	83
B. Clasa a VI-a: Buna cuviință sau arta conviețuirii.....	84
C. Clasa a VII-a: Părinții și profesorii prietenii noștri.....	84
D. Clasa a VIII-a: Manifestări pe care le acceptăm și manifestări pe care le respingem.....	85
E. Clasa a IX-a: Drepturile și îndatoririle de liceu.....	86
F. Clasa a X-a: Legile și democrația.....	87
G. Clasa a XI-a: Tineretul și lumea contemporană.....	88
H. Clasa a XII-a: ONU și drepturile omului.....	88
6.4. A. Clasa a V-a: Educația prin și pentru cultură: Frumosul în fiecare zi lângă noi, prin noi....	89
B. Clasa a VI-a: Tradiții locale.....	90
C. Clasa a VII-a: Sunt cu cărțile nu sunt singur.....	91
D. Clasa a VIII-a: Zestrea spirituală a familiei mele.....	92
E. Clasa a IX-a: Orașe și sate (zestrea lor peste ani).....	92
F. Clasa a X-a: Călătoria și descoperirea marilor frumuseți.....	93
G. Clasa a XI-a: Universități celebre.....	93
H. Clasa a XII-a: Pe marile drumuri ale lumii și vieții.....	94
6.5. A. Educația pentru timpul liber, Clasa a V-a: Regimul zilnic al elevului.....	95
B. Clasa a VI-a: Ce este timpul liber și cum îl folosim?.....	95
C. Clasa a VII-a: Timpul liber în natură.....	95
D. Clasa a VIII-a: Atenție la detalii.....	96
E. Clasa a IX-a: Gimnastica în timpul liber.....	96

F. Clasa a X-a: Timpul prieten sau dușman?.....	97
G. Clasa a XI-a: Timpul mai prețios ca aurul.....	98
H. Clasa a XII-a: Loisirul, element al stilului de viață.....	98
6.6. A. Educația pentru viața de familie, Clasa a V-a: Familia mea.....	98
B. Clasa a VI-a: Istoricul familiei.....	98
C: Clasa a VII-a: Activități casnice.....	98
D. Clasa a VIII-a: Vârste și sexe în familie.....	99
E. Clasa a IX-a: Microgrupul familiei.....	99
F. Clasa a X-a: Problemele mele și problemele familiei.....	100
G. Clasa a XI-a: Cum mi-aș construi o casă?.....	100
H. Clasa a XII-a: Cauze și perioade de criză în familie.....	100
6.7. A. Cunoașterea psihopedagogică, autocunoașterea în vederea dez. carierei, Clasa a V-a:	
Eu cine sunt, cum sunt?.....	101
B. Clasa a VI-a: îmi place, nu-mi place.....	101
C. Clasa a VII-a: De ce învăț eu?.....	102
D. Clasa a VIII-a: Eu cred că sunt.....	103
E. Clasa a IX-a: Timpul și energia mea. Cum le valorific?.....	103
F. Clasa a X-a: Unde și cum aș vrea să trăiesc?.....	104
G. Clasa a XI-a: Linia vieții mele.....	104
H. Clasa a XII-a: Valoarea mea.....	105
6.8. ore la dispoziția educatorului.....	106
CAPITOLUL VII	
ACTIVITĂȚI EDUCATIVE EXTRAȘCOLARE ȘI ÎN AFARĂ DE CLASĂ.....	106
7.1. Timpul liber al elevului.....	106
7.2. Cercuri cu caracter artistic.....	107
CAPITOLUL VIII	
Colaborarea cu alți factori educaționali.....	108
CAPITOLUL IX	
Alte forme ale activității dirigintelui.....	109
9.1. Colaborarea cu consiliul de administrație al școlii.....	109
9.2. Colaborarea cu familia.....	109
PARTEA A TREIA	
Niveluri ale consilierii	
CAPITOLUL X	
CONSILIEREA.....	110
10.1. Consilierea.....	110
10.2. Caracteristicile relației de consiliere.....	110
10.3. Chestionar: “Cât de bine îmi organizez timpul”.....	111
10.4. Rezolvarea conflictelor.....	111
10.5. Definirea și clasificarea problemei.....	112
10.6. Lărgirea perspectivei.....	112
10.7. Formularea scopurilor generale și intermediare.....	112
10.8. Elaborarea unui plan de acțiune și programarea lui.....	113
10.9. Modalități noi de a gândi planul vieții.....	113
10.10. Evaluare și revizuire.....	113
10.11. Chestionar de evaluare.....	116
10.12. Abilități de comunicare.....	116
10.13. Activitate.....	117
10.14. Chestionar practic: “Învață să privești mai departe”.....	118
10.15. Chestionar practic: “Construiește-ți încrederea în tine însuși”.....	119
10.16. Chestionar practic: “Cum cred că sunt și cum mă văd alții”.....	119
10.17. Chestionar practic: “Eu acasă, la școală, pe stradă”.....	120
10.18. Chestionar practic: “Ce înseamnă a fi politician?”.....	120
10.19. Chestionar practic: “Cum mi-ar plăcea să fiu?”.....	121
10.20. Chestionar practic: “Cum mă văd colegii?”.....	121
10.21. Chestionar practic: “Cât de bine mă cunosc?”.....	123
10.22. Chestionar practic: “Care sunt calitățile și defectele mele?”.....	123
10.23. Chestionar practic: “Tot despre băieți și fete”.....	124
10.24. Chestionar practic: “Gânduri despre noi”.....	124

10.25. Chestionar practic: “Stilul de viață”.....	125
Fișe de muncă independentă.....	126
- Fișa 15 - Fumatul și dependența de nicotină.....	127
- Fișa 16 - Consiliere educațională: “Careul”.....	127
- Fișa 17 - Consecințe.....	127
- Fișa 18 - Alcoolul și dependența de alcool.....	127
- Fișa 19 - Drogurile și dependența de droguri.....	127
<i>PARTEA A PATRA</i>	
CAPITOLUL XI	
CÂTEVA ASPECTE GENERALE PRIVIND CONSILIEREA ȘI ORIENTAREA.....	130
CAPITOLUL XII	
ASPECTE METODOLOGICE ALE IMPLEMENTĂRII ARIEI CURRICULARE - Consiliere și Orientare.....	131
CAPITOLUL XIII	
CONȚINUTUL ACTIVITĂȚII DE CONSILIERE ȘI ORIENTARE.....	134
CAPITOLUL XIV	
MIJLOACE DE REALIZARE A OBIECTIVELOR ARIEI CURRICULARE – „Consilierea și Orientarea”.....	135
CAPITOLUL XV	
RELAȚIA CONSILIERII ȘI ORIENTĂRII CU ALTE DISCIPLINE ȘCOLARE.....	136
CAPITOLUL XVI	
EVALUAREA ACTIVITĂȚILOR DIN CADRUL ORELOR DE CONSILIERE ȘI ORIENTARE	137
CAPITOLUL XVII	
AUTOCUNOAȘTEREA.....	139
CAPITOLUL XVIII	
PARTENERIAT ÎN ACTIVITATEA DE CONSILIERE SI ORIENTARE.....	139
Anexa 8	
a) Proiect de activitate didactică Consiliere și Orientare clasa a VI-a: Alcoolul și tutunul dăunează grav sănătății.....	140
b) Proiect de activitate didactică clasa a X-a: Adolescență fără drog!.....	143
- Fișa nr.2, Cazul nr.1 și Cazul nr. 2.....	145
c) Proiect de activitate didactică clasa a X-a: Traficul de ființe umane.....	145
d) Proiect de activitate didactică clasa a VI-a: Conflicte ce sunt și cum le putem preveni.....	147
e) Proiect de activitate didactică clasa a IV-a: Valori care-mi ghidează viața.....	149
CAPITOLUL XIX	
Repere metodice pentru aria curriculară.....	150
Consiliere și orientare în gimnaziu și liceu.....	150
Învățământul gimnazial.....	150
Tematică 1. Lumea în care trăim.....	150
2. Metode și tehnici de învățare eficientă.....	151
3. Comunicarea.....	152
4. Autocunoașterea.....	152
5. Rezolvarea conflictelor.....	152
6. Socializarea.....	153
7. Alimentația.....	153
Învățământul liceal.....	154
1. Autocunoașterea - intercunoașterea.....	154
2. Comunicarea.....	154
3. Educarea copiilor.....	155
4. Alimentația.....	155
5. Comportamente indezirabile.....	156
6. Elemente de educație antreprenorială.....	156
7. Piața muncii.....	156
8. Rezolvarea conflictelor.....	157
9. Metode și tehnici de învățare eficientă.....	157
10. Gospodărirea clasei.....	158
11. Orientarea carierei.....	158
12. Autoorganizarea activității.....	159
13. Utilizarea surselor de informație.....	159

a) Planificări ale activității educative anuale și semestriale.....	160
b) Plan managerial - Comisia diriguiților clasa a IX-a.....	163
c) Planificarea calendaristică la dirigenție clasa a IX-a.....	165
Bibliografie.....	167

Cuvântul autorilor

Lucrarea “Dirigenția și Consilierea” o considerăm ca fiind necesară la data actuală în învățământul preuniversitar, întrucât domeniul educației mai ales după Revoluția din decembrie 1989, se află într-o criză, ce se manifestă printre altele și prin confuzii și dificultăți principiale, organizatorice și chiar metodice.

Lipsa unor obiective clare și a unor conținuturi adecvate etapei, precum și penuria tematică în proiectarea programelor educative cu clasa de elevi, impune o încercare de clarificări, de rigurozitate și orientare mai fermă spre formarea tinerei generații în acord cu imperativele sociale actuale și de perspectivă.

Imprecizia conceptelor și a obiectivelor cere o claritate a acestora și asigurarea unei mai bune informări asupra intențiilor educative, întrucât este necesar să se știe încotro se îndreaptă acest proces de educare.

Ministerul învățământului încă din 1994, a elaborat o nouă programă curriculară a activității educative în învățământul preuniversitar, care reprezintă cadrul de realizare a întregii activități educative cu obiective generale și particulare, cu o tematică precisă pentru dirigenți și consilierul școlar.

De aceea, autorii prezentei lucrări au respectat aceste documente oficiale ale Ministerului învățământului care au fost trimise în școli și pe marginea acestor documente, noi am amplificat acțiunile programei curriculare cu o planificare model în activitatea educativă, dar mai ales în activitatea consilierului școlar, care are sarcina de orientare școlară și profesională a viitorului cetățean al României.

Am elaborat scenarii didactice la diferite clase, atât în cadrul orelor de dirigenție, chestionare pentru elevi și părinți, am anexat două fișe psihopedagogice elaborate de specialiștii din domeniul pedagogiei (Ion Holban și Elena Joița); am indicat în atenția dirigintelui cum să folosească mai întâi “Caietul de observații zilnice” asupra elevului și a “Caietului Dirigintelui” inițiat de Ministerul învățământului; a fost elaborată diagrama educativ-educatională a elevului pe care trebuie să o completeze dirigenții iar în anexă am expus mai multe documente necesare atât dirigintelui, cât și Consilierului școlar.

Prin publicarea acestei lucrări dedicată tuturor cadrelor didactice care își desfășoară activitatea în învățământul preuniversitar, oferta educativă va câștiga prin rigurozitate și operativitate, tinzând spre formarea personalității libere, capabilă să se integreze fără dificultăți prea mari într-o societate aflată în profunde și rapide transformări economice, politice, sociale și culturale.

Lucrarea este interesantă nu numai pentru cadrele didactice care lucrează la catedră, dar și elevilor colegiilor pedagogice și studenților din facultăți, viitoare cadre didactice.

Autorii

CAPITOLUL I

1.1. INTRODUCERE ÎN ACTIVITATEA DIRIGINTELUI

Paginile ce conțin aceste contribuții se doresc un sprijin concret pentru toți dascălii care caută soluții mai bune în munca de conducător al unei clase, adresându-se în egală măsură:

- celor cu mai puțină experiență, pentru a se orienta mai repede și mai ușor în complexitatea muncii educative;
- celor care au întrerupt sau au neglijat o perioadă această activitate;
- celor care au o bună experiență, pentru a face comparații și pentru a-i incita la găsirea unor soluții noi.

Dacă cele prezentate vă satisfac, e bine: ați găsit un sprijin sau poate o confirmare a propriei munci. Dacă nu vă satisfac, veți analiza, veți judeca, veți respinge și poate veți veni cu ameliorări.

Argumente pentru un ghid al dirigintelui.

Ca reacție pozitivă la un conservatorism de neînțeles și la o recesiune păgubitoare în planul muncii dirigintelui, au început să apară atât la nivel central cât și în județe, numeroase materiale teoretice și practice, care, pornind de la o valoroasă bibliografie română și mondială, încearcă să relanseze și să revigoreze un subsistem esențial: EDUCAȚIA, ca tip particular de acțiune socială. Din păcate, aceste materiale ajung foarte greu sau nu ajung deloc în mâna celor care au nevoie de ele.

Preocupările pentru formarea și devenirea individului spre esența condiției umane au reprezentat întotdeauna un efort special al societății. Interesul pentru instrucție și educație a fost prezent în toate timpurile și societățile, ca o necesitate de rangul întâi; afirmația o putem susține și prin câteva opinii consacrate:

“Dacă omul n-a primit decât o educație defectuoasă sau rea, el devine cel mai îngrozitor animal pe care l-a produs pământul. De aceea legiuitorul trebuie să facă din educația copiilor prima și cea mai serioasă din preocupările sale.”

Platon

“Peste tot unde educația a fost neglijată, statul a primit o lovitură funestă”.

Aristotel

“Pe drumul spre anul 2000, educația este mai urgentă decât însăși hrana”

Mircea Malița

Educând, ne propunem formarea unor oameni cu virtuți caracteristice perioadei istorice, căci a educa “... înseamnă a conduce, deci a îndruma pentru un scop” iar “acțiunea de a conduce și noțiunea de *nicăieri* (s.n.) se exclud reciproc. A conduce undeva nu e de ajuns: destinația educației este prin definiție pozitivă. Educăm ținând spre *adevăr*, spre *bine*, spre *frumos* - și nu spre *neadevăr*, spre *rău*, spre *urât*” (V. de Landsheere, 27, p.7).

Este un truism afirmația că actul educativ, privit sub aspectul importanței, al implicațiilor și perspectivelor este deosebit de dificil și complicat, în care nu se pot impune șabloane, reguli și norme *rigide* (reguli și norme dar nu rigide). O astfel de părere implică, în aparență, o contradicție de conținut, ades formulată și dezbătută:

- deși nu se pot impune “constrângeri” de programare, planificare și operaționalizare, specialiștii (teoreticieni și practicieni), propun recomandări, orientări și chiar soluții...;

- dacă actul educativ este dificil de cuantificat și evaluat, există totuși prea multă reticență și rezistență în abordarea concretă a diverselor posibilități și soluții, măcar ca ghid orientativ ce ar putea fi preluat creativ (nu limitat);

- dacă o “planificare” dintr-o zonă a țării nu se “potrivește” în altă zonă, comportamentul și virtuțile așteptate la un moment dat de societate, ar trebui să se potrivească oriunde...

ȘI DACĂ suntem de acord cu cele formulate mai sus, atunci nu ne rămâne decât să-i dăm dreptate lui G. de Landsheere ca “a lăsa pe profesori să lupte absolut singuri cu dificultățile sub cuvânt că le respectăm independența și creativitatea, înseamnă a dovedi lipsă de realism (27 p. 266).

Și într-adevăr, socotim (poate și dumneavoastră sunteți de acord) că nu ni se subminează și nu ni se știrbește autonomia **dacă**:

- la întocmirea planificării semestriale ni se oferă o listă orientativă cu teme adecvate pentru fiecare nivel de clasă și pentru fiecare obiectiv (pentru că am intrat în “criza” și ne-am repetat fiind autoconstrâns de lipsa momentană de imaginație, de faptul că nu ne-am consultat cu elevii clasei, etc.)

- am avea la dispoziție seturi de scenarii sau conținuturi după care să ne putem orienta și cu care să ne putem compara.

- am dispune de materiale ca studiul de caz sau roll-play;

- am putea consulta (prin cabinetul metodic al școlii) o bibliografie corespunzătoare conținuturilor informaționale propuse de temele ce urmează să le realizăm;

Din sondajele efectuate într-un mare număr de școli ale unor județe, reiese că o parte dintre diriginți nu prezintă interes pentru perfecționarea teoretică în domeniul educativ, iar o altă parte renunță cu ușurință chiar la propria experiență acumulată în planul practicii, ajungând la concluzia demolatoare a gratuității și inutilității unui program coerent de educație (la nivel de județ, școală, clasă). Aceștia *se prefac* a căuta noutăți și soluții într-o libertate lipsită de orice obligații, fără însă a le găsi.

Categoria - evident majoritară - de diriginți care *a ars* înainte de '89, ard și acum în creuzetul în care se distilează valorile umane, duce o sisifică, dar conștientă și acceptată "povară" în perimetrul dificultăților de autoperfecționare, găsind soluții, care însă nu o mulțumesc. Și caută în continuare...

1.2. PROIECTAREA EDUCAȚIONALĂ

E. Planchard definește *educația* drept o acțiune sistematică exercitată de adulți asupra copiilor și adolescenților cu scopul de a-i pregăti pentru viața pe care vor trebui și vor putea să o trăiască într-un mediu dat.

Etimologic, cuvântul provine din latinescul *educare*, cu sensul de a crește, a îngriji, a conduce de la o stare la alta.

Această definiție demonstrează ca *educația vizează o finalitate*. Sunt apoi selecționate valorile ce urmează a fi transmise, sunt alese metodele și mijloacele cele mai potrivite, se asigură o organizare corespunzătoare a activității, procedându-se în conformitate cu o anumită comandă socială și respectându-se anumite principii și norme cunoscute într-o măsură mai mică sau mai mare (și aplicate cu un anumit grad de relativitate).

Unii autori (8, 34, 27) sintetizează finalitățile acțiunii educaționale ca fiind:

a) - **ideal educațional**, concretizat în tipul de personalitate solicitat de condițiile sociale ale unei etape;

b) - **scopul**, ca o anticipare pe plan mintal a desfășurării și a rezultatelor ce urmează a fi dobândite; el vizează finalitatea unui complex de acțiuni educaționale determinate; (ex. formarea sentimentelor de respect față de alții și față de sine, respectul față de muncă, formarea deprinderilor și obișnuințelor igienico-sanitare etc.);

c) - **obiectiv educațional**, care este o reflectare anticipată a rezultatului învățării (actului educativ), ce se produce în cadrul unei secvențe educaționale, concentrându-se asupra rezultatului la care va trebui să se ajungă și care va putea fi detectat, măsurat și evaluat.

Orice experiență educativă ne va conduce spre aceeași concluzie formulată de Ion Nicola (32, pag. 72), că "numai anticipând în cele mai mici detalii obiectivele unei acțiuni educaționale vom reuși să precizăm căile ce vor trebui urmate pentru a le realiza".

În ultimul timp definirea obiectivelor operaționale devine o problemă cotidiană și deosebit de necesară pentru toate disciplinele de învățământ, constituind un reper și pentru orele de dirigenție.

E drept că nu totul poate fi direct observabil și măsurabil, și deci eficiența în această zonă se sustrage posibilităților de cuantificare imediată, explicită și implicită, ceea ce nu trebuie să descurajeze eforturile de căutare/găsire a modalităților științifice de evaluare.

1.3. MODELUL CONCEPTUAL AL FINALITĂȚILOR EDUCAȚIEI

1. La nivelul sistemului educațional

- a. Ideal pedagogic;
- b. Scopuri pedagogice;
- c. Obiective pedagogice generale;

2. La nivelul procesului de învățământ

- a. Obiectiv pedagogic general (reflectă obiectivele generale ale sistemului de învățământ)
- b. Obiective pedagogice specifice (intermediare);
 - pe laturi ale educației;
 - pe niveluri, trepte, cicluri de școlarizare;

- pe discipline (module interdisciplinare) de învățământ;
- c. Obiective pedagogice concrete (operaționale);
- pe capitole (în cadrul activității didactice, lecției etc.)
- pe activități didactice.

În activitatea concretă pornim de la cunoașterea idealului și scopurilor pedagogice, dar identificăm și formulăm obiectivele cu cel mai scăzut grad de generalitate, obiectivele operaționale.

În funcție de aceste obiective operaționale derulăm formularea unui scenariu de desfășurare a orei și selectăm conținuturi informaționale adecvate.

Pornind de la aceste considerente, se sintetizează ideea că **proiectarea educațională** presupune trei parametri fundamentali:

a) - precizarea finalităților ce vor fi urmărite la nivelul sistemului de învățământ, al unei verigi a acestuia sau a unei activități educative concrete; deci: *ideal, scopuri, obiective*. Astfel educația rămâne sub semnul improvizației și spontaneității. **(CE VREM SĂ REALIZĂM?)**

b) - elaborarea tehnologiei de realizare a obiectivelor stabilite, ca rezultat al analizei multiplelor variante posibile (și nu prin descurcare la fața locului), ceea ce presupune un plan (orientativ) **(CUM PUTEM REALIZA?)**

c) - stabilirea instrumentelor de evaluare a eficienței (ca “proces de apreciere a calității sistemului educativ sau a unei părți”) **(CU CE EVALUEZ?)**

Așadar, *proiectarea* presupune: *stabilirea obiectivelor, a temelor, a modalităților și resurselor sub formă de proiect*, toate activitățile încadrându-se în sistemul curriculum-ului. Totodată se are în vedere organizarea, desfășurarea și evaluarea orei de dirigiență prin prefigurarea demersului în funcție de rezultatele finale așteptate. Este vorba despre discutata planificare, împotriva căreia s-au auzit și se mai aud unele voci.

1.4. SE POATE PLANIFICA ACTIVITATEA EDUCATIVĂ?

Este o întrebare (voit retorică) ce se dorește un semnal ca “în esența ei planificarea nu include numai ideea unei ordonări sistematice și a unei selecții de priorități, ci și ideea desfășurării în timp a unui proces” (14. pag. 65)

Referindu-se la întregul proces de formulare a personalității, planificarea educației este nu numai *posibilă*, dar și *necesară*, fiind un șir de acțiuni izolate, ci un sistem unitar și cu perspectivă, reclamând serioase și profunde cunoștințe specializate. Poate tocmai lipsa acestor cunoștințe și abilități generează o anumită respingere față de caiete, planuri, fișe, caracterizări, care - dacă sunt făcute superficial și neprofesionist - sunt *denumite scriptologie și birocrație* fără eficiență și deci inutile. Să mai socotim și unele modele, foarte complicate, produse de o parte dintre specialiști și practicieni, modele care descurajează pe cea mai mare parte a diriginților, în principal pe cei care nu au beneficiat de o pregătire corespunzătoare.

Herbart spunea:

“Există o pregătire a **artei** prin **știință**; o pregătire a inteligenței și inimii, care preced practica educativă. Și numai grație acestei pregătiri *experiența* - ce ne-o putem dobândi numai *în cursul activității practice*, devine instructivă pentru noi. Numai prin acțiune, prin practică, învățăm *arta* și dobândim *tactul, talentul*...”

Dar în practică, învață arta numai acela care a pătruns mai înainte știința, care și-a asimilat-o și care astfel a determinat dinainte impresiile viitoare, pe care experiența le va face asupra lui”

Deci sunteți diriginți. Sunteți adeptul ideii că activitatea educativă este un act irepetabil, spontan, creativ și deci orice anticipare, programare, planificare ar afecta specificul ei? Și că imaginația, improvizația, inspirația, talentul ar fi suficiente pentru a asigura reușita unei activități educative? Dacă da, atunci mai citiți odată paragraful introductiv și nu uitați: enunțul aparține pedagogului Herbart și a fost scris cu mult înaintea apariției termenilor de “tehnologie didactică”, “design instrucțional”, “proiectare”, “curriculum”.

Fără a fetișiza rolul proiectării (așa cum adesea s-a întâmplat) trebuie să-i precizăm locul în contextul general al activității dirigințului ca *demers prospectiv-anticipativ*, continuat firesc prin realizarea propriu-zisă a activității și finalizat prin autoevaluarea dirigințului.

1.5. IDEALUL ȘI COMPONENTELE ACTIVITĂȚII EDUCATIVE

Scopul și idealul educațional a cunoscut o mare varietate de identificări de-a lungul timpului. Astfel, Platon atribuia drept scop educației capacitatea de a da sufletul și corpului întreaga frumusețe și perfecțiune de care sunt susceptibile. Pentru I. Kant, educația urmărea realizarea întregii perfecțiuni de care natura omului este capabilă. J. Dewey aprecia că educația nu trebuie să fie o pregătire pentru viață ci educația este viața însăși, iar Montaigne susține că a educa înseamnă a forma oameni, nu specialiști. La rândul său, Durkheim definește drept scop al educației, trezirea și dezvoltarea la copil a unor stări fizice, intelectuale și morale impuse de societatea politică și mediul social.

Idealul educațional al școlii românești este întemeiat pe tradițiile umaniste, pe valorile democrației și pe aspirațiile societății românești și contribuie la păstrarea identității naționale. Idealul educațional al școlii românești constă în dezvoltarea liberă, integrală și armonioasă a individualității umane, formarea personalității autonome și creative.

În vederea atingerii acestui ideal, educația este concepută ca o rezultată a acțiunii sistemice, interdisciplinară, în sensul:

- a) managementului grupului;
- b) educația pentru sănătate (sănătatea ca stare de “bine”);
- c) educația bunului cetățean;
- d) educația prin și pentru cultură și civilizație;
- e) educația pentru timpul liber;
- f) educația pentru viața de familie;
- g) cunoașterea psihopedagogică, autocunoașterea în vederea dezvoltării carierei.

în conformitate cu principiile “Convenției cu privire la drepturile omului”, educația trebuie să dezvolte:

- Respectul față de semenii ca valoare interiorizată, solid ancorată în structura personalității;

- Respectul și stima față de sine;
- Planificarea existenței personale;
- Convingerea că orice comportament își are consecințele sale;
- Rezistența la presiunile sociale.

Personalitatea matură, eficientă trebuie să dovedească:

- extensia simțului Eu-lui, printr-o participare activă la toate domeniile vieții (economic, social, politic, distractiv, etc.);

- depășirea egocentrismului, capacitatea de a dovedi toleranță, compasiune;
- echilibru emoțional, autocontrol, toleranță la frustrare, autoacceptare;
- perceperea, gândirea și acționarea în conformitate cu realitatea externă;
- capacitatea de a fi ea însăși, de a dovedi simțul umanului, intuiție, autoobiectivitate;
- trăirea în armonie cu o filosofie de viață unificatoare, o concepție clară, un ideal.

1.6. INTENȚIA PREZENTULUI GHID ESTE:

1. să faciliteze realizarea unei proiectări adecvate în plan educațional;
2. să sprijine **diriginții** în operațiunea de încadrare a orelor de dirigenție pe obiective educative în planul anual și de perspectivă;
3. să suplimenteze nevoia de informații a dirigintelui privind cunoașterea obiectivă a elevilor în primul rând și chiar a oricărui individ cu care intră în contact;
4. să stârnească dorința de a stăpâni metodele cunoașterii și autocunoașterii, precum și cele de modelare a personalității umane;
5. să cultive dorința dirigușilor de a avea atitudine critică și de a depăși sugestiile și soluțiile oferite, propunând variante îmbunătățite;
6. să prezinte proiecte model pentru o posibilă structură și desfășurare a orelor de dirigenție;
7. să aducă, în atenția diriginților o bibliografie selectivă de un real sprijin în perfecționare;

8. să convingă despre necesitatea unui **Caiet al dirigintelui**, simplu, , operațional, eficient și util.

1.7. CE CUPRINDE DIRIGENȚIA?

Realizarea activității dirigintelui presupune cunoașterea problemelor legate de:

- organizarea, conducerea și realizarea sintalității colectivului de elevi;
- metodele de cunoaștere și studiere a personalității copilului;
- metodele de stimulare și intervenție modelatoare a personalității;
- design instrucțional;
- noțiuni clare de morală;
- cunoștințe de sociologie;
- bun-simț și integritate caracterială;
- metode și procedee de organizare și realizare a orelor educative și extrașcolare;
- imagine clară asupra componentelor educației și a interdisciplinarității în realizarea lor;
- cunoștințe privind particularitățile psiho-anatomico-fiziologie ale copilului și adolescentului.

Fără a intra în detalii, se recunoaște că este vorba despre o activitate dificilă, complexă și din păcate insuficient cunoscută și ca atare prea adesea organizată într-un mod neprofesional. Dirigenția se constituie într-un “subsistem al activității educative în ansamblu și se desfășoară sub conducerea dirigintelui cu aportul elevilor unei clase și al factorilor educativi - familie, instituții de educație extrașcolară, de stat și particulare, de cultură și sociale de la nivelul localității” (11.).

Activitatea dirigintelui nu se poate reduce doar la o oră de dirigenție (stabilită prin planul de învățământ), ci cuprinde totalitatea acțiunilor și operațiunilor care vizează obiective și sarcini precise.

În sinteză, **dirigenția trebuie să cuprindă:**

- a. organizarea clasei și a colectivului de elevi ca microgrup cu particularități distincte;
- b. organizarea estetică a clasei, pregătirea, menținerea ordinii și curățeniei;
- c. organizarea comitetului de părinți, atragerea acestora spre a sprijini activitatea clasei și a școlii;
- d. acțiuni educative directe în planificarea, organizarea și desfășurarea unor teme și activități specifice;
- e. îndrumarea părinților și elevilor în cazuri de: criză de personalitate, afecțiuni diverse, abandon școlar, insucces școlar, abateri grave, stări conflictuale etc.
- f. armonizarea influențelor educative la nivelul colectivului pedagogic al clasei, părinților și altor factori educativi.
- g. cunoașterea personalității fiecărui elev și întocmirea fișei psihopedagogice, la sfârșit de ciclu elaborând pe această bază caracterizarea finală.
- h. asigurarea unității relației elevi-părinți-diriginte.

1.8. DOCUMENTELE ȘI SARCINILE MUNCII DIRIGINTELUI

A. Documentele ce trebuie completate de diriginte sunt:

- catalogul clasei;
- fișa psihopedagogică a fiecărui elev;
- caracterizarea finală;
- caietul dirigintelui;

B. Documentele ce trebuie consultate de diriginte:

- Legea învățământului;
- Statutul cadrelor didactice;
- Regulamentul școlar;
- Convenția cu privire la drepturile omului / Convenția cu privire la drepturile copilului.

C. Sarcinile dirigintelui (selectiv):

- organizează, conduce și desfășoară activități educative cu clasa la care a fost numit de către directorul școlii (consiliul de administrație);
- se preocupă de cunoașterea elevilor și a microgrupului pentru realizarea sintonizării;
- urmărește cum se asigură ordinea, curățenia și atmosfera generală în sala de clasă ce i s-a repartizat;
- ține legătura cu profesorii care predau la clasă, în scopul armonizării și optimizării eforturilor acestora;
- realizează evaluarea comportamentală, acordă notele și stabilește mediile la purtare; când e cazul, supune situația disciplinară dezbaterii consiliului pedagogic;
- întocmește mediile generale ale elevilor, ține legătura cu familia prin vizite, ședințe, lectorate, invitații la școală;
- propune la nevoie soluții asigurând consultanță psihopedagogică, în calitate sa de specialist în domeniul educației;
- organizează diverse acțiuni cu clasa de elevi, în funcție de necesități, posibilități, solicitări (sărbătorirea unor evenimente din viața elevilor, excursii, vizite, programe artistice, acțiuni publice și/sau umanitare etc.);
- sprijină orientarea școlară, încurajează și stimulează participarea elevilor la cercuri, concursuri, olimpiade, întreceri etc.
- comunică familiei periodic situația disciplinară a elevilor (adeseori confidențial). Orice diriginte care se respectă, ar trebui ca la începutul fiecărui an școlar să aibă în atenție următoarele:
 - a. starea, dotarea și organizarea sălii de clasă, ce își propune să realizeze în sala respectivă în anul școlar pe care îl începe, folosindu-se de bugetul școlii, comitetul de părinți, îndemânarea și simțul gospodăresc al clasei, sponsori, alte ajutoare.
 - b. ce își propune pe linie educativă, metodică, psihopedagogică pentru îmbunătățirea activității sale ca diriginte: (ameliorarea situației la învățătură, performanțele și starea disciplinară, cercetări psihopedagogice, sondaje, chestionare, comunicări, programe artistice, sondaje, vizite, excursii, lecții deschise, publicații, cercuri, simpozioane etc.).

1.9. PRECIZĂRI CU PRIVIRE LA DOCUMENTELE AFLATE ÎN ATENȚIA DIRIGINTELUI

- a) CATALOGUL este un document oficial, tipizat, ce se completează la începutul anului școlar conform instrucțiunilor de pe prima pagină. La aceste instrucțiuni mai trebuie adăugate următoarele îndatoriri ale dirigintelui:
 - păstrarea și completarea în condiții grafice, estetice și igienice corespunzătoare;
 - completarea situației statistice la sfârșitul fiecărui semestru și la sfârșitul anului școlar;
 - calcularea mediilor generale ale fiecărui elev;
 - completarea mediilor după examenele de corigente;
 - legarea, șnuruirea și parafarea; pe ultima pagină se lipește un triunghi de hârtie pe care se scrie: prezentul catalog al clasei ... pentru anul școlar... conține un număr de ... file și un număr de ... elevi. Data și semnăturile directorului și ale dirigintelui după încheierea anului școlar și completarea corectă a catalogului;
 - urmărește scrierea mediilor în Registrul matricol, atât la sfârșitul anului școlar cât și după examenele de corigentă.
- b) REGISTRUL MATRICOL este un alt document oficial în care sunt înscrise mediile elevilor pe discipline și clase. El se completează de către secretarul școlii, sau un cadru didactic împuternicit. Numărul matricol al fiecărui elev trebuie să corespundă cu numărul din catalog.
- c) FIȘA PSIHOPEDAGOGICĂ a fiecărui elev este un instrument sistematic de cunoaștere a elevului. Se completează la sfârșitul unui ciclu școlar, la transferul elevului sau în alte cazuri când e solicitată.
- d) CAIETUL DIRIGINTELUI este instrument - pivot al activității dirigintelui. Caietul trebuie întocmit la începutul unui ciclu școlar, completat constant și în mod expres, transmis de la un diriginte la altul atunci când continuitatea activității educative a unui profesor nu poate fi respectată.

1.10. UN MODEL AL CAIETULUI DIRIGINTELUI

Caietul dirigintelui poate avea următoarea structură:

I. Date generale despre colectivul de elevi:

1. Catalogul clasei

Cap tabel:

Nr. crt.	Nume prenume	Data nașterii	Locul nașterii	Numele părinților	Ocupația loc de muncă	Adresa	Obsv.
1.							
2.							

2. Orarul clasei (pt. un ciclu școlar V-VIII sau IX-XII)

3. Catalogul profesorilor clasei

Cap tabel:

Nr. crt.	Obiect	Numele profesorilor				Obsv.
		Cls. V IX	Cls. VI X	Cls. VII XI	Cls. VIII XII	
1.						
2.						

4. Responsabilitățile elevilor în colectiv

Cap tabel:

Nr. crt	Responsabilitatea	Numele elevului				Obsv.
		Cls. V	Cls. VI	Cls. VII	Cls. VIII	
1.						
2.						

5. Caracterizarea psihosocială a clasei.

1.11. PLANIFICAREA ACTIVITĂȚII EDUCATIVE

1. *Planul general* al activității educative - va cuprinde obiectivele generale ale activității educative propuse la clasa respectivă pentru un ciclu școlar (vezi planificarea activității educative în anexă).

Cap tabel:

Nr. crt.	Obiective propuse	Perioada de timp	Măsuri/Acțiuni propuse	Obsv.
1.				
2.				

O variantă detaliată a aceluiași plan general poate cuprinde activități raportate la obiectivele propuse:

Cap tabel:

Nr. crt.	Obiectiv propus	Tip activitate educativă propusă	ORA de dirigenție	Colaborări	Activități extrașcolare	Obsv.

1.						
2.						

Obiectivele fundamentale propuse în planul general trebuie identificate printre componentele activității educative prevăzute în programă (ex: educația bunului cetățean, educația pentru sănătate, etc.).

Dacă din analiza situației clasei rezultă obiective imperative care nu-și găsesc corespondența printre cele prevăzute de programa, se poate apela la orele la dispoziția profesorului.

2. *Planul anual* al activității educative conține caracterizarea clasei sub aspectul schimbărilor survenite în anul școlar precedent și obiectivele specifice ce decurg din situația existentă.

Cap tabel:

Nr. crt.	Obiectiv propus	Repartiția orelor de dirigenție		Alte activități educative	Colaborări	Obsv.
		Semestrul I	Semestrul II			
1.						
2.						

3. Planul semestrial al orelor de dirigenție

Cap tabel:

Nr. crt.	Tema propusă	Data	Obsv.
1.			
2.			

1.12. COLABORAREA CU FAMILIA

1. Comitetul de părinți de clasă;
2. Graficul vizitelor la domiciliul elevilor;
3. Graficul ședințelor, lectoratelor cu părinții, evidența întâlnirilor cu părinții.

IV. Colaborarea cu alți factori

1. Colaborarea cu conducerea școlii;
2. Colaborarea cu profesorii clasei;
3. Graficul asistentelor la orele clasei;
4. Colaborarea cu persoane și instituții din afara școlii.

V. Alte date despre elevi

1. Situația la învățătură

Cap tabel:

Clasa	Total elevi	Promovați	Amânați	Corigenți			REPETENȚI/ TOTAL
				ob.	ob.	ob.	
a V-a							
a VI-a							
a VII-a							
a VIII-a							

2. Evidența elevilor cu probleme speciale
3. Situația absențelor

Cap tabel:

Clasa	Total elevi	Total absențe	Absențe motivate	Absențe nemotivate	Media abs./elev	Obsv.
a V-a						
a VI-a						
a VII-a						
a VIII-a						

1.13. FIȘELE PSIHOPEDAGOGICE ALE ELEVILOR

VI. Însemnări

3. Cunoașterea psihopedagogică a elevilor

“Nu poți să-i înveți pe alții ceea ce nu știi.
Nu ajunge să știi bine ceva pentru a-i învăța pe alții
Trebuie să știi CUI te adresezi și CUM să o faci”
(P. Klapper)

Din perspectiva elementelor fundamentale ale instruirii (elevul, sarcinile de lucru, strategiile de învățare etc.), cunoașterea elevilor nu reprezintă un scop în sine, ci o premisă a desfășurării eficiente a activității diferențiate de instruire-educare. Particularitățile individuale ale elevilor determină diferențieri în: modalitățile de acțiune, cerințele și rezultatele obținute.

Principiile cunoașterii psihopedagogice a elevilor sunt:

- educatorul cunoaște elevul educându-l, îl educă cunoscându-l;
- cunoașterea elevului are ca finalitate o corectă orientare școlară și profesională ca indicator al împlinirii personale;
- activitatea de cunoaștere este un continuum pe tot parcursul vieții școlare a elevului.

Ea presupune două etape:

- a) etapa de observare, de documentare și *explorare*;
- b) etapa de discriminare a informațiilor culese, de interpretare, de comparare.

Metodele cunoașterii psihopedagogice a elevilor

Dintre **metodele empirice** de cunoaștere a individualității umane atragem atenția asupra celor mai uzuale:

a) **fiziognomia** sau cunoașterea bazată pe extrapolarea unor trăsături de personalitate din trăsăturile fizionomiei persoanei inspectate. S-a constatat experimental că există anumite concordanțe între aspectele fizionomice și anumite particularități psihice, dar nu putem vorbi despre ele la vârsta copilăriei când atât constituția fizionomică cât și personalitatea sunt în plină formare, cristalizare.

b) **grafologia** sau cunoașterea psihologică prin analiza producțiilor grafice. Acestea pot fi relevante în diagnoza personalității, dar prezenta metodă presupune o pregătire suplimentară, de specialitate în domeniu. Putem recomanda extrapolarea prin analiza producțiilor grafice a unor trăsături cum ar fi: simțul ordinii, conformismul, disciplina intelectuală, dar cu multă prudență la vârsta școlară întrucât și scrisul este în plin proces de căutare a stilului personal.

Metodele științifice de cunoaștere psihopedagogică a elevilor cunosc o mare varietate și diversitate. Recomandăm utilizarea: observației, experimentului, a testelor și a anchetelor, a studiului de caz.

A. **OBSERVAȚIA** - constă în surprinderea manifestărilor tipice, constante, definatorii ale comportamentului, utilizarea observației ca metodă de cunoaștere psihopedagogică presupune respectarea unor condiții:

- observația să fie programată;
- datele constante să fie consemnate imediat;
- observația să surprindă situații cât mai variate;

- să se apeleze la tehnici suplimentare de înregistrare (foto, audio, video, e te.)
- datele consemnate să fie corect interpretate psihopedagogice;

Observația poate fi spontană: axată pe o temă, directă, asistată, participantă (observatorul se integrează temporar situației, grupului). În ciuda unor neajunsuri, observația rămâne metoda predilectă de colectare a informațiilor despre elevi, în activitatea curentă instructiv - educativă. Recomandăm consemnarea imediată a informațiilor obținute prin observație deoarece, pe de o parte, memoria ne poate juca feste privind fidelitatea păstrării informațiilor, iar, pe de altă parte, uitarea poate estompa fapte semnificative. De asemenea, știință și prudență în interpretarea datelor.

B. EXPERIMENTUL - îl definim ca o provocare intenționată a manifestării fenomenelor, concomitent cu varietatea condițiilor de manifestare, sau drept “metoda prin care verificăm o ipoteză”

Experimentul constă în producerea unor situații în care factori relevanți sunt pe rând verificați, în timp ce ceilalți factori rămân constanți. El se poate desfășura în două forme: natural (în condiții obișnuite pentru subiecți) și de laborator (în condiții artificiale). Organizarea unui experiment presupune constituirea unor grupe de control și una sau mai multe grupe experimentale.

C. ANCHETA - prin această metodă se culeg date de tipul întrebare - răspuns. Specificul metodelor de tip anchetă constă în posibilitatea de cunoaștere a copilului cu ajutorul lui însuși și exprimarea cantitativă a opiniilor, atitudinilor și impresiilor. Ancheta poate să ia forma: convorbirii, interviului sau chestionarului, analiza biografică (anamneză), analiza produselor activității.

D. TESTELE PSIHOLOGICE - sunt probe standardizate ce implică o sarcină de îndeplinit, identică pentru toți subiecții examinați și o tehnică precisă pentru evaluarea rezultatelor.

Testele psihologice se clasifică în funcție de procesele și funcțiile psihice vizate: de inteligență, de memorie, de interese, de aptitudini etc. Ele pot fi individuale sau colective, testele au un caracter constatativ, iar pentru un diagnostic complex, specialiștii folosesc o grupare de teste denumită “baterie de teste”. Este o metodă de cunoaștere care necesită cunoștințe de specialitate și de aceea este un instrument al specialistului (psiholog).

E. STUDIUL DE CAZ - reprezintă o metodă de cunoaștere complexă, interdisciplinară (apelează la informații medicale, pedagogice, psihologice, sociologice) și se utilizează în analiza elevilor problemă. Numim elevi problemă atât elevii care prezintă diferite forme de inadaptare școlară cât și elevii supradotați. În cazul primilor, studiul de caz se folosește în scopul identificării domeniului, cauzelor care au indus situația de inadaptare. Pentru elevii supradotați, metoda urmărește identificarea adevăratelor potențiale care solicită atenția suplimentară a educatorului precum și investigarea eventualelor piedici, facilități în calea performanței, în vederea acționării adecvate.

Prin această metodă comportamentul individual este cercetat în ansamblul cadrului general (socio - psiho - medico - pedagogic) cu accent pe analiza informațiilor. Se utilizează în acest scop: documente oficiale și personale, chestionare, teste psihologice, interviuri, observații, etc.

În continuare, un astfel de model, după R. Mucchielli:

Nr. crt.	PREZENT	TRECUT	VIITOR
1.	Problema: motivul pentru care este un caz	Istoricul problemei	Proiect educativ preconizat
2.	Starea pedagogică	Istoricul situației școlare	Prevederea nivelului maxim atins
3.	Starea intelectuală	Istoricul dezvoltării intelectuale	Prognoza nivelului maxim atins
4.	Starea fizică, sănătatea	Istoricul dezvoltării fizice, sănătății	Prevederea sănătății

5.	Nivelul de maturizare (independența, autonomia)	Istoricul dezvoltării ontogenetice	Prognoza dezvoltării ontogenetice
6.	Personalitatea (temperament, fire și caracter)	Istoricul dezvoltării personalității	Prognoza dezvoltării personalității
7.	Relațiile sociale (grup de apartenență, poziție în grup)	Istoricul condițiilor sociale, relațiilor	Prognoza dezvoltării relațiilor sociale
8.	Ocupații extrașcolare	Istoricul vocației	Planuri profesionale
9.	Relațiile familiale	Istoria familiei	Prognoza relațiilor familiale

Notă: În anexa 2 și 3 vă prezentăm două modele de fișe pedagogice, oferindu-vă posibilitatea alegerii modelului adecvat stilului dvs.

1.14. COLABORĂRI ALE DIRIGINTELUI

A. Colaborarea dirigintelui cu consiliul de administrație al școlii

Dirigintele dispune de un întreg evantai de forme și posibilități pentru realizarea sarcinilor educative ce-i revin. Ora de dirigenție este numai una dintre ele. procesul complex de formare a tânărului nu se poate realiza însă exclusiv prin munca dirigintelui. El este "obligat" să colaboreze cu ceilalți factori educativi. În această activitate de colaborare, dirigintele urmărește: unitatea obiectivelor educative, claritatea și ierarhizarea lor (în funcție de vârsta elevilor, realitatea școlară) etc. În acest sens înțelegem colaborarea cu Consiliul de administrație al școlii, care îl poate sprijini pe diriginte în probleme ca: școlarizarea unor elevi, rezolvarea unor abateri grave de la disciplina școlară, probleme ale delincvenței juvenile etc.

B. Colaborarea dirigintelui cu profesorii clasei

Profesorul - diriginte nu este singurul educator și unicul responsabil de creșterea și educarea elevilor dintr-o clasă întrucât asupra lor se exercită atât influența familiei cât și a tuturor profesorilor clasei. Contribuția și influența acestora trebuie corelată și orientată pentru realizarea obiectivelor educaționale comune; deci raporturi de strânsă colaborare între diriginte, profesorii clasei și familia elevului. Realizatorul acestor raporturi este dirigintele.

La nivelul școlii, dirigintele realizează o strânsă cooperare între toți profesorii care predau la clasa respectivă. El stabilește contacte, dialog continuu cu aceștia; el este animatorul și coordonatorul activităților lor educative.

Modalitățile și cadrul realizării acestor raporturi sunt: schimbul de impresii realizat în pauze, dezbaterile în cadrul comisiei diriguitorilor, discuțiile cu prilejul asistentelor făcute de către diriginte la profesorii clasei etc. În aceste situații se realizează informarea reciprocă asupra situației clasei, găsirea unor soluții concrete pentru anumite probleme, explicații pentru anumite situații ale clasei, ale unui elev, nivelul de pregătire la diferitele obiecte de studiu, înclinații, preferințe, comportare la lecții etc.

Dirigintele discută cu ceilalți profesori:

- probleme legate de învățatură și frecvența elevilor: notele primite, ritmicitatea notării, nivelul de pregătire într-un anumit moment, gradul de pregătire la un anumit obiect, olimpiadele școlare, absențele, cauzele acestora etc.;

- probleme organizatorice și educative: ținuta elevilor, respectarea unor măsuri stabilite de diriginte, măsuri luate pentru disciplina clasei etc.;

- probleme legate de activitățile extrașcolare: serbări, excursii, competiții sportive, vizite, discotecă etc.;

Ce probleme soluționează?

- cunoașterea temeinică a clasei și a fiecărui elev de către toți profesorii;

- stabilirea obiectivelor activității educative și evaluarea - periodică - a muncii educative;

- cunoașterea modului în care elevii participă la lecții, își formează deprinderi de munca intelectuală;

- tratarea unitară a elevilor de către toți profesorii clasei (frontul comun!).

C. Colaborarea dirigintelui cu familia elevului

“Familia este prima instituție socială care se ocupă de educarea copiilor și tinerilor, iar de calitatea acestei educații depinde deseori întreaga evoluție interioară a tânărului”. (Dicționar de pedagogie, E.D.P. București 1979).

Funcția educativă a familiei constă în formarea primelor deprinderi de viață, transmiterea primelor cunoștințe, sentimente sociale, a primelor virtuți. Alături de școală familia, exercită cea mai mare influență asupra copilului. În acțiunea comună a acestor doi factori, rolul conducător revine școlii. Scopul acțiunilor lor este însă unitar.

Formele de colaborare ale dirigintelui cu familia

1. Comitetul cetățenesc de părinți - se constituie la nivelul fiecărei clase. Comitetul este format din 3-5 membri (e bine să se rotească) dintre care unul este dirigintele. Membrii comitetului își atribuie sarcini și responsabilități: președinte, vicepreședinte, casier etc.

Atribuțiile comitetului:

- asigură unitatea de influențe educative;
- sprijină informarea și pregătirea pedagogică și psihologică a părinților pentru participarea lor eficientă la activitatea de educație;
- antrenează părinții la soluționarea unor probleme ale clasei: vizitarea unor elevi școlarizați, soluționarea unor probleme administrativ-gospodărești, sponsorizarea unor activități organizate de clasa sau școala etc.

Dirigintele stimulează activitatea comitetului de părinți și cointereesează pe toți părinții în realizarea obiectivelor educative ale clasei precum și a celor social-gospodărești și cultural distractive. El trebuie să dovedească principialitate, demnitate, corectitudine și tact pedagogic.

2. Adunările cu părinții - prin ele se asigură legătura cu părinții elevilor pe parcursul anului școlar, schimbul de experiență, confruntarea opiniilor și căutarea soluțiilor pentru activitățile educative. Astfel se realizează unitatea atitudinilor și acțiunilor educative ale părinților, relațiile de colaborare între ei și influența educativă asupra copiilor.

Adunările au o tematică precisă, fixată la începutul anului școlar. Tematica poate viza;

- analiza activității instructiv-educative a clasei, evoluția fiecărui elev;
- depistarea cauzelor care determină rezultatele la învățătură;
- probleme legate de frecvența elevilor, aspecte ale comportării acestora, ținuta etc.;
- inițierea părinților în stimularea dezvoltării personalității copiilor lor. La începutul anului școlar, întrunirea cu părinții realizează;
- analiza activității comitetului de părinți pentru anul școlar precedent, alegerea comitetului de părinți și desemnarea reprezentanților în comitetul de părinți al școlii,
- precizări privind activitatea pentru întregul an școlar.

De regulă, întrunirile au loc o dată pe semestru (sau de câte ori e nevoie). La adunarea curentă se anunță tema pentru adunarea viitoare. Se pot programa adunări comune la care să participe părinți și copii.

Întrunirile cu părinții contribuie la ridicarea nivelului pedagogic al părinților, la îmbunătățirea condițiilor de activitate educativă în școală și în familie.

3. Lectoratele cu părinții - în cadrul lor se dezbate probleme de educație a copilului în familie și în școală.

Lectoratele se organizează o dată pe semestru cu părinții elevilor dintr-un ciclu de învățământ. Ele sunt conduse de unul dintre directori, de un cadru didactic desemnat de consiliul de administrație al școlii, sau de responsabilul comisiei diriginților.

Lectoratul își poate alege un comitet format din: un responsabil cu problemele organizatorice, unul cu probleme de secretariat și unul cu probleme financiare.

În cadrul lectoratelor cu părinții se prezintă, se dezbate tematici pedagogice și de educație. Ele pot fi urmate de programe artistice, culturale, sportive.

Teme pentru lectorate:

- Copilul meu, o necunoscută;

- O zi din viața copilului meu (program de activitate);
- Căldura familiei - garanția stabilității emoționale a copilului;
- Ce-mi doresc pentru copilul meu;
- Sănătatea psihică, morală și fizică a familiei;
- Examenele și copiii noștri;
- Limbajul copilului - oglinda familiei;
- Cei șapte ani de acasă;
- Educație - religie - morală;
- Părinții - model pozitiv pentru copii;
- Cine și cum trebuie să organizeze timpul liber al copiilor noștri;
- Școală și familia - concurență sau complementaritate;
- Respectul pentru casă (blocul), orașul (satul - cartierul) - țara mea;
- Norma - libertate și prejudecată în educație;
- Cariera copilului;
- Conviețuirea generațiilor - mod de viață românesc;

4. **Vizitele la domiciliu** - constituie o formă specifică de colaborare. Prin ele se realizează contactul nemijlocit al dirigintelui cu condițiile concrete de viață și educație ale copilului în cadrul familiei. Astfel dirigintele poate cunoaște:

- modul de organizare și petrecere a timpului de activitate și recreere;
- atmosfera din familie;
- date importante din viața copilului;
- nivelul material și cultural al familiei;
- concepția părinților despre instrucție și educație;
- influența (felul și măsura) educativă exercitată asupra copilului de către părinți, bunici, frați mai mari, rude, prieteni.

Pe lângă aceste date (consemnate în caietul dirigintelui) se pot lua măsurile necesare pentru a asigura copilului un climat educativ propice dezvoltării personalității sale. În urma acestor vizite, dirigintele își poate cunoaște mai bine elevii, poate înțelege multe din aspectele comportamentului lor, rezultatele la învățătură, unele manifestări comportamentale și poate lua măsurile potrivite, adecvate pentru dezvoltarea armonioasă a personalității copiilor.

5. Când și cum facem aceste vizite?

Vizitele pot fi spontane sau planificate. Este important ca dirigintele să se pregătească pentru ele. În situații speciale pot fi antrenați unu-doi membri din consiliul de administrație al școlii sau din comitetul de părinți.

Este potrivit ca:

- frecvența vizitelor să fie mai mare la începutul anului școlar pentru o primă cunoaștere a familiei și a condițiilor de viață;
- dirigintele vizitează toți elevii (mai devreme sau mai târziu în funcție de problemele ce le pun);
- dirigintele urmează să nu discute de fiecare dată aceleași probleme;
- în efectuarea vizitelor ține seama de programul părinților și al elevilor;
- el poate anunța vizita sau poate merge neanunțat.

6. **Consultațiile pedagogice acordate părinților** - se pot desfășura la școală, în familie, sau de către psihopedagogul școlar.

Situațiile în care se acordă consultații:

- la solicitarea părinților;
- la domiciliul elevului;
- părinții sunt chemați la școală pentru a rezolva anumite probleme.

Consultațiile pot fi individuale sau în grup. Ele se rezuma de obicei la o singură problemă. Aceasta poate fi: situația la învățătură a copilului, cercetarea cauzelor ce au determinat o anumită situație și căutarea măsurilor adecvate pentru îndreptarea ei, comportamentul elevului, manifestări neașteptate, o situație specială apărută în familie sau într-un grup de elevi, probleme biologice sau psihologice specifice vârstei etc.

Dirigintele trebuie să se pregătească pentru aceste consultații, să studieze situația concretă care va fi discutată, să studieze materiale de pedagogie și psihologie. În realizarea consultației trebuie să dovedească o atitudine plină de tact, înțelegere, stimă, respect și interes față de problemă, părinți și copii. Pentru documentare și realizare efectivă dirigintele poate consulta specialiști.

7. **Corespondența cu părinții** - se recurge la această modalitate în cazul părinților ce domiciliază la distanță mare de școală, iar elevii locuiesc în internat sau în gazda sau să suplinească vizitele la domiciliu și consultațiile (în condiții speciale).

Dirigintele poate comunica părinților:

- rezultatele la învățătură și comportare (la fine de semestru sau an școlar);
- invită părinții la școală pentru ședința cu părinții sau pentru o situație specială;
- îi felicită pentru rezultatele deosebite obținute de elev la învățătură, olimpiade școlare, etc.

Mijloace de corespondență cu părinții mai sunt:

- însemnările înscrise în carnetul de elev;
- observațiile făcute pe lucrările sau caietele elevilor. Corespondența cu părinții nu substituie colaborarea directă cu aceștia.

8. Colaborarea cu alți factori

Din momentul în care a preluat clasa (grupul) - dirigintele (educatorul, învățătorul) își concepe legăturile cu:

- alte școli din țări și din alte țări;
- cu biserica (sau alte confesiuni);
- instituții din localitate sau județ (primărie, armată, tribunal, presă, radio, televiziune, inspectorat silvic, centre de librării, biblioteci, muzee, teatru, operă, inspectorate de cultură);
- dirigintele aduce spre clasa lui personalități, reprezentanți ai diferitelor instituții, părinți care să ajute la deschiderea elevilor spre tot ceea ce-i poate ajuta la setea de cunoaștere, la dragostea pentru tot ce e în jurul nostru ce s-a făurit și trebuie păstrat, îngrijit, dezvoltat;
- sensibil la dorințele copiilor (serbări, excursii, cercuri etc.) dirigintele îi inițiază în tainele vieții ajutat de cei mai diverși factori (artiști, părinți, oameni din stat sau din oraș pasionați și talentați).

CAPITOLUL II

VARIANTE ÎN CONCEPEREA UNOR SCENARII EDUCATIVE

Teme sugerate în conformitate cu componentele activității educative prevăzute de programă

2.1. PROIECTUL OREI DE DIRIGENȚIE

1. *Pregătirea anterioară a temei:* cunoașterea temei de către elevi, documentare, distribuirea de sarcini elevilor, procurarea mijloacelor necesare.

2. *Desfășurarea propriu zisă:* organizarea clasei și asigurarea atmosferei afectiv atitudinale: - inductiv (de la particular), deductiv (de la general), analogic (de la cazuri similare sau antitetice).

3. *Încheiere:* - formularea concluziilor și anunțarea temei viitoare.

Pentru orice modalitate, ora de dirigenție ar putea avea un pretext: un film, o operă literară, un text, un caz cunoscut, un proverb, o caricatură etc.

Analizând și comparând diferite variante și modalități ale proiectului orei educative, am ajuns la o formă care aplicată cu discernământ ar putea constitui un ghid valabil, putând avea următoarea structură:

Clasa:...

Componenta educativă: ...

Tema:...

I. Obiective operaționale:

II. Resurse: - materiale:

- mijloace tehnice necesare:

III. Metode

IV. Scenariul didactic

1. Captarea și orientarea atenției

2. Legătura cu tema și motivația
3. Anunțarea temei și a obiectivelor operaționale
4. Conducerea și desfășurarea activității
5. Asigurarea feed-back-ului și evaluarea
6. Concluzii:

Alte modalități de desfășurare a orei de dirigenție:

- a) vizite la muzeu, casă memorială, grădina botanică, acasă la un sculptor, pictor, compozitor, scriitor, etc.
- b) invitarea unor specialiști, personalități (medici, arhitecți, pictori etc.)
- c) organizarea unei serbări, a unui medalion literar, activități cultural artistice (8 martie, concert de colinde etc.)
- d) dezbateri

A. Componenta educațională:

2.2. CUNOAȘTERE - AUTOCUNOAȘTERE

Tema: *Autocunoașterea*

OBIECTIVUL GENERAL: cunoașterea psihopedagogică în vederea autocunoașterii.

OBIECTIVE SPECIFICE:

- stabilirea propriei identități;
- obiectivarea imaginii despre sine - identificarea calităților, defectelor și a modalităților de echilibrare a personalității.

Clasa a V-a

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

- să fie capabil să-și definească propria-i identitate (nume, prenume, vârstă, roluri, statusuri);
- să-și cunoască calitățile personale și să le poată "exploata";
- să-și identifice stilul de munca. TEMA: **Eu, cine sunt, cum sunt?** Obiective pe tema:
- stabilirea propriei identități;
- cunoașterea trăsăturilor de caracter;
- stabilirea stilului de muncă;
- identificarea relațiilor cu cei din jur. Clasa a VII-a

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

- să-și conștientizeze calitățile și defectele, talentele și inabilitățile;
- să înțeleagă echilibrul dintre defecte și calități;
- să-și promoveze calitățile, talentele. TEMA: **Talentele, calitățile, defectele mele!** Obiective pe temă:

- să-și identifice talentele, calitățile, defectele;
- să înțeleagă îmbinarea compensatorie a calităților și defectelor;
- să-și promoveze talentele, calitățile. Clasa a VIII-a

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

- să-și obiectiveze autoaprecierea;
- să-și conștientizeze "atuu"-rile personale. TEMA: **Eu cred că sunt...**

Obiective pe temă:

- să realizeze autoaprecierea, observarea
- să-și conștientizeze calitățile, defectele, statutul, imaginea de sine

2.3. SCENARIUL PROPRIU-ZIS AL ACTIVITĂȚII

Clasa a V-a

1. Dirigintele cere fiecărui elev să-și scrie un autoportret pe care ar urma să-l trimită la o asociație (club, organizații) și din care să i se poată deduce un portret fizic și moral. Se cere elevilor să nu-și semneze cu numele real "autocaracterizarea" ci cu un pseudonim pe care să-l țină minte. Li se precizează să-și schițeze un portret fizic, psiho-moral (calități specifice, defecte majore) și social (roluri sociale - statutul în colectivul clasei și în familie, în cartier) astfel marcat, să poată fi mai ușor recunoscut.

2. Se adună toate autoportretele și se redistribuie elevilor într-o ordine aleatoare. Se cere fiecărui elev să citească atent "portretul" pe care l-a primit și să încerce să-l identifice.

3. Prin sondaj, se citesc câteva portrete cu posibilele identificări exprimate și se cere elevilor să se autorecunoască.

4. Se precizează “modelul” cel mai potrivit al unei autocaracterizări, cu indicarea reperelor;

- portret fizic: înălțime, greutate, culoarea ochilor, părului, alte particularități - portret psihomoral: calități intelectuale, senzoriale, deprinderi bine însușite, talente, aptitudini, calități morale recunoscute, defecte ale comportamentului, ale caracterului;

- poziția în familie (față de frați, părinți, bunici, alte rude) în clasă - raportat la prieteni, adversari, la colectiv în general; poziția în microgrupul din cartier - vecini, prieteni.

5. Se recomandă drept “tema de reflexie” autoportretul

Clasa a VII-a

Se precizează conceptele calitate-defect, talent;

1. Se cere elevilor să-și precizeze trei calități și trei defecte pe care și le apreciază. Notița pe care se scrie se ascunde într-un buzunar.

2. Se montează pe spatele fiecărui elev o coală de hârtie (cu câte un ac de gămălie) împărțită în două jumătăți: în jumătatea de sus se pune semnul plus pentru calități și semnul minus pentru defecte. Elevii se împart în două grupe și se dispun în două cercuri concentrice în fața clasei. Cei din cercul exterior se vor perinda pe la fiecare coleg și-i vor scrie câte un defect și o calitate pe foaia de pe spate. Când rotația s-a epuizat, se schimbă poziția celor două cercuri. Atunci când fiecare a scris pe spatele celuilalt, jocul se întrerupe.

3. Se trece la loc în bancă și se confruntă lista “de la spate” cu lista întocmită de fiecare. Din confruntare se poate deduce gradul de obiectivitate al autocunoașterii, adevăratul portret compus din calități și defecte evidente.

4. Se subliniază (eventual cu exemple din literatură, filme) că nu există om doar cu defecte sau doar cu calități. Important este să ne autocunoaștem pentru a ne cultiva calitățile, sa le compensăm adecvat vârstei.

Clasa a VIII-a

1. Dirigintele oferă (multiplicat sau scris pe tabla) șase întrebări pentru a răspunde fiecare la ele:

A. Cred că cei din jurul meu, cred despre mine că am.....ani.

B. în proprii mei ochi, eu mă văd ca fiind de.....ani.

C. Cred că gândurile și interesele mele sunt la fel cu cele ale cuiva de.....ani.

D. Poziția mea în societate este ca și a persoanei de.....ani.

E. Sincer, aș prefera să fiu de.....ani.

2. În interpretarea răspunsurilor se subliniază următoarele aspecte: Vârsta este un indicator al persoanei, al statutului social. în general, în preadolescența și adolescența se manifestă dorința de a avea mai mulți ani decât vârsta reală. Odată cu trecerea anilor apare tendința de a “te simți” mai tânăr. De asemenea, la preadolescenți și adolescenți domină ideea că sunt subevaluați de cei din jur și că adulții nu le oferă importanța cuvenită.

Prima întrebare trebuie apreciată prin raportare la cea de-a doua deoarece sunt puse față-n față imaginea autopercepută și imaginea pe care credem ca o au alții despre ceea ce așteptăm și ceea ce ni se oferă din partea celor din jur. întrebarea C și D relevă proiecția subiectivă a imaginii despre sine. Ultima, imaginea reală despre sine.

Chestionarul oferă un prilej de reflexie asupra statutului dorit și percept de fiecare, măsurat prin vârstă.

3. În concluzie, se poate sublinia necesitatea stabilirii unui acord între vârsta cronologică și vârsta afectivă, având în vedere ireversibilitatea timpului și nevoia de a trăi deplin fiecare etapă din viața omului. Se poate discuta și despre împărțirea stadială a vieții.

Hipocrate - împărțea în patru etape de vârstă:

- **COPIILĂRIA** - caldă și umedă;

- **TINERETEȚA** - caldă și uscată;

- **MATURITATEA** - rece și umedă;

- **BĂTRĂNETEȚA** - rece și uscată; Aristotel - consideră:

- **TINERETEȚA** - plină de speranță, viitorul este lung, trecutul este scurt = dimineața vieții curajoși, nestăpâniți

- **MATURITATEA** - judecă după realitate: temperați, curajoși - ziua vieții
- **BĂTRÂNEȚEA** - puțin înclinați spre speranță; trăiesc din amintiri, trecutul este lung, viitorul scurt = amurgul vieții:

STADII Clasificarea general acceptată este: **CRIZE PSIHOLOGICE**

- 0-1 an = SUGAR.....ÎNCREDERE/NEÎNCREDERE**
- 1-3 ani = PRIMA COPILĂRIE.....AUTONOMIE/RUȘINE**
- 4-5 ani = VÂRSTA JOCULUI.....INIȚIATIVĂ/VINOVĂȚIE**
- 6-11 ani = VÂRSTA ȘCOLII.....SÂRGUINȚĂ/INFERIORITATE**
- 12-14 ani = PREADOLESCENȚA.....IDENTITATEA EU-lui/
CONFUZIA ROLURILOR**
- 14-18 ani = ADOLESCENȚA.....IDENTITATEA EU-lui/
CONFUZIA ROLURILOR**
- 18-35 ani = TÂNĂR ADULT.....INTIMITATE/IZOLARE**
- 35-60 ani = MATURITATE.....ALTRUIZM/EGOCENTRISM**
- PESTE 60 ani = BĂTRÂNEȚEA.....REALIZARE/DISPERARE**

* Prin raportarea răspunsurilor la acest tabel rezultă diferențe de ani înregistrate la întrebările date ce reflectă semnificația socială și afectivă diferită acordată vârstei.

2.4. CUNOAȘTEREA DE SINE = CONDIȚIE A SUCCESULUI

RESURSE	La nivel individual	În interacțiune cu mediul
COGNITIVE	- percepție de sine - imagine de sine - conceptul de sine - conștiința de sine	- perceperea situației celorlalți - înțelegerea sensurilor semnificațiilor - concepția socială
AFECTIVE	- încrederea în sine - stima pentru sine - interesul pentru sine - motivația de autorealizare - sentimentul demnității personale	- încrederea în alții - respect pentru alții - dragoste pentru alții - motivații de : cooperare progres, solidaritate
ACTIVE	- organizarea conduitei - selecția mijloacelor de acțiune - exprimarea de sine - utilizarea mecanismelor de adaptare adecvate situațiilor - rezolvarea conflictelor - valorificarea activității	- comunicarea cu ceilalți - cooperarea activă - solidaritatea - echilibrarea - valorificarea activității prin scopuri comune
SUCCESUL ESTE CONDIȚIONAT DE:	- identificarea de sine = CINE SUNT EU? - consistența și menținerea sinelui = CUM SUNT EU? - sănătatea psihică = ECHILIBRU	- obținerea unei valori - crearea unei valori - recunoașterea unei valori

Cunoașterea de sine presupune antrenarea resurselor cognitive, afective și active, care se concretizează în plan individual și în interacțiune cu mediul.

A. Componenta:

2.5. EDUCAȚIA PENTRU SĂNĂTATE

Clasa: a V-a

Tema: Curățenia, cartea mea de vizită!

Scopul: Să cunoască și aprecieze importanța curățeniei oglindită în aspectul exterior.

Metode didactice: exemplificarea, dialogul, prelegerea.

Curățenia devine un imperativ major în măsura în care o situăm în prim plan al activităților desfășurate pentru întreținerea stării de sănătate și în măsura în care sănătatea va deveni componenta numărul unu, interesul pentru om. Putem vorbi despre curățenie referindu-ne la diferite aspecte precum:

- curățenia spiritului, sufletului;
- curățenia corporală;
- curățenia vestimentară;
- curățenia mediului ambiant (clasă, camera de locuit, strada, cartier, oraș, etc.).

Aceste aspecte la care raportăm curățenia, pot deveni puncte de reper în apreciere, în a ne formula o impresie, o imagine despre una sau mai multe persoane.

Cu alte cuvinte, curățenia nu este numai o condiție, un factor care asigură starea de sănătate, constituie și un mod de exprimare al educației atitudinale față de cei din jur, față de sine, sau de mediul ambiant. Prin modelele însușite privind întreținerea curățeniei prin atitudinile exprimate, completăm imaginea de sine cu funcția estetică, morală, pedagogică. Avem tendința deseori când întâlnim o persoană să observăm și să analizăm:

- modul cum este îmbrăcată;
- ce aspect au hainele și cât sunt de îngrijite;
- dacă părul, fața, mâinile sunt îngrijite;
- dacă în totalitate omul emana prospețime;
- ordinea generală pe care și-o exprimă persoana.

Există persoane care manifestă un spirit deosebit pentru întreținerea curățeniei în mediul intim (casă, familia), neglijând preocuparea față de propria persoană. Există elevi care acasă își însușesc normele de curățenie, le respectă, uitând de ele la școală, pe stradă etc. Acest lucru semnifică o educație deficitară, care-și pune amprenta asupra judecăților ce se emit vis-a-vis de acel elev.

Sunt alții care pun un preț deosebit pe aspectul propriei persoane fie în totalitate fie parțial - îngrijesc curățenia corpului său numai pe cea vestimentară (ceea ce se vede). Aceștia pot fi văzuți în mediul familiei sau al clasei cu comportamente surprinzătoare, adesea cu indiferență față de ceea ce este în jurul lor. Să nu uităm ca prin curățenie:

- păstrăm echilibrul minții noastre, împiedicând apariția diferitelor boli, infecții, precum și dezvoltarea mediului favorizant lor;
- prin curățenie ne creăm un mediu ambiant plăcut, confortabil, păstrându-ne un tonus optim pentru activitatea ce o desfășurăm;
- întreținem o stare psiho-afectivă, suport al generării stării de "bine" general - realizăm prima prezentare a propriei ființe spre lume - prin impresia creată, inducem celor din jur atitudini de respect, apreciere, plăcerea de a fi cu noi;

Aspectul neîngrijit, murdar, mirosurile neplăcute, ca urmare a lipsei de igienă corporală atrag din partea colegilor, prietenilor refuzul de a colabora, dezvoltă repulsie și chiar disprețul pentru calitatea de a fi om. Să nu uităm că la prima vedere când ne întâlnim cu o persoană, înainte de a purta o convorbire care ne poate ajuta să emitem o apreciere privind preocupările, nivelul intelectual, cultural, social, etc., înainte de toate ne prezentăm ca persoană fizică, întindem mâna. Putem fi purtători de valori esențiale, dar care se vor descoperi în urma formării primei imagini care ne-o dă aspectul îngrijit sau nu, curat sau murdar. Și tot ceea ce este valoros în noi prinde un gust amar dacă prima imagine a fost defavorabilă.

Clasa: a VI-a

Tema: Relațiile mele cu colegii, familia și cei din jur sunt corecte?

Scopul: Dezvoltarea capacității de apreciere și autoapreciere; consolidarea relațiilor colegiale bazate pe existență și principialitate.

Metode didactice: conversația, lectura, chestionarul.

Bibliografie:

1) Dama, I. Drăgan și M. Iiescu, “Dirigenția în sistemul muncii școlare”, îndrumător metodic, EDP, București 1983.

2) St. Năstăsescu, “Mijloace educative folosite la orele de dirigenție în scopul îndrumării procesului de autoeducație la elevi”, Rev. de pedagogie nr. 10/1963.

3) T. Kulcsar, “Factorii psihologici ai reușitei școlare”, EDP, București, 1978.

Pregătirea prealabilă a elevilor.

Elevii cunosc din timp tema și scopul vizat. Dirigintele le cere să întocmească, fiecare elev, caracterizarea colegului de bancă sau a unui prieten din clasă.

Elevii vor alcătui lucrările după un *chestionar-ghid* (compuneri sau răspunsuri la întrebări) și se recomandă să fie obiectivi, sinceri în caracterizarea colegului, dar să nu jignească.

Chestionar - ghid pentru Portretul colegului meu

1) Ce calități are colegul tău? (privitoare la muncă, învățatură, comportare, clasă, școala și în afara ei). De unde știi?

2) Ce defecte are colegul tău? De unde știi?

3) Ce-ți place mai mult la el?

4) Ce nu-ți place?

5) La ce obiecte de învățământ este mai bun?

6) Ce aptitudini are?

7) Ce recomandări ai dori să faci?

B. Componenta:

2.6. EDUCAȚIA PRIN ȘI PENTRU CULTURĂ

(latura estetică)

Clasa: a V-a

Tema: *Frumusețea costumului popular*

I. Obiective operaționale: La sfârșitul activității, elevii:

- vor cunoaște alcătuirea costumului popular local și denumirea componentelor sale; - vor remarca modele, aranjamente, culori;

- vor prețui arta locală autentică putând să sesizeze abaterile de la autenticitate; vor înțelege ca acceptarea și modernizarea fără discernământ a unor modele străine este dăunătoare și denaturează;

- vor valorifica și păstra specificul local în costumul popular.

II. Resurse:

1. Materiale necesare: costume populare vechi din localitate sau din zona, costume noi, poze, casete video etc.

2. Mijloace tehnice necesare: retroproiector, epistar, diascol (după materialele avute la dispoziție).

III. Metode: explicația, convorbirea, observația

IV. Scenariul didactic

1. *Captarea atenției* - se poate porni de la comentariul scurt al unei poze înfățișând persoane în costume populare locale sau din alte zone; Sau de la poza unui cântăreț de muzică populară etc.

2. *Legătura cu tema și motivația.* Se arată preocupările foarte vechi ale femeilor de a confecționa costume frumoase, din materiale locale. Tradiția nu trebuie uitată, ceea ce impune discutarea ei ca temă la dirigenție.

3. *Enunțarea obiectivelor operaționale*

4. *Desfășurarea și dirijarea activității*

Folosindu-ne de materialele pregătite, vom avea ca suport informațional textul de mai jos.

Privind portul nostru popular din orice zonă, resimțim o agreabilă senzație de frumos și admirație. O adevărată lume a frumuseții artisanale se perindă prin fața ochilor, mai ales în lumea satului: la biserica, la programe artistice locale, la nunți etc. în cele mai multe pagini ale țării oamenii au rămas statornici în a purta măcar la sărbători, un costum popular scump și cu atât mai valoros. Din Maramureș, de pe Valea Someșului și Valea Bârgăului, din zona Sibiului și a Banatului, Moldova, din Argeș și Muntenia și până în Dobrogea te întâmpină un port popular de o neasemuită frumusețe, o adevărată opera de artă, o “construcție” materială și de spirit care din timpuri foarte îndepărtate a sintetizat prinosul de imaginație și de creație, îmbinând armonios utilul cu plăcutul.

Simbolizat până la perfecțiune, actul creator al țesăturii și cusăturii populare, demonstrează ca producerea de bunuri pentru îmbrăcat nu este numai un meșteșug, ci și o artă: arta populară a costumului popular.

Concretizarea specificului unui tip de costum popular pentru fiecare zonă folclorică a evoluat conform unui gust estetic particular al grupului ca un deziderat al raportului necesitate-eleganță.

Competițiile folclorice zonale, interzonale și naționale evidențiază un gust estetic rafinat și stilizarea motivelor florale, zoomorfe sau geometrice, demonstrează diversitatea preferințelor pentru individualizare.

Aplicația 1

Priviți cu atenție un costum popular din zonă sau o poză reprezentativă (proiectate). Desprindeți elementele componente ale costumului bărbătesc și femeiesc. Analizați forma, motivele și culorile.

Evoluția economică, apariția unor produse industriale sintetice și mai ieftine a determinat și o modificare la nivelul artei costumului popular apelându-se la fel de fel de înlocuitori sau la “podoabe” țipătoare și fără valoare estetică. Astfel unii creatori populari încep să se abată de la tradiție, de la specific, de la spiritul dominant, atât prin introducerea înlocuitorilor cât și imitarea artei moderne sau a altor zone. Această abatere este în fapt o poluare a gustului tradițional care în loc să înfrumusețeze, deformează și urăște.

În programele școlare cu conținut folcloric este bine și găsim și să îmbrăcăm numai costumele populare autentice, fără paraziți proveniți din: centuri suplimentare, broșe scilpicioase, cusături cu fire scilpitoare și intens colorate, străine modelului original.

În manifestările internaționale, formațiile folclorice românești au cucerit lumea printre altele și prin minunata frumusețe a costumului popular românesc. Alături de cântec și dans, costumul popular constituie o adevărată mândrie a creatorilor români de frumos. Și alte popoare își etalează în diferite împrejurări costumul local, mândrindu-se cu el. Fiecare are specificul său, frumusețea sa și dezvoltă mândria firească pentru valorile autentice.

Aplicația 2

Căutați în localitatea natală persoanele care lucrează cele mai frumoase costume populare. Interesați-vă de această artă. Dacă aveți costum popular, comparați-l cu altele. Dacă nu aveți, împrumutați și faceți-vă poze. Vor fi amintiri foarte plăcute.

5. Asigurarea feed back-ului și evaluarea sa. Printr-un exercițiu comparativ cu un costum popular din altă zonă, se va asigura că obiectivele au fost realizate.

6. Concluzii:

Portul nostru local ne individualizează și exprimă durabilitatea ființei umane. Trebuie păstrat, respectat, prețuit și cultivat.

Clasa: a X-a

2.7. TEMA: PREGĂTIND ACTIVITATEA DE CRĂCIUN

Obiective:

- Să cunoască semnificațiile Sărbătorii Crăciunului și Anului Nou până la Bobotează;
- Să-și îmbogățească viața sufletească cunoscând tradiții, obiceiuri din toate zonele fără și să le ducă în familia lui;
- Să înțeleagă viața oamenilor care au reușit să păstreze asemenea obiceiuri prin cunoașterea directă a manifestărilor de Crăciun pe valea Mării și Izei;
- Să îndrăgească și să dorească să apere comorile făurite de înaintași.

Scenariul propriu-zis:

- elevii aduc reviste vechi, almanahuri - însemnări despre obiceiuri de Crăciun în lume, în țările învecinate și apoi în diferite județe ale țării noastre;

- se oferă la epidiascop sau simplu, în bănci ilustrate cu obiceiuri de Crăciun;

- putem invita un preot, un om din sat său un părinte al unui elev care cunoaște temeinic semnificația Sărbătorii Crăciunului și expune despre aceasta copiilor;

- dacă există condiții - se poate oferi un film didactic despre acest eveniment;

Elevii ascultă colinde - la casetofon sau pick-up - apoi învață cu dirigintele (sau alt profesor) una sau mai multe colinde.

Dacă ei cunosc colinde - le repetă acum în clasă.

Împreună cu dirigintele fixează problemele organizatorice pentru excursia într-o localitate apropiată:

1. - Ținuta și îmbrăcămintea, alimentele pentru excursie;

2. - trusă sanitara;

3. - ținuta, comportarea;

4. - relația cu șoferul, curățenia în autocar;

5. - popasul în orașele prin care trec cu autocarul;

6. - comportarea, ținuta (responsabilitățile) - în hotel și la restaurant;

7. - cunoașterea orașului vizitat;

8. - seara de colinde de pe valea Izei - culegerea de material folcloric (filmări, înregistrări) -

Pomul de Crăciun;

9. - participarea la slujba de Crăciun;

10. - pregătirea mesei de Crăciun;

11. - vizite la Ieud, Dragomirești, Bogdan-Vodă documentare istorică;

12. - participare la spectacolul cu Irozii;

13. - vizita la Valea Stejarului;

14. - sculptura și arta sculpturală pe Valea Mării și ceramica din Săliște-Săcel;

15. - popas între maramureșeni - defilarea și ziua obiceiurilor de iarnă de la Sighet;

16. - vizitarea mănăstirii Rohia și popas în lumea lui Nicolae Steinhardt;

17. - popas în Clujul cultural - o seară la Opera din Cluj;

18. - colindăm și cântăm în autocar cântece ardelenesti;

19. - popas la Râmeți - vechea și noua mănăstire;

20. - la Alba Iulia - vechi centru cultural și istoric;

21. - popas la Deva, apoi la Casa muzicienilor din Lugoj;

În plan organizatoric fiecare participant are cel puțin o sarcină de îndeplinit pentru întregul grup în fiecare moment important al excursiei.

C. Componenta:

2.8. EDUCAȚIA BUNULUI CETĂȚEAN

Clasa: a VII-a

Tema: Politețea nu costă bani, dar cumpăra totul

“Florii i se cere parfum și omului politețe!”

Zilnic se vorbește despre politețe ca despre o nevoie a frumuseții vieții. Politețea nu este numai o virtute morală, însemnând comportarea în conformitate cu un anumit ansamblu de reguli obligatorii pentru toată lumea, ci este și o virtute estetică, o trăsătură a frumosului cotidian. Unii spun ca politețea este baremul estetic al relațiilor dintre oameni. Întrucât în fapte ce par mărunte și neimportante se oglindește felul de a fi al unui om.

Filosoful englez Fr. Bacon spunea: “Politețea sporește mult reputația unui om și a avea purtări alese este ca și cum ai avea scrisori de recomandare permanente. A lăsa cu totul deoparte politețea, înseamnă a-i învăța pe alții să se poarte la fel cu tine și deci a micșora respectul lor față de tine”. Așadar punctul de pornire al politeții se află într-un firesc sentiment de respect față de cei din jur și față de tine însuși. Nu putem cere numai altora să fie politicoși, ci și noi trebuie să dovedim politețe, exprimată prin gesturi, vorbe, atitudini, a ceea ce este mai bun și mai frumos în noi.

Mereu auzim spunându-se: Fii politicos!

Cine poate fi denumit politicos? (se poate sintetiza cu elevii)

- * cine salută frumos și respectuos;
- * cine oferă locul său unuia mai în vârstă sau unui bolnav;
- * cine dă sprijin celor în nevoie;
- * cine face loc altora, permițând întâietatea la trecere;
- * cine vorbește atent și respectuos;
- * cine dă cu plăcere informațiile ce-i sunt cerute; etc. etc.

John Locke sintetizează că “politețea nu constă în felul cum se scoate pălăria de pe cap sau modul cum se face un compliment, ci în stăpânirea corectă a limbajului, a privirilor, a mișcărilor, atitudinea, ținuta corpului etc., după persoane și împrejurări, lucru ce nu poate fi învățat decât prin exerciții și deprindere”.

Așadar, politețea se învață și se exersează. Deprinderile de politețe se transmit prin învățare în familie, în școala și prin imitarea celor care ne pot fi modele plăcute.

Poate ca Edmondo de Amicis (autorul volumului Cuore) exagerează când afirmă că “văzând grosolăni pe stradă ești sigur că le vei găsi și în casă”, dar este sigur ca “educația unui popor se judecă după ținuta de pe stradă” (aceiași E. de Amicis).

Ca datorie elementară, politețea este o dibăcie iar nepolitețea o prostie. E posibil să mai greșim, Să fim în anumite împrejurări nepoliticoși, dar aceasta trebuie autoobservată. Omul de bun simț, educat și politicos se jenează și se rușinează atunci când își dă seama de nepolitețea lui. Numai insensibilul, îngâmfatul, obraznicul nu simte jena și rușine când încalcă regulile de politețe.

Si-apoi, politețea nu se cumpără, nu costă nimic, dar ne face mai plăcuți, mai înțelegători, mai buni. Cu politețea oricine ne primește în casă; cu obraznicia și nepolitețea ne dă afară.

Aplicație 1. Amintiți-vă o împrejurare în care n-ați fost politicos. Cum au reacționat cei din jur? Ai simțit un sentiment de rușine pentru fapta făcută? Cum s-a exteriorizat acest sentiment?

2.9. ACTIVITĂȚILE EXTRAȘCOLARE

Copilul râde:

“Înțelepciunea și iubirea mea e jocul!”

Tânărul cântă:

“Jocul și-nțelepciunea mea-i iubirea!”

Bătrânul tace:

“Iubirea și jocul meu e-nțelepciunea!”

Lucian Blaga

Activitățile în afara de clasă și extrașcolare constituie modalitatea neinstituționalizată de realizare a educației. Grijă față de timpul liber al copilului, atitudinea de cunoaștere a dorințelor copiilor și de respectare a acestora trebuie să fie dominanți preocupării pentru activitățile în afara de clasă și extrașcolare.

Îndrumătorul (diriginte, profesor, învățător, animator, formator) trebuie să creadă în ceea ce afirma Oscar Wilde “Cea mai bună metodă de a-i face pe copii buni - este să-i faci fericiți” (“The best was to make the children good is to make them happy”).

Timpul liber, desemnat uneori și prin termenul “loisir” se caracterizează prin:

1. alegerea liberă și eliberarea de obligațiile instituționale;
2. caracterul dezinteresat al activităților;
3. caracterul hedonist (generează satisfacție);
4. caracterul personal (încurajează virtuțile dezinteresate).

Sociologul francez Joffre Dumazedier distinge trei funcții fundamentale ale timpului liber:

- de odihnă (destindere);
- de distracție (divertisment);
- de dezvoltare a personalității.

Iar sociologul englez Stanley Parker introduce în discutarea conceptului de timp liber noțiunile de:

- schimbare
- flexibilitate
- spontaneitate
- autodeterminare

Funcția de relaxare (destindere) constă în posibilitatea de refacere a organismului după activitatea de bază.

Funcția de distracție se realizează prin delectare și amuzament creând un tonus optimist.

Funcția de dezvoltare (educativă) se concretizează în: îmbogățirea vieții spirituale și dezvoltarea personalității, formarea capacității de autoorganizare a unui stil de viață elevat, stimularea capacităților creatoare și a stilului participativ.

Timpul liber poate fi organizat în activități care au ca scop atingerea performanței într-un domeniu sau altul sau în ideea animației.

În organizarea activităților extrașcolare există o serie de dificultăți și facilități. Dificultăți:

- materiale - absența bazelor adecvate (săli de sport, de club);
- absența competențelor în inițierea și desfășurarea activităților extrașcolare;
- învingerea reticenței față de petrecerea timpului liber într-o formă organizată (atât la elevi cât și la părinți);
- absența motivației cadrelor didactice pentru acest tip de activitate (lipsă încrederii în sine a copiilor și a cadrelor didactice).

Facilități:

- disponibilitatea copiilor pentru activități în grup;
- capacitatea dezvoltată a copiilor de a comunica spontan și liber;
- posibilitatea de cunoaștere a copiilor.

Forumul metodologic coordonator al activităților extrașcolare îl constituie Palatul Național al Copiilor din București, care cuprinde următoarele cercuri și cu care puteți ține permanent legătura, împreună cu rețeaua județeană de palate și cluburi ale copiilor.

Activități tehnico-științifice: electronică, tehnică de calcul, aparatură electrocasnică, radiocomunicații energetică, creație confecții, design, creație jocuri jucării, mecanică fină și modelism feroviar, cibernetică, informatică, matematică aplicată, astronomie, UNICEF, acvaristică, ecologie, biochimie, fizică aplicată, colecționari, geografie, cartografie, stenodactilografie, cultura și civilizație spaniolă, cultură și civilizație franceză, engleză, drepturile omului, carturi, radioamatorism.

Activități cultural-artistice: pictură, sculptură, ceramică, redacție de presă, balet clasic, foto, balet contemporan, dans popular, estrada, orchestre de muzică ușoară, populară, de suflat, pian, teatru, teatru de păpuși.

Club sportiv școlar, atletism, fotbal, gimnastică (sportivă, ritmică), tenis, tir, badminton, orientare turistică, arte marțiale, patinaj artistic, tenis (de câmp, de masă), șah, navomodelism, aeromodelism.

Activitățile extrașcolare pot fi organizate în diferite forme:

a) jocuri (de mișcare) - activități sportive, gimnastică, balet, badminton, jocuri cu mingea (fotbal, volei, basket, handball), sporturi de iarnă (Săniuş, patinaj, ski, bob etc.), jocuri pe plajă.

b) ateliere - cercuri tehnico științifice - artistice-culturale, pe domenii de preferințe: informatică, electronică, electrotehnică, automatică, mecanică, telegrafie, foto, radio, carturi, filatelie, protecția mediului, floricultură, prelucrarea lemnului, invenției, design, Sanitarii pricepuți, istorie, geografie, turism, cultură și civilizație, teatru, cerc literar, limbi modeme, limbi clasice, etnografie, folclor, îngrijire și înfrumusețare (a monumentelor, parcurilor), animatori de cartier, cercul de limba română, de creație, dramatic, desen, sculptură, pictură, muzică.

c) activități de finalizare: serate (literare, artistice, de distracție), spectacole, audiții, medalioane, simpozioane, sesiuni științifice, întâlniri, concursuri, mijloace mass-media, carnavaluri, excursii, tabere, expoziții.

Un loc aparte în cadrul activităților extrașcolare, de timp liber și de vacanță îl ocupă activitățile de animație, realizate de animatori atestați, care lucrează pe bază de voluntariat.

Animatorii au o pregătire polivalentă și organizează activitățile sub forma unor ateliere cu caracter deschis, la care pot participa toate categoriile de copii, periodic, înscrierea la oricare activitate având un caracter opțional. Animatorul este un educator specializat în organizarea și însuflețirea activităților de loisir, un factor complementar școlii și familiei în munca de educare și formare a copiilor și tinerilor și poate activa în școală, în perimetrul școlii, în cartiere, în tabere sau în zona în care locuiesc copiii (animația de cartier).

Pe baza principiilor educației active, a interrelațiilor de cooperare între educator și educat, a tehnicilor specifice muncii de animație, a pedagogiei reușitei, animatorul asigură o mai bună dinamizare a activităților, o motivație și o implicare reală a participanților, sporindu-le rolul formativ-educativ.

Activitatea de animație, prin largă sferă de cuprindere a copiilor vizează socializarea, integrarea și adaptarea copilului sau tânărului la mediul său de viață, având, în același timp, o funcție de educație permanentă, o funcție ludică recreativă, culturală și de reglare socială, realizând apropierea diverselor categorii sociale.

Activitățile de animație sunt complementare activităților cu caracter permanent care au loc în școală (cercuri pe obiecte, formații artistice, sportive etc.) sau activităților din cadrul cluburilor și palatelor copiilor care, prin numărul restrâns de locuri în cercuri, nu pot cuprinde numărul mare de copii care ar dori să-si petreacă timpul liber într-un mod plăcut și util.

Caracteristici ale activităților de animație:

- activitatea se derulează pe baza proiectelor de animație (a se vedea proiectul de animație);
- se organizează sub forma unor ateliere cu caracter deschis care permit participarea oricărui copil la aceste activități;
- înscrierea copiilor este opțională și permite aceluiași copil să frecventeze, pe rând, mai multe ateliere în funcție de cerințele, înclinațiile, nevoile sale;
- în cadrul activităților se cultivă *munca în echipă*, crearea unor reguli de comportament responsabil, a unor relații de colaborare, de împărțire a sarcinilor în funcție de posibilitățile fiecăruia pentru a scoate din izolare pe cei timizi;
- activitățile propuse răspund *nevoilor și dorințelor* copiilor de a petrece *împreună* timpul liber;
- folosesc cu precădere metodele de lucru active, participative care implică copilul în propria lui formare, acesta devenind actorul propriei sale schimbări (autoformare, autoeducație);
- permit libertatea de mișcare, de gândire și de exprimare a individului, respectând ritmul propriu de dezvoltare a fiecărui copil;
- evită eșecul și efectele sale negative asupra copilului preconizând *pedagogia reușitei*;
- stabilirea la nivelul grupei noi tipuri de relații între copii, pe de-o parte, iar pe de altă parte, între copii și animatori: relații de colaborare, de prietenie, un climat de încredere și căldura sufletească care favorizează comunicarea, o bună socializare și integrare în colectivitate și în viața socială.

Având în vedere faptul ca proiectele de animație trebuie să răspundă așteptărilor și cerințelor copiilor, înainte de propunerea lor este necesară o investigare amplă, prin observații, anchete, interviuri, dialoguri, documentare atentă asupra situației de la care se pleacă, urmărind apoi, etapa *proiectării* și realizării activităților alese.

2.10. PROIECT DE ANIMAȚIE 1

Locul: Tabăra “Albatros” - Năvodari

Tema: **ATELIER DE EXPRESIE**

Subiectul: “Afișe pentru atragerea copiilor spre activitatea de animație”

Obiective: Stimularea imaginației, fanteziei, dezvoltarea puterii de creație, atât plastică cât și literară care să ilustreze emoții, atitudini, manifestată față de anumite situații.

Unde: în clubul “Albatros”.

Când: după ora 18,30.

Cu cine: Copiii care îndrăgesc aceste situații de creație plastică și literară.

Cu ce: Hârtie - diverse mărimi, acuarele, ceracolor, carioca, creioane, foarfecă, lipici, deșeuri de hârtie.

Desfășurare:

Sensibilizare: Discuții în cantină, mici creații spontane

Naștere: S-au pregătit materialele, s-a creat cadrul afectiv creației.

Socializarea: Se conturează ideea de a crea versuri într-o scurtă prezentare de o strofă, însoțită de elemente grafice care să ilustreze starea afectivă legată de serviciile la cantină, condiții de odihnă, masă, de distracție.

Construire: Se ajută copiii la realizarea grafică, se conturează ortografia, se mai ajustează până la forma finală, se hotărăște numărul afișelor și câți copii se fac din fiecare exemplar.

Nașterea de noi interese: Să fie apreciate, să creeze amuzamentul celor ce le citesc și să se apropie cât mai mult de înțelepciunea activităților de animație în centrele de vacanță.

2.11. PROIECT DE ANIMAȚIE 2

Locul: Tabăra “Albatros” - Năvodari

Tema: “**GRAȚIE, RITM, ARMONIE**”

Subiect: Orientarea copiilor spre unul din atelierele **GRAȚIE** - Atelier de coafuri și confecție vestimentară **RITM** - Atelier de dans **ARMONIE** - Finalizarea celor doi în “**CONCURSUL DE DANS SPORTIV**”

Obiective: Petrecerea zilnică a perioadei 17-18,30 și 19-20,30 într-un mod plăcut dar și util vârstei lor. Prezentarea condițiilor în care se desfășoară aceste ateliere, atmosfera și finalitățile lor. Susținerea ideii ca în acest mod ei au posibilitatea să se prezinte pe scenă și acest lucru pentru unii reprezintă o performanță. Stimularea înțelegerii corecte a noțiunii de emulație, învățarea unor elemente necesare în dobândirea acestor calități necesare vârstei lor: **GRATIE, RITM, ARMONIE**.

Unde: în clubul Animatorilor.

Când: Zilnic, orele 17,00-18,30 și 19,00-20,30.

Cu cine: Grupele de copii din București, Sibiu, Basarabia, Argeș.

Cu ce: Casetofon, magnetofon, ritm de rap, vals, tango, disco.

Desfășurare:

Sensibilizare: Atragerea copiilor prin afișe lipite în cantină pe geamul Clubului Animatorilor și pe calea undelor la Radio - Vacanța - Năvodari.

Naștere: în club, muzică, atmosferă plăcută, se discută pe micro-grupuri, individual cam ce acțiune i-ar interesa.

Socializarea: Cu un grup, Gabriela execută mișcări pe un ritm de RAP. Ritmul se schimbă, apare tangoul și se produc reacții total controversate.

Construire: Aici intervine rolul maxim al animatorului de a găsi fiecăruia atelierul pentru care are atracție mai mare, mai puternică, chiar dacă nu cunoaște mișcarea sau nu are înclinații. Copilul care a optat pentru a frecventa un Atelier trebuie să găsească o posibilitate să învețe, să fie încurajat, să se simtă bun, să cunoască dezinvoltura până când va descoperi că a realizat singur un progres.

CAPITOLUL III

Anexe

ANEXA 1

3.1. CRITERII DE EVALUAREA ACTIVITĂȚII DIRIGINTELUI

I. PROIECTAREA ACTIVITĂȚII DIRIGINTELUI.

1. *Prezentarea documentelor de proiectare* (conform caietului dirigintelui):

- caracterizarea psihologică a clasei;
- planul activității educative pentru un ciclu de învățământ;
- planul anual al activității;
- tematica orelor de dirigenție;

2. *Concordanțe:*

- conținuturile proiectate cu programa;
- strategiilor (măsurilor, activităților) cu obiective propuse;

3. *Feed-backul activității:*

- modalități de evaluare;
- instrumente utilizate;

4. *Proiecte ale orelor de dirigenție.*

5. *Completarea la zi adecvată a rubricilor funcționale.*

6. *Aspecte deosebite (creativitate, originalitate).*

II. CUNOAȘTEREA ELEVILOR.

1. *Completarea corectă și la zi a documentelor:*

- catalogul clasei;
- caietul dirigintelui (date personale fișierul de observație);

2. *Comunicarea diriginte*

- elevi (individualizarea comunicării, recuperarea, stimularea; egalitatea relațiilor).

3. *Realizarea planului de școlarizare și situația frecvențelor la clasă.*

III. AMBIANTA SI CLIMATUL CLASEI.

1. Preocuparea pentru aspectul mobilierului și sălii de clasă.

2. Preocupări pentru curățenia clasei.

3. Aspectul estetic al clasei.

4. Ținuta elevilor.

VI. ACTIVITĂȚI EXTRAȘCOLARE.

1. Concordante dintre activitatea proiectată și cea realizată.

2. Modalități deosebite de realizare.

3. Efecte ale activităților desfășurate.

V. COLABORAREA CU FAMILIA.

1. Respectarea activităților proiectate.

2. Conținutul activităților desfășurate.

3. Asigurarea legăturii cu familia elevului (vizite, corespondență, consultații, ș.a.).

VI. ACTIVITATEA DE PERFECTIONARE METODICA si ȘTIINȚIFICĂ.

1. În cadrul comisiei metodice din școala:

- participarea la activități;
- activități realizate;
- materiale realizate;

2. În consiliile profesoriale.

3. La lectoratele cu părinții.

4. La simpozioane locale, naționale, internaționale.

5. Articole, publicații, cărți.

VII. COLABORAREA CU ALȚI FACTORI.

1. Conducerea școlii:

- răspuns corect la sarcini;
- comunicarea privind problemele clasei;

2. Cu profesorii școlii:

- solicită participarea și răspunde la cererile colegilor;
- asigurarea unității de cerințe și opinii privind clasa;

3. Cu comitetul de părinți.

VIII. CARACTERISTICI PERSONALE RAPORTATE LA ATRIBUTELE

DIRIGINTELUI MODEL:

1. cunoștințele psihopedagogice și metodice;
2. capacitatea de relaționare socială;
3. capacitatea de a comunica;
4. capacități organizatorice;
5. capacitatea de decizie;
6. capacitatea de delegare;
7. nevoia de autoperfecționare;

8. disponibilități ludice;
 9. calități morale;
 ANEXA 2
 Școala.....
 Localitatea.....

3.2. FIȘA PSIHOPEDAGOGICĂ

Numele și prenumele elevului născut în anul luna.....ziua.....în localitatea.....
 Domiciliul părinților:.....
 Aparține școlii noastre din clasa.....
 A absolvit clasele anterioare la școlile:.....

I. Date asupra mediului familial

1. Familia:

Cap tabel:

Numele	Data nașterii	Pregătirea școlară	Profesiunea	Venituri	Starea sănătății	Obs.

2. Atmosfera în familie

- a) relații în familie: - înțelegere;
 - conflicte mici;
 - dezacord marcat;
 - familie dezorganizată.

b) regim și climat educativ

3. Condițiile de muncă, activitatea de învățare a elevului.

4. Proiectele părinților privind viitorul copiilor.

II. Date medicale semnificative

1. Antecedente personale (boli ale copilăriei, alte tulburări organice și funcționale semnificative).

2. Starea generală a sănătății (forte bună, bună, în general bolnăvicios, sensibil - cu enumerarea datelor mai semnificative)

III. Date asupra școlarității

1. Situația școlară:

Cap tabel

REZULTATE pe materii	foarte bune	bune	slabe	corigențe	repetenție

pe clase: a V-a; a VI-a; a VII-a; a VIII-a; a IX-a; a X-a; a XI-a; a XII-a;

2. Succese deosebite la concursuri

3. Manifestări în timpul lecției (atenție, receptivitate, participare la discuții)

4. Modul de pregătire a lecțiilor (cu regularitate, din proprie inițiativă, prin efort propriu etc.)

5. Factorii explicativi ai succesului sau insuccesului (aptitudini, sârguință, interes, deprinderi de muncă, lacune în pregătirea școlară, aspirații profesionale, stare de sănătate, condiții de mediu).

IV. Integrarea socială a elevului

1. Conduita în familie:

- a) față de părinți (ascultare, atașament, cooperare, independență, nesupunere, etc.)
- b) relațiile cu frații (ocrotire, înțelegere, dominare, supunere etc.)
- c) participare la activitatea familiei (autoservire, ajutorare, etc.)

2. Conduita în școală:

- a) relațiile elev-profesor (disciplinat, politicos, cooperant, docil, rezervat, impertinent, încăpățânat etc.)
 - b) relațiile cu colegii (solidaritate, colegialitate, prietenie, rezervă, tendință de dominare sau supunere, egoism, apreciere, influența elevului asupra colectivului etc.)
3. conduita între prieteni (natura prietenilor, tipul de relații existente, rolul în grup, influența grupului asupra elevului etc.)

V. Caracteristicile personalității

1. *Procese intelectuale* (nivelul de dezvoltare intelectuală, atenție, memorie, gândire, imaginație, creativitate, limbaj și tipul predominant specific fiecărei atitudini)

2. *Trăsături ale afectivității* (reacții față de succes și eșec, sensibilitate, timiditate, echilibru emotiv, trăirile emoționale specifice unor situații importante din viața elevului)

3. *Trăsături de temperament:*

a) energie (capacitate de efort, rezistență la oboseală), mobilitate (ritm de activitate, adaptare la situații noi), echilibru psihic (stăpânire de sine, explozivitate, impulsivitate); tip temperament: 1. sangvinic, 2. coleric, 3. melancolic, 4. flegmatic

b) introversiune (închis, retras, puțin cooperant); extroversiune (deschis, sociabil, exploziv, cooperant etc.) mixt

4. *Aptitudini, interese, aspirații* evidențiate prin activitățile școlare și preocupările din timpul liber.

5. Trăsături de voință și caracter

Pozitive:

- a) caracteristici generale (tărie de caracter, principialitate, consecvență, ambiție etc.);
- b) atitudine față de muncă (conștiinciozitate, sârguință, disciplină, inițiativă, perseverență, etc.);
- c) atitudine față de societate și oameni (comportare civilizată, sollicitudine, solidaritate, atașament față de colectiv, onestitate, etc.);
- d) atitudine față de sine (demnitate, modestie, spirit autocritic, etc.);

Negative:

egoism, încăpățânare, impertinență, obrăznicie, lene, minciună, etc.

VI. Aprecieri de ansamblu

1. Pregătirea elevului raportată la atitudini, starea de sănătate și condițiile de muncă (foarte bună, bună, satisfăcătoare, nesatisfăcătoare).

2. Gradul de maturizare psihică (intelectuală, afectivă, temperamentală, comportamental atitudinală):

- a) normal vârstei;
- b) depășește specificul vârstei;
- c) sub limitele vârstei.

VII. Recomandări psihopedagogice

1. Acțiuni în școală pentru corectarea unor aspecte deficitare (completarea volumului de cunoștințe, disciplina gândirii, echilibrarea emotivă, corectarea unor aspecte, trăsături de caracter, etc.)

Cap tabel:

Acțiunea	Data	Cine a realizat

2. Acțiuni de colaborare cu familia (îndrumări speciale date părinților, reglementarea regimului de viață al elevului, plasarea elevului în internat sau alte instituții cu caracter educativ și de ocrotire).

3. Acțiuni pregătitoare în vederea orientării (cercuri de elevi, cultivarea talentelor deosebite, orientarea lecturii, cultivarea anumitor interese, stimularea atenției la unele materii etc.).

4. Recomandări pentru orientarea școlară și profesională în funcție de:

- aspirațiile, dorințele și posibilitățile elevului;
- dorințele și posibilitățile părinților. (Fișa elaborată după modelul lui Ion Holban)

ANEXA 3

Școala.....

Localitatea.....

3.3. FIȘA PSIHOPEDAGOGICĂ

Numele și prenumele elevului născut în anulluna.....ziua.....în localitatea.....

Domiciliul părinților:.....

Apartine școlii noastre din clasa.....

A absolvit clasele anterioare la școlile:

I. Date asupra mediului familial

1. *Familia:*

Cap tabel:

Numele	Data nașterii	Pregătirea școlară	Profesiunea	Venituri	Starea sănătății	Obs.

2. *Atmosfera în familie*

- a) relații în familie:
- înțelegere;
 - conflicte mici;
 - dezacord marcat;
 - familie dezorganizată.

b) regim și climat educativ

3. Condițiile de muncă, activitatea de învățare a elevului.

4. Proiectele părinților privind viitorul copiilor.

II. Date medicale semnificative

1. Antecedente personale (boli ale copilăriei, alte tulburări organice și funcționale semnificative).

2. Starea generală a sănătății (forte bună, bună, în general bolnăvicios, sensibil - cu enumerarea datelor mai semnificative)

III. Date asupra școlarității

1. *Situația școlară: Cap tabel*

REZULTATE pe materii	foarte bune	bune	slabe	corigențe	repetenție

--	--	--	--	--	--

pe clase: a V-a; a VI-a; a VII-a; a VIII-a; a IX-a; a X-a; a XI-a; a XII-a;

2. Succese deosebite la concursuri:

IV. Profilul psihologic:

Tabel:

Nr. crt.	Procese psihice	foarte bun	bun	mediu	slab	Obsv.
1.	Inteligența					
2.	Gândirea					se precizează tipul de operații care predomină concret, abstract, etc.
3.	Limbajul - scris - oral (monologat, dialogat) - bogat în semnificații - sărac în semnificații					
4.	Memoria - mecanică - logică - de lungă durată - de scurtă durată - prin recunoaștere - prin reproducere					
5.	Imaginația - creatoare - reproductivă - artistică - literară - tehnică - științifică					
6.	Atenția - distributivă - concentrată - voluntară - involuntară - flexibilă					
7.	Deprinderi - verbale - de gândire - senzorial perceptive - motrice					

8.	<p>Voința</p> <ul style="list-style-type: none"> - perseverență - independență - promptitudine - decizie - hotărâre - răbdare 					
9.	<p>Motivația</p> <ul style="list-style-type: none"> - ca o nevoie interioară - orientare din exterior 					
10.	<p>Interese</p> <ul style="list-style-type: none"> - literare - artistice - tehnice - științifice - istorie etc. 					
11.	<p>Afectivitate</p> <ul style="list-style-type: none"> - dispoziții afective pozitive - dispoziții afective negative - sentimente - pasiuni - echilibru 					
12.	<p>Caracter</p> <ul style="list-style-type: none"> - pozitiv - negativ - atitudinea față de învățătură - atitudinea față de sine - atitudinea față de cei din jur - combativitate - hotărâre - spirit de grup - spirit de cooperare etc. 					
13.	<p>Echilibrul sistemului nervos</p> <ul style="list-style-type: none"> - fire, temperament - rezistența la monotonie - rezistența la stres - rezistența la efort intelectual susținut - adaptabilitate - introvert - extrovert - mixt - coleric - sangvinic - flegmatic - melancolic 					

Notă:

- Fiecare funcție psihică se notează cu o steluță în dreptul calificativului (aprecieri emise de diriginte).
- Se unesc stelulele, obținându-se profilul psihologic al elevului pentru fiecare an școlar.
- Pentru o imagine finală privind evoluția structurală a personalității elevului se pot realiza profile psihologice pe aceeași fișă psihologică, dar prin folosire de culori diferite pentru evidențiere.
- Rubrica obsv. se adresează în mod special pozițiilor 11, 12, 13. (Fișă elaborată de prof. univ. dr. Elena Joița)

ANEXA 4

Reușita școlară;

Frecvent, cazurile de insucces școlar sunt interpretate ca un efect al acțiunii a doi factori: influența educativă a familiei și / sau nivelul intelectual al copilului.

De aici rezultă că, de fapt, reușita sau succesul școlar este o rezultatntă a interacțiunii unui complex de factori. Elevul, alături de profesor, de factorii sociali și de cei pedagogici sunt egal răspunzători de succesul sau eșecul școlar.

ANEXA 5

3.4. O POSIBILĂ PLANIFICARE A ORELOR DE DIRIGENȚIE PE UN SEMESTRU

Clasa a V-a

Cap tabel:

Nr. crt.	TEMA	DATA	OBS.

1. Organizarea clasei și distribuirea responsabilităților în grup
2. Drepturile și îndatoririle elevilor gimnaziști
3. Igiena individuală
4. Regimul zilnic al elevului
5. Un cântec străbate lumea
6. Cum circulăm?
7. Familia mea
8. Eu, cine sunt? Cum sunt?
9. Un salut politicos
10. Cum învățăm
11. Vine, vine Moș Crăciun!
12. Cântă la Stupca o vioară...
13. Jocurile preferate
14. Bilanțul muncii noastre

Clasa a VI-a

1. Organizarea clasei pentru un nou an școlar
2. Sună telefonul!
3. Mens sana in corpore sano
4. Programul unei zile de școală și a sfârșitului de săptămână
5. Opinia mea, opinia tuturor
6. Cum mâncăm?
7. Ceramica românească

8. TV - este stăpânul meu?
9. Baniii familiei
10. Eu și prietenii mei
11. Cum îmi organizez timpul azi?
12. Coloana infinitului
13. Colinde de Crăciun
14. Bilanțul muncii noastre

Clasa a VII-a

1. Organizarea clasei pentru un nou an școlar
2. Ambianța și sănătatea mea
3. Muzeele României
4. Suntem uniți. Când? De ce?
5. În vizită
6. Cântece patriotice românești peste hotare
7. Timpul în mijlocul naturii
8. Fumatul este un semn al maturității?
9. La Agapia cu Nicolae Grigorescu
10. Prietenia dintre băieți și fete
11. Spunem cu cine te însoțești ca să-ți spun cine ești!
12. O duminică în familie
13. Vine vacanța!
14. Bilanțul muncii noastre

Clasa a VIII-a

1. Organizarea clasei pentru noul an școlar
2. Cum îmi organizez o zi de activitate. Dar weekend-ul?
3. Prin marile muzee ale lumii
4. Un posibil model uman
5. La telefon!
6. învățăm să ne distrăm împreună
7. Alimentația și sănătatea mea
8. Ce vreau să fiu?
9. Moda, bat-o vina!
10. Acum fiecare minut e prețios
11. Bugetul familiei
12. Icoane pe sticlă
13. *Unul* pentru toți și *toți* pentru unul.
14. Bilanțul unui semestru de activitate

Clasa a IX-a

1. Organizarea clasei. Stabilirea temelor pentru orele de dirigiență.
2. Drepturile și îndatoririle elevilor de liceu
3. Colectivul clasei noastre - o mică familie într-o școală mare
4. Familia tradițională în România
5. Știm ce învățăm?
6. Care îmi este programul zilnic? Dar săptămânal?
7. Comentarii la stema țării
8. Motive superioare, motive inferioare ale colaborării în grupul meu
9. Cafea, tutun, alcool - factori de autodistrugere
10. Dragostea de patrie de la Burebista până aici
11. în pragul tezelor
12. Despre noi și vârsta noastră
13. Pot eu să fiu primul?

14. Rezultatele semestrului întâi - oglinda muncii mele și a tuturor.

Clasa a X-a

1. Organizarea clasei. Stabilirea tematicii orelor de dirigenție.
2. Legile și democrația
3. Personalități ale muzicii românești - George Enescu
4. Dirigintele, colegul meu
5. Igiena muncii intelectuale
6. Ce faci sâmbătă?
7. Familia mea în comunitate
8. Cum să înțelegem arhitectura
9. Mica "afacere" a clasei noastre
10. Mâncăm pentru a trăi sau trăim pentru a mânca?
11. Ce este dragostea de patrie și cum se poate exprima
12. Spunem ce-ți dorești cel mai mult
13. Semnificația sărbătorilor de iarnă
14. Bilanțul semestrului întâi - cartea mea de vizită

Clasa a XI-a

1. Organizarea clasei. Fixarea tematicii orelor de dirigenție
2. Ce ne unește, ce ne desparte?
3. Stres și relaxare
4. Pardon, scuzați!
5. Prin marile muzee ale lumii
6. Timpul - mai prețios ca aurul!
7. Există o rețetă a succesului în viață?
8. "Acasă" la Constantin Brâncuși
9. Politețea românească și a altor popoare
10. Avem oaspeți!
11. Nedeea (ruga, hram) - obiceiuri și tradiții românești
12. Cum să-mi construiesc o casă!
13. Despre demnitate
14. Bilanțul unui semestru

Clasa a XII-a

1. Organizarea clasei. Stabilirea temelor pentru orele de dirigenție
2. ONU și drepturile omului
3. Grupul meu; poziția mea în grup
4. Ce știm despre viața de familie?
5. Icoane pe sticlă
6. Bugetul familiei mele
7. Nu trăim pe o insula pustie!
8. Adevăruri eterne în arta de a ne comporta
9. Omul și societatea secolului XX
10. La Milano cu Leonardo da Vinci
11. Cum îți "organizezi" timpul liber?
12. Cum va fi familia mea?
13. Bucuriile vieții mele
14. Bilanțul semestrului I - o frumoasă carte de vizită

3.5. ÎN LOC DE ÎNCHEIERE, PENTRU DUMNEAVOSTRĂ DRAGI CITITORI:

Motto: "Aș scrie cu pensula mare pe pereții odăii tale o poruncă: iubește-ți meseria".

Tudor Arghezi

Activitatea educatorului trebuie să treacă dincolo de memorie, dincolo de inteligența - "în regiunea sufletului în care se formează principiile care dau naștere voinței și acțiunii".

În acești ani - grei - în care - LIPSA de EDUCAȚIE - este principalul reproș ce se aduce oamenilor, colectivităților umane din țara noastră în activități sociale, politice, culturale, economice, fiecare educator va lucra cu răbdare, *permanent* în fiecare an școlar - urmărind formarea deprinderilor de *comportare - limbaj civilizată* în *fiecare* situație ce se ivește în contactul cu oamenii:

1. - în familie - cu părinții, bunicii, rudele, vecinii, frații
2. - în bloc și în jurul blocului
3. - la școală - în clasă, pe coridoare, în curte, în laboratoare
4. - pe stradă
5. - în instituțiile publice
6. - în magazine
7. - la spectacole, la biserici
8. - ca oaspeți, ca gazde
9. - folosirea unui limbaj potrivit

Salutul ca expresie a OMENIEI, a bunului simț pe stradă

10. Ținuta adecvată în toate situațiile: la școală, pe stradă, la serviciu, la spectacole, acasă.

Dragostea pentru - îndeplinirea datoriei, cultul onoarei, respectul de sine însuși, indulgența și mila pentru cei slabi, dreptatea pentru toți, comportarea civilizată, cuvântul simplu și calm - formează componente ale unui înalt ideal care îi va învăța pe tineri să depășească grelele încercări, să nu se înșele asupra *valorii* lucrurilor și îi va susține la înălțimea marilor datorii și a sacrificiilor necesare.

Puterea poporului stă în "muncă, curaj, credință" (E. Zola).

Educatorul adevărat urmărește clipă de clipă puterile copilului (tânărului) ce se deșteaptă neîncetat - rânduindu-le, mărimdu-le spre închegarea unui adevărat *character*.

Un *bun lucrător* (tânărul, copilul) "se folosește de uneltele lăsate de părinți, nu încetează de a le adapta mai bine nevoilor, pentru a câștiga timp și pentru a face lucrări mai bune și mai frumoase". Gândirea conduce lumea. Ideile de ieri conduc obiceiurile de mâine - supunând legile omenești, făcând viața mai bogată, mai variată, ducând la armonia cu condițiile trebuincioase vieții și gândirii "știința trebuie să elaboreze o morală. Construcțiile intelectuale se traduc în construcții sociale". (Ed. Perisot)

Educatorii (învățătorul și dirigintele mai ales) - alături de familie, biserica, armata - constituie de-a lungul anilor factorii principali care formează și educa în spiritul respectării normelor de conduită morală în societate, a cultivării unor trăsături morale pozitive - a ideilor de:

- demnitate umană
- egalitate
- toleranță
- respect reciproc
- responsabilitate față de actele personale
- libertate
- pace și înțelegere între oameni.

Considerăm așadar ca educatorul trebuie să acorde neîncetat importanța educației *civice* (juridice, ecologice, rutiere, religioase, etc.) pentru conviețuirea civilizată cu ceilalți oameni, pentru progresul continuu al fiecăruia și al celor din jur. Brutalitatea, trivialitatea, duritatea, - trebuiesc înlăturate din primii ani de școală și până în ultimii.

Educația cuprinde formarea unui stil de viață civilizată prin programe complementare de stimulare a comportamentului creativ în domeniul tehnico-științific, literar, sportiv, artistic, turistic. Educația pentru viața de familie determină înțelegerea responsabilităților și a necesității armoniei în microgrup. De la viața în familie la cea în școala sau în cetate (sat, oraș) dirigintele (educator, conducător de grup, animator, formator) se va ocupa de educație - pentru înlăturarea delicvenței juvenile și a violenței. Educația pentru timpul liber urmărește identificarea și cultivarea corespondențelor optime dintre interese, aptitudini, talente, cultivarea unui stil de viață civilizată. Descoperirea frumosului dorința de a fi păstrător al valorilor culturii, de a deveni factori civilizatori ai

lumii, creează atitudini optimiste de viață și îi pregătește pe tineri pentru viitor. Formarea capacității de cunoaștere și autocunoaștere duce la dorința autoperfecționării și alegerii potrivite a profesiei. Toate acestea vor izvorî dintr-o imensă dragoste de copii, din dorința ca ei să cunoască și să înfrumusețeze lumea. De la mica celulă a familiei, la viața “cetății” - de la țara în care trăiește la civilizația omenirii - copilului trebuie să-i fie sădiți dorința de a ști, de a cunoaște, de a înțelege oamenii, viața, natura - având cultivată în el legea *dreptății - a cinstei, a dragostei pentru locurile natale*.

Popor puternic este poporul care lucrează și “numai munca da curajul și credința”. La temelia unei înalte educații morale trebuie o *credință un ideal; creând caractere, inteligente - învățământul devine instituția de temelie a prezentului și viitorului*.

Obiectivele tradiționale ale muncii educative (educația estetică, intelectuală, civică, etc.) se regăsesc în programa, ghid (și celelalte instrumente de lucru) din perspectiva interdisciplinară și sistemică în noile componente ale educației. De la primele jocuri - de la primele rugăciuni și cuvinte - îi vom învăța virtuțile poporului nostru, dragostea de oameni - de viața, bunătatea și dreapta cugetare. O programă, un ghid și un caiet al dirigintelui - pot deveni nuclee și coloane de susținere ale unui imens lăcaș făurit cu trudă, perseverență, consecvență - din care să pornească spre viața omul format de noi. Cum este învățământul așa este țara. De noi depind toate sectoarele economiei, culturii, jurisprudenței, apărării. De aceea trebuie să întărim în toate instituțiile, în fiecare loc **EDUCAȚIA**.

(Aceasta este ghidul pentru activitatea educativă publicat în 1995, în conformitate cu programa activității educative a Ministerului învățământului, nr. 10768/1994 având ca autori: Riana Calotă, Titus Hagi, Adriana Rotaru, Dorina Mărginențu, Ileana Daraban, Mariana Corin, Virginia Ghergu).

ANEXA 6

3.6. SUGESTII PRACTICE PENTRU ASIGURAREA SUCCESULUI ÎN MUNCA EDUCATIVĂ CU ȘCOLARUL

1. Cunoașteți copilul și apropiați-vă cu afecțiune de el!
2. Antrenați copiii în adoptarea deciziilor pentru probleme organizatorice, de disciplină internă, de îmbunătățire a vieții cotidiene în colectivele școlare!
3. Satisfaceți necesitatea de mișcare a copilului, prin:
 - a) organizarea participării active la efortul de învățare, observare, experimentare, aplicare a cunoștințelor, în timpul lecțiilor și, mai ales, al activităților în natură, la muzee etc.
 - b) supravegherea relațiilor, în vederea prevenirii și eliminării violenței și agresivității.
4. Permiteți copilului să exploreze universul din jur, să înfrunte riscul fără a se pune în pericol. Adoptați soluția optimă între interdicție și vigilență, pentru educarea libertății și autonomiei, pentru asigurarea securității individuale și colective.
5. Supuneți atenției copiilor “probleme” și testați capacitatea lor de subgestionare, în calitate de parteneri la procesul de instruire și educare!
6. Acordați atenție funcției emoționale a limbajului și urmăriți efectele produse în conștiința elevului de comportamentul verbal și nonverbal (gesturi, expresia feței, tonul vocii etc.)
7. Aplicați obiectiv și rațional sistemul de recompense și pedepse.
8. Colaborați cu familia elevului pentru cunoașterea, evoluția, evaluarea și adoptarea celor mai bune decizii.
9. Educați capacitatea de autonomie a copiilor, stimulându-le încrederea în forțele proprii, antrenând intelectul, afectivitatea și voința lor de acțiune.
10. Oferiți exemplul personal impecabil pentru copilul care vă imită și vă păstrează în suflet toată viața.

3.7. CAIETUL DE OBSERVAȚII ZILNICE

Ministerul învățământului a editat “Caietul dirigintelui” în conformitate cu Programul Activităților Educative nr. 10768 din 1994, considerându-l și noi ca un util instrument de lucru al dirigintelui. Dar, întrebarea se pune, de unde știe dirigințele ce-a făcut fiecare elev din clasa a V-a, când i s-a repartizat că va răspunde ca dirigințe de acest colectiv?

Noi propunem ca din timpul activității încă de la grădiniță, copilul să fie urmărit de educatoare în manifestările lui zilnice și notat pe “Caietul de observații zilnice”, atât în dezvoltarea intelectuală a copilului, cât și în manifestările lui temperamentale. Acest caiet să fie dat mai departe învățătorului, care îi va fi de un real folos în activitatea de instruire și educare, a fiecărui elev din colectivul clasei respective, iar învățătorul îl va preda după terminarea ciclului primar, dirigintelui de clasa a V-a.

Dar să vedem de ce este necesar să aibă educatorii acest caiet?

Practica pedagogică dovedește că este nevoie ca fiecare cadru didactic să consemneze într-un document observațiile pozitive și negative asupra elevilor săi. După opinia noastră, acest caiet este, înainte de toate oglinda vie de cunoaștere a elevului. Este, am putea spune, jurnalul de bord al activității didactice în care se consemnează și se oglindește activitatea instructiv-educativă și extrașcolară pe perioada anilor de studiu.

La ce ajută consemnarea observațiilor zilnice?

Știindu-se observați și notați în fiecare zi, elevii se corijează în manifestările lor negative, îi determinăm să-și autodirijeze faptele și comportările bune. Prin această notare, urmărim îndeaproape rezultatele școlare obținute de elevi pe parcursul semestrelor, înclinațiile și aptitudinilor lor de-a lungul celor patru și opt ani de studiu, notații care vor duce cu ușurință la orientarea lor profesională. De asemenea, prin aceste observații cotidiene urmărim dezvoltarea normală a fizicului și intelectului elevilor, în cadrul colectivului pe care-l conducem. Ajungem, deci, să cunoaștem cauzele reale de rămânere în urmă la învățătură, prin depistarea lor la timp, să luăm imediat măsurile necesare în ridicarea nivelului de pregătire al fiecărui elev.

Consemnările zilnice constituie o evidență clară a activităților extradidactice care duc, în final, la descoperirea unor copii cu înclinații în domeniul științei, tehnicii, artei, și firește la stimularea și îndrumarea acestora pentru educarea aptitudinilor de către școală și părinții acestora.

Un asemenea “Caiet de observații zilnice” ne ajută să completăm cât mai corect “Caietul Dirigintelui” introdus ca document oficial de Ministerul nostru și de aici, să completăm cât mai fidel fișa psihopedagogică a elevului.

Prin aceste succinte observații notate zilnic cu fidelitate pe caietul de observații zilnice, ajungem să-l studiem pe elev în mod sistematic. Urmărind atenți modul lui de viață, sesizăm problemele care frământă colectivul clasei și facilităm luarea celor mai potrivite măsuri de corectare și îndreptare a acestora.

Necesitatea obiectivă a cercetării elevului de către cadrele didactice, ce nu se rezumă însă doar la o simplă caracterizare sau la munca formală de a completa fișa psiho-pedagogică, ci această testare trebuie să oglindească cât mai pregnant personalitatea elevului. Deci, nu poate fi vorba de organizare, îndrumare și supraveghere a procesului educativ, fără o notare obiectivă a tuturor manifestărilor elevilor, atât în școală, pe stradă, în familie, în societate, în general.

Înainte de a completa fișa psiho-pedagogică a elevului, se pune următoarea întrebare: pe ce și cum l-am urmărit pe elev în dezvoltarea lui fizică și intelectuală în cei 4, 8 și 12 ani de studii?

Ca să-l cunoști bine pe elev trebuie să-l studiezi din toate punctele de vedere. Studiul se bazează mai întâi pe o observație atentă. Apoi investigații în rândul familiei, al colectivului în care învață, al anturajului de prieteni, a manifestărilor lui. De aceea, pentru a înlesni completarea fișei psiho-pedagogice a elevului este necesară notarea manifestărilor elevului începând chiar din clasa întâi și bine ar fi, chiar din grădiniță!

Depistarea de către învățător și apoi de către diriginte a manifestărilor negative în rândul elevilor și găsirea metodelor de eliminare a lor, cât și sesizarea părților pozitive pentru a le valorifica și dezvolta, sunt condiții optime de cunoaștere a elevului din toate punctele de vedere. Fiindcă “Elevul nu este o noțiune abstractă - susține Alexandru Roșea, într-o lucrare a sa - ci o realitate vie”; el vine la școală nu numai cu inteligența sa ci cu întreaga sa personalitate, cu emoțiile sale, sentimentele sale, interesele sale etc.

Scopul studierii elevilor este acela de a găsi cele mai potrivite mijloace pentru a-i ajuta să-și dezvolte în cât mai mare măsură aptitudinile și înclinațiile, puterea de asimilare și însușire a cunoștințelor teoretice și practice etc. Cunoașterea elevului nu este un scop în sine, ci un mijloc pus în slujba educării sale. În acest sens, mai întâi învățătorul și apoi dirigintele în colaborare cu toți factorii din școală și din afara școlii, își vor canaliza eforturile în vederea cunoașterii particularităților fizice și psihice ale personalității elevului.

Din experimentele întreprinse în anii anteriori, s-a dovedit că folosirea acestui document didactic - Caietul de observații zilnice - asupra notării elevilor, a îndreptat atitudinea nefastă a multor elevi, i-a corijat de unele manifestări negative, s-au descoperit noi talente în diferite îndeletniciri și înclinații, s-a ținut o strânsă legătură cu familia contribuind alături de școală la educarea și instruirea elevilor noștri.

3.8. METODE, PROCEDEE ȘI TEHNICI DE INSTRUIRE PENTRU REALIZAREA OBIECTIVELOR PEDAGOGICE

- Expunerea
- Conversația și dialogul
- Demonstrația ilustrativă
- Demonstrația aplicativă (practica)
- Observarea dirijată
- Observarea nendirijată - liberă
- Experiințe (încercări) în clasă și continuate acasă
- Algoritmizare
- Modelare
- Experimentare
- Activități practice
- Învățarea prin descoperire (descoperirea dirijată)
- Instruirea programată
- Exerciții
- Aplicații prin repetiția succesivă: Spune tu! spune și tu!
- Informare independentă
- Informare de conexiune inversă
- Munca cu manualul
- Citirea în gând
- Citirea cu voce tare
- Citirea selectivă
- Citirea pe roluri
- Dramatizare
- Memorizare
- Jocul distractiv (didactic)
- Autodictarea
- Autoevaluarea
- Concurs de ghicitori, proverbe, zicători și alte concursuri
- Dezlegări de rebusuri
- Metoda grafică
- Metoda descriptivă
- Completarea răspunsurilor de pe fișele activității independente
- Ilustrarea conținutului unor texte de proză prin desen
- Activități de destindere

Iată un model de fișă psihopedagogică:

3.9. FIȘA DE CARACTERIZARE PSIHO-PEDAGOGICĂ A ELEVULUI

I. Date personale

1. Numele și prenumele.....
2. Locul și data nașterii.....
3. Domiciliul.....
4. Școală și clasa în care învață.....

II. Date familiale

1. Ocupația și locul de muncă al părinților
 tatăl
 mama.....

2. Structura și componența familiei

a) tipul familiei

- normală
 tatăl (mama) decedat/ă
 părinți decedați
 părinți vitregi

b) Frați (surori) mai mici, mai mari

Nr. Crt.	Vârsta	Ocupația	Nr. Crt.	Vârsta	Ocupația

Alte situații.....

Alte persoane (rude).....,

3. Atmosfera și climatul educativ

- raporturi armonioase de înțelegere între părinți și copii
 raporturi punctate de conflicte mici și trecătoare
 dezacorduri puternice în familie, conflicte frecvente
 familie destrămată sau pe cale de destrămare

4. Condiții de viață și de muncă a elevului

- foarte precare LI la limită
 accesibile
 bune
 foarte bune

5. Influențe din afara familiei (vecini, prieteni, colegi)

- reduse D ample
 frecvente
 întâmplătoare

III. Dezvoltarea fizică și starea sănătății

1. Caracteristici ale dezvoltării fizice

.....

2. Îmbolnăviri

- a) anterioare intrării în școală
 b) pe parcursul școlarizării

3. Deficiențe, handicapuri (senzoriale, motorii)

.....

IV. Particularități ale debutului școlarizării

1. Pregătirea copilului pentru a deveni școlar

- a) dezvoltarea motivelor și intereselor de cunoaștere

.....

- b) capacitatea de a efectua acțiuni practice și mentale

.....

- c) capacitatea verbalizării reprezentărilor

.....

.....
d) gradul de independență al proceselor intelectuale
.....
.....

2. Simptomatologii ale conduitei

- pozitivă, adecvată începerii școlarității
- negativă, neadecvată începerii școlarității

3. Inserția în fluxul solicitării școlare

a) Caracteristici favorabile de integrare a copilului în activitatea școlară
.....
.....

b) Caracteristici nefavorabile de integrare a copilului în activitatea școlară
.....
.....

V. Rezultate obținute de elevi

I. Rezultate la învățatură grafic global (pe clase):

Mediile	Clasa I	Clasa a II-a	Clasa a III-a	Clasa a IV-a
10				
9				
8				
7				
6				
5				
4				
Calificat n/N				
Clasa:				

2. Cercuri frecventate de elevi

Clasa.....

Cercul.....

Rezultate.....

3. Participarea la concursuri școlare și extrașcolare

Clasa

Cercul.....

Rezultate

4. Activitatea independentă a elevului:

- citește suplimentar din manual;
- citește și alte cărți
- rezolvă probleme în plus
- alte ocupații (plastice, muzicale, sportive, coregrafice)

VI. Procesele cognitive și stilul de muncă intelectual

I. Caracteristici ale funcției

predomină mobilitate vizuală de recepție a informației

predomină mobilitatea auditivă de recepție a informației recepție difuză superficială a

materialului de învățare percepție complexă, spirit de observație

2. Nivelul de inteligență

Inteligență f. bună	Inteligență bună	Inteligență medie	Inteligență scăzută	Inteligență sub limită

--	--	--	--	--

3. Memoria

f. bună	bună	medie	scăzută	sub limită

4. Imaginația

- săracă
- reproductivă
- ptr. activ, tehnică
- bogată
- reproductiv-creativă pentru activ, literar artistice

5. Limbajul

Vocabular bogat exprimare frumoasă și corectă	Exprimare ușoară și corectă	Vocabular redus exprimare greoaie	Vocabular f. greoi exprimare incorectă

6. Stilul de muncă:

a) Cum lucrează:

- Sistematic, ritmic, organizat;
- inegal cu fluctuații în salturi;
- neglijent, copiază lecțiile de la alții;
- așteaptă să i le facă părinții;
- mari lacune în cunoaștere, rămâneri în urma la învățătură și alte acțiuni
- alte mențiuni.

7. Sârguință

f. sârguincios de obicei	sârguincios	puțin sârguincios	nesârguincios

VII. Autonomie, creativitate

- inventiv cu manifestări de creativitate
- manifestă uneori inițiativă, independență;
- se conformează de regulă modelului, procedează rutinier D nesigur, dependent, fără

inițiativă

- alte caracteristici

VIII. Conduita elevului la lecție și în clasă

1. Conduita la lecție:

- atent, participă activ
- atenția și interesul inegale, fluctuante
- pasiv, așteaptă să fie solicitat
- prezent fizic cu frecvente distrageri

2. Purtarea în general

- exemplară, ireproșabilă
- corectă, cuviincioasă, bună
- cu abateri de comportament frecvente, dar nu grave
- abateri comportamentale grave, deviantă

IX. Conduita în grup, integrarea socială a elevului

1. Participă la viața de grup:

- mai mult retras, rezervat, izolat, puțin comunicativ
- participă la activități de grup numai dacă este solicitat
- este în contact cu grupul, se integrează, dar preferă sarcinile executive

- caută contactul cu grupul, sociabil, comunicativ, stabil, relații, vine cu idei și propuneri
- activ, sociabil, comunicativ, cu inițiativă, bun organizator și animator al grupului

2. Cum este văzut de colegi?

- bun coleg, serviabil, te înțelege și te împrietenești ușor cu el
- bun coleg, săritor la nevoie, te poți bizui pe el
- preocupat mai mult de sine, individualist, egoist

3. Colegii îl apreciază pentru: D rezultatele la învățătură

- performanțele extrașcolare
- pentru că este prietenos, apropiat

X. Trăsături de personalitate 1, Temperamentul:

puternic exteriorizat, impulsiv, nestăpânit, inegal, iritabil, uneori agresiv, activ rezistent la solicitări, cu tendințe de dominare a altora

- exteriorizat, energetic, vioi, mobil, echilibrat, ușor adaptabil, vorbăreț, guraliv, nestatornic;
- calm, controlat, reținut, lent, uneori nepăsător, mai greu adaptabil, rezervat la solicitările

repetate

- hipersensibil, interiorizat, retras, nesigur, anxios;
- tip combinat;

2. Emotivitate

- foarte emotiv, excesiv de timid, emoțiile îi perturbă activitatea
- emotiv, fără reacții dezaptative
- neemotiv, îndrăzneț

3. Dispoziție afectivă predominantă:

- vesel, optimist
- mai mult trist, deprimat

4. Însușiri aptitudinale

- lucrează repede, rezolvă ușor și corect sarcinile de învățătură
- rezolvă corect, dar consumă mai mult timp și investește mai multă energie;
- lucrează greoi, cu erori, nu se încadrează

5. Trăsături de caracter în revedere

a) Atitudini față de muncă

- pozitive
- negative

b) atitudini față de alții

- pozitive n negative

c) atitudini față de sine

- pozitive
- negative

Coordonator științific dr. în pedagogie ELENA JOIȚA la Universitatea din Craiova.

ȘCOALA.....

JUDEȚUL.....

3.10. DIAGRAMA EDUCATIV-ATITUDINALĂ

A ELEVULUI.....DIN CLASA.....

ANULSCOLAR.....

OBIECTIVE FORMATIVE

Manifestări specifice temperamentului SANGUINIC:

Este neliniștit?

Este vioi, mobil?

Se adaptează la orice împrejurare?

Este bine dispus?

Stabilește cu ușurință contacte cu alte persoane?

Nu are sentimente stabile?

Se poate stăpâni cu ușurință?

Manifestări specifice temperamentului FLEGMATIC:

Este calm în manifestări?
Reacționează vioi?
Are reacții emoționale?
Pare deseori indiferent?
Se impresionează mai greu?
Este înclinat spre sentimente stabile?
Se concentrează puternic?

Manifestări specifice temperamentului COLERIC:

Este impetuos?
Uneori impulsiv?
Este neliniștit?
Își iese repede din fire?
Este înclinat spre explozii afective
Are sentimente puternice și durabile?
Este inegal în manifestări?
Manifestă stări de alarmă sau furie?
Are stări de oboseală și indispoziție?
Poate să treacă la suprasolicitate?

Manifestări specifice temperamentului MALNCOLIC:

Este închis - interiorizat?
Are reacții afective?
Prezintă încordare în acțiune?
Este obosit când este suprasolicitat?
Are răbdare în acțiune?
Manifestă finețe în tot ce face?
Manifestă detaliu în activitate?

EDUCAȚIA INTELECTUALĂ

Este inteligent?
Cu intelect la limită?
Sub limită cu intelectul?
Are imaginație bogată?
Memorează ușor?
Judecă și argumentează?
Are spirit de observație?
Are vocabular bogat?
Are cursivitate în vorbire?
Vorbește cu deficiente?
Manifestă interes de cunoaștere?
Creează cu ușurință compuneri?
Rezolvă cu ușurință probleme de matematică?
Are inițiativă?
Manifestă sensibilitate motorie?
Manifestă aptitudini practice?
Este ordonat?

EDUCAȚIA ESTETICĂ

Este neglijent cu el?
Dar cu lucrurile școlare?
Are gust estetic?
Ocrotește mediul înconjurător?
Este stimulat de mediul ambiant?
Corelează eticul cu esteticul?
Cooperează la formarea estetică proprie?
Iubește florile?
Îi place muzica?
Știe să danseze?
Îi place să citească?

Este curat, se îmbracă cu gust?
Aplică frumosul în viață?

EDUCAȚIA FIZICĂ

Îi place sportul?
Influențează asupra dezvoltării sale psihice?
Sportul pe care îl face, coordonează dezvoltarea motricității?
Corelează cu dezvoltarea capacității cognitive?
Corelează cu dezvoltarea capacităților morale?
Corelează cu formarea deprinderii pentru muncă?

EDUCAȚIA SANITARĂ

Îi place curățenia?
Vine curat la școală?
Are formate deprinderi igienico-sanitare?
Respectă ritmul de muncă?
Are formată deprindere nutrițională?
Menține curățenia acasă?
Își îngrijește rechizitele, manualele?

FORMAREA EDUCAȚIEI MORAL-PATRIOTICE

Este sociabil?
Este invidios?
Este agreabil?
Este agresiv?
Se integrează în grup?
Formulează opinie personală?
Are formată deprinderea de muncă?
Este atent la lecții?
Este indiferent?
Este disciplinat la școală?
Pe stradă?
Acasă?
Fură?
Minte?
Jignește colegii?
Se manifestă agresiv?
Are tendințe dominante?
Este ferm în acțiune?
Are spirit organizatoric?
Este ordonat?
Este punctual?
Are inițiativă?
Afirmare independentă?
Are spirit creator?
Iubește limba română?
Iubește folclorul?
Înțelege momentele istorice?
Apreciază frumusețile naturii?
Dovedește atașamentul pentru familie și comunitate?
Iubește munca, este harnic?
Manifestă interes la învățătură?
Știe să-și organizeze timpul liber?
Își asumă răspunderea îndeplinirii unei sarcini?
Dovedește perseverență în acțiune?
Manifestă deprinderi practice?
Are demnitate?
Manifestă respect față de părinți buni, învățător?
Apreciază dreptatea?

Iubește animalele?
Are prieteni?
Este critic obiectiv?
Este autocritic?
Apreciază acțiunile celorlalți corect?
Este sensibil, față de cei suferinzi?
Manifestă vreo credință moral - religioasă?

3.11. TESTAREA ELEVULUI DE CLASA I LA ÎNCEPUT DE AN ȘCOLAR (Răspunsul la itemuri se va completa cu “da” și “nu”)

1. A fost la grădiniță?
2. Prezintă defecte de vorbire?
3. Vorbește frumos când este întrebat?
4. Știe să răspundă corect la întrebările învățătorului?
5. Este respectuos cu cei în vârstă?
6. Respectă pe colegi?
7. Este agresiv?
8. Este melancolic?
9. Are tendințe maniacale?
10. este comunicativ?
11. Este lăudăros?
12. Exagerează uneori, minte?
13. Spune tot timpul adevărul?
14. Este sensibil, plânge când este dojenit?
15. Este reținut în porniri nefaste?
16. Are vocabularul dezvoltat?
17. Prezintă cursivitate în vorbire?
18. Cunoaște literele alfabetului?
19. Știe să le scrie?
20. Cunoaște cifrele?
21. Știe să numere până unde?
22. Știe să le scrie?
23. Știe să povestească o întâmplare, o poveste audiată?
24. Știe să recite o poezie și cum o recită?
25. Înțelege sensul unor cuvinte și expresii din poezie?
26. Știe să danseze după o temă impusă de învățător?
27. Dar după natură?
28. Știe să modeleze un obiect din plastilină?
29. Știe să cânte un cântec?

CHESTIONARE PENTRU PĂRINȚI **3.12. CHESTIONARUL nr.1**

(Acest chestionar se dă părinților în prima ședință cu aceștia spre completare sau acasă și este adus la școală după ce se completează cu toate cerințele itemurilor).

Învățătorul îl păstrează în dosarul clasei și are prilejul să facă o cercetare psihopedagogică concretă asupra ajutorului ce-l dau părinții copiilor în ceea ce privește aportul acestora la realizarea sarcinilor școlare.

1. Controlați zilnic activitatea elevului de pregătire școlară în familie?
2. Care dintre părinți se ocupă mai mult de instruirea acestuia?
3. Cât timp afectați acestei sarcini?
4. Care este cea mai prielnică perioadă de pregătire a lecțiilor în familie?

5. Elevul (a) vă ascultă ?
6. Vă reproșează implicarea dumneavoastră în rezolvarea unor sarcini?
7. Aveți un program organizat al timpului liber al elevului?
8. Ați verificat dacă-1 respectă?
9. Ce măsuri ați luat pentru nerespectarea programului organizat de dumneavoastră?
10. La ce oră se culcă elevul?
11. Ați citit elevului vreo carte? Ce carte?
12. Comentați cu el cărțile citite?
13. Mergeți cu el la teatru?
14. Elevul citește lectură în familie?
15. Cine-1 controlează ce citește și cum citește?
16. Îi place muzica și ce fel de muzică îi place?
17. Vă ajută în treburile casnice, la cumpărături?
18. E ascultător? Vă reproșează?
19. În familie e vesel? E trist?
20. Are prieteni și ce fel de prieteni?
21. A întârziat vreodată, fără să anunțe acasă?
22. Îi place să se joace și cât timp afectează jocului?
23. Îi place sportul și ce ramură sportivă îndrăgește mai mult?
24. Învăță poezii cu ușurință?
25. L-ați pus vreodată să recite vreo poezie?
26. Ce obiect de studiu îi place mai mult?
27. Cum ați stimulat acesta plăcere a lui?
28. Îi plac florile? Le îngrijește?
29. Se îmbracă cu gust? Îi place să fie elegant?
30. Vă cere bani? Și pentru ce vă cere bani?
31. Când își manifestă iubirea față de dumneavoastră mai mult?
32. L-ați bătut vreodată? De ce?
33. Respectă pe bunici, pe părinți, pe frații mai mari?
34. V-ați certat vreodată cu soțul în prezența copiilor?
35. Cum a reacționat copilul?
36. Îi plac distracțiile?
37. Practică jocuri de noroc?
38. A suferit vreo operație? Ce anume?
39. Îi verificați periodic starea sănătății, prin consultarea medicului?
40. Vă imită meseria, pasiunea profesională, înclinațiile?
41. E vrednic acasă, sau delăsător în acțiune?
42. E leneș câteodată și când?
43. E sensibil, plânge când îl certați?
44. Îi place să creeze? În ce domenii?

3.13. CHESTIONARUL nr.2

(tema "Cum îndrumă familia lectura elevilor?")

1. Dacă aveți bibliotecă și cu câte volume?
2. Dacă elevul are un raft al lui în cadrul bibliotecii?
3. Cu ce ocazie ați cumpărat cărțile?
4. Cum ați organizat și amenajat cărțile în bibliotecă, după ce criterii?
5. Ce cărți predomină în biblioteca dumneavoastră?
6. Ultima carte cumpărată de dumneavoastră, titlul și autorul ei?
7. Ce gen de carte preferați?
8. I-ați citit vreodată seara o carte (povestire)?
9. Ați discutat cu copilul vreo carte (povestire)?
10. Îi plac poeziile?

11. Cum l-ați determinat pe copil să îndrăgească poezia?
12. I-ați stimulat dorința de a învăța vreo poezie? Când? De cine este scrisă?
13. A învățat-o cu ușurință?
14. Are un poet (scriitor) îndrăgit?
15. Cât timp efectuează copilul lecturii în familie?
16. Care este timpul preferat de el pentru lecturarea cărților?
17. L-ați pus să citească cu voce tare vreodată?
18. Ați cronometrat câte cuvinte citește pe minut copilul dumneavoastră?
19. Cum apreciați calitatea citirii formate de copil?
20. Cum ați procedat în formarea unei deprinderi de citire expresive la copil?
21. Indicați cinci scriitori recomandați de programa școlară pentru a fi studiați de elevi?
22. Aveți în bibliotecă lecturile recomandate de programa școlară elevilor?
23. Dacă nu le aveți cum procedați să le procurați?
24. Îi plac copilului dumneavoastră cărțile de aventuri?
25. Îi plac cărțile de știință? Scrieți două titluri de asemenea cărți dacă le aveți în bibliotecă?
26. Îi place teatrul? Ce piesă ați văzut împreună?
27. Ce ați întreprins pentru cultivarea griji pentru carte?
28. Cum ați trezit curiozitatea pentru lectură la copil?

3.14. ÎN ATENȚIA DOMNULUI ÎNVĂȚĂTOR!

În prima ședință cu părinții elevilor de clasa I se vor prezenta:

- “Regimul zilnic al elevului în familie” - aprobat de Ministerul Sănătății și Ministerul învățământului.
- “Drepturile și îndatoririle elevului”
- “Regulamentul de ordine interioară al școlii”

Regimul zilnic al elevului în familie

Ministerul învățământului în colaborare cu Ministerul Sănătății se preocupă pentru organizarea eficientă a regimului zilnic de viață al copilului în familie și în special, pentru școlarul care este determinat să se încadreze într-un program de instruire și educație, dirijat de cadrele didactice cu sprijinul familiei.

Sarcina principală a școlii este de a populariza în rândul familiei regulamentul de ordine interioară cu privire la ocrotire și creșterea copilului, în perioada școlarității și de a sugera și antrena la aplicarea unor măsuri eficiente.

Încă din prima zi de școală, învățătorul este dator de a prezenta părinților regimul de muncă și odihnă care trebuie aplicat organizat, îndrumat și controlat în primul rând de familie, în organizarea și desfășurarea procesului de învățământ: pentru realizarea cu ușurință a sarcinilor școlare; pentru ocrotirea sănătății micului școlar în vederea programării la ore fixe a timpului de lucru, a odihnei obligatorii, a plimbărilor și a jocului în aer liber, a împlinirii activităților casnice cu lectura și cu alte activități distractiv-recreative.

Unele familii nu țin legătura cu școala și neglijează complet oportunitatea unui program care trebuie să jaloneze munca și odihna copilului. Cadrele didactice care au conceput un regim al elevului în familie și au antrenat părinții în aplicarea lui au resimțit consecințele benefice în activitatea de predare învățare.

- a) Regimul zilnic al elevului (program asumat de copil, urmărit și controlat de părinți)
 1. Deșteptarea la ora 7.00;
 2. Înviorarea (gimnastica de dimineață), igiena corporală;
 3. Îmbrăcatul și revizuirea ghiozdanului;
 4. Servirea micului dejun;
 5. Traseul către școală;
 6. Programul școlar 4-5 ore de curs;

7. Înapoierea către casă;
8. Dezbrăcatul și spălatul pe mâini;
9. Servirea mesei de prânz;
10. Program de odihnă 2 ore;
11. Pregătirea lecțiilor - până la orele 17.00
12. Activități libere (lectură, vizionare de programe T.V., joc în aer liber)
13. Servirea cinei - orele 20.00
14. Pregătirea ghiozdanului;
15. Igiena corporală de seară;
16. Lectura - cel puțin un sfert de oră;
17. Odihna de noapte, începând cu orele 21.00

3.15. SFATURI PEDAGOGICE PENTRU ÎNVĂȚĂTORI SI PĂRINȚI

- să examinați cum ați putea prezenta noul concept în momentul cel mai simplu;
- să prevedeați interpretările eronate pe care le-ar putea face copilul;
- să-l dirijați evitând impulsurile;
- să corecți imediat eroarea, făcându-l să înțeleagă ce demers propriu a adoptat care îl conduce la eroare;
- să pretindeți răspunsurile concrete, care corespund unei exigențe practice, prin care se fixează reguli: (exemplu câte zile are săptămâna? “Săptămâna are șapte zile”. Nu se admite răspunsul eliptic: șapte).
- să cereți copilului numărul cel mai mare de răspunsuri posibile, profitând de avantajele instruirii individuale.
- să evitați șocurile emoționale în procesul învățării, prin prevenirea răspunsurilor incorecte prin corectarea celor greșite, introducând cât mai puține elemente traumatizante posibile. Cuvintele care caracterizează eșecul (Nu-ul!) încetinesc învățarea, crescând tensiunea emoțională? Folosiți-le cât mai puțin posibil!
- să terminați “lecția” pe un ton plăcut, nu morocănos sau certăreț, deoarece ultima parte a lecției lasă cea mai puternică impresie asupra copilului. Imprimați-i senzația că a fost la înălțime prin efortul depus:
- să permiteți copilului să învețe la toate nivelurile de abstractizare. Explicațiile introductive concise sunt mai ușor urmărite de începători.
- să-l învățați pe copil reguli eficiente pentru relațiile interpersonale din cadrul familiei și din afara acesteia și să se cunoască pe sine.
- să fiți consecvenți, dar umani în educația propriului copil;
- nu-l mințiți pe copil, iar când pune întrebări șirul DE CE-urilor”, străduiți-vă să-i arătați că absolut totul în lume poate fi pus în discuție, dar că există limite chiar și în acțiunea de a întreba, atunci când acesta devine sâcâitor sau când întrerupe conversația persoanelor adulte.
- să nu vă predați șiretlicurilor copilului, care prin întrebări repetate vă determină la crize de autoritate paternă și la amenințări.
- nu vă temeți să vă arătați ignoranța prin unele răspunsuri negative sau prin căutarea lămuririlor necesare în enciclopedii, în dicționare chiar în prezența copilului.
- acordați-i copilului mult timp liber! dacă interpretați afirmația că mediul activ este favorizat învățării ca pe o axiomă și tutelați excesiv copilul, mai ales mamele, reduceți dimensiunile mediului înconjurător la un mediu schematic, artificial, limitat de aspectul singular mamă-copil! Lăsați-l să învețe pornind de la jucării, de la jocurile cu copii, de la observațiile spontane asupra găzilor, plantelor, animalelor, din certurile și împăcărilor cu copii din grupul lui de egali. Lecțiile sau discuțiile propriu-zise n-ar trebui să depășească o oră și jumătate două pe zi. Restul timpului, copilul trebuie lăsat să gândească, să se joace, să simtă că este copil.
- ajutați copilul să-și formeze o părere pozitivă, dar realistă, despre sine însuși! Dați copilului întotdeauna impresia că este inteligent și poate mai bine și mai mult. Nu-i spuneți niciodată că este

prost și nu admiteți nici fraților să sugereze acest lucru. Nu comparați propriul copil cu alții, deoarece fiecare copil constituie o identitate.

- ajutați copilul să fie sociabil, modelați-i personalitatea și modul său de a se apropia în lume.

Părinții care se gândesc să-și scutească copilul de suferință permițându-i să necăjească el anturajul prin îmbufnare și obiceiuri urâte, greșesc, deoarece în afara familiei aceste atitudini nu sunt rentabile.

- încurajați perseverența! îndemnuri de genul: "Tu ești insistent. Continuă la fel, vei reuși în tot ceea ce întreprinzi!" N-au drept consecințe îndeplinirea cu succes a unei sarcini, efort care trebuie răsplătit cu laude bine meritate. Perseverența este poate achiziția intelectuală cea mai importantă pe care o poate poseda o ființă umană, recompensați, de asemenea, umorul, delicatetea, toleranța și orice altă caracteristică ce-l face sociabil pe copilul dumneavoastră!

- ajutați copilul să se dezvolte pe planul fizic, ca și pe cel intelectual! Dacă un copil nu este la înălțime din punct de vedere al capacităților fizice, nu se va asocia celorlalți, se va retrage în sine. Cu cât se va retrage mai mult, va fi mai în întârziere, față de ceilalți copii. Cu cât va fi mai în întârziere, cu atât va fi mai greu acceptat de egalii săi. Aptitudinile fizice îl ajută să fie acceptat și de aceea ele trebuie cultivate printr-un program echilibrat.

- recunoașteți-vă propriile limite! Arătați solidaritate față de copil dar nu vă identificați cu acesta sufocându-l, și nici nu-l tratați ca pe un dușman, încercând să-l stăpâniți. Dacă îl muștrați adeseori și îl pedepsiți pentru orice greșală, copilul va deveni nesigur pe sine și un nefericit.

ANEXA 7

3.16. PROIECT DIDACTIC

Clasa: a IX-a

Locui. Colegiul Național "Ctin. Cantacuzino" Târgoviște

Obiectul: Dirigenție

Tema: Adevăr, bine și frumos în literatura noastră populară

Scopul: De a descoperi trăsăturile neamului nostru!

Directive - educația morală prin cunoașterea valorilor morale așa cum sunt exprimate la literatura populară românească;

- înțelegerea valorilor morale specifice românilor : înțelepciunea, omenia, dreptatea;

- trezirea sentimentului de respect pentru acesta;

- convingerea asupra justeții concepției etice a folclorului și transpunerea în comportamente și atitudini;

Metode: dezvoltarea, comentariul pe text, explicația

Bibliografie: Antologia de proverbe românești realizată de Gheorghe Munteanu

Desfășurarea orei:

Elevii au avut sarcina de a recapitula tot ceea ce au făcut despre basm. legende și au selectat proverbe.

Se va explica conceptul de "literatură populară". Voi apela la cunoștințele dobândite anterior de elevi apoi voi face completări. Literatura populară cuprinde: proverbe, zicători, snoave, basme, balade, legende etc.

Aceasta exprimă modul de a gândi a simți și acționa al poporului. Când se face referire la raporturile dintre oameni, aceste producții literare au semnificația unor norme de comportare, a unor îndreptare morale, a unui cod de legi nescrise. Valori morale exprimate de proverbe și zicători:

- înțelepciunea - este conceptul ce exprimă culmea gândirii și atitudinea față de viață a

poporului nostru. Acesta însușire apare în proverbe:

- Frâul conduce calul, iar înțelepciunea omul

Elevii vor prezenta și alte proverbe pe care le-au găsit.

Se concluzionează: trăsăturile omului înțelept:

"Omul cu înțelepciune face numai fapte bune"

Elevii au sarcina de a mai da exemple care să evidențieze această trăsătură

Se dau trăsăturile înțelepciunii (notate pe o planșă)

Acestea sunt: bunătatea, prevederea, spiritul concesiv, cumpătarea, reținerea, relațiile cu semenii

- O altă trăsătură este omenia:

“Omu-i dat să fie om, pomu-i dat să fie pom”

Completarea o vor face elevii cu alte proverbe.

Găsim și proverbe care arată ce nu este omenia:

“Omul fără omenie, e ca o casă pustie”

Elevii spun alte proverbe

Se vor descoperi virtuți ce reflectă relații de muncă (hărnicie, răbdare, cinste dar și reversul lor)

Se descoperă relațiile interumane (sinceritate, respect, recunoștință)

- virtuți general umane: binele, adevărul, dreptatea

- “adevărul luminează ca soarele” “adevărul umblă cu capul spart”

Completările vin și din partea elevilor cu alte proverbe

Demonstrez elevilor că dreptatea este o noțiune morală cu implicații în sufletul poporului

nostru

“Cine dreptate nu are acela țipă mai tare”

Acest proverb exprimă o realitate istorică și socială

“Dreptatea nu moare niciodată” - este o dreptate cu caracter permanent

Găsim proverbe care exprimă necesitatea educației, acestea invită la acțiunea de îndreptare

“Scoală face omul om / și altoiul pomul pom”

Legat de învățatură se poate spune că acest om are aceeași eficiență la toate vârstele

“Omul în copilărie/învață orice să fie”

În copilărie educația se face mai ușor:

“Ce înveți la tinerețe, aia știi la bătrânețe”

Pe parcursul acestei secvențe a lecției se precizează rând pe rând împreună cu elevii valorile morale ale literaturii populare. Elevii vin cu completări, comentează pe scurt, iar dirigintele face dacă este cazul anumite completări.

În basme este conturat modelul uman așa cum l-a văzut poporul nostru. Eroul tipic este Făt - Frumos acesta apare în foarte multe ipostaze.

Basmul oglindește concepția despre om, formarea lui ce trebuie să fie și care este rostul lui în lume.

Cu ajutorul basmului facem schema generală a basmului anumite momente și situații, desprindem și semnificația etică a acestora.

- Care este semnificația constatărilor și peripețiilor eroului - a înfăptuit binele și dreptatea

- Obstacolele trecute de elevi arată concepția poporului nostru, care spun că nimic nu obținem fără efort, fără sacrificiu.

- Făt frumos este bun și generos și este epitet de col, corb, zgrițuroaică, deoarece:

Protagonistul basmului este cel mai mic dintre frați. El învinge prin omenie, curaj generozitate.

- Eroul, înfruntă forțele răului Eroul trebuie să asculte de sfaturile părinților. Finalul basmului: binele învinge răul. Este pedepsită răutatea, lăcomia, invidia, indiferența față de semenii.

Este evidențiată încrederea poporului nostru în valorile morale și în triumful acestora.

Elevii au ca sarcină pentru ora următoare să comenteze trei proverbe și să caracterizeze un personaj dintr-un basm.

3.17. PROIECT DIDACTIC

Clasa: a XII-a

Locul: Colegiul Național “Ctin. Cantacuzino”

Obiectul: Dirigenție

Tema: Proba de autocunoaștere prin intermediul colegilor

Scopul: posibilitatea de cunoaștere și autocunoaștere

Desfășurarea orei:

T1. Dirigintele explică elevilor ce cuprinde proba. Prezintă o listă cu mai multe trăsături personalizate pozitive și negative, care pot caracteriza orice tânăr. Lista va fi scrisă pe un carton, afișată pe tablă. Elevii vor trece în caiete:

- prietenos - dușmănos;

- inteligent - mediocru;
- vesel - trist;
- politicos - nepoliticos;
- glumeț - sobru;
- harnic - leneș;
- apropiat - retras;
- atrăgător - respingător;
- talentat - netaientat;
- discret - iscoditor;
- celebru - obscur;
- distins - grosolan;
- blând - aspru;
- fericit - nefericit;

T2. Fiecare elev trebuie să-și aleagă trei trăsături pozitive și trei negative care consideră că i se potrivește. Acestea vor fi notate în caiet.

T3. Dirigintele trece apoi și citește catalogul, elevii clasei notează pe un bilet câte trei trăsături pozitive și trei negative care consideră că i se potrivesc cel mai bine colegului. Biletele sunt anonime.

T4. După ce au fost strânse biletele de fiecare elev, trece la totalizarea atributelor de la cele cu frecvență mare la cele cu frecvență redusă, le ierarhizează. Părerile care reprezintă majoritatea vor fi considerate semnificative apoi se compară cu lista pe care a făcut-o elevul (elevul a făcut-o la început). Fiecare elev are posibilitatea să constate concordanța sau discordanța dintre părerea lui și aprecierile colegilor (Observație) - dacă o oră nu ajunge se poate continua și în altă oră.

Deliberarea trebuie făcută bine nu presați de timp. Elevii trebuie să fie serioși când fac aprecierile. În cazul în care nu pot realiza un lucru corect mai bine nu scriu nimic pe bilet. De la început se cere seriozitate li se explică elevilor că nu este o glumă, este un lucru serios.

T5. Dirigintele va comenta câteva situații care pot apărea și spune elevilor că proba nu s-a încheiat aici, ea conduce spre interpretări și autoanalize mai profunde din partea fiecărui elev. Fiecare elev își va analiza aprecierile lui și ale colegilor, iar dacă discordanța este prea mare el trebuie să-și pună întrebarea: mă cunosc suficient, este cazul să țină cont și de părerile colegilor și să se autoanalizeze mai mult. Elevul trebuie să-și analizeze comportamentul pe care l-a avut până în acel moment și să-și dea seama când și unde a greșit.

Dacă se obțin prea multe bilețele necompletate, elevul în cauză trebuie să-și pună întrebarea dacă nu cumva este o fire prea închisă, nu s-a lăsat cunoscut, înțeles suficient de colegi.

Trebuie să-și ia măsurile de rigoare.

T6. În final dirigintele le poate cere elevilor, pentru a verifica notabilitatea probei, dar și capacitatea de auto și intercunoaștere a elevilor, să ridice mâna cel care a fost în concordanță cu colegii și care nu.

Concluzia va fi: elevii se cunosc ori nu se cunosc suficient.

Dirigintele va purta discuții cu elevii și vor mai face astfel de ore în care elevii să demonstreze că se cunosc pe sine, dar și pe alții.

3.18. PROIECT DIDACTIC

Clasa: a IX-a

Locul: Colegiul Național "Ctin. Cantacuzino" Târgoviște

Obiectul: Dirigenție

Tema: Cum reușim să evităm o situație dificilă?

Scopul: Formarea și sudarea colectivului de elevi

Obiective:

- cunoașterea și respectarea normelor morale, a legilor conviețuirii interumane
- cultivarea respectului și a responsabilității față de sine și față de ceilalți
- pregătirea tinerilor pentru viață și integrarea socială, cu păstrarea individualității fiecăruia

- elevii au trebuit: să cunoască principalele valori morale să aibă posibilitatea de a le aplica în toate întreprinderile;
- să dezvoltăm sensibilitatea pentru adevăr frumos, bine;
- fiecare să-și manifeste simțul datoriei, al ordinii să conștientizeze că sunt răspunzători pentru munca lor, pentru faptele lor, iar când fac abateri vor fi pedepsiți;
- să știe să respecte munca lor a altora și toate valorile create prin muncă.

Material didactic: seturi de fișe, fragmente literare, citate, maxime, cugetări, proverbe

Discuții preliminare: Elevii au fost anunțați de tema pe care o supunem dezbaterii, titlul este trecut pe tablă. Pentru a realiza un cadru propice desfășurării orei s-a stabilit de comun acord cu elevii câteva principii esențiale ale dialogului:

- respectul reciproc
- dorința de a lucra împreună
- posibilitatea de a nu fi de acord cu opinia altcuiva, fără a leza acea persoană
- dorința de a participa activ la oră

Desfășurarea orei: S-a urmărit construirea împreună cu toți elevii, a anumitor strategii pentru a evita situațiile dificile în care pot fi puși în anumite reprezentări care le pot aduce necazuri. S-a căutat pe tot parcursul orei să existe modalitatea de a refuza sau de a ieși din situații dificile. Pentru ca discuțiile să se poată desfășura s-a explicat sintagma “situație dificilă” ajungându-se la concluzia că ea exprimă tot ceea ce poate cauza probleme, neplăceri, dureri, necazuri. Exemplele date de elevi au fost deteriorarea bunurilor, chiulul, fumatul, inhalarea de substanțe diurice, vizite la necunoscuți. Aceste situații sunt generatoare de stres, conduc la disconfort sufletesc și declanșează o serie de sentimente: frica, nemulțumirea, supărarea, revolta, neîncrederea, dezgustul, disprețul, ignoranța, ura, încordarea, culpabilitatea. Elevilor li s-au distribuit fișe, cuprinzând etapele destinate ale activității 1. Adresați întrebări: posibile ar fi: Ce vrei să faci? Unde vrei să te duci? De ce? Află ce vrea prietenul tău.

2. Dați necazurilor “nume” legale sau reale!

(Spunând prietenului, colegului, colegei denumirea legală sau adevărată a situațiilor dificile îl poate determina pe acesta să nu le mai provoace)

3. Găsește lucruri amuzante pe care să la faci! (Există situații când cel de lângă tine chiar are nevoie de o sugestie în ceea ce privește posibilele activități distractive pe care el poate desfășura)

4. Feriți-vă de situațiile dificile! (Cum procedăm?)

5. Să avem curajul să privim în ochi persoana cu care comunicăm și în cazul în care se spun lucruri adevărate dar care nu ar deranja

6. Este cazul să primeze numai părerea ta?

Dirigintele va asculta răspunsurile date de câțiva elevi și le va comenta cu clasa. Întrebările vor fi adresate de elevi punându-și interlocutorul în diverse ipostaze.

Elevii vor fi rugați să definească faptele reprobabile ca: furt, huliganism, tâlhărie, agresivitate, uz de fals, fals, vandalism.

Angajarea în astfel de situații creează consecințe neplăcute pentru cel implicat. Elevii au semnalat o suită întreagă de efecte: interdicția de a se mai sta cu prietenii, controlul riguros din partea părinților, excluderea din grupul prietenilor.

Elevii au fost solicitați să găsească o alternativă pozitivă pentru a-și corija amicul (a) așa s-a văzut cum petrece timpul liber plăcut care generează sentimente pozitive. Când se găsește trebuie făcut totul pentru a corecta pe cel ce alunecă pe o pantă greșită.

Dirigintele concluzionează: în viață trebuie să învățăm de la toți și de la toate, deoarece oamenii sunt semenii noștri. Se citește poezia lui R Kepling “Învăț”

Se pornește de la portretul scris pe tablă care a fost motoul lecției “Prieten adevărat îți este cel care te sfătuiește la bine, nu cel care îți laudă nebuniile” Anton Pann. Elevii au sarcina să mai spună alte proverbe, maxime, cugetări, pe tema dezvoltată.

Evaluarea s-a făcut printr-o probă practică.

S-au împărțit fișe din care, elevii trebuie să-și spună părerea despre colectiv, viață în comun, prietenul adevărat, omogenizarea clasei.

Registrul metodologic a fost notat, s-a folosit: conversația, descoperirea, simularea, jocul de rol, problematizarea, demonstrația, brainstorming-ul.

Au fost antrenați toți elevii, aceștia au avut posibilitatea să-și spună punctele de vedere.

Am încheiat ora cu ceea ce spunea Balzac: “a fi simplu, dar cinstit, e mai prețios decât a fi genial, dar necinstit”

3.19. MAXIME ȘI CUGETĂRI DESPRE EDUCATOR

CONTINUAȚI A VĂ CULTIVA.....

Puțin importă ce studii preferați, principalul este că sufletul vostru să fie alimentat.

Înainte de clasă să aveți mintea în activitate, dacă voiți să vă faceți datoria în timpul clasei.

NU ÎNCHIDEȚI OPERA DE EDUCAȚIE ÎN CLASĂ

“Opera noastră se prelungește după clasă. Obligația de a continua educația în afara clasei, sunteți liberi a o primi sau a respinge.... Dar, și spre cinstea voastră, conștiința va vorbi mai tare și mai poruncitor decât regulamentele și legile, și deci veți adăuga și următoarele articole decalogului dumneavoastră”

FORMAȚI CONȘTIINȚE LIBERE...

“Nu e de ajuns a le îndopa memoria cu sfaturi de bună purtare, care nu au nici o legătură. Noi nu am făcut nimic dacă aceste sfaturi nu sunt primite de inteligența lor, dacă nu înflăcărează inima lor, dacă nu devin regula obișnuită a voinței lor...”

FORMAȚI MINȚI ACTIVE ȘI CHIBZUITE

“Trebuie să-i exercitați a gândi liber și a exprima cu claritate idei juste. Să nu uităm, domnilor, că avem de preparat cetățeni liberi, nu oameni supuși.”

FIȚI SĂNĂTOȘI!

“Să nu vă închipuiți că sănătatea este numai un dar al norocului, unul din acele lucruri pe care norocul ni-l dă; norocul ni-l ia; în realitate, ea atârână de noi, dacă nu în întregime, cel puțin în cea mai mare parte.”

FORMAȚI BUNI CETĂȚENI!

“Cultivați dragostea chibzuită de libertate și de egalitate, respectul demnității persoanei omenești. Aceasta îi va împiedica a se înjosi, a-și înstrăina libertatea.... Vor păstra cu dragoste tot ce alcătuiește patria.... Vor avea cultul gloriilor noastre, fără excepție și iubind țara cu o dragoste nețărnută, vor ști să o respecte...”

DESĂVÂRȘIȚI LA ADULT DEZVOLTAREA INTELECTUALĂ ÎNCEPUTĂ LA COPIL...

“Poate ați și creat în cea mai mare parte din școlile voastre cursuri culturale, specificând bucuroși clipele de răgaz datoriei ce v-ați impus, de a răspândi împrejurul vostru mai multă lumină și fericire.”

CONTINUAȚI EDUCAȚIA CETĂȚENEASCĂ A CONSĂTENILOR!

“În conferințele populare veți trata una din acele chestiuni care nu aparțin politicii militante, dar pe care trebuie s-o cunoască toți membrii societății... Veți arăta că sunt legi fixe de care omul se poate servi și nu le poate încălca. Prin exemplele și vorbele voastre, prin atitudinea și învățământul vostru, veți predica toleranța. Fără a abdica de la niciuna din convingerile altora.”

3.20. SI ACUM, SUNTEȚI UN POSIBIL “BUN DIRIGINTE”?

Răspundeți la următoarele întrebări și din analiza răspunsurilor veți ajunge la concluzia ...

1. Care este motivul dumneavoastră pentru a lucra cu copiii?
2. Credeți că a lucra cu copiii este dificil sau nu?
3. Care sunt elementele ce vă atrag să lucrați cu copiii?

4. Sunteți de acord că un educator trebuie să-și sacrifice timpul liber pentru a rezolva situațiile deosebite ivite?
5. Faceți câteva observații asupra felului în care ați fost educat în școală și în familie.
6. Ce condiții ați dori să asigurați copiilor dumneavoastră proprii (pe care îi aveți sau îi veți avea)?
7. Enumerați câteva dintre calitățile pe care considerați că trebuie să le aibă un educator.
8. Considerați că pe lângă aptitudini, unui educator îi este necesară și o formație profesională specială/generală?
9. Ce aptitudini și talente credeți că aveți dumneavoastră?
10. Ce experiență de viață credeți că a avut importanță covârșitoare asupra dezvoltării personalității dumneavoastră?

3.21. CÂTEVA ACTIVITĂȚI ALE DIRIGINTELUI

- Respectați și încurajați demnitatea umană!
- Luați copiii în serios, investiți afectivitate, dovediți moralitate!
- Fiți atenți cu aspectul dumneavoastră estetic!
- Fiți capabili de contacte umane, dovediți răbdare cu ceilalți!
- Bazați-vă pe disciplină, dar stimulați imaginația și entuziasmul.
- Admonestați, dar nu uitați să încurajați.
- Respectați înțelegerile făcute!
- Dovediți că știți că sunteți un model reproductibil pe scară socială de către generații întregi.
- Nu asociați corectarea cu pedepsirea!
- Tonul vocii, expresia feței, gestică să nu aibă caracter punitiv.
- Accentuați comportamentele pozitive!
- Apreciați favorabil o realizare cât mai mică.
- Asigurați șanse de succes fiecăruia.

PARTEA A DOUA

CAPITOLUL IV IDEALUL EDUCAȚIONAL

“Oamenilor, fiți umani!
Aceasta este prima voastră datorie”
J. J. Rousseau

4.1. IMPORTANȚA EDUCATIVĂ

Învățământul urmărește realizarea idealului educațional derivat din tradițiile umaniste, din valorile democrației și aspirațiile societății românești și contribuie la păstrarea identității naționale.

Idealul educațional al școlii românești vizează dezvoltarea liberă, integrală și armonioasă a individualității umane, formarea personalității autonome și creative.

Finalități:

- a) formarea personalității prin însușirea valorilor culturii naționale și universale.
- b) educarea în spiritul respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, al demnității și toleranței.
- c) cultivarea sensibilității față de problematica umană și de valorile morale și civice.
- d) formarea capacității intelectuale, a disponibilităților afective și a abilităților practice prin asimilarea de cunoștințe umaniste, științifice, tehnice și estetice.
- e) asimilarea tehnicilor de muncă intelectuală, necesare autoinstruirii pe parcursul întregii vieți.

f) dezvoltarea armonioasă prin educație fizică, educație igienico-sanitară și practicarea sportului.

Învățământul asigură cultivarea dragostei față de țară, de trecutul istoric și tradițiile poporului român.

Finalitatea școlii românești se realizează prin strategii și tehnici moderne de instruire și educare susținute de științele educației și practica școlară, conform obiectivelor fiecărui nivel de învățământ.

4.2. PRINCIPII

PRINCIPIILE ACTIVITĂȚII EDUCATIVE

În activitatea educativă se cer respectate următoarele principii:

1. educația să pregătească copilul pentru a înțelege complexitățile vieții sociale și economice ale timpului nostru și să apere libertatea de discuție prin dezvoltarea spiritului științific.

2. educația să ajute copilul să se adapteze exigențelor sociale, înlocuind disciplina întemeiată pe teamă cu dezvoltarea inițiativei personale, a simțului propriei personalități.

3. să primeze formarea, dezvoltarea personalității copiilor și tinerilor prin prevenirea comportamentelor indezirabile și nu în ultimul rând combaterea acestora;

4. dezvoltarea motivației conduitei bazate pe valori umane general valabile înscrisă în ordinea universală a drepturilor omului;

5. procesul educativ trebuie conceput astfel încât să răspundă exigențelor intelectuale și afective ale unor copii cu temperamente variate, să le dea prilejul de a se exprima după caracteristicile lor personale;

6. procesul educativ să pregătească copilul ca să prețuiască propria moștenire națională, să primească contribuțiile originale ale oricărei națiuni la civilizația modernă.

7. înlocuirea principiului activității educatorului cu principiul democratic bazat pe colaborare și respect față de cel educat;

8. exersarea comportamentelor sociale și practicarea moralei în locul teoretizării și verbalizării moralizatoare;

9. imprimarea prioritară a caracterului participativ activ pentru interiorizarea valorilor.

10. acțiunile educative nu trebuie să egalizeze, ci să individualizeze personalitățile;

11. educația trebuie să asigure șanse egale de a pătrunde într-un cadru social dinamic, să favorizeze colaborarea dintre toți membrii colectivului școlar, pregătind profesorii și elevii să înțeleagă valoarea diversității caracterelor și a independenței de spirit;

12. acțiunile realizate trebuie să aibă la bază interdisciplinaritatea cognitivă și interacțiunea între componentele educației;

13. creșterea statutului și valorii educatorului pe baza amplificării competenței sale morale și profesionale;

14. programarea și urmărirea progresivă a acțiunilor conform spiralei obiectivelor;

15. principiul corelării acțiunilor factorilor educativi: școală, familie, biserică, instituții extrașcolare.

4.3. PRINCIPIILE PROGRAMEI ȘI ALE APLICĂRII EI

În alcătuirea programei și pentru succesul aplicării ei se are în vedere:

1. continuitatea demersului educativ;

2. principiul perfectibilității obiectivelor, tematicilor și conținuturilor;

3. identificarea domeniilor care se pretează abordării interdisciplinare;

4. alegerea temelor adecvate rezolvării activ participative, interactiv;

5. principiul normativității minimale față de educator și a creativității maximale în organizarea activității de către aceasta;

6. determinarea unor nivele minimale specifice ciclurilor de vârstă sub forma obiectivelor particulare;

7. aplicarea programei trebuie să asigure suplețe, spontaneitate și independență în procesul educativ;
8. conceperea programei asigură rigurozitate și consecvență în munca educativă și pretinde realizarea optimă și integrală a obiectivelor generale și particulare stabilite;
9. programa reflectă obiectivele unor discipline de învățământ (Cultura civică, Religia, Desenul, Muzica, Educația fizică) fără să se suprapună cu acestea și preia obiectivele specifice prevăzute în documentele normative al învățământului preșcolar și primar;
10. conținutul programei este racordat la cerințele UNESCO și experiența europeană în problemele educației la sfârșitul mileniului II și începutul mileniului III.

4.4. COMPONENTELE EDUCAȚIEI ȘI REPARTIȚIA ANUALĂ A ORELOR DE DIRIGENȚIE

Ind. Crt.	Componenta	CLASA								Total	Obs.
		V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII		
A.	Managementul grupului educat	4	3	3	3	4	2	2	2	23	
B.	Educația pentru sănătate	4	6	6	4	4	5	5	6	40	
C.	Educația bunului cetățean	6	6	6	6	6	5	5	5	45	
D.	Educația prin și pentru cultură	6	6	6	6	6	6	6	6	48	
E.	Educația pentru timpul liber	3	3	3	2	3	3	3	2	22	
F.	Educația pentru viața de familie	2	2	2	2	2	3	3	3	20	
G.	Cunoașterea psihopedagogică autocunoașterea pentru dezvoltarea carierei	6	6	6	9	6	7	7	7	54	
H.	Ore la dispoziția dirigintelui	3	2	2	2	2	3	3	3	20	
TOTAL		34	34	34	34	34	34	34	34	272	

4.5. OBIECTIVELE GENERALE PENTRU FIECARE COMPONENTĂ A EDUCAȚIEI

A. MANAGEMENTUL GRUPULUI EDUCAT

- 1) cunoașterea, înțelegerea și acceptarea semnificațiilor sociale ale conviețuirii colective;
- 2) cunoașterea și dezvoltarea capacităților și posibilităților personale prin raportarea la elemente componente și normele grupului;
- 3) dezvoltarea capacității de percepție socială;
- 4) dezvoltarea abilităților specifice de orientare, cooperare, competiție și solidaritate;
- 5) identificarea și dezvoltarea sentimentului de “nevoie de” și de “apartenență la” grup;
- 6) acceptarea și aplicarea normelor de organizare a grupului și a mediului ambiant specific;
- 7) creșterea potențialului creativ și competitiv prin cunoașterea de sine raportată la cunoașterea și activitatea grupului.

B. EDUCAȚIA PENTRU SĂNĂTATE

- 1) însușirea unor cunoștințe, norme de comportare specifice asigurării echilibrului dintre sănătatea individului - sănătatea societății și a mediului;
- 2) cunoașterea noțiunilor legate de sănătate și boală în vederea asigurării dezvoltării armonioase a personalității;
- 3) formarea și cultivarea interesului pentru problematica sănătății, pentru cunoașterea organismului uman, a funcțiilor sale vitale;
- 4) cunoașterea obiceiurilor, tradițiilor locale și naționale existente în vederea folosirii lor și pentru a înțelege importanța sănătății unui popor;
- 5) cunoașterea posibilităților de ocrotire și conservare a naturii, a mediului, în vederea cultivării atitudinilor responsabile și implicate în protejarea mediului;
- 6) cultivarea interesului pentru promovarea stării de sănătate a mediului (a clasei, a școlii, a internetului, a locuinței, a comunității);
- 7) dezvoltarea premiselor pentru adresabilitate și accesibilitate informațională în probleme de sănătate;
- 8) optimizarea modelului de cultură fizică și psihică și cultivarea necesității de practicare a exercițiilor de menținere a stării de sănătate;
- 9) formarea și consolidarea deprinderilor de igienă a muncii, de alimentație rațională, de odihnă și recreere.

C. EDUCAȚIA BUNULUI CETĂȚEAN

- 1) cunoașterea și respectarea normelor morale, a legilor conviețuirii interumane;
- 2) identificarea drepturilor și responsabilităților individuale prevăzute de convențiile și legile societății umane în vederea aplicării și respectării lor;
- 3) cunoașterea problemelor lumii contemporane, a problemelor tineretului și cultivarea înțelepciunii și colaborării pentru dezvoltare și pace;
- 4) însușirea normelor de protecție a muncii, a regulilor de circulație, a normelor de prevenire a incendiilor și formarea obișnuinței de a le respecta în scopul apărării vieții și sănătății proprii și a celorlalți;
- 5) cultivarea respectului și responsabilității față de sine și față de ceilalți;
- 6) cultivarea respectului față de valorile umane în general și față de muncă în special;
- 7) Dezvoltarea atașamentului, dragostei și spiritului de sacrificiu față de patrie;
- 8) pregătirea tinerilor pentru viață și înțelegere socială cu păstrarea individualității;
- 9) formarea tinerilor în spiritul respectului față de libertate, democrație, instituțiile sociale și valorile sale, a unor buni cetățeni capabili să-și îndeplinească îndatoririle civice.

D. EDUCAȚIA PRIN ȘI PENTRU CULTURĂ ȘI CIVILIZAȚIE

- 1) descoperirea frumosului în viață, natură, creația umană și statornicirea lui în lume;
- 2) înțelegerea frumosului, binelui și adevărului ca probleme esențiale ale devenirii omului;
- 3) formarea și îmbogățirea proceselor de cunoaștere prin educarea în spiritul găsirii factorului civilizator din societate;
- 4) descoperirea artei ca păstrătoare a celor mai înalte valori morale (hărnicie, dragoste de țară, eroism, vitejie, bunătate, prietenie, modestie);
- 5) dorința de a făuri oameni păstrători ai valorilor civilizației și culturii omenirii;
- 6) formarea capacității de a simți și înțelege factorul civilizator și estetic în natură și societate;
- 7) dezvoltarea deprinderi de a percepe și contempla obiectul estetic, întărirea fondului apercceptiv pentru îmbogățirea percepției estetice, determinarea trăirii emoției estetice;
- 8) întărirea hotărârii de a deveni înșiși factori civilizatori ai lumii.

E. EDUCAȚIA PENTRU TIMPUL LIBER

- 1) cunoașterea și însușirea modalităților diverse de organizare și petrecere a timpului liber;

- 2) identificarea și cultivarea corespondențelor optime dintre interese, aptitudini talente și posibilități de exersare și dezvoltare a lor;
- 3) inițierea, susținerea și dezvoltarea comportamentului ludic;
- 4) cunoașterea unor modele și tehnici de planificare a vieții personale, în vederea dezvoltării sentimentului de “satisfacție a trăirii timpului”;
- 5) formarea unui stil de viață civilizată;
- 6) cunoașterea specificului național privind petrecerea timpului liber în vederea valorizării tradițiilor și obiceiurilor naționale;
- 7) identificarea surselor de stres și a modalităților de evitare a lor și de relaxare;
- 8) cultivarea unei atitudini optimiste față de viață.

F. EDUCAȚIA PENTRU VIAȚA DE FAMILIE

- 1) cunoașterea aspectelor specifice organizării și trăirii vieții de familie;
- 2) asigurarea dobândirii informațiilor necesare bunei organizări și funcționării a vieții de familie;
- 3) identificarea bugetului de timp și specificului rolurilor în familie;
- 4) cunoașterea elementelor componente ale bugetului financiar al familiei și a modalităților optime de administrare;
- 5) identificarea principalelor funcții ale familiei și importanța ei în viața socială;
- 6) determinarea înțelegerii și asumării de roluri, responsabilități în viața de familie;
- 7) înțelegerea necesității respectării fiecărui membru al familiei în condițiile conviețuirii în microgrup.

G. CUNOAȘTEREA PSIHOPEDAGOGICĂ, AUTOCUNOAȘTEREA ÎN VEDEREA DEZVOLTĂRII CARIEREI

- 1) cunoașterea psihopedagogică a elevului în vederea formării și susținerii capacității de autocunoaștere;
- 2) cunoașterea informațiilor despre lumea profesiilor și universul școlilor și a modalităților optime de dobândire a lor;
- 3) trezirea și dezvoltarea intereselor și aspirațiilor elevilor în vederea structurării corespunzătoare a motivației sociale specifice lumii muncii;
- 4) formarea sistemului de atitudini realiste și valori adecvate față de lumea profesiilor;
- 5) dezvoltarea capacității de evaluare corectă a personalităților evenimentelor și situațiilor;
- 6) dezvoltarea capacității decizionale;
- 7) cultivarea sentimentului responsabilității față de sine și față de societate în legătură cu cariera;
- 8) cultivarea nevoii de succes și a toleranței față de frustrare;
- 9) stimularea interesului pentru afirmarea și valorizarea personală în vederea reciclării, policalificării și autoperfecționării continue;
- 10) stimularea necesității proiectării și adaptării unui ideal de viață.

CAPITOLUL V

OBIECTIVE PARTICULARE PENTRU FIECARE COMPONENTĂ EDUCATIVĂ PE NIVELE DE ÎNVĂȚĂMÂNT

5.1. MANAGEMENTUL GRUPULUI EDUCAT

PREȘCOLAR - *copilul trebuie ajutat:*

- să fie conștient de locul său în grupurile de copii înțelegând sarcinile și drepturile pe care le are;

- să înțeleagă și să respecte regulile grupului în contactele cu copiii, în situații zilnice și în jocuri;
- să înțeleagă efectele actelor sale asupra altora;
- să-și dezvolte comportamentele adecvate diverselor situații de interacțiune zilnică cu ceilalți copii;
- să demonstreze o atitudine colegială față de noii veniți în grup;
- să exprime nevoia de a lucra și a se juca în grup;
- să sesizeze situațiile și să ofere ajutor, să fie capabil de cooperare cu întregul grup;
- PRIMAR - copilul trebuie îndrumat:**
- să aprecieze, prin criterii obiective, conduita proprie și a celorlalți;
- să practice comportamente adecvate în raport cu grupul de apartenență;
- să-și adapteze comportamentul propriu față de alții în împrejurări, locuri și situații variate;
- să manifeste grijă, interes, să participe activ la amenajarea și protejarea mediului ambiant;
- să-și dezvolte interesul pentru activitatea în grup pe baza nevoii de colaborare și cooperare;
- să-și recunoască greșelile și să accepte critica celorlalți;
- să-și obiectiveze criteriile de apartenență la un grup;
- GIMNAZIAL - preadolescentul trebuie format:**
- să cunoască importanța calității și aspectului mediului ambiant - o condiție de formare și păstrare a grupului;
- să-și asume roluri și să se implice în viața grupului;
- să dezvolte spiritul de grup să-și cultive exprimarea opiniei colective;
- să permită raportarea imaginii despre sine la profilul structural al unui lider;
- să conștientizeze importanța apartenenței la grup și poziția personală în ierarhia grupului;
- să înțeleagă “cooperarea în competiție”;
- LICEAL - adolescentul trebuie călăuzit:**
- să cunoască și să înțeleagă regulile de conviețuire socială;
- să dovedească comportamente de implicare atât din necesitate personală cât și la nevoile grupului;
- să înțeleagă și să-și asume responsabilitatea întreținerii unui climat psiho-social armonios în grup;
- să identifice și să evalueze corect stările conflictuale și efectele lor, în vederea reducerii și evitării acestora;
- să cunoască efectele de grup asupra stării afectiv - emoționale a membrilor grupului, să accepte efectele deciziei în grup;
- să opereze cu criterii obiective în evaluarea interpersonală;

5.2. EDUCAȚIA PENTRU SĂNĂTATE

- PREȘCOLAR - copilul trebuie ajutat:**
- să cunoască și să reprezinte grafic schema corporală proprie;
- să cunoască regulile de igiena și conduita sănătoasă;
- să le folosească uzual;
- să denumească și să utilizeze corect obiectele de igiena de uz personal;
- să cunoască alimentele de baza din hrana omului, să le diferențieze după însușirile caracteristice;
- să manifeste curiozitate față de mediul înconjurător;
- să-și dezvolte nevoia de a avea și menține o ambianță plăcută, sănătoasă;
- să dovedească prin comportament, atitudini favorabile ocrotirii mediului;
- să prevină și să combată atitudinile negative de distrugere, de dezordine, de neglijență;
- să practice exerciții fizice de călire a organismului și de sporire a capacității de efort și să diferențieze aspectele caracteristice sexelor;
- să înțeleagă și să respecte igiena programului zilnic (somm, joc, activitate, etc.);
- PRIMAR - copilul trebuie îndrumat:**

- să cunoască noțiunile fundamentale igienico-sanitare și de prim ajutor;
- să cunoască elementele de bază ale igienei muncii în general și ale muncii intelectuale în special;
- să-și dezvolte responsabilitatea pentru sănătatea proprie și a celor din jur,
- să-și consolideze deprinderile de igiena individuală (a pielii, a părului, a gurii, a ochilor, a nasului, a urechilor, a îmbrăcăminteii, a încălțăminteii);
- să cunoască consecințele nerespectării normelor de igiena și curățenie;
- să identifice principalele semne de boală (febra, tușea, etc.);
- să-și însușească unele noțiuni elementare de microbiologic epidemiologie (microbi, viruși, căi de transmitere, etc.) și intoxicații;
- să cunoască și să respecte normele de igiena în familie, în microgrup;
- să cunoască și să evite posibilitățile de accident (acasă, pe stradă, la școală);
- să-și formeze deprinderi de ocrotire a mediului (îngrijirea parcurilor, grădinilor, pomilor, etc.);
- să manifeste intransigența față de actele de distrugere a mediului;
- să cunoască și să respecte normele de igiena a străzii;
- să identifice modalitățile specifice de informare ca surse competente în probleme de sănătate;

GIMNAZIAL - *preadolescentul trebuie format:*

- să cunoască normele de întreținere a stării de sănătate psihică și fizică;
- să cunoască modificările anatomo-fiziologice specifice diferitelor vârste și efectele lor asupra stării de sănătate;
- să dovedească însușirea unui comportament igienic conștient;
- să fie capabil să acorde ajutor în caz de accidente;
- să înțeleagă importanța igienei (fizice, morale) în păstrarea sănătății;
- să-și însușească principiile alimentației raționale și normele de igiena alimentării;
- să-și cultive și dezvolte spiritul de întraajutorare umană;
- să înțeleagă efectele dăunătoare ale alcoolului și tutunului, drogurilor;
- să respecte un regim zilnic de viață sănătoasă;
- să identifice specificul problemelor de igiena în mediul rural (folosirea surselor de apă, igiena gospodăriei, igiena creșterii animalelor);
- să-și cultive atitudinea de ocrotire și conservare a naturii și mediului;
- să dovedească preocupări constante de protejare a mediului acasă, în comunitate, în vacanță;
- să identifice și să înțeleagă problemele vieții sexuale, prevenind tulburările specifice;

LICEAL - *adolescentul trebuie călăuzit:*

- să înțeleagă conceptele științifice implicate în starea de sănătate și de boală;
- să respecte regimul rațional de viață și normele de igienă personală;
- să cunoască și să folosească - sursele și modalitățile de informare științifică în probleme de sănătate;
- să înțeleagă raportul dintre igiena corporală și vestimentară și starea de sănătate, în contextul diferitelor curente din modă;
- să înțeleagă efectul stării de sănătate a mediului (social și fizic);
- să cunoască principalele boli contagioase (transmisibile) prevenirea și profilaxia lor;
- să înțeleagă și să prevină efectele toxicomaniilor uzuale (tutun, alcool, cafea etc.);
- să folosească factorii naturali ai mediului pentru călirea organismului;
- să-și formeze un stil de viață corespunzător normelor igienei mintale;
- să cunoască problemele legate de viața sexuală și igiena raporturilor sexuale;
- să respecte principiile etice ale vieții sexuale;
- să înțeleagă importanța zestreii ereditare în actul procreării;
- să-și asume responsabilitatea propriei stări de sănătate și a sănătății mediului (social, fizic);
- să dovedească și să pretindă celor din jur atitudini și comportamente de protecție a mediului înconjurător;

5.3. EDUCAȚIA BUNULUI CETĂȚEAN

PREȘCOLAR - *copilul trebuie ajutat:*

- să cunoască principalele noțiuni morale pozitive și conținutul lor (bine, adevăr, frumos, disciplinat, corect),
- să cunoască și să aplice reguli elementare de comportament individual:
- să asculte și să respecte cerințele părinților și ale educatorului;
- să folosească formulele de politețe: “va rog”, “mulțumesc”, “cu plăcere” să salute frumos;
- să poată folosi obiectele proprii, iar ale altora numai după ce și-au cerut voie;
- să ofere ajutor celor mai slabi sau celor care au nevoie;
- să aplice regulile de comportament în microgrup:
- să asculte când vorbesc cei mai mari sau / și colegii;
- să folosească un ton potrivit când vorbește;
- să aibă răbdare, să poată amâna satisfacerea unor dorințe;
- să participe la diferite activități: repartizarea jucăriilor, strângerea lor, curățenia în clasă și în curte, etc.;
- să spună adevărul;
- să înțeleagă sensul pozitiv și negativ al actelor sale de comportament asupra sa și asupra celorlalți;
- să-i respecte pe părinți, pe educatoare și pe toți semenii;
- să cunoască, să respecte și să manifeste dragoste față de casa proprie, grădinița, școala, localitate în care trăiește;
- să cunoască și să respecte regulile referitoare la circulația pietonilor și la normele de prevenire a oricărui accident;
- să dovedească buna cuviință în toate împrejurările: familie, grădiniță, pe stradă, în parc, la cofetărie, în autobuz, etc.;
- să deosebească între “trebuie” și “nu trebuie”, “e voie” și “nu e voie”, între “se poate” și “nu se poate”;

PRIMAR - *copilul trebuie îndrumat:*

- să cunoască și să înțeleagă sensul și semnificația valorilor și normelor morale care conduc viața oamenilor în comunitate;
- să înțeleagă necesitatea respectării acestora; să se deprindă a le respecta;
- să poată analiza fapte și întâmplări din viață (reale sau posibile) pentru a aprecia corect conduita proprie și a celorlalți;
- să aprobe faptele și acțiunile care sunt în concordanță cu normele morale cunoscute și general acceptate;
- să cunoască principalele aspecte ale organizării politice și sociale a țării precum și principalele drepturi și îndatoriri ale cetățenilor;
- să dezaprobe și să respingă faptele și acțiunile ce dovedesc necinste, lipsă de respect, dezordine, lene etc.;
- să manifeste sentimente de dragoste față de părinți, învățători și profesori, față de școala, localitate și față de patrie;
- să poată presta dialog civilizată cu cei din jur, respectând și apreciind corect opiniile lor;
- să fie prevăzător față de propria persoană și față de ceilalți prin cunoașterea și respectarea regulilor de circulație, de prevenire a incendiilor și de protecția muncii;
- să-și formeze și să exerseze deprinderi și obișnuințe morale pe care să le resimtă ca trebuințe (să salute, și fie punctual, cinstit, cuviincios etc.);

GIMNAZIAL - *preadolescentul trebuie format:*

- să cunoască principalele valori morale și să le poată utiliza în toate împrejurările;
- să-și însușească și să-și consolideze principalele deprinderi și comportamente sociale: salutul, punctualitatea, respectul față de semenii, politețea, corectitudinea, respectarea cuvântului dat, etc.;
- să respecte munca proprie, munca altora și valorile create prin muncă;
- să manifeste sensibilitate pentru adevăr, bine, frumos;
- să cunoască și să respecte valorile și poruncile creștine, ca sursă și suport a dreptății;

- să înțeleagă corect drepturile, dar și obligațiile sale în postura de personalitate unică și liberă;
 - să manifeste respect față de societate, față de regulile și legile ei, precum și pentru responsabilitatea exercitării drepturilor democratice;
 - să aibă simțul datoriei și al ordinii, înțelegând că e răspunzător de faptele sale, de munca să știe că poate fi pedepsit când săvârșește abateri;
 - să exprime, prin conduită, o atitudine dezirabilă față de propria persoană și față de ceilalți (demnitate, modestie, încredere în forțele proprii, toleranță, rușine când e cazul, etc.);
 - să manifeste compasiune și solidaritate cu toți cei aflați în nevoie și suferință;
 - să admire și să se mândrească cu gloria trecută a patriei și să simtă nevoia de a o continua;
- LICEAL** - *adolescentul trebuie călăuzit:*
- să cunoască și să aplice normele morale fundamentale și regulile prin care individul se poate integra în viața socială;
 - să înțeleagă că aspirația spre *autonomie și independență* pe de o parte și *manifestarea libertății* pe de altă parte, trebuie asociate cu *sentimentul recunoștinței și responsabilității* față de cei ce l-au ajutat și continuă să-l ajute;
 - să se poată integra în societate ca personalitate distinctă, capabilă, de opinie proprie, dialog și comunicare comportamentală;
 - să-și poată asuma roluri și să manifeste capacitate de analiză și apreciere obiectivă a comportamentului propriu și a celor din jur;
 - să gândească liber, creativ și să poată accepta ideile corecte ale altora;
 - să poată susține dialog și comunicare interumană civilizată, evitând și respingând manifestările de violență și agresiune;
 - să manifeste spirit de echipă și de parteneriat;
 - să respecte democrația și valorile sale;
 - să înțeleagă că pentru încălcarea normelor de comportare civilizată și pentru fapte antisociale, societatea și legile îl sancționează pentru aceasta trebuie să resimtă rușine și dezonoare;
 - să înțeleagă demnitatea persoanei umane și respectul ce i se cuvine;
 - să dezaprobe și să nu accepte prejudecăți de familie, de partid, de biserică, de etnie, de naționalitate;
 - să manifeste explicit respect și dragoste față de patrie și față de valorile sale geografice, materiale și umane;
 - să cunoască și să înțeleagă problemele tineretului și ale lumii contemporane, asimilând sentimente de solidaritate și înțelegere globală, de dezvoltare, colaborare și pace;
 - să se poată integra și să poată contribui, în calitate de cetățean informat și responsabil, la rezolvarea problemelor sociale, economice, politice, ale comunității sale și ale țării;
 - să posede simțul socialului;

5.4. EDUCAȚIA PRIN ȘI PENTRU CULTURĂ ȘI CIVILIZAȚIE

PREȘCOLAR - *copilul trebuie ajutat:*

- să fie conștient de locul sau în grupul de copii și să-și păstreze hăinuțele, încălțăminte, mâinile, fața și părul curate, dorind să fie ordonat, curat, frumos;
- să aperse obiectele din jur de murdărie - obiectele cu care mănâncă, lenjeria în care se culcă, camera, covorul, dorind să fie curate și frumoase;
- să manifeste dorința de frumos alegând obiectele din jur în funcție de armonia de culori, formându-și gustul pentru muzică, dans, culoare;
- să poată aprecia producțiile artistice ale colegilor;

PRIMAR - *copilul trebuie îndrumat:*

- să-și construiască conceptele fundamentale în timp;
- să se obișnuiască să aperse frumosul: în casă, pe stradă, la școală, în cartier, sat sau oraș, în mijloacele de transport;
- să-și lărgească aria de interese pentru viața socio-culturală: la școală, la biserică, instituțiile de artă, localuri (cofetării);

- să trăiască sentimentul apartenenței la o colectivitate care respectă cultura prin: comportare, ținută, limbaj, țeluri;
- să manifeste dorința de a produce frumosul;
- GIMNAZIAL** - *preadolescentul trebuie format:*
- să cunoască noțiunile de *cultură și dezvoltare pentru cultură și civilizație*;
- să-și formeze capacitatea de a apăra civilizația prin tot ce întreprinde;
- să-și susțină gesturile, comportamentul, limbajul printr-o atitudine de împletire armonioasă și fermă;
- să dorească să dobândească, să-și extindă cunoștințele în domeniile vieții publice pentru a le putea apăra și înfrumuseța;
- să-și cultive aptitudinile și talentele;
- să perceapă și să caute frumosul și armonia în sine și în jurul său;
- LICEAL** - *adolescentul trebuie călăuzit:*
- să cunoască modalitățile de apropiere și înțelegere a culturii și civilizației;
- să-și formeze un stil de viață civilizat și să fie un propagator prin exemplul propriu al acestui stil;
- să-și educe spiritul spre o sete neîncetată de cunoaștere a culturii și civilizației umane;
- să făurească prin truda lui lucruri, obiecte, opere - expresie a dragostei de frumos;
- să fie capabil de emoții artistice;
- să dorească să valorifice și să prețuiască patrimoniul cultural național și universal.

5.5. EDUCAȚIA PENTRU TIMPUL LIBER

PREȘCOLAR - *copilul trebuie ajutat:*

- să înțeleagă acțiunile ca orientare și cu succesiune în timp;
- să-și dezvolte simțul timpului în asociație cu activitatea obișnuită;
- să achiziționeze elemente ale unor jocuri de mișcare, sportive și ale dansului, dovedind ca înțelege și respectă regulile jocului și ale unei competiții;
- să capete abilitatea de a intra în relație cu cei din jur, să se adapteze la diferite contexte sociale;
- să-și satisfacă nevoia de mișcare și manifestarea afectivității;

PRIMAR - *copilul trebuie îndrumat:*

- să-și construiască concepte fundamentale de timp;
- să se obișnuiască cu îndeplinirea regimului zilnic, ca mod de ordonare și economisire a timpului;
- să se antreneze în diferite forme de odihnă activă, recreativă, în aer liber,
- să-și lărgească aria și volumul de interese pentru lectură, pentru natură, pentru jocuri și sport, pentru viața artistică și socială; să-și însușească valorile de *participare și responsabilitate*;
- să trăiască sentimentul *apartenenței și bucuriei*.

GIMNAZIAL - *preadolescentul trebuie format:*

- să cunoască noțiunea de timp liber, de hobby, de loisir,
- să dobândească informații despre modalitățile de petrecere a timpului liber,
- să-și formeze capacitatea de autoorganizare - a timpului liber,
- să-și stimuleze activitatea, inițiativa, originalitatea;
- să trezească sentimentul de satisfacție a trăirii timpului;

LICEAL - *adolescentul trebuie călăuzit:*

- să cunoască modalitățile diverse de organizare și petrecere a timpului liber,
- să-și consolideze deprinderile de utilizare rațională a timpului liber
- să-și formeze un stil de viață civilizat, elevat;
- să-și educe spiritul participativ, competitiv și cooperant;
- să-și cultive sentimentul responsabilității față de sine;
- să identifice unele surse de stres și modalitățile de relaxare;
- să-și asigure un tonus afectiv optimist.

5.6. EDUCAȚIA PENTRU VIAȚA DE FAMILIE

PREȘCOLAR - *copilul trebuie ajutat:*

- să-și cunoască componenta familiei;
- să-și identifice locul și rolul său în familie (față de, părinți, frați, bunici, alte persoane);
- să dovedească însușirea deprinderilor elementare specifice activității casnice - ex: curățirea, spălarea legumelor, fructelor, aranjarea mesei etc.;
- să se comporte civilizată, respectuos în familie
- să aibă încredere în membrii familiei lui;
- să dorească să participe activ la viața familiei;

PRIMAR - *copilul trebuie îndrumat:*

- să cunoască structura familiei, locurile și ocupațiile de bază ale membrilor familiei;
- să diferențieze activitățile curente din viața de familie și să le evalueze corect;
- să dovedească respect pentru munca fiecărui membru din familie;
- să participe activ la viața familiei;
- să exprime respectul și cuviința cerută față de adulții din familie;
- să manifeste solidaritate față de toți membrii familiei;
- să cunoască evenimentele de bază din viața familiei (nunta, botez, înmormântare, zile de naștere, aniversări);

GIMNAZIAL - *preadolescentul trebuie format:*

- să cunoască ierarhizarea rolurilor în familie;
- să cunoască istoricul instituției sociale - familia;
- să-și asume obligații și sarcini concrete în viața de familie (ex. aprovizionarea cu pâine, ducerea gunoiului, etc.);
- să-și cultive respectul pentru toți membrii familiei indiferent de vârstă și sex;
- să accepte existența individuală și colectivă în cadrul familiei;
- să se implice activ în problema familiei;
- să sesizeze locul familiei lui în comunitate;

LICEAL - *adolescentul trebuie călăuzit:*

- să cunoască funcțiile familiei;
- să cunoască și să respecte tradițiile familiei;
- să identifice și să înțeleagă crizele din familie;
- să fie conștient de limitele dependenței și independenței membrilor dintr-o familie;
- să protejeze și să-și dorească integritatea familiei;
- să participe activ la problemele familiei, să inițieze soluții de rezolvare a crizelor;
- să cunoască criteriile de evaluare socială a familiei în comunitate;
- să dorească să fie un factor de unitate al familiei.

5.7. CUNOAȘTEREA PSIHOPEDAGOGICĂ, AUTOCUNOAȘTEREA ÎN VEDEREA DEZVOLTĂRII CARIEREI

PREȘCOLAR - *copilul trebuie ajutat:*

- să-și cunoască și să-și reprezinte propriul corp;
- să dovedească însușirea deprinderilor fundamentale de autonomie personală, ex: hrănire, îmbrăcare, încălțare, control sfincterian etc.
- să dovedească constanța în reacții emoționale ca expresie a echilibrului emoțional;
- să aibă sentimentul securității personale (de protecție și apartenență);
- să cunoască profesiile și locurile de muncă ale părinților;
- să identifice conținutul și formele activităților din viața de familie (gătit, spălat, curățenie, grădinărit, etc.);
- să dovedească însușirea unor deprinderi de muncă fizică și intelectuală elementare (să coloreze, să coase, să deseneze, etc.);

- să respecte munca și rezultatele muncii altora.

PRIMAR - *copilul trebuie îndrumat:*

- să-și cunoască propria identitate (nume, adresa, vârstă) și rolurile pe care le deține (școlar, frate, copil, nepot);

- să dovedească prin comportament perfecționarea autonomiei personale (independența, autocontrol);

- să-și identifice dorințele și posibilitățile reale;

- să-și exprime un ideal moral sub forma: “Cu cine vreau să fiu la fel?”;

- să cunoască aspecte din munca oamenilor adulți din jurul lui - locuri de muncă, profesii, conținutul muncii;

- să sesizeze specificul zonal al activității oamenilor (domenii de interes în zonă: minerit, agricultură, comerț, etc.);

- să dovedească consolidarea deprinderilor implicate în activități practic-aplicative și intelectuale;

- să-și conștientizeze raportul dintre aspirații și posibilități reale.

GIMNAZIAL - *preadolescentul trebuie format:*

- să se cunoască pe sine atât în urma autoevaluării cât și prin raportarea la ceilalți (prin comparație);

- să cunoască cât mai variate modele de personalități propuse drept ideale;

- să fie conștient de rolul pe care îl deține;

- să descopere modelele și mijloacele adecvate exprimării de sine (prin comportament, prin vestimentație, prin limbaj);

- să utilizeze flexibil mecanisme variate de adaptare la situații concrete, autocontrolul emoțional;

- să-și depășească egocentrismul, dovedind toleranță și compasiune;

- să cunoască și să descrie specificul zonal al activității oamenilor (instituții, profesii, tradiții, obiceiuri);

- să-și însușească deprinderi generale tehnico-aplicative (conform programei analitice la disciplinele tehnologice) și deprinderi fundamentale ale muncii intelectuale;

- să cunoască posibilitățile județene, zonale și naționale de școlarizare și profesionalizare;

- să-și dobândească autonomia personală sub aspect decizional;

- să-și identifice aptitudinile și deficiențele;

- să-și recunoască domeniile de interes și să acționeze în sensul cultivării lor;

- să-și dezvolte capacitatea de autocontrol, de auto-evaluare și evaluare obiectivă. Notă:

- Obiectivele decurg din structura sistemului școlar național, sistem în care elevii au obligația deciziei școlare și profesionale la absolvirea gimnaziului.

LICEAL - *adolescentul trebuie călăuzit:*

- să cunoască complexitatea realității social-economice locale și naționale;

- să cunoască dinamica și specificul lumii profesiilor;

- să dobândească abilități proprii de informare;

- să-și perfecționeze deprinderile de muncă fizică și intelectuală;

- să-și identifice domeniile de interese stabile;

- să poată opera o ierarhizare a motivelor determinante în decizia existențială;

- să-și conștientizeze statusurile și rolurile;

- să înțeleagă și să interpreteze corect realitatea;

- să exprime în conduită motive de autorealizare;

- să dovedească sentimentul demnității personale (respect față de sine, față de alții, față de omenire în ansamblu);

- să-și identifice obiectiv și realist propria personalitate;

- să fie capabil să-și rezolve conflictele personale și să adopte decizii adecvate situațiilor;

- să-și aleagă și să fie capabil să susțină o concepție de viață;

- să-și stabilizeze idealul de viață.

5.8. ORE LA DISPOZIȚIA EDUCATORULUI

Dirigintele are latitudinea să stabilească unele teme, activități (propușe de elevi sau gândite de el) precum și forma de desfășurare.

Realizând armonios toate laturile educației, dirigintele va urmări problemele care preocupă pe educatorii din toate țările Europei cum sunt:

- dimensiunea europeană a culturii și identitatea națională,
- lupta împotriva violenței,
- toleranța interumană,
- UNESCO și problemele educației,
- educatorul, animator și formator,
- lupta împotriva delincvenței juvenile,
- analiza diverselor sectoare de activitate ale clasei.

CAPITOLUL VI PROPUNERI DE TEME ȘI OBIECTIVE PE CLASE PENTRU FIECARE COMPONENTĂ EDUCATIVĂ

6.1. MANAGEMENTUL GRUPULUI EDUCAT

A. Clasa a V-a

1. *Organizarea și distribuirea responsabilităților în grup:*

- să realizeze rolul și locul pe care îl ocupă clasă din care face parte în ierarhia organizațională a școlii;
- să se asigure o repartitie corectă și adecvată a responsabilităților în grup și o implicare prin cooperare;
- să se determine implicarea conștientă a fiecărui membru la viața clasei potrivit capacităților psiho-fiziologice și a aptitudinilor existente;

2. *Organizarea ambientului clasei:*

- să-și însușească normele științifice de organizare ambientală;
- să conștientizeze nevoia respectării acestor norme potrivit specificului activității de învățare;
- să sporească motivația respectării normelor ambientale cunoscând efectele psiho-fiziologice asupra stării generale a organismului;
- să-și exprime instructiv opiniile privind calitatea și organizarea mediului;
- să urmărească influența factorilor de mediu asupra stării de echilibru a întregului grup;

3. *Cum ți-ai dori să fie, ce crezi că ar trebui să facă grupul tău școlar?*

- să identifice "grupul ideal";
- să perceapă corect realitatea vieții grupului de apartenență;
- să distingă diferența dintre grupul real și grupul ideal;
- să-și formeze un echilibru între așteptare și ofertă;

4. *Grupul tău ti se potrivește? - Tu îi corespunzi?*

- să se raporteze adecvat la grupul de apartenență;
- să se acomodeze normelor impuse de grup;
- să se realizeze și să se păstreze permanent un echilibru optim al relației EU-GRUP, GRUP-EU.

B. Clasa a VI-a

1. *Îmi plac colegii mei, am nevoie de ei!* - să perceapă corect colegii (calitățile și defectele acestora);

- să fie capabil să-și exprime o atitudine față de grup;
- să poată aprecia expansivitatea colegilor față de problemele personale și să primească ajutorul lor;

- să-și formuleze cu claritate elementele, trăsăturile comune personale și ale membrilor de grup;

2. *Cooperare în competiție:*

- să se definească realizând înțelegerea celor două noțiuni;
- să-și dezvolte nevoia cooperării, solidarizării în competiție;
- să-și poată aprecia potențialul competitiv, limitele acestuia;

3. *Mă orientez: prefer sau resping obiectiv?*

- să-și asume responsabilitatea exprimării opiniei;
- să-și formuleze criterii corecte de referință prin care preferă sau respinge;
- să-și lămurească dacă expansivitatea personală este o nevoie internă sau rezultat al unor

interese;

4. *Opinia mea, opinia noastră, opinia tuturor.*

- să cunoască importanța formulării unei opinii reale corecte;
- să cunoască importanța integrării în opinia colectivă și momentele de necesitate ale acesteia;
- să-și dezvolte maleabilitatea față de opinii noi individuale sau de grup și să folosească

constructiv elementele comune;

- să determine trăirea sentimentului de comuniune de opinii;
- să înțeleagă și să accepte legea majorității - opinia colecția de grup.

C. Clasa a VII-a

1. *Suntem uniți. De ce? Când?*

- să poată realiza importanța spiritului de echipă;
- să-și dezvolte capacitatea de a discerne nevoia coeziunii de grup (pe situații și probleme) și

coeziunea printr-un scop;

- să-și dezvolte nevoia de orientare spre grup prin solidaritate;

2. *Acum, îmi ajut colegii - colegul;*

- să perceapă rapid și corect nevoia celor din jurul lui;
- să fie capabil să ofere ajutor fără condiționări;
- să conștientizeze când, în ce situații să intervină;

3. *Pot fi eu lider?*

- să se definească și să înțeleagă corect noțiunea de lider și atributele ce-i revin acestei noțiuni;
- să accepte nevoia necesității unui lider de grup spre care să tindă toți membri;
- să poată aprecia corect calitățile colegilor ca viitori potențiali lideri;

4. *Definiția clasei noastre:*

- să recunoască personalitatea clasei;
- să realizeze prin conștientizare statutul clasei în sistemul școlar din care face parte și să-și

identifice apartenența la clasă;

- să conștientizeze elementele definiției specifice clasei care conferă o notă distinctă,

personală.

D. Clasa a VIII-a

1. *Colegii mei mi se potrivesc?*

- să-și dezvolte capacitatea de apreciere corectă a colegilor;
- să-și dezvolte capacitatea de autocunoaștere raportându-se realist la colegi și să descopere

aspirații comune;

- să perceapă corect poziția colegilor față de propria persoană și să o accepte;

2. *Învățăm, ne distrăm împreună!*

- să-și dezvolte nevoia de a fi împreună în afara clasei;
- să descopere activitățile care îi unesc;
- să descopere activități de interes comun în scopul formativ al propriei personalități;

3. *Spiritul de solidaritate, suport al încrederii în mine;*

- să înțeleagă sintagma “unde-s doi puterea crește”;
- să identifice nevoia grupului în autoformare;
- să știe să intervină cu discernământ în situații dificile sau decizionale;

4. *Nevoia de a fi împreună mai departe;*

- să aprecieze rolul pe care l-a avut grupul în formarea și dezvoltarea personală și să evalueze șansele de păstrare a realităților formate;

- să realizeze punctele de uniune care s-au format între ei;
- să conștientizeze afectivitatea de grup ca suport al prieteniei.

E. Clasa a IX-a

1. *Organizarea colectivului clasei, distribuirea sarcinilor:*

- să cunoască responsabilitățile în cadrul grupului;
- să asigure funcționarea dinamică a acestora;
- să-și exprime fiecare disponibilitatea asumării unor responsabilități să mobilizeze potențialul creativ-organizatoric;

2. *Organizarea ambianței clasei:*

- să perceapă rolul mediului ambiant asupra vieții și activității grupului;
- să-și însușească noțiunile necesare organizării ambientale optime;
- să contribuie activ și cu soluții concrete la asigurarea unei ambianțe plăcute, stimulatoare;

3. *Grupul - generator de emoții și sentimente puternice:*

- să identifice stările afective pe care le generează grupul;
- să evalueze corect potențialul afectiv al grupului;
- să poată discerne emoțiile și sentimentele cu încărcătura pozitivă de cele negative;

4. *Motive superioare, motive inferioare ale colaborării de grup*

- să recunoască piramida motivațională a grupului;
- să identifice care sunt motivele care îl determina să colaboreze sau să refuze colaborarea în grup;
- să-și formuleze direcții de centrare pe motivele superioară ale grupului din nevoia colaborării.

F. Clasa a X-a

1. *Dirigintele, colegul nostru:*

- să aprecieze obiectiv deschis statutul dirigintelui;
- să deschidă calea optimă în vederea unei comunicări reale diriginte - elev;
- să-și dezvolte nevoia de comunicare cu dirigintele considerându-l un bun prieten;
- să aibă curajul exprimării opiniei privind conduita relațională a dirigintelui;

2. *Personalitatea clasei noastre:*

- să realizeze imaginea individualității clasei în raport cu alte clase;
- să fie stimulat sentimentul “mândriei clasei”;
- să creeze nevoia formării imaginii despre personalitatea clasei - competitiv superioară - (model) în ierarhia sistemului școlar;

3. *Decizia - obligație exterioară sau nevoie interioară?*

- să înțeleagă rolul, importanța, deciziei;
- să distingă între deciziile interioare și cele impuse de realitatea exterioară;
- să conștientizeze situațiile în care este nevoie ca decizia interioară să interfereze cu decizia exterioară;

4. *Mica “afacere” pe care o poate întreprinde clasa noastră:*

- să se descopere surse de obținere a unor venituri colective;
- să se inițieze “afaceri” care să contribuie la coeziunea și stabilitatea clasei;
- să dezvolte nevoia implicării active în realizarea unui fond personal al clasei.

G. Clasa a XI-a

1. *Ce ne unește? Ce ne desparte?*

- să distingă elementele care creează și întrețin armonia în grup de cele care pot produce disensiuni;
- să conștientizeze nevoia solidarității de grup;
- să perceapă corect relații, atitudini, comportamente care conduc la coeziunea grupului;

2. *Sacrificiul de grup - "complicitatea" grupului:*

- să înțeleagă corect noțiunea de sacrificiu și limitele acestei noțiuni diferența între solidaritate și complicitate;

- să conștientizeze riscurile sacrificiului neadecvat;
- să-și formuleze cu "claritate" efectele actului de complicitate la nivelul grupului;
- să-și definească puterea de a fi complice al grupului - când și în ce situații;

3. *Minciuna colectivă - efectele ei asupra grupului:*

- să înțeleagă "valoarea" morală a minciunii;

- să-și însușească informații privitoare la efectele minciunii colective și efectele culpei asupra personalității;

- să identifice cu discernământ situațiile în care grupul se face parte la minciuna colectivă;

- să-și formeze capacități de anticipare a efectelor minciunii colective și de a discerne și extrage pe cele pozitive;

4. *Imitația: normă și modalitate de însușire a modelelor de grup:*

- să conștientizeze rolul și efectele imitației asupra comportamentului pe valoarea și limitele imitației în învățare;

- să identifice și să delimiteze situațiile; elementele tentante de a fi imitate;

- să diferențieze conștientizând nevoia internă de a imita, de provocările sociale ale imitației;

- să discearnă caracteristicile, elementele cu efect pozitiv ale vieții grupului care pot fi însușite prin imitație.

H. Clasa a XII-a

1. *Conflicte în grup:*

- să definească noțiunea de conflict;

- să identifice situațiile, factorii generatori de conflicte;

- să elimine elementele de confuzie cu privire la conflict, stare conflictuală, stare tensională, incident banal;

- să discearnă efectele pozitive de cele negative ale conflictului de grup și să intervină în ameliorarea conflictului;

- să cunoască care pot fi consecințele negative ale conflictului din interiorul grupului asupra elevului;

2. *Locul, poziția mea în grupul meu:*

- să-și perceapă poziția reală în grup;
- să-și formuleze criteriile de estimare stabilă a preferințelor;
- să-și delimiteze poziția formală de cea informală a grupului;

3. *"Gaudeamus!"*

- să reactualizeze, să aprecieze, existența în comun în timpul liceului;

- să dezvolte nevoia de a se căuta și a se retrage în situații de excepție la colegii, prietenii din liceu;

- să planifice organizarea și modul de desfășurare a sărbătorii de despărțire și a reîntâlnirilor viitoare;

- să formuleze nevoia căutării în sine a imaginii dirigintelui.

6.2. EDUCAȚIA PENTRU SĂNĂTATE

A. Clasa a V-a

1. *Sănătatea și igiena individuală:*

- să înțeleagă noțiunile de igienă, sănătate și importanța lor în viața omului;

- să-și însușească un sistem de cunoștințe privind igiena personală ca fundament în formarea deprinderilor adecvate;

- să cunoască consecințele nerespectării normelor de igienă și curățenie;

2. *Trusa de igienă personală:*

- să cunoască obiectele de uz personal ce formează trusa intimă, trusa care îi aparține în exclusivitate;

- să cunoască care sunt deprinderile elementare de igiena personală;
- să-i trezim interesul pentru utilizarea zilnică și corectă a trusei personale;
- să cunoască efectele negative asupra sănătății ca urmare a absenței trusei și a nefolosirii corecte;

3. *Nu vreau să fiu bolnav!*

- să identifice situațiile care determină anumite semne externe de boală,
- să cunoască deosebirea între boală și sănătate;
- să recunoască expresiile emoționale specifice stării de boala și sănătate;
- să poată corela rezultatele randamentului școlar cu stările de disconfort psiho-fiziologic;

4. *Mă odihnesc, mă joc, mănânc;*

- să înțeleagă necesitatea îmbinării armonioase a diferitelor tipuri de activitate și să-și formeze deprinderile de igienă la masă, la joacă, în odihnă;

- să conștientizeze efectul activităților amintite asupra stării de “bine” și asupra sporirii eficienței activității școlare;

- să cunoască alimentele de bază și efectul lor asupra organismului.

5. *Handicap, handicapați:*

- să cunoască noțiunile de “handicap”, “persoană handicapată”;
- să-și formuleze posibilități proprii de depășire a consecințelor handicapului;
- să dorească să ajute, după posibilități și împrejurări, persoanele handicapate;
- să cunoască viața și activitatea unor personalități care au reușit să-și depășească prin efort, minim, creație, handicapul (ex. Beethoven);
- să fie conștient ei handicapul nu este un factor care să împiedice o activitate profesională și nici integrarea socială.

6. *Grădina mea cu flori:*

- să învețe să iubească florile, să-și dezvolte nevoia de a le avea în preajmă, pe masa de lucru;
- să înțeleagă frumusețea obiceiului de a cultiva și îngriji flori;
- să-și însușească informații cu privire la efectul psiho-fiziologic - prin cromatică - pe care o oferă florile și aranjamentul floral.

7. *Curățenia - cartea mea de vizită:*

- să înțeleagă importanța curățeniei în păstrarea sănătății;
- să cunoască modul de-aprecieri a unei persoane după aspectul igienic exterior și al obiectelor personale (îmbrăcăminte, încălțăminte, ghiozdan, rechizite etc.)
- să realizeze “curățenia” ca o oglindă, ca un punct de pornire în aprecierile pe care le realizează cei din preajmă vis-a-vis de propria persoană.

8. *Plantele medicinale și sănătatea:*

- să cunoască principalele plante medicinale și utilizarea lor la păstrarea sănătății;
- să înțeleagă necesitatea cultivării și colectării plantelor medicinale.

B. Clasa a VI-a

1. *Boli infecțioase și contagioase:*

- să cunoască principalele boli contagioase și infecțioase;
- să identifice sursele și căile de transmitere a acestor boli;
- să înțeleagă importanța regulilor de igienă pentru prevenirea și protejarea de aceste boli și să cunoască mijloacele de intervenție în caz de îmbolnăviri.

2. *“Mens sana în corpore sano”:*

- să înțeleagă raportul dintre sănătatea fizică și psihică;
- să adopte o conduită de viață corectă pentru a-și asigura un tonus optim;
- să înțeleagă necesitatea unui program organizat pentru evitarea supraîncărcării, surmenajului și a activității în salturi.

3. *Relațiile mele cu familia și cu colegii:*

- să înțeleagă necesitatea promovării unei atmosfere sănătoase, armonioase acasă și la școală;

- să adopte o atitudine civilizată în mediile cu cei din jur bazată pe înțelegere, respect, bunăvoință, întraajutorare.

4. *Igiena și protecția mediului în drumeții și excursii:*

- să cunoască principalele reguli de igienă în drumeții și excursii;
- și conștientizeze consecințele nerespectării acestor reguli;
- să prețuiască și să protejeze natura.

5. *Frica - de cine și de ce?*

- să identifice sursele și mecanismele de declanșare a fricii;

- să cunoască modalități de dominare a fricii în vederea bune adaptări;

- să-și cunoască și să-și conștientizeze resursele psiho-fiziologice și posibilitatea de antrenare a acestora în situații generatoare de frică.

6. *Sunt un fricos?*

- să-și cunoască posibilitățile de “alimentare” și “neutralizare” a stării de frică;

- să poată anticipa situațiile generatoare de frică pornind de la cunoașterea propriului potențial psiho-fiziologic;

- să înțeleagă starea de echilibru emoțional;

- să cunoască efectele negative ale stării de frică.

7. *Sănătatea și frumusețea:*

- să cunoască efectele benefice ale stării de sănătate fizică și psihică;
- să înțeleagă raportul dintre sănătate intimă, personală și aspectul de frumos;
- să înțeleagă ca sănătatea psihică poate fi generatoare de frumusețe.

C. Clasa a VII-a

1. *Am mai crescut?* (Pubertatea - tema diferențiată pentru fete și băieți)

- să cunoască principalele transformări anatomo-fiziologice specifice vârstei și sexului și să înțeleagă noțiunea de pubertate;

- să cunoască caracteristicile modificărilor psihice specifice acestei vârste;

- să știe, să înțeleagă, să accepte și să depășească modificările care apar sexului opus cu care intră în contact.

2. *Igiena intimă:* (Tema diferențiată pentru fete și băieți)

- să cunoască regulile elementare de igienă intimă;
- să înțeleagă importanța respectării acestor norme pentru sănătatea personală și a celor din jur;
- să conștientizeze riscurile nerespectării normelor de igienă;
- să asocieze noțiunea de igienă personală cu cea de respect pentru sine și pentru cei din jur.

3. *Sănătate fizică și mentală - cerință a vieții:*

- să deosebească cele două stări și să perceapă raportul dintre ele;
- să înțeleagă necesitatea păstrării echilibrului între cele două stări;
- să asocieze starea de sănătate cu noțiunea de “bine” de “viață”.

4. *Cui mă adresez în probleme de sănătate?*

- să cunoască sursele autorizate în probleme de sănătate;

- să recunoască nevoia informațiilor științifice și autorizate în probleme de sănătate;

- să depășească sentimentul de jenă și teama în solicitarea și adresabilitatea către sursa autorizată.

5. *Munca fizică - generatoare de sănătate:*

- să realizeze rolul activității fizice în menținerea stării de sănătate;

- să înțeleagă rolul deprinderilor și obișnuințelor de practicare a activității fizice în dezvoltarea armonioasă a personalității;

- să înțeleagă și să cunoască posibilitățile de punere în acord a activității fizice cu resursele individuale specifice.

6. *Fumatul - iluzia maturității:*

- să realizeze efectul fumatului ca toxic uzual prin repercutarea asupra sănătății;
- și identifice elementele care creează asocierea fumatului - statutului de adult;
- să înțeleagă necesitatea evitării și eliminării fumatului ca un factor important de igienă;

- să anuleze imaginea falsă despre fumat ea fenomen sau suport al anumitor stări.

7. *Ambianța și sănătatea mea:*

- să cunoască semnificația igienică și psihologică a ambianței;
- să realizeze necesitatea formării unor deprinderi de asigurare și păstrare a unei ambianțe optime;
- să-și însușească și să identifice principalele elemente, norme, de realizare a unei ambianțe plăcute cu efect stimulator adecvat atât acasă cât, și la școală.

D. Clasa a VIII-a

1. *Sănătatea mea și a grupului meu:*

- să înțeleagă importanța respectării normelor de comportament igienic individual și efectele asupra grupului;
- să-și propună și să dorească protejarea grupului în sensul evitării contactelor în caz de boală;
- să accepte dependența reciprocă între sănătatea grupului și sănătatea individuală.

2. *Roșesc, transpir, tremur. Când și de ce?*

- să recunoască semnele specifice tulburărilor emoționale;
- să înțeleagă relația dintre manifestările emoționale și tulburările neuro-vegetative;
- să perceapă mecanismele declanșării și autoreglării acestor tulburări;
- să conștientizeze necesitatea exprimării adecvate a stărilor emoționale.

3. *Alimentația și sănătatea mea:*

- să cunoască noțiunea de alimentație rațională;
- să-și însușească informațiile necesare alimentației adecvate pentru vârsta și efortul pe care-l depune;
- să înțeleagă raportul dintre alimentație și sănătate;
- să știe să depășească nevoia de alimentație ca o retragere a tensiunilor și stresului psihic.

4. *Agresivitatea, un răspuns de neadaptare:*

- să identifice formele de agresivitate verbală și comportamentală și să identifice sursele generatoare ale agresivității;
- să diferențieze agresivitatea verbală și comportamentală ca accident, ca excepție, de agresivitatea generată de instabilitatea emoțională;
- să înțeleagă și să depășească stările de tensiune, de stres, stările conflictuale;
- să realizeze particularitățile dezvoltării psihice la preadolescenți;
- să cunoască posibilitatea autoreglajului în ideea înlăturării agresivității ca atitudine comportamentală patologică.

5. *Organizarea timpului în condiții de examen, concurs, competiție:*

- să înțeleagă importanța organizării raționale a timpului de odihna și muncă, a constanței și ritmicității;
- să se formeze preocuparea de a-și cunoaște limitele fiziologice și psihice la efort susținut complex;

6. *Șansele și riscurile competiției:*

- să înțeleagă sensul corect al noțiunii de competiție;
- să aibă posibilitatea de autoreglaj a întregului potențial și comportament în situații competitive;
- să-și dezvolte mobilitatea capacității de a accepta succesul și insuccesul cu aceeași demnitate, eliminând eventualele efecte negative.

7. *Emoții și timiditate. Succes și eșec.*

- să dezvolte capacitatea de înțelegere a limitelor până la care emoțiile nu sunt dăunătoare;
- să realizeze efectul antrenant, stimulator al emoțiilor în anumite situații;
- să-și însușească noțiunile necesare pentru înțelegerea diferenței noțiunii de timiditate și intimidare;
- să-și poată formula o imagine adecvată despre relația timiditate-emoție și despre efectul nociv asupra stabilității psihice;

- să realizeze o cunoaștere de sine corectă oferindu-și posibilitatea autoreglării emoționale.

E. Clasa a IX-a

1. *Regimul de viață și activitate al elevului de liceu:*

- să cunoască importanța organizării raționale a timpului;
- să înțeleagă modificările specifice vârstei, raportate la cerințele activității.

2. *Primul ajutor în caz de accidente; S.O.S.!*

- să-și cunoască posibilitățile de “alimentare” și “neutralizare” a stării de frică;

- să poată anticipa situațiile generatoare de frică pornind de la cunoașterea propriului potențial psiho-fiziologic;

- să înțeleagă starea de echilibru emoțional;
- să cunoască conținutul noțiunii de prim ajutor;
- să înțeleagă diferența dintre prim ajutor și ajutor propriu-zis;
- să-i determinăm comportament de solidaritate.

3. *Cafea, tutun, alcool -factori de autodistrugere:*

- să cunoască consecințele grave ale consumului de cafea, tutun, alcool, etc.;
- să realizeze riscurile dependenței de acești factori;
- să înțeleagă diferența dintre “îmi place”, “am nevoie”, “vreau”, “îmi face bine”;
- să identifice elementele care determină consumul de cafea, alcool, tutun, pentru a le evita;
- să promoveze o atitudine atentă față de acești factori;

4. *Sentimentul de pericol și efectele lui:*

- să înțeleagă noțiunile de “pericol” și “teamă”;

- să cunoască influența factorilor generatori de teama și pericol asupra randamentului școlar și în general asupra unui tonus psiho-afectiv optim;

- să poată diferenția sursele subiective de cele obiective în dezvoltarea sentimentului de pericol și teamă;

- să posede elementele necesare de autoreglaj pentru depășirea sentimentului de teama și pericol.

5. *Adolescența, vârsta marilor contradicții:*

- să cunoască problemele legate de diferențele de ritm ale dezvoltării fizice, psihice, sociale specifice adolescenței;

- să identifice intersecțiile vârstelor adult-adolescent;

- să dovedească toleranță și înțelegere față de adulți;

- să-și formeze capacitatea de a identifica sursele obiective ale frământărilor și contradicțiilor.

F. Clasa a X-a

1. *Igiena muncii intelectuale:*

- să înțeleagă specificul noțiunii de “igiena muncii intelectuale”;

- să accepte necesitatea igienei muncii intelectuale;

- să cunoască motivația științifică a igienei muncii intelectuale;

- să-și definească un regim propriu de muncă intelectuală în raport cu nevoile și posibilitățile proprii.

2. *Tulburări psihice la adolescentul normal:*

- să i se ofere posibilitatea de a diferenția tulburările specifice vârstei de adolescent de factura tulburărilor psihiatrice;

- să li se ofere informații în sensul formării posibilităților de intervenție și autoreglaj;

- să-și propună și să-și însușească modele demne de conduită.

3. *Mâncăm pentru a trăi sau trăim pentru a mânca?*

- să cunoască importanța alimentației pentru o dezvoltare armonioasă a organismului;
- să perceapă importanța alimentației ca suport psiho-energetic al activității;

- să conștientizeze efectele alimentației asupra aspectului exterior;
- să realizeze efectele supra-alimentației și ale curenței de alimentație asupra stării de sănătate organică, fiziologică și psihică.

4. *Aer, lumină, culoare în viața mea!*

- să cunoască parametrii necesari - optimi - de a fi respectați în ambianța personală și înconjurătoare;

- să conștientizeze efectul psiho-fiziologic al respectării optime a acestor parametri;
- să perceapă necesitatea de a ajunge la o bună stare de sănătate individuală prin promovarea sănătății mediului;

- să cunoască normele de igiena mediului.

5. *Moda și sănătatea:*

- să stabilească un raport optim între "moda" ca fenomen social, pe de o parte, și "sănătatea individuală" și a colectivității pe de altă parte;

- să fie conștienți de efectele nocive ale unor obiecte vestimentare la modă: materiale sintetice, purtarea bocancilor vara, etc.;

- să știe, să realizeze și să înțeleagă necesitatea evitării bravurii și snobismului în modă;
- să-și realizeze modele de ținută vestimentară proprie, determinați de contextul social ținând seama de particularitățile individuale și de nevoia de sănătate.

6. *Activitatea suport sau bariera a stării de sănătate?*

- să identifice rolul stresant sau benefic al emoțiilor puternice sau prelungite;
- să aibă posibilitatea dirijării efectelor și sentimentelor spre scopuri și motivații pozitive;
- să cunoască modalități de autoreglaj a afectivității;
- să aibă posibilitatea înțelegerii și diferențierii elementelor afective potrivit structurii întregii personalități proprii sau a celor din preajmă.

G. Clasa a XI-a

1. *întâlnirile băieți-fete. Prietenia și iubirea:*

- să știe, să diferențieze conținuturile celor două noțiuni "prietenie" - "iubire";
- să înțeleagă și să accepte elementele comune și stimulative pentru cele două noțiuni;
- să înțeleagă raportul dintre "prietenie" și "iubire";
- să privească prietenia ca una dintre cele mai puternice și stabile trăsături de caracter și ca unele elemente pot genera iubirea;

- să învețe să înțeleagă că așteptările sunt formulate potrivit propriei nevoi și structuri fără să condiționeze partenerul care poate avea o altă structură și alte posibilități de a oferi.

2. *Stres și relaxare:*

- să poată diferenția "starea de stres", de tensiune permanentă, de stresul și tensiunea provocată de factori de moment;

- să fie capabil și înțeleagă și să depisteze momentul de intervenție prin relaxare;

- să cunoască efectele negative ale stresului de durată;

- să dobândească puterea și cunoștințele necesare pentru a depăși stresul.

3. *Sănătatea - factor de cultură:*

- să înțeleagă raportul "sănătate"- "nivel cultural";

- să conștientizeze importanța culturii în păstrarea stării de sănătate;

- să realizeze faptul ca fiecare civilizație implică un anumit tip specific de cultura a sănătății;

- să realizeze o integrare conștientă a noțiunii de sănătate în patrimoniul cultural individual și social;

- să considere sănătatea spirituală drept ideal de cultivare a spiritului.

4. *Reclamele:*

- să identifice "reclama" ca mijloc de informare în masă în scop comercial ținând seama de efectele pe care le poate avea asupra stării de sănătate;

- să-și dezvolte puterea de discernământ față de reclamele care sunt tentante, dar pot atentă la starea de sănătate;

- să-și dezvolte capacități de selectare potrivit nevoilor personale urmărind totodată o realitate benefică a acestora.

5. *Sănătatea și viața mea de familie:*

- să înțeleagă importanța sănătății personale a fiecărui membru în întreținerea stării de sănătate familială;

- să înțeleagă efectele stării de sănătate generală a familiei asupra fiecărui membru;

- să perceapă și să accepte boala unui membru din familie cu modificările comportamentale specifice;

- să conștientizeze necesitatea pregătirii pentru viața de familie, oferind modele optime personale pentru starea de sănătate și echilibru.

6. *Partenerul ideal:*

- să identifice și să-și formuleze imaginea partenerului ideal;

- să realizeze cu responsabilitate propria imagine;

- să-și dezvolte capacități de acomodare a imaginii personale la partener precum și de ajustare a imaginii formulate despre partener nevoilor sale;

- să fie capabil să înțeleagă că într-o relație durabilă și stabilă (prietenie, căsătorie), imaginea partenerului "ideal" poate suferi modificări.

7. *Sănătatea comunicării interumane:*

- să recunoască modelul optim de comunicare interumană;

- să cunoască efectul diferitelor tipuri de comunicare și relații interumane;

- să realizeze raportul dintre "vorba" și "fapta" - ca element al imaginii de sine;

- să cunoască efectele pozitive și negative ale diferitelor modalități de comunicare în grup asupra stării de echilibru și sănătate.

8. *Medicina tradițională și practici alternative:*

- să obțină informații corecte despre "practicile alternative";

- să accepte contribuția și limitele medicinei tradiționale.

H. Clasa a XII-a

1. *Cum mă pregătesc pentru viața de familie?*

- să cunoască funcțiile familiei;

- să fie pregătit pentru schimbarea de roluri decizionale;

- să-și poată clarifica atributele ca membru al familiei;

- să înțeleagă rolul familiei în sănătatea comunității.

2. *Zestrea ereditară cu care intru în viață:*

- să cunoască noțiunea de "zestre ereditară";

- să conștientizeze intervenția factorilor de risc asupra zestrei ereditare;

- să cunoască ansamblul de factori care acționează și modelează produsul zestrei ereditare;

- să cultive responsabilitatea față de zestrea ereditară pe care o deține și o transmite;

- să accepte necesitatea, cunoașterea, zestrei genetice și decizia de procreare,

3. *Tulburări ale comportamentului sexual:*

- să-și însușească și să dețină cunoștințe corecte științifice despre sexualitate;

- să cunoască noțiunea de "comportament sexual normal"

- să-și însușească câteva elemente necesare sesizării eventualelor tulburări de sexualitate;

- să conștientizeze factorii care pot genera anumite tulburări de sexualitate;

- să li se dezvolte curajul de a apela rapid la mijloacele și terapeutice de specialitate;

- să-și formuleze o imagine clară despre sexualitate în raport cu moralitatea sexualității și cu eventualele consecințe.

4. *Echilibrul naturii, echilibrul meu:*

- să accepte reciprocitatea natură-om;

- să înțeleagă influența factorilor de mediu asupra omului și a omului asupra mediului;

- să dezvolte responsabilitatea față de mediu și protecția de sine în raport cu acesta.

5. *Pasul următor:*

- să conștientizeze atributele ce-i revin intrând într-o nouă comunitate;

- să identifice necesitatea pregătirii pentru viață și a resurselor personale;
- sa-și asume responsabilitatea unui echilibru al situațiilor de cuplu oferind propriul model;
- să privească cu responsabilitate implicarea în viața intimă a “cuplului” ca mijloc de sănătate pentru viitorul partener.

6. Responsabilitatea procreării:

- să cunoască și să-și însușească complexul de fenomene, atitudini și practici care concurează la apariția unui nou individ;

- să-și impună controlul conștient asupra factorilor cu șansele cele mai ridicate

- pozitive privind produsul procreării;

- să-și formuleze o imagine clară asupra responsabilității ca viitor părinte;

- să se înarmeze cu conduite pozitive în cazul unui rezultat-eșec al actului de procreație;

- să accepte procreația drept posibilitate suprema de autorealizare.

7. Sănătatea - o valoare pentru individ și societate:

- să realizeze și să dezvolte nevoia de participare activă la asigurarea stării de sănătate socială;

- să fie capabil să discearnă între binele “social” și “individual” subordonându-1 pe acesta din urmă.

6.3. EDUCAȚIA BUNULUI CETĂȚEAN

A. Clasa a V-a

1. Drepturile și îndatoririle elevului:

- să cunoască și să-și însușească articolele Regulamentului școală și ale Regulamentului de ordine interioară;

- să înțeleagă necesitatea respectării acestora;

- să dezvolte capacitatea de a solicita respectarea drepturilor prevăzute, dar și de a observa și respinge abaterile.

2. Respectul față de părinți și dascăli:

- să înțeleagă corect noțiunea de “respect”;

- să cunoască modalitățile de exprimare a respectului;

- să manifeste respect față de părinți și profesori, dar și față de toți cei apropiați și față de cei pe care îi întâlnește;

- să dezaprobe atitudinile lipsite de respect.

3. “Te rog”, “mulțumesc” și... “cu plăcere”:

- să se obișnuiască cu folosirea acestor formule;

- să învețe a le folosi cu sinceritate;

- să cunoască efectele folosirii sau nefolosirii acestor formule.

4. Salutul - semn al omului educat:

- să cunoască aspecte ale istoricului și semnificației salutului;

- să știe care sunt principalele formule de salut și condițiile exprimării.

5. Cum ne exprimăm respectul față de școala și localitatea în care învățăm și trăim?

- să afle informații utile despre școala și localitate;

- să manifeste sentimente de mândrie față de școală și localitate;

- să dorească să le facă cinste.

6. De ce să învățăm?

- să înțeleagă că de învățătură depinde calitatea umană a ființei;

- să sesizeze specificul învățaturii față de alte activități;

- să-și organizeze cât mai rațional și eficient activitatea de învățare;

- să manifeste ordine, perseverență și ambiție de progres.

7. Punctualitatea - stăpâna timpului:

- să înțeleagă necesitatea unui program zilnic al elevului, părinților, agenților economici, instituțiilor;

- să-și însușească abilitatea de încadrare în program și de respectare a orelor stabilite;

- să se convingă că punctualitatea este o dovadă a respectului față de sine și față de ceilalți.

8. *Focul - prieten și dușman:*

- să cunoască rolul focului în viața omului;
- să manifeste mare grijă pentru a controla și stăpâni focul provenit de la chibrituri, sobe, aragaze, etc.

9. *Regulile de circulație ne protejează viața:*

- să cunoască pericolele posibile pentru pietoni;
- să cunoască regulile de prevenire a accidentelor;
- să respecte agenții de circulație și munca lor;
- să participe, când e nevoie, la sprijinirea dirijării circulației.

B. Clasa a VI-a

1. *Buna-cuviință sau arta conviețuirii:*

- să cunoască înțelesul noțiunilor “conviețuire” și “bună-cuviință”;
- să consimtă la un comportament bazat pe buna-cuviință;
- să dezaprobe comportamentul necuviincios.

2. *Munca stăruitoare învinge toate greutățile:*

- să înțeleagă rolul muncii în satisfacerea trebuințelor individuale;
- să crească interesul pentru hărnicie, sârguință, răbdare;
- să respecte munca și bunurile create prin muncă.

3. *CISICO: cinste, sinceritate, corectitudine:*

- să poată aprecia calitățile din titlu; să recunoască necinstea, nesinceritatea și incorectitudinea și să le dezaprobe, indiferent de vârsta sau poziția socială a celor ce o manifestă.

4. *Cum ne adresăm celor din jur?*

- să cunoască formule, reguli și modalități de adresare;
- să se obișnuiască cu o adresare politicoasă, respectuoasă, în funcție de loc, timp și context.

5. *Colegialitate și prietenie:*

- să sesizeze asemănările și deosebirile între coleg și prieten; - să stabilească criterii valorice de alegere a prietenilor;

- să manifeste solidaritate și sprijin față de colegi;

- să deosebească adevărata de falsa prietenie.

6. *Să respectăm bunurile publice; sau:*

Al meu, al tău, al nostru - al nimănui?

- să înțeleagă rolul și valoarea bunurilor publice;

- să se obișnuiască a le păstra și îngriji;

- și dezaprobe pe cei care le distrug;

- să contribuie prin munca lor la realizarea unor bunuri comune (în clasă, școală, parcuri etc.).

7. *În vizită:*

- să știe când, cui, unde facem vizite;

- să cunoască reguli minimale de comportare în vizită conform împrejurărilor;

- să știe ce cadouri se pot duce;

- să aibă simțul timpului în vizită.

8. *Ce e demn de vizitat în România?*

- să cunoască unele frumuseți din zonă sau mai îndepărtate, locuri interesante care merită să fie vizitate;

- să simtă mândrie pentru toate frumusețile și creațiile umane de pe teritoriul țării;

- să cunoască și să respecte regulile de comportare în excursii;

9. *Prevenirea accidentelor de circulație:*

- să știe care sunt principalele cauze care produc accidente; să poată da primul ajutor.

C. Clasa a VII-a

1. *Părinți și profesori, prietenii noștri:*

- să înțeleagă rolul părinților și profesorilor în viața copiilor;

- să manifeste încredere față de bunele lor servicii și intenții;
- să se destăinuie și să le ceară sprijinul când au nevoie;
- să dovedească dragoste și respect față de părinți și profesori;

2. *“Politețea nu costă bani, dar cumpără totul”*

- să se poată exprima politicos, pe un ton adecvat, în orice împrejurare;
- să dezaprobe atitudinile nepoliticoase;
- să înțeleagă de ce trebuie să fie politicoși;

3. *Cum facem cunoștință?*

- să cunoască modalitățile și regulile de a face cunoștință în raport cu vârsta, sexul, ierarhia,

locul;

- să știe cine, pe cine și cum prezintă;
- să respecte și să fie politicoși cu noii cunoscuți;

4. *Convenția ONU cu privire la drepturile copilului*

- să cunoască preocupările internaționale pentru drepturile copilului;
- să înțeleagă rolul ONU și al Convenției cu privire la drepturile copilului;
- să respingă orice informație și materiale care dăunează sau vătămează în vreun fel starea lui

fizică sau morală;

5. *Ce înseamnă a fi tolerant?*

- să cunoască sensul noțiunilor “toleranță” și “demnitate”;
- să înțeleagă ce înseamnă “și ne iartă nouă greșelile noastre, precum noi iertă greșiților noștri”;

vârsta, orientare politică;

- să delimiteze ce fapte pot fi și ce fapte nu pot fi tolerate;
- să manifeste sentimente de iertare și îngăduință față de cei din jur indiferent de limbă, religie,

6. *A.B.C-ul comportării civilizate:*

- să cunoască, să recunoască și să folosească principalele reguli de comportare civilizată în următoarele situații: la telefon, în locuri publice, la dans, pentru salut, în vizită etc.;

- să dezaprobe gesturile cuvintele nepoliticoase
- să manifeste comportare civilizată.

7. *Animatorii și activitatea de cartier*

- să conștientizeze că în cartier, în sat, în bloc, organizarea civilizată a timpului liber conduce la împlinirea ființei.

8. *“Sunt român”, cetățean al planetei “Pământ”!*

- să fie capabil să-și exprime sentimentul de apartenență națională, de mândrie patriotică;

- să înțeleagă necesitatea cultivării specificului național ca o contribuție unică la zestrea omenirii.

D. Clasa a VIII-a

1. *Manifestări pe care le acceptăm și manifestări pe care le respingem:*

- să sintetizeze principalele noțiuni și norme morale;
- să înțeleagă polaritatea acestora;
- să accepte norme general valabile, ca valori umane superioare;
- să poată analiza comparativ valorile religioase și valorile laice.

2. *Ce înseamnă om educat?*

- să înțeleagă și să poată explica noțiunile: “educație” și “om educat”;
- să găsească exemple din literatură, film și viața cotidiană;
- să manifeste trebuința și dorința de autodepășire morală și culturală.

3. *Despre modestie și înfatuare:*

- să înțeleagă corect noțiunile;
- să poată realiza analiza comparativă a celor două tipuri de manifestare;
- să poată depăși egoismul individual.

4. *Prietenia și marea prietenie:*

- să stabilească juste criterii pentru alegerea prietenilor;
- să înțeleagă de ce nu durează unele prietenii
- să sesizeze deosebirile dintre prietenii adevărate și cele bazate pe interes;
- să-și propună realizarea de prietenii sincere, durabile.

5. *Respectă pe aproapele tău și pe tine însuși:*

- să înțeleagă ce înseamnă “aproapele”;
- să dobândească sentimentele de înțelegere, respect față de toți oamenii, indiferent de poziție socială, limbă, orientare politică etc.

6. *Munca - sursă de afirmare, de plăcere sau de oboseală?*

- să recunoască faptul că nu există munci demne și nedemne, ci oameni care știu și oameni care nu știu să prețuiască munca și semenii;
- să cunoască semnificația muncii în istoria devenirii umane;
- să-și perfecționeze activitatea de învățare;
- să înțeleagă că numai prin muncă omul se poate afirma

7. *Violența și agresivitatea - semne de primitivism:*

- să descurajeze și să respingă manifestările de agresivitate fizică și verbală;
 - să combată orice formă de xenofobie;
 - să dovedească un comportament atent, tolerant civilizată;
9. *Valori românești în lume:*
- să fie informat despre: personalități, activități, produse românești cunoscute în lume;
 - să se mândrească cu ele;
 - să aibă sentimentul demnității naționale și al legalității calităților umane.

E. Clasa a IX-a

1. *Drepturile și îndatoririle elevului de liceu:*

- să cunoască și să-și însușească, prin dezvoltare *Regulamentul școlar și de ordine interioară*;
- să înțeleagă necesitatea acceptării și respectării acestuia;
- să învețe să uzeze de drepturile prevăzute;

2. *Pledoarie pentru respect:*

- să sesizeze plurivalența termenului;
- să dovedească prin comportament, respect față de sine, față de alții, față de muncă, față de valori, ca semn al maturității și socializării individului;

3. *Societatea civilă și democrația:*

- să cunoască și să poată explica termenii;
- să cunoască principalele drepturi și îndatoriri ale cetățenilor într-un stat democratic;
- să-și exprime deschis păreri;
- să manifeste respect față de instituțiile statului;

4. *Foști elevi ai liceului, cu care ne mândrim:*

- să cunoască personalitățile și tradițiile școlii;
- să se mândrească cu școala, dascălii ei și foștii ei elevi;
- să manifeste interes pentru continuarea tradițiilor și menținerea (sau crearea) prestigiului școlii;

5. *Manierele la dans:*

- să cunoască rolul dansului în societate;
- să cunoască și să aprecieze dansul popular românesc;
- să cunoască dansurile modeme de societate;
- să înțeleagă ca e nevoie de maniere la dans;
- să accepte și să manifeste comportare decentă la dans;

6. *Despre extremism și xenofobie:*

- să înțeleagă noțiunile și domeniile de manifestare ale extremismului, xenofobiei, ca forme ale intoleranței;
- să înțeleagă necesitatea dialogului și înțelegerii între oameni;
- să manifeste respect și toleranță față de toți oamenii, indiferent de rasă, neam, etnie, religie...

7. *Cum este și cum trebuie cunoscută România în lume:*

- să cunoască principalele frumuseți și valori ale României;
 - să poată recunoaște și evidenția trăsăturile majorității cetățenilor români (ospitalitate, inteligență...);
 - să se comporte demn ca turist în țară și în străinătate;
 - să exprime păreri și să se manifeste față de denigrarea României și a valorilor sale;
 - să exprime și să manifeste sentimente patriotice;
8. *Respectul pentru regulile de circulație, respect pentru viață:*
- să cunoască regulile și semnele de circulație pentru pietoni și bicicliști;
 - să le respecte în mod conștient.

F. Clasa a X-a

1. *Legile și democrația:*

- să înțeleagă rolul legilor în societatea civilă;
- să înțeleagă raportul legi-democrație;
- să accepte că fără legi nu poate exista democrație;
- să dezaprobe dezordinea, haosul și încălcarea legilor;
- să înțeleagă că nerespectarea legilor trebuie pedepsită;

2. *Arta dialogului:*

- să cunoască modalitățile de relaționare interumană prin dialog, colocviu, seminar;
- să poată formula argumente logice în susținerea opiniilor;
- să-și poată controla intervențiile;
- să accepte dreptul la alte opinii, chiar opinii opuse;
- să exerseze dialogul în clasă, familie, acțiuni publice;

3. *Dependența și independența în viața adolescentului:*

- să înțeleagă statutul social, economic și cultural al adolescentului-elev;
- să aspire spre independența, fără a neglija respectul față de părinți și profesori;
- să aspire la formarea propriei identități și a independenței în raport cu condiționările materiale și financiare ale familiei și cu propriile posibilități;

4. *Altruism și egoism:*

- să înțeleagă corect noțiunile;
- să deosebească “altruismul egoist” de “altruismul dezinteresat”;
- să poată compara “altruismul laic” cu “altruismul creștin”;
- să manifeste respect și ajutor, solidaritate cu semenii;

5. *Duplicitatea în viață:*

- să manifeste corectitudine în relațiile interpersonale;
- să repudieze falsitatea și atitudinea duplicitară;
- să poată exemplifica și recunoaște duplicitatea;

6. *Punctualitatea, trăsătura a omului modern și civilizat:*

- să înțeleagă rolul punctualității și al respectării cuvântului dat;
- să respecte timpul în cadrul programului propriu și al celorlalți;
- să manifeste punctualitate în toate împrejurările;
- să-și revizuiască programul zilnic (dacă e nevoie).

7. *Valori morale (laice și religioase):*

- să sistematizeze “tabloul” valorilor morale;
- să înțeleagă compatibilitatea dintre laic și religios;
- să respecte sistemul valorilor general-umane de conduită;
- să manifeste dorința de autodepășire morală;

8. *Ce este și cum se exprimă dragostea de patrie:*

- să poată defini noțiunile de “patrie” și “patriotism”;
- să poată exemplifica și argumenta nevoia patriotismului;
- să manifeste sentimente sincere (!) față de patrie, exprimate și susținute de fapte;

9. *Problemele umanității - problemele mele:*

- să identifice marile probleme ale umanității: malnutriția, rasismul, războaiele etc.;

- să manifeste sentimentul de solidaritate și responsabilitate umană.

G. Clasa a XI-a

1. *Tineretul și lumea contemporană:*

- să cunoască problemele tineretului și ale lumii contemporane;
- să cunoască problemele românești în context internațional;
- să poată analiza obiectiv șansele și lipsa de șanse ale tineretului din România și din lume;

2. *Manierele: o cerință exterioară sau un mod de a fi:*

- să înțeleagă importanța și necesitatea atitudinii manierate în relațiile interpersonale;
- să dovedească o comportare manierată, elegantă, ca semn distinctiv al omului modern și

civilizat;

- să resimtă necesitatea de comportare manierată ca pe o trebuință;

3. *Demnitate și falsa demnitate: - să înțeleagă conținutul noțiunii;*

- să poată exemplifica din literatură, film, viață;
- să facă distincție între respectul față de sine și infatuare;
- să se manifeste demn în toate împrejurările;

4. *Competiție și fair-play:*

- să înțeleagă competiția (și concurența), drept un mod de a fi al societății moderne și al economiei de piață;
- să manifeste corectitudine în orice domeniu competițional;
- să poată exemplifica aspecte ale lipsei de fair-play;
- să refuze neloialitatea și folosirea mijloacelor necinstite pentru a câștiga sau pentru a învinge;
- să manifeste solidaritate și sprijin față de cei invitați;
- să manifeste respect și admirație pentru învingători;

5. *Moral și imoral în viață personală, în familie și în societate*

- să deosebească ce este moral de ce este imoral sau amoral;
- să nu accepte duplicitatea (ca formă a imoralității);
- să nu trădeze interesele comune dezirabile;

6. *A dezvolta spiritul pentru a dezarma mâna:*

- să cunoască principalele articole ale *Convenției UNESCO pentru pace internațională și dezarmare*;
- să înțeleagă că prin *educație* se poate ajunge la înrădăcinarea ideii păcii și înțelegerii, dar și a războiului;
- să înțeleagă că războaiele sunt expresia negării idealului democratic al demnității, egalității și respectului vieții;
- să dezaprobe orice neînțelegeri care pot genera războaie sau dușmănie și lupte fratricide

7. *“Ubi bene, ibi patria?”*

- să înțeleagă dezavantajele și riscurile emigrării;
- să opteze pentru statornicie, patrie și neam;

8. *Seduția și puterea banului:*

- să înțeleagă că banii ne pot face să trăim onorabil, dar și că pot deforma caracterul;
- să cunoască existența banilor “curați” și a banilor “murdari”;
- să respingă “valoarea” sprijinită numai pe ban;

9. *Civilizația la volan.*

- să cunoască cerințele comportării civilizate la volan;
- să-și conștientizeze necesitatea conducerii preventive.

H. Clasa a XII-a

1. *ONU și drepturile omului:*

- să cunoască importanța și principalele articole ale *Declarației Universale ale Drepturilor Omului*;
- să aspire spre libertate, egalitate și demnitate;

- să manifeste solidaritate cu toate popoarele;
- 2. *Cetățean al țării și om al lumii și culturii:*
 - să manifeste respect față de țară și sentimentul egalității cu toți oamenii din lume;
 - să respingă manifestările xenofobe, a sentimentelor de superioritate, dar și a complexelor;
- să susțină necesitatea înțelegerii și colaborării între oameni;
- 3. *Pacea - singura șansă a lumii:*
 - să înțeleagă că secolul al XXI-lea “va fi pașnic sau nu va fi deloc”;
 - să poată analiza situațiile conflictuale din lume;
 - să fie conștienți că dreptul la viață se realizează prin pace;
- 4. *Interesele omului și omul de interes:*
 - să înțeleagă corect raportul *trebuiețe-interese*;
 - să cunoască mijloacele cinstitute de satisfacere a trebuințelor;
 - să înțeleagă rolul relațiilor interumane și rezolvarea problemelor și afacerilor;
 - să nu accepte ca omul să devină *mijloc*;
- 5. *Onoarea și dezonoarea:*
 - să respecte raportul cuvânt de onoare - fapta de onoare;
 - să manifeste un comportament care onorează personalitatea;
 - să respingă faptele care dezonoarează;
 - să poată aprecia corect și obiectiv comportamentul propriu și al altora;
- 6. *Trăsături preferate la sexul opus:*
 - să înțeleagă că orice persoană are atât părți bune cât și rele;
 - să cunoască criteriile alegerii partenerului de sex opus;
 - să opteze pentru frumusețea morală;
- 7. *Dreptul la viață și dreptul la moarte:*
 - să sesizeze implicațiile morale ale deciziei pe drept la viață (avortul, condamnarea la moarte, sinuciderea);
 - să accepte și să promoveze “dreptul la viață” a tuturor ființelor;
 - să înțeleagă percepțiile moralei creștine legate de viață și moarte;
- 8. *Comportarea în caz de calamitate:*
 - să cunoaștem regulile elementare de comportare (în timp de cutremur, inundație, incendiu);
 - să înțeleagă importanța evaluării reale a situației.

6.4. EDUCAȚIA PRIN ȘI PENTRU CULTURĂ

A. Clasa a V-a

1. *Frumosul în fiecare zi lângă noi, prin noi.* (curtea, strada, camera, clasa.);
 - să-și formeze deprinderea de a respinge dezordinea, mizeria, și de a dori să închege armonia, curățenia - frumosul în fiecare lucru simplu în universul ce ne înconjoară;
 - să învețe să aranjeze camera în care locuiește, anexele și să-i placă și le vadă în armonie de culori;
 - să contribuie la ordinea din bloc, cartier, sat prin modul în care aranjează florile, muncește pentru a înlătura tot ce e urât.
2. *Eroul, personajul meu preferat (povestea mea preferată);*
 - să caute cartea să dorească să o citească;
 - să găsească în întâlnirea cu cartea o reală bucurie;
 - să privească cartea ca pe o hrană necesară vieții lui;
 - să învețe cu răbdare să-i găsească tainele și să-i facă plăcere să comenteze o carte;
3. *Teatrul, o lume a noastră:*
 - să dorească neîncetat să pătrundă în lumea plină de vrajă a dramaturgiei;
 - să înțeleagă teatrul ca pe un fenomen complex sinteza a artelor și a multor meserii -unite în slujba unor mari idei (scenografie, recitare, balet, muzică, croitorie, pictură, coafor, design);
 - să devină un împătimit al cultivării acestei arte;

- să înțeleagă că lumea teatrului este o lume a speranțelor și idealurilor, a căutărilor noastre în drum spre adevăr.

4. *Cântecul la el acasă. Un cântec străbate lumea:*

- să învețe care sunt genurile și speciile muzicii vocale;
- să iubească cele mai diferite manifestări, nefiind cunoscătorul doar a unei specii sau a câtorva melodii;

- să devină un cunoscător al muzicii vocale naționale și a altor popoare - exprimată în muzica populară, ușoară, rock, corală, laică și bisericească;

- să înțeleagă muzica în legătura cu istoria omenirii;

- să pătrundă cu migală și tenacitate în lumea fără de înfinit a muzicii, ca limbaj universal;

5. *Pornind de la cele șapte minuni ale lumii antice* - în față marilor opere de artă ale omenirii să învețe care au fost criteriile dintotdeauna ale aspirației omului spre absolut;

- să înceapă să studieze marile arte: sculptura, arhitectura ca expresie a necontenitei sete de iubire, frumos și perfecțiune a omului pe pământ;

- să dorească să cunoască probleme ale istoriei sculpturii și arhitecturii și a legăturii lor cu celelalte arte;

6. *Radio-ul și televiziunea. Cum selectez un program?*

- să învețe de mic care sunt criteriile selectării programelor pentru ca timpul liber să însemne nu numai distracție, ci, necontenită cultivare;

- să învețe de mic ca radio-ul și televiziunea pot fi mijloace de reală educare întru civilizație și cultură, nu numai simple modalități de trecere a timpului;

7. *Natura ne cheamă cu vraja ei:*

- să înceapă să cunoască tainele naturii, să o iubească și să fie un apărător al ei;

- să înțeleagă întrepătrunderea între regnuri și viața omului în mijlocul ei;

- să cunoască natura firii, a plaiurilor natale și să o încorporeze vieții lui de zi cu zi.

B. Clasa a VI-a

1. *Tradiții locale (costume, dansuri)*

- să înțeleagă mai întâi ce este lângă el, de unde pornim în viață, care este zestrea înaintașilor și cum trebuie ea continuată;

- să dorească să cunoască cât mai multe obiceiuri, tradiții;

- să devină un pasionat al căutării, descoperirii celor mai semnificative taine ale artei populare;

- să învețe comportarea în legătură cu întreaga participare la asemenea obiceiuri;

2. *A fi spectator:*

- să cunoască în ce constau datoriile unui spectator, cum se realizează impactul spectator-opera de artă în condițiile sălii de spectacol;

- să învețe ce înseamnă pregătirea și toate regulile de comportare la spectacol (vestimentația, cunoașterea operei respectivului autor, regizor, dirijor, scenograf, compozitor), în pauze;

3. *Frumosul gest de fiecare zi:*

- să învețe cu bucurie ca frumosul există în vorba, comportarea, gesturile, faptele noastre de zi cu zi, în relațiile cu semenii;

- să cunoască semnificațiile celor mai banale gesturi care pot și trebuie să înfrumuseze fiecare zi;

- salutul, comportarea cu cei din familie, solitudinea cu oamenii din jur, în magazine, instituții publice, în școală, în curte;

4. *Filmul - spectacol de sunet și lumină:*

- să încerce de acum să înțeleagă trăsăturile celei de a șaptea arte - aspect complex al veacului nostru în care tehnica vine spre a ajuta arta;

- să încerce să cunoască cele mai semnificative mijloace care măresc valoarea unui film;

- să aleagă acele filme care îl ajută în cunoașterea omenirii și în drumul spre înțelegerea virtuților și defectelor umane;

- să dorească să cunoască istoria filmului, speciile acestuia, devenind un apărător al adevăratei arte;

5. *Bucuria muzicii:*

- să pătrundă în lumea muzicii, a genurilor muzicale, a instrumentelor;
- să cunoască modalitățile de realizare a melosului;

6. *Idealurile poporului întrupate în bisericile și mănăstirile din țară noastră:*

- să dezvolte capacitatea de a corela fenomenele vieții spirituale cu discernământ, de a apăra și înțelege credințele religioase;

- să-și formeze gustul artistic pentru a descoperi frumosul în mănăstirile noastre - întruchipare a vieții și aspirațiilor de-a lungul istoriei;

7. *Cum aleg un tablou:*

- să-și formeze de mic un bun gust pe baza cunoașterii trăsăturilor picturii și a adevăratelor valori în arta plastică;

- să învețe lumea culorilor, legile picturii și valoarea operelor marilor artiști;

- să viziteze muzee de pictură din țară și din lume, să cunoască istoria artelor plastice.

8. *Istoria, societatea și arta:*

- să înceapă să studieze relația artă-istorie, întruchiparea acesteia în toate formele de artă;
- să tindă spre o superioară înțelegere a istoriei.

C. Clasa a VII-a

1. *Sunt cu cărțile - nu sunt singur. (Prin biblioteci și librării, standuri, expoziții și anticariate)*

- să-și consolideze cunoștințele și convingerile în legătură cu nevoia de carte bună, de cunoaștere a frumosului, binelui și adevărului prin ea;

- să învețe relația carte cititor, gingășia comportării cu cartea și rolul acesteia în viață familială și în păstrarea ființei poporului nostru;

- să aprecieze valoarea cărții ca pe un bun de preț, respectând-o, conservând-o;

- să studieze categoriile de cărți, să le caute și să fie un propagator al cărții de valoare;

2. *La mine acasă sau estetica vieții casnice - menajul:*

- să înceapă să cunoască istoria omenirii prin casele pe care omul și le-a făcut, expresie a vieții lui interioare;

- să cunoască muzeele satelor, marile așezări umane și frumusețea vieții interioare;

- să dorească un cămin frumos al cărui făuritor să fie;

- să încerce zilnic să facă din gospodăria casnică un univers plin de viață;

3. *Natura și omul. De Ia pădure la arta în lemn:*

- să înțeleagă graiul lemnului, viața lui în lumea naturii;
- să aibă bucuria de a urmări transformarea lui în mâna marilor artiști;

4. *Voci celebre:*

- să-și adâncească cunoștințele în domeniul artei prin cunoașterea aceluia care au eternizat viața prin vocea lor prelungind aspirațiile noastre;

- să aprofundeze înțelegerea muzicii vocale prin muzica de opera prin muzica vocală;

5. *Navigând, navigând...:*

- să înțeleagă istoria marilor călătorii și să încerce să o cunoască în complexitatea ei;

- să vadă în apele țării și ale lumii, râuri, lacuri, delta și mari, originea căutării și a necontenitei lupte a omului cu spațiul și timpul;

- să câștige an de an aspirația spre sublim - prin prețuirea frumosului în natura și artă;

6. *Prin muzeele noastre și din Europa:*

- să înțeleagă întrepătrunderea dintre arte și dintre aspirațiile popoarelor;

- să fie un apărător al marilor opere de artă a tot ce omul a făcut din dragoste cu imense sacrificii;

7. *Istoria artei (prin sălile de concert sau teatru sau operă):*

- să cunoască arta dirijorală, arta corală, și să înțeleagă sensul acestora;
- să năzuiască să vadă și să pătrundă în taina acestor frumuseți.

D. Clasa a VIII-a

1. *Zestrea spirituală a familiei mele:*

- să apere (cunoscând și conștientizând) valorile de generații ale înaintașilor;
- să dezvolte virtuțile membrilor familiei și idealurile lor;

2. *Școli de renume (instituții de învățământ și cultură):*

- să cunoască școli din județ, din țară care se bucură de prestigiu prin marii dascăli și elevi pe care i-au avut;

- să devină un apărător tenace al școlii ca altar al oricărei colectivități în drumul ei spre progres;

- să-și cultive mândria de a fi elevii unor școli care se bucură de prestigiu;

3. *Frumosul și limbajul folosit:*

- să înțeleagă drumul vieții de zi cu zi ca pe un drum al cultivării manierelor elegante spre bucuria noastră, a tuturor,

- să fie aspri judecători față de vulgaritate, injurii și orice este împotriva bunului simț;

4. *O aripă de cer - dânsul (baletul - dans modern, popular, tematic):*

- să înțeleagă frumusețea umană prin frumusețea trupului, a mișcărilor ca expresie fără cuvânt a visurilor omului;

- să vadă unitatea dintre costumație, muzică și mișcare;

- să-și cultive în acest sens dragostea de frumos și liniște interioară - dincolo de cuvânt;

5. *Invazia kitsch-ului:*

- să știe să deosebească arta adevărată de cea comercial-vulgară, rod al viciilor și setei de bunuri exclusiv materiale;

- să-și cultive dragostea de simplitate și adevăr, întrupate în arta de valoare autentică;

- să trudească pentru a apăra adevărata cultură, artă și civilizație;

6. *De la tipar, la informatică, de la matematică și fizică, la poezie:*

- să poată să răspundă prin pregătire și bun gust la întrebări legate de interdependența între știință și artă;

- să fie un propovăduitor al frumuseții minții umane;

7. *În fața vieții - cu colegii, familia, dascălii mei - purtător al virtuților poporului meu:*

- să cunoască zestrea spirituală cu care pornește mai departe, aspirațiile lui; - să dorească, în sănătate și bucurie să fie un continuator al înaintașilor și un cunoscător al artei, științei și culturii;

- să știe să fie un absolvent demn prin tot ceea ce înfăptuiește.

E. Clasa a IX-a

1. *Orașe și sate. (Zestrea lor peste ani):*

- să știe cine sunt oamenii care au locuit în aceste așezări, îndeletnicirile, trăsăturile, virtuțile și realizările lor;

- să dorească să ducă mai departe această "zestre" și să fie un promovator al valorilor locale;

2. *De la istoria tiparului și a cărții - la cărțile mele dragi:*

- să pătrundă semnificația prieteniei cu cartea, revista, ziarul - tiparul în lumea științelor, artei, jurisprudenței, economiei, fiind un apărător al civilizației peste secole;

- să dorească să cunoască biografiile marilor inventatori români - foștii elevi ai școlilor noastre;

3. *Copiii lumii și muzica:*

- să cunoască date despre copiii care s-au remarcat în lumea muzicii;

- să înțeleagă că copilăria și adolescența sunt vârstele când te apropii de muzica și o aprofundezi;

- să dorească să cunoască istoria muzicii prin copiii minunați ai pamântului și ai țării și să se apropie de aceștia;

4. *Arta de a dăinui:*

- să perceapă că istoria marilor construcții - a celebrelor palate - este istoria gândirii, simțămintelor și idealurilor umane;

- să vadă lumea cu ochii omului iubitor de frumosul realizat de oameni;
- să dorească să realizeze lucruri durabile în orice meserie și să ar alege;

5. *Artă și spiritualitate în țara mea:*

- să analizeze problemele diverse ale vieții spirituale (credințe, concepții, tradiții), înțelegând unitatea ca diversitate;
- să îmbine toate aceste cunoștințe cu convingerile personale și să devină un apărător conștient al spiritualității umane;
- să conștientizeze armonia dintre artă și spirit pe teritoriul țării noastre;

6. *Frumusețea femeii (în artă, știință și viață):*

- să înțeleagă rolul femeii ca dătătoare de viață și puterea ei de jertfa în tot ceea ce face;
- să devină apărător al femeii ca făuritoare de nepieritoare comori spirituale;
- să cunoască rolul femeii în slujba frumosului și civilizației în contemporaneitate;

7. *Identitatea națională:*

- să fie un militant al toleranței, apărării drepturilor omului și în același timp al păstrării identității naționale.

F. Clasa a X-a

1. *Călătoria și descoperirea marilor frumuseți:*

- să facă legătura între istorie, geografie, literatură, arta, economie, înțelegând semnificația călătoriei pentru împlinire spirituală;
- să fie un sprijinitor al acestui mod de a cunoaște omenirea și de a o aduce la tine acasă;

2. *Semnificația sărbătorilor.*

- să găsească în cunoașterea sărbătorilor semnificațiile legate de evoluția morală și spirituală a unei colectivități;
- să poată analiza ritualul marilor noastre sărbători (Crăciun, Bobotează, Paști, Rusalii) în legătură cu istoria acestor pământuri, cu trăsăturile oamenilor de pe aceste meleaguri;

3. *Prin țara mea de cântec și de dor.*

- să iscodească, oriunde ar merge - dorind să cunoască frumusețea naturii și a oamenilor prin tot ce stă mărturie peste ani;
- să perceapă, să recepteze și să-și dezvolte dorința de a deveni însuși un păstrător al acestor valori din artă, meșteșuguri, tradiții, culturi;

4. *Arta de a te îmbrăca:*

- să cunoască istoria vestimentației ca expresie a însăși firii și vieții oamenilor;
- să se bucure de viață din jur promovând haina frumoasă din toate timpurile, pentru toate vârstele și ocaziile;

5. *Locuri celebre regăsite în opere de artă - (orașe, sate, țări, piscuri, ape, etc.):*

- să înțeleagă ca întregul univers devine minunat prin OM;
- să dorească să cunoască legătura între locuri din întreaga lume și faptele oamenilor care le-au făcut nemuritoare;

6. *Cuceritorii aerului:*

- să cunoască evoluția minții umane spre cucerirea cosmosului (astronomie, aeronautică, cosmonautică);

7. *Curiozități în setea de frumos:*

- să cunoască meșteșugurile deosebite (arta ceasornicarilor, scufundrilor, prelucrarea pietrelor scumpe, etc.) ca expresie a neostoitei sete a omului de absolut;
- să învețe să înțeleagă oamenii cu preocupări deosebite și să se cunoască astfel mai bine pe sine.

G. Clasa a XI-a

1. *Universități celebre:*

- să învețe să prețuiască instituțiile de învățământ care au dat lumii valori;
- să aplece școala, facultatea ca pe o comoară a eternității noastre pe pământ;

- să cunoască marile universități din țară, Europa și alte continente;

2. *Frumosul în familie:*

- să-și formeze deprinderea de a profunde înțelegerea codului vieții de familie, a relațiilor cu cei dragi, făcând din fiecare zi o bucurie și o sărbătoare prin comportare, arta culinară, viața spirituală (sărbătorile familiale), munca în curte, grădină;

- să conștientizeze înțelegerea esteticului în fiecare obiect, gest, fapt cotidian;

3. *Mândria de a-ți scrie numele:*

- să cultive dorința de a-și eterniza prin munca lor numele: acasă, la școală, în localitate, în țara, prin meșteșug, o operă de gospodar, o operă de știință, de artă, o construcție;

- să învețe de la alții, cunoscând asemenea exemple din jur, din țară, din lume, din cărți, din întreaga istorie a culturii și civilizației;

4. *Politețea - cultura și civilizație:*

- să învețe ca politețea și toată arta comportării și manierelor este o expresie a civilizației și raportului om-societate;

- să dorească să fie un om politic, purtător al frumosului în fapte, limbaj, maniere;

5. *“La masa umbrelor” :*

- să conștientizeze prezența în viață noastră a scriitorilor, oamenilor de artă, de știință, ca ființe care ne întregesc și ne înalță;

- să cunoască trecutul și oamenii minunați ca prieteni nepieritori;

- să cultive apărarea valorilor eternizate prin trudă și talent;

6. *Tinerii și vârstnicii, nepoții și bunicii - preocupările lor civilizatoare:*

- să înțeleagă raportul între generații și rolul fiecăreia în împlinirea idealurilor noastre;

- să cunoască și să cultive specificul acelor relații cum există la poporul nostru;

7. *Arta, și știința la granița dintre milenii:*

- să cunoască aspectele esențiale ale fenomenelor economice, artistice, științifice, juridice și rolul lor civilizator;

- să poată oricând susține în cunoștință de cauză cultura și frumosul în slujba unui secol al păcii și înțelegerii între oameni.

H. Clasa a XII-a

1. *Pe marile drumuri ale lumii și vieții:*

- să analizeze destine umane din istoria științei ca modele pentru tinerii de astăzi;

- să înțeleagă că istoria omenirii este istoria gândirii și a rolului civilizator al omului;

- să aspire spre o trăire superioară a vieții;

2. *Voci celebre, melodii de neuitat:*

- să dorească să păstreze cele mai frumoase melodii interpretate de soliști de muzică populară, ușoară, clasică, modernă;

- să devină un iubitor permanent al limbajului universal al muzicii;

3. *Cum sunt eu la sfârșit de liceu - sunt un om educat?*

- să realizeze exact care-i sunt trăsăturile fizice, psihice, intelectuale și raportul cu familia, colegii, oamenii din jur - pentru a-și găsi drumul potrivit;

- să facă legătura între cunoștințele acumulate de-a lungul anilor încercând o precisă autodefinire în vederea alegerii felului în viață;

4. *Știm să descoperim frumosul și să-l apărăm?*

- să testeze corect și să observe frumosul îmbinându-l cu comportamentul, morala, întreaga etică a vieții;

- să prețuiască tot ce s-a făurit prin truda, să învețe înțelegerea pentru oameni îmbinată cu exigența față de propria persoană;

5. *Setea de absolut:*

- să-și ia ca exemplu din orice domeniu acei oameni care au slujit cultura și civilizația și să ducă idealul lor mai departe;

6. *Sfârșit și început de drum:*

- să înțeleagă ca fiecare pas e un act conștient al participării noastre la civilizația țării și a lumii;

- să se hotărască pentru o viață în care să apere *frumosul, binele și adevărul* cu prețul suprem al jertfei de fiecare zi.

6.5. EDUCAȚIA PRINTRU TIMPUL LIBER

A. Clasa a V-a

1. *Regimul zilnic al elevului:*

- să cunoască semnificația *regimului zilnic*;
- să accepte respectarea lui ca *mijloc* pentru optimizarea folosirii timpului;
- să aprecieze timpul liber ca pe *o sursă* de împliniri sau nemulțumiri;

2. *Cum ne petrecem timpul liber?*

- să cunoască munca de *timp liber*,
- să identifice *resursele* timpului liber;
- să aprecieze *timpul ca prieten sau dușman*;
- să îmbunătățească *organizarea și folosirea* timpului liber,
- să-și dezvolte impactul față de sine;

3. *Jocuri și jucători:*

- să recunoască jocul ca activitate distractivă interesantă și utilă pentru timpul liber,
- să identifice principalele categorii de jocuri;

4. *Colecții și colecționari:*

- să cunoască noțiunile de *colecție și colecționar*;
- să identifice *calitățile* unui colecționar și a *criteriilor de apreciere* a unei colecții;
- să participe la prezentarea unor colecții și a felului cum se organizează o colecție.

B. Clasa a VI-a

1. *Ce este timpul liber și cum îl folosim?*

- să definească *timpul liber, loisirul*;
- să identifice funcțiile sale de bază: destindere, divertisment, dezvoltare și să le aprecieze;
- să aleagă judicios formele de petrecere a timpului liber în zilele de școală, la sfârșit de săptămână și în vacanțe;

2. *Lectura în viața mea:*

- să înțeleagă lectura particulară ca mijloc de formare a culturii generale și de petrecere minunată a timpului liber;
- să dobândească informațiile necesare despre criteriile de alegere a cărții și despre “arta de a citi” (cum citim);
- să se antreneze în protejarea și îngrijirea ei.

3. *Reușita unei excursii:*

- să identifice *excursia și drumeția* ca activități de recreere și odihnă activă;
- să învețe ce înseamnă relaxare și instruire;
- să definească și analizeze cele 3 etape: pregătirea, desfășurarea și valorificarea excursiei;
- să-și trezească interesul pentru petrecerea activă și în natură a timpului liber și să respingă sedentarismul;

- să-și dezvolte spiritul de echipă, participativ și competitiv;

4. *Televizorul, stăpânul timpului meu liber?*

- să estimeze televizorul (televiziunea, ca sursă importantă pentru informare, dezvoltare și divertisment);
- să discearnă în selectarea emisiunilor de televiziune pe baza unor criterii juste de valoare;
- să evalueze consecințele negative ale vizionării excesive a programelor TV;
- să decidă asupra ponderii pe care televizorul să-l ocupe în timpul liber.

C. Clasa a VII-a

1. *Timpul liber în natura:*

- să identifice legătura omului cu natura, ca prietenul sau dușmanul său;
- să manifeste atitudinea de prieten, ocrotitor al naturii;
- să delimiteze acțiunile de ocrotire a naturii în timpul liber (A.B.C. -ul ocrotirii naturii);
- să inițieze un jurnal (calendar, al naturii cu observații ecologice în timpul liber,
- să hotărască, pentru vacanță, participarea la drumeții cu marcarea de trasee turistice;
- să activeze la clubul “Prietenii naturii”;

2. *Estetica timpului liber:*

- să aprecieze “frumosul”, “estetica” vieții cotidiene;
- să înțeleagă rolul artei în promovarea și protejarea gustului estetic;
- să identifice și să accepte normele comportamentului estetic în timpul liber;
- să manifeste preocupări practice de înfrumusețare a mediului ambiant;
- să-și cultive bunul gust autentic;
- să manifeste atitudine de respingere față de kitsch;

3. *Animația în cartier și în sat:*

- să aprecieze, pe baza criteriilor obiective, animația din comunitatea sa;
- să se implice în animarea/inițierea unor acțiuni care înfrumusețază viața și împiedică antrenarea tinerilor în acte antisociale;
- să-și dezvolte capacitatea de comunicare și cooperare, inițiativă și inventivitatea, respectul reciproc și comportamentul civilizat;

4. *Ce fac într-o vacanță?*

- să cunoască cum se proiectează și se organizează timpul liber în vacanța de iarnă, de primăvară și în vacanța mare;
- să dobândească informații despre modalitățile specifice de petrecere a timpului liber în vacanță;
- să aleagă și să îmbine activitățile distractiv-recreative cu cele intelectuale, cultural-artistice și sportive și cu cele practic-productive;
- să cunoască sentimentul satisfacției trăirii timpului.

D. Clasa a VIII-a

1. *Atenție la detalii:*

- să conștientizeze faptul că orice lucru trebuie făcut temeinic;
- să-și analizeze obiectivele apropiate și îndepărtate (idealuri, hoby-uri aprofundând fiecare amănunt);

2. *Spune cum îți petreci timpul liber ca să-ți spun cine ești!*

- să evidențieze modul de organizare și utilizare a timpului în prag de absolvire a gimnaziului;
- să aprecieze contribuția timpului liber la dezvoltarea, destinderea și divertismentul propriei persoane;
- să justifice enunțul “spune cum îți petreci timpul liber ca să-ți spun cine ești!”;

3. *Ce sporturi practicăm?*

- să aprecieze practicarea sportului în timpul liber ca pe un mijloc important de dezvoltare și destindere;
- să discearnă asupra alegerii sportului potrivit și preferat și a posibilităților de îmbinare armonioasă cu alte activități (intelectuale, artistice)
- să ia atitudine de respingere față de practicarea dezordonată, dezorganizată și ineficientă a sportului, mare consumatoare de timp;
- să se antreneze organizat în practica disciplinelor sportive alese și a dansului - ca mod plăcut și necesar de petrecere a timpului liber;
- să combată sedentarismul.

E. Clasa a IX-a

1. *Gimnastica în timpul liber:*

- să estimeze sedentarismul ca o plagă a epocii actuale;
 - să cunoască efectele exercițiilor fizice asupra organismului;
 - să încurajeze antrenamentul de întreținere în timpul liber;
2. *“Nu lăsa pe mâine ce poți face astăzi!”*
- să distingă unicitatea timpului ca valoare ireversibilă, cu stocuri limitate;
 - să dobândească informațiile despre posibilitățile de extindere a timpului liber prin organizarea și gospodărirea lui după juste criterii de valoare;
 - să identifice posibilitățile adolescentului de a-și împlini propriile deziderate în timpul său liber;
 - să activeze exercițiul punctualității și al promptitudinii;
 - să hotărască să nu fie îngăduitor cu risipa orelor, cu sacrificarea momentelor unice, cu moartea timpului;
3. *Hobby-uri:*
- să definească hobby-ul;
 - să elaboreze diferite categorii de hobby;
 - să identifice criteriile de alegere a hobby-ului;
 - să se inițieze într-un hobby;
4. *Vacanțele mele!*
- să înțeleagă valoarea unei vacanțe pentru întărirea echilibrului biologic uman, pentru a se simți fericit;
 - să dobândească informații despre pregătirea vacanței și despre modalități specifice de petrecere a timpului liber,
 - să extindă semnificația comportamentului ludic.

F. Clasa a X-a

1. *Timpul, prieten și sau dușman?:*
- să recunoască valențele “timpului liber prieten” (inițiativa, invenția, inteligența, creativitatea și a performanțelor sale (dezvolta personalitatea și conferă bucurie, echilibru și originalitate);
 - să identifice caracteristicile principale ale “timpului dușman” (organizarea greșită, poluarea, rutina și a consecințelor sale (obosește, plictisește, risipește timpul, energia, sănătatea, banii și uneori alterează personalitatea);
2. *Timpul liber pentru dezvoltarea mea spirituală:*
- să identifice sursele timpului liber pentru lărgirea orizontului cultural pentru îmbogățirea vieții spirituale;
 - să cunoască cerințele care asigură că participarea la spectacolul de teatru, film, concert sau vizitarea unei expoziții sau a unui muzeu să fie o autentică manifestare spirituală;
 - să stimuleze inteligența și umorul, comportamentul civilizat, elevat;
3. *Muzica, timp regăsit al bucuriilor noastre:*
- să înțeleagă muzica ca cel mai pătrunzător (accesibil) gen al artei, ca prieten și susținător al timpului liber;
 - să dobândească informații necesare despre genuri și forme de creație în lumea muzicii;
 - să pregătească atitudini active pentru a asculta și înțelege muzica;
 - să dezvolte aptitudini muzicale în timpul liber,
 - să se inițieze în alcătuirea, ”muzicii ideale”;
4. *Spectacole, concerte, expoziții:*
- să recunoască spectacolele de teatru și film, concertele expozițiile ca resurse ale îmbogățirii vieții spirituale;
 - să estimeze criteriile de selecție a spectacolului potrivit vârstei și preocupărilor;
 - să pregătească vizionarea unui spectacol;
5. *Tentația unui cerc, cenaclu, club sau asociație:*
- să le trezească trebuința vieții asociative;
 - să opteze spre forma de activitate care îi este cea mai apropiată;

- să-și cultive datoriile, talentul și să fie animatorul acestei activități.

G. Clasa a XI-a

1. *Timpul - mai prețios ca aurul!:*

- să conștientizeze percepția timpului și a scurgerii lui ireversibile;
- să aibă convingerea ca folosirea rațională și utilă a timpului se învață;
- să le stimuleze preocupările pentru îmbunătățirea disciplinei interioare;
- să evalueze lupta cu timpul în fapte, în bucuria reușitei, a evoluției, și fericirea de a ști să trăiești;

2. *Estetica în tot ceea ce ne înconjoară:*

- să înțeleagă necesitatea folosirii timpului liber pentru dezvoltarea imaginației pentru a făuri ceva cu totul deosebit;
- să cunoască faptul ca estetica bunurilor de consum, estetica industrială s-a născut din folosirea excepțională a puterii de creativitate;

3. *Cum să organizăm o petrecere în grup?*

- să aleagă ocazia, locul și timpul, rolul și modul de organizare în manifestare;
- să stimuleze inițiativa (organizatorică, culturală, artistică, practică, etc.);
- să exerseze dialogul și comunicarea, codul manierelor elegante;

4. *Jocuri de societate și jocuri de noroc:*

- să înțeleagă extinderea semnificației “jocului de societate”, a conținutului și regulilor sale;
- să dobândească unele informații despre “jocurile de noroc” și discernământul în practicarea lor;
- să cunoască unele categorii de jocuri de societate;
- să stimuleze inteligența și inventivitatea, perspicacitatea și spiritul competitiv.

H. Clasa a XII-a

1. *Loisir-ul - element al stilului de viață:*

- să aprecieze folosirea timpului liber în anii de liceu;
- să identifice dominantă specifică personalității fiecăruia drept criteriu opțional pentru timpul liber;
- să dobândească noi informații despre alte domenii ale petrecerii timpului liber,
- să se antreneze la exerciții diverse pentru dezvoltarea și perfecționarea deprinderilor de organizare și petrecere elevată a timpului liber, ca stil de viață;

2. *Înțelepciunea oamenilor la începutul unui mileniu:*

- să aprecieze faptul ca oamenii se formează pentru o cultură și civilizație a păcii, a democrației și a unei înalte etici;
- să învețe ce-nsemnează formarea trăsăturilor gândirii caracterului și comportamentului pentru o conviețuire în armonie cu a celor din jur;

6.6. EDUCAȚIA PENTRU VIAȚA DE FAMILIE

A. Clasa a V-a

1. *Familia mea:*

- să cunoască rolurile dintr-o familie;
- să aprecieze rolul sau în propria familie;
- să se identifice afectiv și social cu propria familie pentru a avea sentimentul de securitate;

2. *Cum îmi ajut familia?*

- să-și recunoască sarcinile ce-i revin în viața familiei;
- să-i stimuleze nevoia de participare activă;

3. *Frați mai mari, frați mai mici:*

- să sesizeze percepția subiectivă a poziției relative a fraților într-o familie;
- să identifice “starea de frustrare și gelozie” resimțită la fiecare frate în raport cu ceilalți;
- să accepte posibilitatea conviețuirii amiabile între frați.

B. Clasa a VI-a

1. *Istoricul familiei:*

- să cunoască elementele de definire a familiei de-a lungul istoriei;
- să înțeleagă importanța și funcțiile familiei;

2. *Banii familiei:*

- să aprecieze corect resursele financiare ale familiei, ce se cuvine fiecărui membru;
- să înțeleagă necesitatea planificării cheltuielilor familiei;

3. *Buna vecinătate:*

- să recunoască raporturile familiei cu vecinii;
- să identifice condițiile bunei vecinătăți;
- să-i stimuleze interesul pentru a avea relații bune cu vecinii.

C. Clasa a VII-a

1. *Activități casnice:*

- să identifice principalele activități casnice;
- să respecte activitatea celorlalți membri ai familiei;
- să determine dorința, interesul de a-și asuma efectuarea unor activități;

2. *Aniversările familiei:*

- să descopere care pot fi aniversările familiei lui;
- să cunoască modalitățile de a organiza și petrece o aniversare;
- să înțeleagă semnificația unificatoare a petrecerilor în familie;

3. *Serile în familie:*

- să identifice modalitățile de petrecere a serii în cadrul familiei (lectura, TV, joc, activități casnice);
- să respecte preferințele și gusturile celor din familie.

D. Clasa a VIII-a

1. *Vârste și sexe în familie:*

- să distingă rolurile și statuturile diferite în funcție de vârstă și sex;
- să accepte "favorurile" și "frustrările" specifice rolului;
- să-și conștientizeze propria poziție în familia sa.

2. *Bugetul familiei:*

- să cunoască calculul bugetului unei familii (întrări, cheltuieli, ritmicitatea cheltuielilor);
- să înțeleagă necesitatea utilizării raționale și planificate a resurselor financiare ale unei familii;

3. *Bucurii și neazuri în familie:*

- să sesizeze momentele și elementele generatoare de bucurii și neazuri în familie;
- să aprecieze solidaritatea familiei în orice situație;
- să înțeleagă suportul afectiv pe care îl oferă familia membrilor săi.

E. Clasa a IX-a

1. *Microgrupul familial:*

- să sesizeze specificul familiei (funcții, roluri, relații) ca microgrup;
- să înțeleagă rolul familiei ca microgrup la nivelul comunității, al societății;

2. *Familia tradițională în România:*

- să cunoască caracteristicile familiei la români (forma fundamentală a vieții sociale, importanța și numărul copiilor etc.);

- să dorească și cultive tradițiile familiei românești;

3. *Dialog părinți-copii:*

- să identifice dificultățile de comunicare copii-părinți
- să accepte statutul diferit al părinților și al copiilor,
- să înțeleagă valențele toleranței în dialog;

4. *Mese festive în familie:*

- să descrie ocaziile și modalitățile de organizare a meselor festive în familie;
- să cunoască regulile de amenajare a unei mese festive în familie.

F. Clasa a X-a

1. *Problemele mele și problemele familiei:*

- să identifice rezonanța problemelor personale în familie și modul în care receptează și reacționează el la problemele familiei;

- să accepte ideea solidarității familiei, a securității pe care o oferă;

2. *Familia mea în comunitate:*

- să sesizeze poziția familiei proprii în comunitate(pe stradă, în bloc, în cartier, în comună, etc.);

- să-și exprime aprecierea personală asupra rolului și poziției familiei în comunitate;

- să cunoască criteriile de valoare după care se evaluează familia în comunitate;

3. *Amenajarea ambientului familial:*

- să descrie ambientul familial propriu;

- să cunoască normele și cerințele design-ului ambiental;

- să-și proiecteze amenajarea ambientului familiei.

G. Clasa a XI-a

1. *Cum mi-aș construi o casă?:*

- să cunoască noțiuni legislative și economice necesare demarării unei afaceri imobiliare;

- să identifice sursele de consultanță calificată;

- să-i stimuleze inițiative de a demara o afacere de acest gen;

2. *O afacere familială:*

- să cunoască noțiuni legislative și economice necesare demarării unei afaceri;

- să identifice sursele de consultanță calificată;

- să-i stimuleze inițiative de a demara o afacere de orice natură.

3. *Week-end-ul și concediul familiei:*

- să identifice modalitățile de petrecere a week-end- ului, a concediului;

- să înțeleagă nevoia de odihnă în familie, ca semn al respectului față de sine și față de familie;

4. *Compatibilități între parteneri:*

- să aprecieze care sunt elementele strict necesare în asigurarea compatibilității partenerilor;

- să-și proiecteze partenerul - pereche pe baza datelor personale.

H. Clasa u XII-a

1. *Cauze și perioade de criza în familie:*

- să sesizeze momentele nodale în existența unei familiei (primii ani, etapa de “uzură”, plecarea copiilor, etc.);

- să propună posibilități de depășire a crizelor;

2. *Familia - refugiu sau închisoare?*

- să-și propună să participe la soluționarea crizelor,

- să exprime opinia proprie vis-a-vis de titlu;

- să înțeleagă necesitatea unei conviețuiri normale, active, participative pentru toți membrii familiei;

- să înțeleagă limitele dependenței și independenței;

3. *Libertate și dependența economică în familie:*

- să accepte participarea egală a tuturor membrilor familiei, indiferent de poziția față de procurarea banilor (salariat, pensionar, șomer, minor);

- să înțeleagă limitele financiare ale familiei;
- să accepte sacrificiul dorințelor personale în favoarea nevoilor familiei;
- 4. *Copiii și bătrânii în familie:*
- să înțeleagă și, indiferent de statut, toți membrii familiei au drepturi și obligații;
- să exprime respect și toleranță pentru cei bătrâni;
- să admită necesitatea atenției sporite acordate copiilor.

6.7. CUNOAȘTEREA PSIHOPEDAGOGICĂ, AUTOCUNOAȘTEREA ÎN VEDEREA DEZVOLTĂRII CARIEREI

A. Clasa a V-a

1. *Eu. Cine sunt, cum sunt?*

- să-și sesizeze și conștientizeze notele personale caracteristice;
- să-și poată realiza un autoportret expresiv, complet;
- identitate;
- trăsături de caracter;
- stil de muncă;
- relații interpersonale;
- să observe și să descrie portretul colegului ales de fiecare;
- să opereze cu elementele esențiale ale caracterizării psiho-sociale a unei persoane;
- să-i conștientizeze pe copii asupra modului în care sunt percepuți de către colegi;

2. *Cum învăț eu?*

- să-și aprecieze nivelul deprinderilor intelectuale;
- să înțeleagă necesitatea formării unui stil de muncă intelectuală corect;

3. *Tradițiile profesionale din județul nostru:*

- să identifice specificul profesional din zonă;
- să înțeleagă rostul anumitor profesii “clasice”, tradiționale;
- să se sensibilizeze față de paleta profesiilor mai des întâlnite în județ;

4. *“Muncă cere minte, brațe, inima”:*

- să înțeleagă raportul dintre *muncă fizică* și *muncă intelectuală*;
- să sesizeze rolul “pasiunii” și “dăruirii” în activitate;

5. *Eroul meu preferat:*

- să-și identifice un posibil model;
- să aprecieze calitățile personajului ales;
- să înțeleagă noțiunea de erou;

6. *Bunicii mei:*

- să identifice rolurile și statuturile membrilor familiei lui;
- să se raporteze corect la ceilalți membri ai familiei;
- să învețe cât de mult înseamnă bunicii în armonia familială.

B. Clasa a VI-a

1. *îmi place, nu-mi place:*

- să-și identifice preferințele și să le poată motiva;
- să cunoască criteriile de evaluare care trebuie să acționeze în preferință și respingere;

2. *Vreau să știu despre profesia...*

- să-și identifice profesia care îi suscita interesul;
- să-și completeze cunoștințele cu informații relevante, autorizate;

3. *Cum respect muncă celor din jurul meu?*

- să recunoască rezultatele muncii celor din jur;
- să înțeleagă respectul cuvenit muncii;
- să se raporteze pe sine, la muncă și la cei din jur;

4. *Obiectele mele preferate:*

- să-și identifice obiectele de învățământ pe care le preferă;
- să-și conștientizeze motivele care i-au determinat preferința;
- să-și însușească criteriile de preferință obiective în raport cu disciplinele școlare;

5. *Care este persoana care contează cel mai mult pentru mine?*

- să identifice persoana-model la care se raportează;
- să-și motiveze alegerea “modelului”;
- să înțeleagă importanța calităților umane în viața unui om;

6. *Eu și prietenii mei:*

- să-și aprecieze prietenii;
- să se raporteze corect la prietenii săi;
- să identifice “câștigul” propriu rezultat din prietenie;
- să identifice “aportul” său în prietenie;

7. *Eu mă supăr dacă...*

- să recunoască situațiile care îi produc nemulțumiri frecvent, uneori;
- să aprecieze justetea supărării resimțite;
- să înțeleagă necesitatea “micilor compromisuri” în existența oamenilor.

C. Clasa a VII-a

1. *De ce învăț eu?*

- să înțeleagă motivele care îi determină activitatea;
- să-și raporteze motivele personale la grila de motive care ar trebui să-l determine să învețe;
- să-și conștientizeze necesitatea motivației interioare a învățării;

2. *Personalități marcante ale județului, orașului (comunei) noastre:*

- să cunoască viața și activitatea unor personalități de marca;
- să-și poată alege un “model” dintre personalitățile cunoscute;

3. *Talentele, calitățile și defectele mele:*

- să-și identifice obiectiv talentele, calitățile și defectele;
- să înțeleagă ca specificul uman îl reprezintă o îmbinare compensatoare a calităților și

defectelor;

- să se mobilizeze pentru a-și promova talentele, calitățile și să-și atenueze defectele;

4. *Prietenul meu, prietena mea:*

- să-și identifice să-și descrie prietenul, prietena;
- să înțeleagă valoarea relației de prietenie în formarea personală;

5. *Cum mă văd colegii?*

- să descopere imaginea pe care o au colegii despre el;
- să raporteze propria imagine la imaginea lui oglindită de ceilalți;
- să înțeleagă obiectivitatea aprecierii celorlalți;
- să-și dezvolte capacitatea de toleranță la frustrare;

6. *Prejudcăți despre anumite profesii:*

- să sesizeze profesiile cu “renume” negativ;
- să înțeleagă că anumite aprecieri pot fi eronate, superficiale;
- să descopere că orice profesie are și partea ei favorabilă și poate fi practică cu interes;

7. *De unde pot afla informații despre școlile și profesiile care mă interesează?*

- să cunoască surse de informații accesibile (școala, mass-media, Centrul de Asistență Psihopedagogică, Cabinetele interșcolare de consiliere școlară și profesională, etc.);
- să identifice modalitățile și formele de informare în vederea dobândirii autonomiei decizionale;

8. *Examenele și noi:*

- să înțeleagă necesitatea “pregătirii psihologice” pentru reușita la un examen, alături de pregătirea specifică;
- să cunoască specificul diferitelor examene (de cunoștințe, de aptitudini, psihologice).

D. Clasa a VIII-a

1. *Eu cred că sunt...*:

- să-și aprecieze calitățile, defectele, aptitudinile, interesele;
- să înțeleagă care îi sunt “atu”-urile psihice pe care își poate dezvolta personalitatea;

2. *Ce mi-ar place să fiu?*

- să sesizeze proiecția subiectivă asupra profesiei;
- să înțeleagă raportul dintre “ce-mi place” și “ce pot”;

3. *Școlile din județul nostru:*

- să cunoască rețeaua școlară și profesională județeană;
- să-și evalueze potențialul și aspirațiile;

4. *Uniforma ne aseamănă sau ne deosebește?*

- să înțeleagă rolul uniformei ca element de “protecție”, dar și ca posibilitate de accentuare a specificului unei colectivități;

- să-și formeze o opinie proprie asupra temei;
- să cunoască avantajele și dezavantajele uniformei;

5. *Eu - acasă, la școală, pe stradă:*

- să-și identifice cele trei ipostaze;
- să sesizeze asemănările și deosebirile în vederea autoidentificării;
- să-și conștientizeze nevoia de consistență a EU-ului;

6. *Rolul de adult:*

- să cunoască notele definitorii ale statutului de adult;
- să identifice responsabilitățile incumbate acestui statut;
- să-și conștientizeze poziția sa raportată la cea a unui adult;

7. *Cartea mea de vizită:*

- să identifice notele definitorii ale propriei persoane;
- să-și precizeze opțiunea vocațională;
- să-și exprime “idealul de viață”;

8. *Scrive-ți o scrisoare pe care să o citești peste patru ani!*

- să-și conștientizeze identitatea de sine;
- să sesizeze responsabilitatea față de sine în privința deciziilor pe care le ia la această vârstă;

9. *Ce aștept eu de la prietenii mei?*

- să identifice “portretul robot” al prietenului;
- să-și verifice așteptările exprimate prin confruntarea cu părerea prietenilor;
- să-și corecteze imaginea despre sine;

10. *Micul meu univers:*

- să recunoască elementele cu relevanță pentru sine;
- să-și ordoneze un “sistem de valori”.

E. Clasa a IX-a

1. *Timpul și energia mea. Cum le valorific?*

- să identifice motivele intense care îi determină comportamentul;
- să cunoască o “scară” valorică a motivelor;
- să determine propunerea unor motive superioare;

2. *Sentimentele mele - stăpânul meu?*

- să-și recunoască stările emoționale și efectele lor,
- să cunoască unele modalități accesibile de creștere a autocontrolului emoțional;

3. *Persoane de referință în viață:*

- să identifice reperele “personificate” din existența proprie;
- să evalueze aceste “repere”;
- să-și propună modalități de urmare a modelelor identificate;

4. *Pot eu să fiu primul?*

- să evalueze realist și conștient posibilitățile;

- să înțeleagă spiritul competițional;
- să sesizeze importanța succesului în procesul dobândirii încrederii în sine;
- 5. *Trăsăturile caracteristice definatorii ale unei persoane:*
 - să cunoască elementele definatorii ale unui portret psihologic (trăsături de caracter, capacități intelectuale, afectivitate, motivație, etc.);
 - să-și schițeze un autoportret;
- 6. *Eu vreau! Ajunge?*
 - să sesizeze diferența dintre dorințe, aspirații și posibilități;
 - să identifice modalități de facilitare a acordului dintre aspirații și posibilități;
- 7. *Biografii de urmat:* - să cunoască “modele” umane demne de urmat;
 - să-și identifice idealul de viață, modelul ales;
 - să înțeleagă rolul tenacității, perseverenței, încrederii în sine, în reușita în viață.

F. Clasa a X-a

1. *Unde și cum aș vrea să trăiesc?*
 - să-și conștientizeze idealul de viață proiectat subiectiv;
 - să înțeleagă posibilitățile concrete oferite lui;
 - să accepte distanța dintre dorințe, iluzii și realitate;
2. *Ce-mi doresc cel mai mult?*
 - să-și identifice așteptările, aspirațiile;
 - să-și raporteze lucid capacitățile, disponibilitățile la condițiile realității;
3. *Caracterul și destinul unui om:*
 - să înțeleagă rolul nodal al caracterului în evoluția personalității;
 - să-și aprecieze propriile trăsături de caracter,
 - să-și proiecteze viitorul existenței;
4. *Cum poți reuși în viață? (“Cheia succesului”):*
 - să înțeleagă ca reușita în viață depinde de câțiva factori determinanți (încrederea în sine, asumarea riscului, creativitate, etc.)
 - să-și propună “promovarea succesului” ca stil de viață;
5. *Testarea psihologică. Admis - respins, apt - inapt:*
 - să cunoască specificul unui examen psihologic;
 - să accepte valoarea și relevanța cunoașterii psihologice a personalității;
6. *Voința și educarea ei:*
 - să se consolideze cunoștințele despre voința ca o calitate umană definatorie;
 - să identifice metode și exemple de educare a voinței;
 - să-și propună programe personale de educare.
7. *Aptitudini, talente, deprinderi:*
 - să identifice rolul instrumental al aptitudinilor, talentelor și deprinderilor în reușita în viață;
 - să-și cunoască propriile aptitudini și deprinderi consolidate eficient.

G. Clasa a XI-a

1. *Linia vieții mele:*
 - să-și identifice drumul parcurs și traiectoria lui;
 - să-și mobilizeze energiile pentru asigurarea unui sens ascendent al liniei vieții;
 - să accepte și să înțeleagă momentele de criză în existența umană;
 - să identifice modalități de depășire a crizelor;
2. *Deciziile mele sunt juste?*
 - să identifice momentele din existența proprie în care a fost nevoit să ia o decizie;
 - să analizeze circumstanțele și specificul deciziilor luate;
 - să cunoască modalități eficiente de decizie;
3. *Criteriile alegerii profesionale:*
 - să cunoască criteriile obiective de alegere;

- să identifice criteriile operante pentru sine;
- să determine adoptarea unor criterii corecte;
- 4. *Cine mă poate ajuta în alegerea profesiei?*
- să identifice sursele autorizate de susținere a opțiunii profesionale;
- să înțeleagă rolul și rostul consilierii în alegerea profesională;
- 5. *Bucuria (dezamăgirea) vieții mele:*
- să-și identifice experiența de viață cu relevanță pentru mai târziu;
- să-și stimuleze capacitatea de a-și valorifica experiența anterioară;
- să înțeleagă efectul “timpului” și al raționalizării asupra experiențelor de viață;
- 6. *Eu - Propriul meu prieten sau dușman?*
- să-și identifice imaginea de sine autopercepută;
- să-și educe capacitatea de autodemisie;
- să înțeleagă importanța acordului cu sine pentru asigurarea echilibrului în viață;
- 7. *Succese și eșecuri:*
- să-și aprecieze succesele și eșecurile;
- să înțeleagă efectul benefic, tonic, al succesului și gustul amar al trecutului;
- să se mobilizeze pentru a-și favoriza succesele și a-și inhiba, descuraja, eșecurile;
- 8. *Personalități marcante ale liceului nostru:*
- să identifice motivele care au condus la propulsarea respectivelor personalități;
- să-i determine acceptul unui model existențial;
- să-i conștientizeze scara de valori cu relevanță socială.

H. Clasa a XII-a

1. *Valoarea mea:*

- să-și conștientizeze calitățile, defectele și efectele lor la nivelul personalității;
- să-și precizeze propria scară valorică;
- să realizeze responsabilitatea autorealizării personalității;

2. *Firea mea:*

- să cunoască elementele constitutive, subînțelese noțiunii de fire (dispoziție afectivă, orientare interpersonală, dispoziții temperamentale, etc.);
- să-și identifice tabloul personal în scopul autocunoașterii;

3. *Deviza mea în viața este ...:*

- să-și sesizeze scara personală de valori;
- să-și identifice motivele care îi generează acțiuni;
- să-și contureze un ideal de viață;

4. *Profesia, garanția siguranței de sine:*

- să recunoască importanța socială a diferitelor profesii;
- să identifice posibilitățile de valorizare individuală prin realizarea profesională;
- să înțeleagă importanța alegerii profesionale adecvate;

5. *Centre universitare, școli postliceale:*

- să cunoască sistemul național universitar și postliceal;
- să decidă pe baza unei informații corecte;

6. *Realitatea lumii profesionale: ieri, azi, mâine:*

- să cunoască informațiile necesare privind lumea profesiilor;
- să distingă liniile directe ale dinamicii lumii profesiilor;
- să-și trezească interesul pentru profesiile tradiționale, viabile ale poporului nostru;

7. *Drumuri rătăcite:*

- să distingă punctele nodale din calea deciziei carierei (alegerea profesiei, a școlii, a partenerului, etc.);
- să înțeleagă modalitățile optime de rezolvare și preîntâmpinare a acestor “rătăcirii”;

8. *Libertatea și responsabilitatea mea:*

- să înțeleagă limitele și valențele adevăratei libertăți personale;
- să accepte necesitatea asumării unor responsabilități uneori chiar cu riscul îngustării libertății.

6.8. ORE LA DISPOZIȚIA EDUCATORULUI

Dirigintele are latitudinea să stabilească unele teme, activități (proapse de elevi sau gândite de el) precum și forma de desfășurare.

Realizând armonios toate laturile educației, dirigintele va urmări problemele care preocupă pe educatorii din toate țările Europei. Sugestii: - UNESCO și problemele educației,

- Educatorul - animator și formator,
- Dimensiunea europeană a culturii și identitatea națională,
- Lupte împotriva violenței și rolul tineretului,
- Anul 1995 - Anul Toleranței,
- Toleranța și prețuire - aspirație și moderație,
- România în lume,
- Ce ar trebui să știm despre SIDA?
- Tineretul în țările vecine,
- Biblioteca - tezaur și viață eternă,
- O mângâiere pentru cei vârstnici și năpăstuiți,
- Românii de pretutindeni,
- Interculturalitate și specific național,
- Lupta împotriva delincvenței juvenile. în funcție de realitățile din școală și clasă dirigintele își

poate organiza ora cu:

- activități ce țin de analiza unor situații deosebite,
- activitatea semestrială,
- un schimb de experiență cu elevi din țară și străinătate,
- comentarea unei probleme ce preocupă în mod deosebit tineretul și pe elevii clasei.

CAPITOLUL VII

ACTIVITĂȚI EDUCATIVE EXTRAȘCOLARE ȘI ÎN AFARĂ DE CLASĂ

7.1. Timpul liber al elevului

Activități extra-clasă și extrașcolare: Obiective:

A) - valorificarea potențialului fizic și psihic al fiecărui elev pentru a sprijini dezvoltarea armonioasă a personalității prin:

- integrarea în viața socială și formarea unui comportament civilizată;
- lărgirea orizontului de cultură generală și stimularea interesului pentru diferite domenii ale științei, artei, tehnicii, culturii;
- îndrumarea și dezvoltarea înclinațiilor individuale, a aptitudinilor și talentelor;
- orientarea pentru pregătirea carierei;
- educarea unor înalte calități moral-cetățenești și estetice;
- organizarea rațională a timpului liber, cât mai plăcut și util;

B) - formarea competențelor specifice unor domenii extrașcolare și definirea talentelor, aptitudinilor;

- crearea unor abilități și capacități necesare orientării în momentele de schimbare survenite în existența individuală și socială;

- completarea lacunelor activității instructiv-educative din cadrul strict al activităților școlare;

- reclădirea interioară a personalității pe o axă valorică individualizată; Forme ale activităților educative extra-clasă și extrașcolare:

1) din punctul de vedere al implicării personale - active:

- elevul (tânărul), participă direct: făcând experiențe, lucrând cu aparate, interpretând la un instrument, lucrând manual (țesând, cosând, pictând, modelând, sculptând).

- pasive: - elevul (tânărul) participă doar audiind, vizionând - ascultând deci, și vizând spectacole, cercuri, serate, întâlniri.

2) din punctul de vedere al participării și ambianței (în școală, în afara școlii, etc.)

- individuale: - lectura, însușirea diverselor arte, creație, alcătuirea colecțiilor, filatelie, activități practice, hobby-uri;

- în grup: - închis - clasă, grupă, ciclul școlar, grupuri de clase;

- în colaborare cu alte grupuri, echipe, școli din țară sau din lume;

3) activități organizate: în afara de clasă, în afara școlii, în timpul anului școlar, în vacanță.

7.2. Cercuri cu caracter artistic:

a) *literar:*

- cercul de literatură, de creație, dramatic, de folclor-etnografie;

- societatea literară - cu mai multe secții;

proces literar, concurs literar, vizionare de spectacol, întâlniri cu scriitori sau oameni de artă și cultură;

- vizionare de emisiune la televizor și comentarea ei;

- audierea de emisiuni radio și comentarea lor;

- expoziția și standul;

- vizita sau excursia literară;

- sesiunea, științifică;

b) *dramatic:*

- teatru, recitare, pantomimă;

c) *etnografie și folclor:*

- acasă la creatorii populari, costumul popular, tradiții și obiceiuri, festivaluri populare, meserii și tradiții (oierit, cioplitori în lemn, etc.), obiceiuri la naștere, nuntă, înmormântare, meșteșuguri, arta construcției;

d) *muzical coregrafic:*

- formații vocale sau instrumentale de: muzică populară, muzică ușoară, simfonică, operă lirică, cvartete, orchestre de mandoline, chitare, acordeoane, viori, dans - popular, modern, balet, dansuri și obiceiuri;

e) *arte plastice:*

- desen, pictură, sculptură, grafică, pictura pe sticlă, pe zid, restaurare, decorațiuni, design, modele, pirogravuri;

f) *Sportive:*

- șah, gimnastică, badminton, volei, fotbal, handbal, baschet, atletism, aruncări (cu discul, cu sulița, cu ciocanul), tenis, înot, carting;

g) *Științifice:*

- informatică, electrotehnică, electronică, aeromodele, astronomie, chimie, mecanică, telegrafie, radio, automobilism, minitehnică, limbi moderne, limbi clasice, limbi orientale;

h) *Jocuri:*

- sportive, de perspicacitate, de mișcare; i) *Arta manuală:*

- olărit, cioplit, țesut, cusut, goblen, croitorie; j) *Tradiții:*

- ziua clasei, evenimente familiale, ziua onomastică și de naștere, aniversarea școlii, fii satului, zile din istoria țării;

k) *Activități practice social-obștești:*

- de curățire și înfrumusețare a clasei și laboratoarelor școlii;

- amenajarea unor baze sportive;

- îngrijirea monumentelor istorice, monumentele eroilor, morminte, edificii cultural-sociale;

- ajutorarea handicapaților, îngrijirea bătrânilor, protejarea copiilor;

- sădirea florilor și pomilor,

- îngrijirea parcurilor, străzilor, grădinilor,
- culegerea plantelor medicinale, activități ecologice;
- l) *Activități organizate în vacanțele școlare:* (în școală, în cartier, la Palatul copiilor, cluburi):
 - a) - tabere locale, județene, naționale, internaționale (de odihnă, creație, sportive, științifice) în funcție de dorințele copiilor, aptitudinile lor, locul, spațiul și timpul afectat:
 - cluburi de vacanță;
 - tabere cu finalizare prin festival, excursie, întâlnire cu copii din alte județe, țări, etc.;
 - obștești, de îmbunătățire și înfrumusețare a vieții celor din jur (cămine de bătrâni, copii, bolnavi), locuri din cartiere, sate sau orașe;
 - b) - vizite de câteva ore în sat, oraș sau în apropiere sau în cadrul unei excursii pe un itinerar mai lung la:
 - expoziții, muzee, parcuri, rezervații, case memoriale, centre culturale, biserici, catedrale, mănăstiri, peșteri, castele, palate, turnuri;
 - c) - cercuri de loisir - parcuri de distracții:
 - centre naționale UNICEF / UNESCO;
 - îmbinare între sport - cerc artistic - jocuri - distracție;
 - pregătirea unor spectacole, serbări, festivaluri îmbinate cu excursia;
 - reuniuni, focuri de tabără, o seară cu colegii, cu mai multe familii;
 - galele UNICEF
 - m) *Excursii:*
 - a) de o zi - pe jos, cu bicicleta, cu trenul, cu autocarul, cu căruța:
 - în preajma unui monument, într-un parc sau pădure, pe malul apei;
 - într-un sat de vacanță;
 - b) de două zile: - îmbinarea drumeției cu vizitarea unor obiective, odihnă, distracție;
 - c) de câteva zile, de o săptămână sau mai multe săptămâni cu următorul program:
 - odihnă;
 - drumeție;
 - vizitarea unor obiective:
 - culturale (case memoriale, muzee, biserici, mănăstiri, monumente),
 - economice (instituții); n) *întâlniri:*
 - cu bicicleta, autocarul, trenul, vaporul, avionul, iahtul, barca;
 - cu personalități;
 - observarea obiceiurilor folclorice;
 - participarea la momente deosebite ale vieții unei colectivități (hram al unei biserici, sărbători, comemorări);
 - concerte, spectacole.

CAPITOLUL VIII

COLABORAREA CU ALȚI FACTORI EDUCAȚIONALI

Instituții, organizații, asociații, fundații, societăți cu care se poate colabora pentru realizarea activităților educative.

1. *Organizații guvernamentale:*

- Inspectoratele școlare județene;
- Palatul național al copiilor - București;
- Palate, cluburi ale copiilor;
- Centre județene de asistență psihopedagogică;
- Administrația taberelor județene;
- Inspectoratul județean pentru cultură;
- Inspectoratul județean pentru activitatea sportivă;

- Case de cultură și centre culturale;
 - școli și cluburi pilot, asociate la UNESCO;
 - Mitropolii, protopopiate, instituții cu caracter religios.
2. *Organisme guvernamentale speciale:*
- Comitetul Național pentru Protecția Copilului;
 - Comitetul Național pentru Adopțiuni;
 - Secretariatul de Stat pentru Handicapați.
3. *Organizații neguvernamentale:*
- Comitetul Național Român pentru UNICEF;
 - Organizația “Salvați Copiii”;
 - Fundația “Copiii Noștri”;
 - Societatea Română de Caritate;
 - Organizația “Drepturile Copilului”;
 - Asociația “Speranța”; - Asociația de Ajutorare a Căminelor de Copii;
 - SOS - Satele Copiilor - România “Concordia”;
 - Liga Tineretului Ortodox Român;
 - Liga Română pentru Sănătatea Mondială;
 - Asociația Română Anti-SIDA;
 - Fundații pentru tineret;
 - Cluburi sportive locale;
 - Cenacluri literare, tehnice și științifice;
 - Societăți culturale;
 - Alte societăți sau fundații.
4. *Organe centrale ale administrației publice:*
- Ministerul Muncii și al Protecției Sociale;
 - Ministerul Învățământului;
 - Ministerul Culturii;
 - Ministerul Sănătății;
 - Ministerul Justiției;
 - Ministerul Tineretului;
 - Ministerul Telecomunicațiilor;
 - Ministerul Transporturilor;
 - Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare;
 - Ministerul Apărării Naționale;
 - Ministerul de Interne;
 - Departamentul pentru Administrațiile Publice Locale;

CAPITOLUL IX

ALTE FORME ALE ACTIVITĂȚII DIRIGINTELUI

9.1. Colaborarea cu consiliul de administrație al școlii, direcțiune, profesorii clasei, maiștri, pedagogi, comisia dirigușilor.

Obiective:

- asigurarea unui circuit optim și eficient al informației despre copil și clasă;
- promovarea deciziei democratice în rezolvarea problemelor clasei;
- garantarea consensului demersului educativ.

9.2. Colaborarea cu familia. Convorbiri cu părinții. Consultații, lectorate pe clasă și școală, corespondențe cu părinții, vizite la domiciliul elevului (la internat, gazde, tutori). Activități cultural-distractive organizate cu părinții elevilor (serbări - excursii).

Obiective:

- asigurarea unității și continuității activității educative;
- implicarea familiei în promovarea și respectarea valorilor fundamentale în personalitatea copiilor prin activitățile educative din școală;

- oferirea consultațiilor calificate părinților în probleme de educație și cunoaștere a copilului;
(Programa Activității Educative în învățământului Preuniversitar)
Aprobată cu nr. 10708/23.09.1994
Comisia de elaborare: Riana Calotă, Dorina Mărginențu, Mariana Corin, Ileana Daraban,
Virginia Ghergu, Titus Hagi, Adriana Rotam.

PARTEA A TREIA

NIVELURI ALE CONSILIERII

PRIMUL NIVEL: parte a funcției didactice

AL DOILEA NIVEL: corelată cu funcția didactică, dar cu un anumit grad de specializare

AL TREILEA NIVEL: separată de funcția didactică și furnizată de specialiști

CAPITOLUL X

CONSILIEREA

10.1. CONSILIEREA

- este o relație;
- este o formă specială de comunicare;
- implică ascultarea;
- previne situațiile de criză - rol proactiv;
- o persoană este ajutată de alta;
- o persoană ajută un grup de persoane;
- o formă confidențială de a oferi ajutor;
- este bazată pe principiul dezvoltării personale;
- înseamnă a-i ajuta pe alții să-și clarifice problemele;
- este o activitate efectuată de profesioniști;
- se ghidează după anumite teorii și după metode specifice domeniului.

Consilierea presupune existența unei persoane care are temporar sau permanent rolul de consilier și care oferă sau acceptă în mod explicit să acorde timp, atenție și respect uneia sau mai multor persoane, cu rolul temporar de client.

Sarcina consilierii este de a oferi clientului oportunitatea de a explora, descoperi și clarifica moduri de a trăi valorificându-și resursele, ceea ce conduce la sentimentul de bine interior. (Asociația Britanică pentru Consiliere, 1991)

Consilierea este o activitate care este inițiată de o persoană care caută ajutor. Oferă oportunitatea clientului de a identifica ceea ce-l perturbă, de a se autoexplora și de a înțelege.

Procesul de consiliere îl va ajuta să-și identifice gândurile, emoțiile și comportamentele, care conștientizate fiind, îl fac să se simtă plin de resurse și să hotărască schimbarea. (Janice Russel, Graham Dexter, Tim Bond, 1992)

10.2. CARACTERISTICILE RELAȚIEI DE CONSILIERE

- sunt într-adevăr auzit - sentimentul că o altă persoană este real interesată de mine încearcă să mă înțeleagă.
- căldura - mă simt bine primit de cineva, ca și când ei ar fi bucuroși să mă vadă
- confidențialitate - este foarte important să mă simt în siguranță, să fiu sigur că altcineva nu va afla ceea ce spun
- egalitate - îmi place să mă simt pe picior de egalitate cu alte persoane. Astfel că el nu se poartă ca și cum mi-ar fi superiori, ca "expert" sau să aibă putere asupra mea.

"Crede în tine însuși, crede în menirea ta!" - Mark Twain

10.3. CHESTIONAR “Cât de bine îmi organizez timpul?”

Cerințe:

Răspundeți sincer și rapid la următoarele întrebări prin: DA sau NU.

R:DA/NU

1. Ai un program stabilit pentru ora de trezire, masă și culcare? R: DA / NU
2. Ai un loc numai al tău unde îți înregistrezi, lucrările importante și motivațiile?

(R:DA/NU

3. Îți rămâne zilnic timp și pentru tine însuși? R:DA/NU
4. Îți stabilești prioritățile și respecti această schemă? R:DA/NU
5. Îți faci liste cu ceea ce ai făcut? R:DA/NU
6. Îți rezervi timp în fiecare zi pentru a-ți planifica ziua de mâine? R:DA/NU
7. Schema ta zilnică de activități este suficient de flexibilă? R: DA/NU
8. Ajungi la timp la întâlniri? R: DA / NU
9. Apelezi la alții să te ajute să termini problemele? R:DA/NU
10. Te simți adesea stresat pentru că nu ai timp să rezolvi problemele? R: DA / NU R: DA / NU

Modalități de prelucrare:

1. Stabilirea scorului

Pentru fiecare DA acordați două puncte.

Faceți suma.

2. Evaluare:

0-7 puncte - pierzi mult timp liber, acordă mai multă atenție schemei de management al timpului;

8-11 puncte - ai încercat să-ți planifici timpul eficient, dar încercările nu au reușit. De aceea, adesea ești frustrat că nu poți îndeplini tot ceea ce ți-ai propus;

12-18 puncte - în general, îți folosești cum trebuie timpul? Poți îmbunătăți situația, acționează!

20 puncte - ești foarte organizat să-ți consolidezi timpul mereu. Îți termini treburile la timp, conform planificării și mai rămâne timp și pentru tine.

10.4. REZOLVAREA CONFLICTELOR

Ce este un conflict?

Un conflict se poate isca în multe feluri. Dacă vrei să faci ceva și cineva te deranjează - conflict. Când tu vrei liniște, iar alții râd - conflict. Conflictul este dezacorduri în ceea ce privește atitudinile, scopurile, amenințarea valorilor personale, stilului, lupta pentru putere, dezacord în privința mentalității, elementelor morale, plasarea responsabilității, proceduri, scopuri, metode, roluri.

La ce bun un conflict?

Unele conflicte pot fi pozitive, ajută la accelerarea procesului de învățare în echipă (ce nu ar fi posibilă dacă nu ar exista mai multe puncte de vedere). Sunt bune dacă după aceea echipa lucrează mai bine a creat încredere, a întărit prietenii, a creat satisfacție. Ele pot redefini o problemă, ajută la cunoașterea de sine, crează schimbări, energii noi, crește implicarea și participarea, pot fi amuzante, dacă nu sunt luate prea în serios, dezvoltă creativitatea, ajută la defuzarea “deșeurilor emoționale”.

Cum ne dăm seama când a apărut conflictul?

Membrii se ceartă și se jignesc în loc să discute, fac “biserițe”, se pune prea mult la suflet câștigul și pierderea, beneficiul personal este mai important decât cel colectiv.

Mesaje la persoana I

Exprimarea sentimentelor și părerilor pozitive ale unei persoane sunt clare și ușor înțelese, reduc controlul și păstrează relațiile dintre oameni, exprimarea modului în care te simți, deschid o cale de comunicare sinceră, ducând la schimbarea persoanei.

Mesaje de exprimare

când doriți să le comunicați ideile, rațiunile, interesele, atitudinile, încercați să te pui în locul persoanei căreia i te adresezi.

Mesaje de răspuns

este răspunsul dat de d-voastră la mesajul celorlalți și conține un “nu” hotărât, urmat de o explicație. Când mesajul este acceptabil se folosește un “da” clar. Se folosesc în cazurile de presiune a timpului.

nu se folosesc propoziții de genul “nu pot”, “nu cred că voi reuși”, ci vom spune clar “nu, nu voi juca fotbal pentru că trebuie să-mi termin treaba”

Mesaje de prevenire îi informează pe ceilalți despre ceea ce vreți, ce doriți și de ce (aș dori “fiindcă”)

Mesaje de confruntare Exprimă sentimentele față de atitudinea unei persoane care ne afectează

Mesaje de apreciere Moduri de a exprima sentimente pozitive față de o persoană

Cum construim un mesaj la persoana I?

Trebuie să te informezi asupra consecințelor, sentimentelor, alternativelor;

pe cât posibil să se descrie comportamentul;

dacă vreți să arătați că persoana v-a influențat spuneți “eu simt”.

10.5. DEFINIREA ȘI CLASIFICAREA PROBLEMEI

Problema va fi analizată și explicată văzând-o din punctul de vedere al clientului.

Orice activitate de consiliere trebuie să aibă în vedere de la început faptul că cei doi:

Consilierul și Clientul, lucrează împreună la descoperirea și clarificarea problemei / situației personale unice a Clientului.

Insuficienta descriere a problemei poate complica sau chiar poate face imposibil procesul Consilierii.

Cu cât mai clar și evident își poate formula Clientul problema, cu atât va fi mai ușoară găsirea unei soluții adecvate.

Acest prim pas se va încheia cu o definiție clară a problemei, definiție obținută cu acordul ambelor părți: Client - Consilier.

10.6. LĂRGIREA PERSPECTIVEI

Pentru a asista clientul în găsirea soluției la problema sa este adesea necesar să deschidem noi perspective.

Concepțiile vechi acționează ca frâne

Pentru a putea schimba situația, uneori sunt necesare noi abordări. Clientul poate fi asistat să se privească în alt mod.

Consilierul poate interveni cu noi cunoștințe, restructurând și / sau corectându-le pe cele vechi.

Descrierea perspectivelor este o etapă de sine stătătoare în model și câteodată

absolut necesară de-a lungul întregului

proces de consiliere.

10.7. FORMULAREA SCOPURILOR GENERALE ȘI INTERMEDIARE

Noile perspective conduc la punctul în care începe să fie clar ce este de făcut.

Acum este important să se găsească soluții alternative, să se analizeze consecințele pentru fiecare, să se respingă cele care conduc la consecințe nedorite și să se ierarhizeze cele care au rămas.

Consilierul ajută clientul ca, în concordanță cu dorința sa, să formuleze obiective ce pot fi atinse și scopuri intermediare care să contribuie la soluționarea problemei sau la îmbunătățirea procesului de soluționare.

Dacă PASUL 3 este bine pregătit, Clientul știe deja ce are de făcut, fără să știe încă cum să o facă.

10.8. ELABORAREA UNUI PLAN DE ACȚIUNE ȘI PARCURGerea LUI

Unul din motivele pentru care Clientul nu-și poate atinge scopurile poate fi acela că nu a examinat îndeajuns diferite căi de atingere a acestora.

Scopul PASULUI 4 este acela de a identifica diferite acțiuni alternative și de a construi planuri de acțiune pentru fiecare dintre acestea, cu scopul de a construi planul întregii activități.

Planul de acțiune final trebuie să fie astfel conceput încât să permită atingerea scopurilor pas cu pas.

10.9. MODALITĂȚI NOI DE A GÂNDI PLANUL VIETII

- Trecerea de la dependența față de alții la *independență*.
- Trecerea de la planificarea carierei la *planificarea vieții*.
- Trecerea de la fixarea într-o slujbă în viitor, la *crearea carierei și a viitorului propriu*.
- Trecerea de la delimitarea strictă a rolurilor profesionale la *flexibilizarea și redefinirea lor*.
- Trecerea de la certitudini la *acceptarea schimbărilor, crizelor și incertitudinii*.
- Redefinirea crizei și *incertitudinii ca potențial și oportunitate*.
- Trecerea de la stilul de viață individualist și bazat pe competiție la cel *bazat pe cooperare și activitate în rețea*
 - Angajarea în *proiecte de autodezvoltare* și adoptarea unei atitudini deschise față de învățarea pe termen lung.
 - Trecerea de la loialitate și devotament la *înțelegere, creativitate și (re)valorare a muncii*.

10.10. EVALUARE ȘI REVIZUIRE

Evaluarea trebuie să fie un element prezent în toți pașii procesului de Consiliere.

În evaluarea finală, atât Consilierul cât și Clientul trebuie să reia pașii procesului de Consiliere. Au fost atinse scopurile propuse? etc.

Consilierul trebuie să se întrebe dacă Clientul este pregătit să facă față unor situații similare în viitor, pentru că activitatea de Consiliere este și un proces pedagogic.

Cazul I

“SUBIECTUL GRIGORE”

Motivația pentru care a dorit să participe la consiliere individuală a fost: *“dorința de a scăpa de neliniște, pesimism și teama că nu va trece de proful de mate ca să intre în bacalaureat precum și dorința de a-și organiza mai bine timpul”*

Grigore are 18 ani, este elev în clasa a XII-a la matematică-fizică, profil ales de părinți în clasa a VIII-a, fără a fi consultat. El și-ar fi dorit să urmeze liceul militar.

În clasa a XI-a a optat pentru Academia de Poliție pentru care a și făcut niște teste și verificări necesare. În clasa a XII-a a renunțat la acest vis la insistențele familiei alege Academia de Studii Economice din București. Lui îi este teamă că nu va promova la matematică deoarece domnul profesor este foarte exigent, și în fiecare oră îl amenință cu nepromovarea.

În prima parte a ședințelor în grup conștientizează prin răspunsurile la chestionarele întocmite de consilier, că este un caz abuzat emoțional atât de profesor cât și de părinți care doresc să le îndeplinească propriile vise. *“Cazul Măriei din testul aplicat a fost pentru mine relevant. Mi-am dat seama că se cere de la mine prin forță și supunere să fac ce doresc alții.”*

PASUL I

PASĂ ÎN	OBIECTIVE	INSRUMENTE	EVALUARE
---------	-----------	------------	----------

CONSILIERE	URMĂRITE	UTILIZATE	
1 1. Definirea problemei: - expectații abuzive ale părinților privind cariera; - demolarea personalității de către profesor; - atitudine de neliniște, teamă, pesimism.	2 - exprimarea sinceră, deschisă a sentimentelor față de profesor și părinți; - vizualizarea obstacolelor și recunoașterea lor.	3 - desenul familiei; - metafora “zidul”; - ascultare activă; - scrisoare adresată către sine (teama).	4 - participare intensă; - conștientizarea problemelor; - “o rază de optimism”.

CONSTATĂRI

Această etapă s-a realizat pe parcursul a trei ședințe a câte 25-30 de minute fiecare.

Desfășurarea ședințelor în cazul cabinetului școlar de asistență psihopedagogică și de consiliere, într-o atmosferă de calm, respect față de elev, empatie și deschidere față de problemele enunțate au permis identificarea problemei și au stimulat elevul să participe activ. Ședința i se pare prea scurtă.

Metafora “Zidul” 1-a ajutat să identifice aspectele esențiale ale “*fricii față de profesorul de matematică și a stabilit punți noi de comunicare cu acesta*” A reușit o corectare a imaginii de sine.

“**DESENUL FAMILIEI**” 1-a ajutat să accepte ca între el și tatăl său nu există comunicare, iar fratele nu-l respectă, mama fiind singura care îl sprijină dar care își impune propriile aspirații profesionale.

“Scrisoarea cum mă văd peste 2 ani” îl face să accepte ideea că va fi student la A.S.E. la București și nu la Craiova cum vor părinții, ceea ce 1-a determinat să ceară informații despre profilele ocupaționale de economist, finanțist și broker.

PASUL 2 LĂRGIREA PERSPECTIVEI

PAȘI ÎN CONSILIERE	OBIECTIVE URMĂRITE	INSRUMENTE UTILIZATE	EVALUARE
1 - Concepții vechi care acționează ca o frână “ <i>nu mă trece dacă nu știu foarte bine la matematică, așa este când i se pune pata pe un elev</i> ” - noi perspective privind oferta Academiei de Studii Economice București - Atitudine pozitivă față de propria persoană - Reconstruirea imaginii de sine	2 - concepție realistă despre profesor dar face diferența dintre exigent și rău sau răzbunător; - identificarea profilelor ocupaționale și a condițiilor de admitere - inventarierea gândurilor pozitive și negative, a calităților, a oportunităților și a persoanelor de suport	3 - arborele profesional al familiei; - valiza cu calități; - P.P.O.P.; - linia vieții școlare; - prezentarea profilelor ocupaționale; - casete video ;”Meseriile viitorului” - comoara din suflet.	4 - diminuarea neliniștii; - eliminarea fricii față de profesor; - conștientizarea că are calități pentru meseria de economist; - gânduri pozitive; - managementul timpului liber.

Cele 5 ședințe ale acestei etape au consolidat relația dintre elev și consilier prin sporirea încrederii și acceptarea sinceră a utilizării instrumentelor de lucru.

Am constatat cu entuziasm în completarea P.P.O.P. a valizei cu calitate.

Informațiile obținute prin filme și profilele ocupaționale i-au deschis noi perspective de broker, economist și finanțist.

PASUL 3. FORMULAREA SCOPURILOR GENERALE SI INTERMEDIARE

PAȘI ÎN CONSILIERE	OBIECTIVE URMĂRITE	INSRUMENTE UTILIZATE	EVALUARE
1 - obiectivul intermediar este un ritm nou al activității; - gândurile negative eliminate și înlocuirea lor cu cele pozitive; - scopul intermediar cum să trec la matematică și bacalaureat.	2 - dobândirea de abilități de organizare și planificare a timpului; - consolidarea atitudinii pozitive față de scopurile propuse; - găsirea de soluții alternative.	3 - chestionarul “managementul timpului liber”; - roata mea unica; - gânduri pozitive, negative și de viitor; - joc de rol inversat.	4 - relaționare mai bună cu profesorul; - responsabilizare; - încredere.

CONSTATĂRI

Cu ocazia celor 5 ședințe ale acestei etape elevul a reușit să-și formuleze obiective și scopuri intermediare.

Gândurile negative de genul “*Nu este corectă atitudinea profesorului de matematică față de mine*” au trecut în gânduri pozitive de genul “*În cele din urmă dacă voi învăța voi depăși toate obstacolele*”

Aceasta îi conferă încredere în propria persoană.

Jocul de rol inversat în care elevul este profesor de matematică, a permis elevului să se perceapă pe sine în acțiune și să devină neutru față de problema sa.

Roata mea unica - ne-a ajutat să rezumăm informația pentru obiectivele propuse.

PASUL 4. ELABORAREA UNUI PLAN DE ACȚIUNE SI PARCURGEREA LUI

PAȘI ÎN CONSILIERE	OBIECTIVE URMĂRITE	INSRUMENTE UTILIZATE	EVALUARE
1 - examinarea atitudinilor pentru atingerea planului de acțiune; - identificarea itemilor de construire a unui plan de acțiune.	2 - prezentarea unei variante de plan de acțiune și a unui contact personal; - stabilirea termenilor de respectare a planului.	3 - plan tip de acțiune; - contact personal; - dialog.	4 - capacitatea de autoorganizare; - valorizarea sa.

CONSTATĂRI

- Au fost necesare 4 ședințe.

- Acceptarea planului de acțiune și a contractului personal, completarea lor cu seriozitate, încredere și realism.

- Beneficiul personal al realizării unui astfel de program considera Grigore ca este: “*îmi sporesc autorespectul și încrederea în mine*”

Soluții:

1. Să mă pregătesc mai atent
2. Să învăț mai mult
3. Să respect cu strictețe ce mi-am propus
4. Evaluare și revizuire

PASUL 5. EVALUARE SI REVIZUIRE

PAȘI ÎN CONSILIERE	OBIECTIVE URMĂRITE	INSRUMENTE UTILIZATE	EVALUARE
1 - ce a însemnat pentru elev parcurgerea acestui program de consiliere? - este pregătit Grigore să persevereze în atingerea scopului propus?	2 - prezentarea fișelor de evaluare și discutarea influenței ședințelor de consiliere asupra imaginii de sine.	3 - chestionar de evaluare; - fișa de evaluare.	4 - implicarea; - inițiativa; - deschiderea pentru asumarea responsabilităților.

CONSTATĂRI

Aș reda câteva răspunsuri ale lui Grigore care validează ipotezele de lucru ale studiului:

“Pentru mine ședințele de consiliere individuală privind cariera au fost ca: un colac de salvare în mijlocul oceanului”

“Ședințele de consiliere individuală m-au ajutat să mă regăsesc, să cred în mine și în calitățile mele”

CONCLUZIE FINALĂ

În cazul lui Grigore procesul de consiliere a durat 4 luni și problema sa inițială s-a diminuat considerabil.

A reușit să depășească starea de frică față de profesorul de matematică și a schimbat notele la acest obiect de studiu.

În relația cu părinții a reușit să stabilească comunicarea și să-i facă să înțeleagă dorința și justificarea de a merge la Facultatea de Studii Economice din București și nu la Craiova pentru că numai acolo poate face meseria pe care și-o dorește.

10.11. CHESTIONAR DE EVALUARE

Completați următoarele enunțuri printr-o metaforă sau un “cuvânt cheie”

1. Pentru mine ședințele de consiliere individuală privind cariera au fost ca.....
2. Ședințele de consiliere individuală m-au ajutat să-mi.....

10.12. ABILITĂȚI DE COMUNICARE

Introducere

Abilitățile de comunicare sunt acele abilități de care ne folosim pentru a construi relațiile cu ceilalți oameni. Dacă ne însușim abilități de comunicare corecte, ne vom îmbunătăți relațiile cu ceilalți. Obiectivele comunicării: să fim receptivi, să fim înțeleși, să fim acceptați, să fim acceptați, să provocăm o reacție.

Activitate

Bariere în comunicare

Obiectiv

Participanții învață să recunoască barierele care intervin în comunicare.

Desfășurarea activității (1)

- Participanții sunt invitați să se așeze în cerc.
- Formatorul șoptește la urechea unuia dintre ei o frază fără sens “Vin cal pur ben”, care la rândul lui șoptește la urechea următorului ș. a. m. d.
- În final se discută de ce ultima persoană nu a înțeles mesajul așa cum a fost transmis inițial.

Desfășurarea activității (2)

- Formatorul scrie pe o bucată de hârtie fără să-1 vadă ceilalți: “La Paris e primăvară”.
- Formatorul spune grupului că are 5 secunde să citească propoziția apoi să scrie ce au văzut.
- Se discută de ce majoritatea au scris “La Paris e primăvară”.

Notă:

Când primesc o informație nefamilială, oamenii au tendința de a-i schimba sensul astfel încât să devină familiar.

Activitate

Bariere în comunicare

Obiectiv

Participanții identifică barierele care împiedică o bună comunicare.

Desfășurarea activității

* Se împarte grupul în microgrupuri de 3-4 persoane. Se împarte fișa intitulată “Bariere în comunicare”

* Se alocă 5-10 minute pentru ca grupul să facă o listă cu toate barierele care intervin în comunicare.

* Se trec pe o listă, se numerotează și se adaugă alte bariere care lipsesc.

Lista ar trebui să cuprindă: tonul vocii, modul de folosire al limbajului (cuvinte), trunchierea cuvintelor, limbajul corporal, contactul vizual, zgomotul de fundal, mediul, factori de distragere a atenției, nivelul de interes, nervozitatea.

* Se discută cum pot fi îndepărtate aceste bariere.

Discuție

Pentru a putea comunica mai bine, e necesar să fim conștienți de barierele potențiale și să găsim moduri de a le depăși. Ca emițător de mesaje, trebuie să păstrăm suficient timp pentru a gândi ceea ce avem de spus. Ca receptor, trebuie să cerem clarificarea mesajului sau să-i spunem emițătorului că n-am înțeles bine. Aceste dificultăți de transmitere sau de receptare a mesajului se numesc bariere în comunicare.

Fișa de activitate

Prima impresie

El/ea arată:

cred că el / ea este:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....

10.13. Activitate

a) Trimiterea unui mesaj

b) Obiectiv

Recunoașterea diferitelor moduri de a trimite un mesaj și a modurilor variate în care oamenii îi percep.

c) Introducere

Oamenii răspund în mod diferit la situații similare, în funcție de stilul de comunicare al fiecăruia și de situație. Există moduri diferite de a comunica, unele eficiente, altele ineficiente.

d) Desfășurarea activității

Se distribuie fișa individuală “Trimite mesajul” care este analizată cu grupul.

Se distribuie fișa de activitate intitulată “Trimite mesajul” pe care o vor completa individual. La fiecare scenariu din prima foaie li se cere răspunsul pe foaia de răspuns.

Se solicită apoi răspunsuri întregului grup.

Formatorul va pune grupului următoarele întrebări: ați avut vreodată ocazia să fiți agresiv/pasiv, pasiv/agresiv? Dacă un participant la un exemplu propriu i se cere să-și exprime acordul sau dezacordul. Gândiți-vă la o situație când ați reacționat în unul din următoarele moduri, pasivitate, agresivitate, ați regretat ulterior. Dacă v-ați putea întoarce în timp, cum v-ați modifica răspunsul? Gândiți-vă la un moment când cineva v-a răspuns într-un mod inadecvat. Cum v-ați simțit? Cum ar fi putut să vă răspundă mai bine?

* Se continuă activitatea incluzându-se mesajele non-verbale. Se împarte grupul în două, fiecărui microgrup dându-i-se câte un scenariu din cele la care au răspuns anterior.

* Fiecare va veni în fața grupului și va “interpreta” răspunsurile folosindu-se de limbajul corporal și de voce.

Exemplu:

Situația în care profesorul subvaluează lucrarea unui elev. Răspunsurile elevului pot fi: Pasiv: “Nu sunt sigur, dar nu cred că lucrarea mea a fost evaluată corect” (privire în jos, vorbește încet, arată speriat).

Agresiv: “M-ați furat! Știu că lucrarea asta merita mai mult!” (Privire ostilă, vorbește tare, trănțește lucrarea pe masă) Pasiv-agresiv: Spune altui participant: “Profesorul m-a furat: O să regrete!”

Asertiv: “Am urmat instrucțiunile pe care ni le-ați dat în clasă și cred că am răspuns corect. Nu cred că nota aceasta reflectă efortul meu. Aș aprecia dacă ați revedea lucrarea” (Vorbește clar și confidențial, privire înțelegătoare)

Discuție

A fi asertiv înseamnă că te exprimi în cel mai potrivit mod. Dacă în mod curent răspunzi unei situații într-un mod sau altul (pasiv, agresiv, pasiv-agresiv), învață-te să te oprești și să gândești înainte de a reacționa. Aceste reacții nu îți aduc de obicei răspunsul pe care îl dorești de la ceilalți. Încearcă să te schimbi și să fii asertiv.

“Viitorul nu este rezultatul alegerilor între căi alternative din prezent, ci un loc care a fost creat întâi de minte și voință și apoi în realitate. Viitorul nu este un loc către care mergem, ci un loc pe care îl creăm. Calea către viitor nu trebuie găsită ci creată, iar acțiunile noastre schimbă atât destinația cât și persoana”.

10.14. CHESTIONAR PRACTIC:

a) “ÎNVAȚĂ SĂ PRIVEȘTI MAI DEPARTE”

b) Cerințe

Unde mi-aș dori să fiu peste doi ani.

Imaginați-vă pe dumneavoastră peste 2 ani (după liceu).

Gândiți-vă și scrieți o zi obișnuită în detaliu. Ce veți face? (serviciu, familie, ambele)

Care ar fi aria dumneavoastră de muncă sau studiu?

Care vor fi prietenii dumneavoastră?

Ce veți face în timpul liber?

Evaluare

1. Rețineți ce ați scris și gândiți-vă dacă:

- coincide sau nu cu visul dumneavoastră de perspectivă privind cariera și familia

- coincide cu posibilitățile și aptitudinile dumneavoastră.

c) Apelați pentru interpretare la sfatul consilierului școlar.

Pentru a-ți atinge visurile:

10.15. "Construiește-ți încrederea în tine însuși"

Încrederea în abilitățile și în viitorul tău este hotărâtoare pentru a depăși obstacolele. Pentru aceasta realizează inventarul punctelor tale tari, punctele slabe, oportunitățile (șansele), pericolele.

Cerințe:

Completați cu atenție și sinceritate următoarele:

PUNCTE TARI: Calități - fizice; - psihice. Deprinderi. Abilități.	OPORTUNITĂȚI: Materiale; Sprijinul unor persoane; Spirituale (acces la informație).
PUNCTE SLABE: Defecte fizice; Trăsături negative de caracter; Abilități.	PERICOLE: Lipsa sprijinului familiei; Apariția unor incidente (școală, etc.); Conflicte, influențe negative.

Axează-te pe punctele tari și oportunități și elimină gândurile iraționale de genul:

1. Nici o nenorocire nu este mai mare decât aceea ca lucrurile să nu meargă cum îți dorești
2. Trebuie să ne așteptăm în fiecare moment la apariția unor situații neplăcute și să fim pregătiți să le facem față.
3. Este preferabil să eviți dificultățile și responsabilitățile decât să te confrunți cu ele.
4. Trecutul determină prezentul iar influența lui nu poate fi evitată.

10.16. CHESTIONAR PRACTIC

DATA:.....

TEMA: CUM CRED CĂ SUNT SI CUM MĂ VĂD ALȚII?

Cum te simți acum, la începutul orei? Alege chipul corespunzător.

REGULA ZILEI

Răspunde la următoarele întrebări:

- Ce crezi despre tine?
- Ce cred părinții despre tine?
- Ce cred colegii despre tine?
- Ce crede învățătoare despre tine?

Exercițiu-joc:

Roagă-1 pe colegul de bancă să-ți spună ce crede despre tine!

Spune-i apoi și ce crezi tu despre el. Dacă vrei să-i reproșezi anumite lucruri și să-i spui ce nu-ți convine la el, alege cele mai potrivite cuvinte, fără să-1 superi.

Răspunde sincer la următoarele întrebări:

- Te deranjează anumite lucruri pe care colegul de bancă le-a spus despre tine? De ce?
- Crezi că este mai bine să știi ce cred alții cu adevărat despre tine, decât să te laude în față și să te vorbească de rău în spate?

Cum te-ai simțit astăzi în timpul activității noastre?

Colorează căsuța corespunzătoare.

nu prea bine	Bine	foarte bine	excelent
--------------	------	-------------	----------

10.17. CHESTIONAR PRACTIC:

DATA:.....
TEMA: EU - ACASĂ, LA ȘCOALĂ, PE STRADĂ
Care sunt formulele de salut?

REGULA ZILEI

Răspunde la următoarele întrebări:

- Cum te porți în clasă, în timpul orei?
- Cum te porți în pauză?
- Dar în drum spre casă, când te întorci de la școală?
- Cum îți respecti părinții?

Joc de rol:

Să ne imaginăm că ești pe stradă și te întâlnești cu directorul școlii. Cum te porți?

Dar dacă te întâlnești cu un coleg de clasă sau cu mama unei colege? Roluri: un elev, director, un coleg, mama unei colege.

10.18. CHESTIONAR PRACTIC:

Ce înseamnă a fi politicos?

Completează rândurile următoare:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Exercițiu-joc:

“Se sună de intrare. Urmează ora de engleză. Este prima oră de engleză la clasa noastră. Ușa se deschide și intră profesorul. Elevii salută politicos și se așează liniștiți la băncile lor. DAN, LIVIU și MIHAI însă continuă să alerge și să se joace prin clasă...”

* Continuați voi povestea și apoi realizați un joc de rol pe această temă.

Povestește o întâmplare care s-a petrecut la voi în clasă când un elev nu a fost politicos față de doamna învățătoare, față de un profesor din școală sau față de un coleg.

- Cum crezi că ar fi trebuit să se comporte acel elev pentru a nu fi nepolitic?
- Arată cum ai fi procedat tu în aceste situații (joc de rol)

Răspunde la următoarele întrebări:

- Spune cine este cel mai politicos elev din clasă?
- Dar cel mai nepolitic?
- Care este băiatul care se comportă cel mai frumos cu fetele?
- Există și fete care se comportă nepolitic cu băieții?

Răspunde la următoarea întrebare și roagă-i pe cei trecuți în tabel să răspundă, colorând căsuța corespunzătoare.

Ești un copil politicos?	DA	NU	ÎN MICĂ MĂSURĂ
Aprecierea ta			
Aprecierea părinților			
Aprecierea doamnei învățătoare			
Aprecierea colegului de bancă			

Stabiliți o “ZI A POLITEȚII” în care elevii din clasă să fiți foarte politicoși, indiferent față de cine și în orice situație!

DATA:

Cum te-ai simțit astăzi în timpul activității noastre? Colorează caseta corespunzătoare.

nu prea bine	bine	foarte bine	excelent
--------------	------	-------------	----------

10.19. CHESTIONAR PRACTIC:

DATA:.....

TEMA: CUM MI-AR PLĂCEA SĂ FIU?

Exercițiu-joc: “Dacă aș fi...”

Imaginează-ți că ești o floare. Ce floare ai prefera să fii? Povestește-ne despre această floare. Spune de ce ai ales-o?

REGULA ZILEI

--

Răspunde la următoarele întrebări:

- Ești mulțumit de felul tău de a fi? De ce?
- Ești mulțumit de felul în care te porți? De ce?
- Ești mulțumit de înfățișarea ta, de felul cum arăți? De ce?
- Ai încredere în tine? De ce?

Exercițiu - joc:

Să ne imaginăm că la noi în clasă a apărut “Zâna cea bună” care vrea să vă ajute și vă poate îndeplini trei dorințe.

Prima dorință: Dacă ar fi să-i ceri zânei să te înzestreze cu trei calități, pe care nu le ai, ce i-ai cere? (Exemplu: “Eu aș vrea să fiu mai cuminte”, “Eu aș vrea să fiu mai silitor” etc.)

A doua dorință: Dacă ar fi să-i ceri zânei să te ajute să te schimbi în bine, ce defecte i-ai cere ca printr-o vrajă să le facă să dispară? (Exemplu: “Eu aș vrea să nu mai fiu.....”)

A treia dorință: Pentru a treia dorință cere-i zânei ce vrei tu.

Scrie în interiorul căsuțelor patru cuvinte care ți-ar plăcea să fie spuse despre tine.

- Ce ți-ar plăcea să spună despre tine doamna învățătoare?
- Ce ți-ar plăcea să spună despre tine părinții tăi?

Exercițiu-joc:

Scrie în fiecare balon o dorință care speri să ți se împlinească în viitor!

De cine depinde împlinirea fiecărei dorințe în parte?

Ce crezi că trebuie să faci pentru ca dorințele să devină realitate?

Numerotează baloanele în ordinea importanței dorințelor! Discută împreună cu colegii de echipă despre dorințele voastre!

- Sunt diferite sau se aseamănă între ele?
- Sunt ușor sau greu de realizat?

10.20. CHESTIONAR PRACTIC:

DATA:.....

TEMA: CUM MĂ VĂD COLEGII?

Cum te simți acum la începutul orei? Alege chipul corespunzător.

REGULA ZILEI

Exercițiu-joc:

Se alege un elev din clasă. Colegii trebuie să spună despre el:

- Dacă ar fi o floare, ce floare ar fi?
- Dacă ar fi o pasăre, ce pasăre ar fi?
- Dacă ar fi o apă, ce apă ar fi?
- Dacă ar fi un animal, sau dacă ar fi un copac.

Trebuie să explicați de ce vi l-ați imaginat așa?

Răspunde cu sinceritate la următoarele întrebări:

- Consideri că în general colegii au o impresie bună despre tine?
- Sunt colegi care te cunosc foarte bine și te văd așa cum ești?
- Ce spun colegii despre tine și nu este adevărat?
- Ce spun colegii despre tine și este adevărat?
- Ai vrea să schimbi părerea pe care o are despre tine un anumit coleg? Cum anume?

Exercițiu - joc:

Gândește-te la un coleg de clasă. Spune câteva lucruri despre acest coleg (și calități, și defecte) astfel încât ceilalți să-l recunoască și să ghicească despre cine este vorba.

Anexa A

Exercițiul nr. 3. Retrage-te într-un loc liniștit și ia-ți răgazul de a răspunde unor întrebări de genul:

Cum simt că sunt punctele mele cele mai tari?

.....
.....
.....

Ce astfel de puncte forte au observat de la mine cei care mă cunosc?

.....
.....
.....

Ce anume îmi place să fac cel mai mult?

.....
.....
.....

Ce trăsături de caracter apreciez cel mai mult la cei din jur?

.....
.....
.....

Care este persoana care a avut cea mai mare influență pozitivă asupra vieții mele?

.....
.....
.....

De ce a putut acea persoană să aibă asupra mea un impact atât de semnificativ?

.....
.....
.....

Care sunt principiile importante pe care se bazează existența și acțiunile mele?

.....
.....
.....

Răspunsurile la aceste întrebări s-ar putea să-ți ofere excelente sugestii pentru redactarea crezului tău.

Exercițiul nr. 4. Folosește-ți ceasul pentru a face următorul exercițiu:

a) Răspunde într-un minut la următoarea întrebare: Dacă aş avea timp și resurse nelimitate, ce aş face?

Nu-ți fie teamă să visezi. Notează tot ce-ți trece prin minte!

b) Scrie pe ceva, într-un minut, care sunt valorile pe care le apreciezi. Ai mai jos o listă care ar putea ajuta să te orientezi:

- liniștea interioară,
- securitatea,
- bunăstarea,
- sănătatea,
- relația strânsă cu ...,
- recunoaștere sau glorie,
- timp liber,
- fericire,
- prietenie,
- familie,
- longevitate,
- timp, cunoștințe și bani pentru a contribui la.....,
- călătorii,
- sentimentul împlinirii.

10.21. CHESTIONAR PRACTIC:

DATA:.....

TEMA: CÂT DE BINE MĂ CUNOSC?

- Completează fraza:

“Nu vreau să mă laud, dar.....”

REGULA ZILEI

Răspunde la următoarele întrebări:

- Cu cine crezi că te asemeni cel mai mult?
- Cu cine ți-ar plăcea să semeni?

Spune colegilor de echipă câteva lucruri despre tine:

Eu sunt.....

Eu nu sunt.....

Scrie câteva activități pe care îți place să le faci la școală.

.....
.....

Scrie câteva activități pe care îți place să le faci în vacanță.

.....
.....

Completează următoarea listă cu lucrurile preferate și cu lucrurile care nu-ți plac.

Îmi place.....	Nu îmi place.....
Îmi place.....	Nu îmi place.....
Îmi place.....	Nu îmi place.....
Îmi place.....	Nu îmi place.....

Cum nu ești dar ai vrea să fii?

10.22. CHESTIONAR PRACTIC:

DATA:.....

TEMA: CARE SUNT CALITĂȚILE SI DEFECTELE MELE?

* Completează fraza:

“Pentru mine minciuna este ca.....”

REGULA ZILEI

Cât de bine te cunoști?

Subliniază calitățile și defectele pe care crezi că le ai

Calități	Defecte
* disciplinat, * bun la învățătură, * respectuos, * frumos, * vesel, * ascultător, * politicos, * ordonat, * modest, * sănătos, * bun coleg, * prietenos, * împăciuitoare, * harnic,	* indisciplinat, * slab la învățătură, * obraznic, * urât, * ursuz, posomorât, * neascultător, * nepolitic, * dezordonat, * lăudăros, * bolnăvicios, * răutăcios cu colegii, * dușmănos, * supărăcios, * leneș,

Răspunde la următoarele întrebări:

- Ce îți place mai mult la tine?
- Ce nu îți place?
- Ce crezi că ar trebui schimbat?
- Ce ai aflat astăzi despre tine?

10.23. CHESTIONAR PRACTIC:

DATA:.....

TEMA: TOT DESPRE BĂIEȚI ȘI FETE

Cum te simți acum la începutul orei? Alege chipul corespunzător.

REGULA ZILEI

Completează frazele:

“O fată este ca.....”

“Un băiat este ca.....”

Completează următoarea listă:

Răspunde la următoarele întrebări:

- Cum trebuie să se poarte băieții cu fetele?
- Dar fetele, cum ar trebui să se poarte cu băieții?

10.24. CHESTIONAR PRACTIC:

DATA:.....

TEMA: GÂNDURI DESPRE NOI

* Spune un cuvânt prin care exprimi starea în care te afli la începutul orei.

REGULA ZILEI

Fetelor le place să:	Băieților le place să:

Completează următoarea listă:

Fetelor nu le place să:	Băieților nu le place să:

Scrisoare către colegi

Așterne pe hârtie câteva rânduri în care să vorbești despre tine, despre colegi, despre clasa voastră: ce este bine, ce este rău, ce crezi că poate fi schimbat pentru ca lucrurile să meargă mai bine.

Dragi colegi,

.....

.....

.....

.....

.....

.....

10.25. CHESTIONAR PRACTIC: STILUL DE VIAȚĂ

Chestionarul cuprinde informații și atitudini legate de stilul de viață. În urma acestui chestionar vă puteți evalua stilul dumneavoastră de viață și vă puteți identifica comportamentele pe care trebuie să le modificați. Încercuiți itemul care vi se potrivește sau notați în spațiile libere răspunsul adecvat.

Fumatul

- a) Nu am fumat niciodată o țigară
 - b) Obişnuiesc să fumez câteodată
 - c) De obicei fumez între 1 și 10 țigări pe zi
 - d) De obicei fumez între 10 și 20 țigări pe zi
 - e) De obicei fumez mai mult de 20 de țigări pe zi
- Doresc să reduc numărul de țigări pe care le fumez. DA / NU

Alimentația

- a) Cât de des serviți micul dejun?.....
- b) Câte mese serviți pe zi?.....
- c) Câte gustări serviți între mese?.....
- d) Cât de des mâncați carne? (vită, porc, cârnați).....
- e) Cât de des mâncați fructe?.....
- f) Câtă sare adăugați la mâncare?.....
- g) Faceți eforturi să evitați alimentele care conțin grăsimi și colesterol?.....
- h) faceți eforturi să consumați alimente bogate în fibre vegetale?.....
- i) încercați să vă mențineți o greutate normală?.....
- j) Greutatea dumneavoastră este?.....

Somn

- a) Câte ore dormiți în medie pe zi?

Alcool

- a) Cum vă descrieți referitor la consumul de alcool - neconsumator de alcool, consumator la ocazii foarte speciale, consumator ocazional sau consumator regulat?
- b) Doriți să reduceți cantitatea de alcool consumată?

Exercițiu fizic

- a) Practicați în mod regulat vreun exercițiu fizic - sport, activitate fizică?
- b) V-ați dori să intensificați activitatea fizică?.....

Alte comportamente

- a) Când stați la plajă, folosiți creme sau loțiuni protectoare de soare?.....
- b) Când conduceți sau mergeți cu mașina pe locul din față, purtați centura de siguranță?
- c) În cazul în care conduceți, respectați restricțiile de viteză?.....
- d) În ultimul an de câte ori ați condus deși ați consumat alcool?
- e) Vă spălați zilnic pe dinți?.....

Numai femeile să răspundă la aceste întrebări:

- a) Știți cum să vă examinați sânii pentru depistarea nodulilor?.....
- b) Dacă "da" cam de câte ori pe an vă examinați sânii pentru depistarea nodulilor?.....
- c) Cât timp a trecut de la ultimul test pentru secreție vaginală - pentru depistarea cancerului

uterin (Testul Papa Nicolau)?.....

Numai bărbații să răspundă la aceste întrebări:

- a) Știți cum să vă examinați testiculii pentru noduli?.....
- b) Dacă "da", cam de câte ori pe an vă examinați testiculele pentru depistarea nodulilor?

Comportamentele pe care-mi doresc să le modific pentru îmbunătățirea stilului de viață sunt:

- a).....!
- b).....
- c).....
- d).....
- e).....

FIȘE DE MUNCĂ INDEPENDENTĂ

FISA 15

FUMATUL ȘI DEPENDENȚA DE NICOTINĂ

Citiți cu atenție următoarele afirmații și indicați dacă sunt adevărate sau false. În paranteze aveți răspunsurile corecte.

1. Fumatul relaxează (Fals)
2. Unele adolescente fumează pentru a preveni îngrășarea. (Adevărat)
3. Majoritatea tinerilor pot să se lase ușor de fumat. (Fals)
4. Este mult mai greu să renunți la consumul de alcool decât la fumat. (Fals)
5. Fumatul unor țigări "mai ușoare" este o modalitatea de a renunța la fumat. (Fals)
6. Fumatul duce la dependența de nicotină. (Adevărat)
7. Adolescenții nu pot deveni dependenți de nicotină. (Fals)
8. Nicotină este un drog. (Adevărat)
9. Este periculos să fumezi în timp ce conduci mașina. (Adevărat)
10. O supradoză datorată fumatului poate fi mortală. (Adevărat)
11. Femeile fumătoare au un risc crescut la pierderea sarcinii. (Adevărat)
12. Persoanele care stau în locuri unde se fumează au la fel de multe riscuri de sănătate ca și persoanele fumătoare. (Adevărat)
13. Fumatul previne consumul de alcool și droguri. (Fals)

Consiliere educațională

FIȘA 16

CAREUL

Acest exercițiu facilitează comunicarea dintre voi. Pentru acest scop, căutați câte trei colegi care să aibă caracteristicile înscrise în fiecare cadran.

Îi place înghețata	Joacă fotbal	Îmi place culoarea roz	Merge des pe munte în excursii
Este pasionat de informatică	Are mulți prieteni	Citește literatură SF	Nu fumează

Pictează în timpul liber	Si-ar dori să piloteze un avion	Face mult sport	Îi place să mănânce pizza
Colecționează obiecte vechi	Ascultă muzică retro	Are ochii verzi	Este îmbrăcat/ă cu o bluză de culoare albastră

FIȘA 17

CONSECINȚE

Notați posibilele consecințe ale următoarelor probleme:

Problema	Consecințe
Scrierea pe pereți Lovirea unui coleg Dacă iei ceva ce nu-ți aparține Dacă arunci în colegi cu un creion sau pix Dacă jignești sau vorbești urât cu un coleg Dacă falsifici notele din carnet Dacă iei ceva din magazin fără să-1 plătești Mergem pe terenul de joacă fără să anunțăm părinții Un coleg a spus ceva urât despre mine și vreau să-1 bat Mă uit în geanta colegului Vreau să îi iau pixul colegului Un coleg te convinge să fumezi cu el	

FISA 18

ALCOOLUL SI DEPENDENTA DE ALCOOL

Citiți cu atenție următoarele afirmații și identificați dacă sunt adevărate sau false. în paranteze aveți răspunsurile corecte.

1. Un duș sau o cafea elimină efectele consumului de alcool. (Fals)
2. Este mai sănătos să consumi bere sau vin decât votcă sau țuică. (Fals)
3. Alcoolul este un drog. (Adevărat)
4. Dacă consumi alcool când ești supărat sau trist, te înveselești? (Fals)
5. Beția și alcoolismul este același lucru. (Fals)
6. Dacă o persoană încetează să mai consume alcool, ea nu mai este alcoolică (Fals)
7. Majoritatea alcoolicii sunt șomeri. (Fals)
8. Alcoolismul este un semn de slăbiciune morală. (Fals)
9. Cei mai mulți alcoolici nu au casă sau familie. (Fals)
10. Consumul moderat de alcool nu afectează sănătatea unei femei însărcinate. (Fals)
11. Consumul excesiv de alcool crește riscul de îmbolnăvire. (Adevărat)
12. Amestecarea băuturilor determină îmbătarea mai rapidă decât consumul unei singure

băuturi. (Adevărat)

FISA 19

DROGURILE ȘI DEPENDENȚA DE DROGURI

Citiți cu atenție următoarele afirmații și identificați dacă sunt adevărate sau false. în paranteze aveți răspunsurile corecte.

1. Consumul de droguri te face mai creativ. (Fals)
2. Drogurile te fac să comunici mai ușor. (Fals)
3. Nu poți deveni dependent după o singură doză. (Fals)
4. Drogurile afectează creierul și procesele cognitive. (Adevărat)
5. Marijuana nu duce la dependență. (Fals)

6. Adolescenții nu pot deveni dependenți. (Fals)
7. Poți renunța oricând la consumul de droguri, doar să vrei acest lucru. (Fals)
8. Persoanele dependente au risc crescut pentru infectarea cu HIV. (Adevărat)
9. Drogurile produse natural nu au efecte negative asupra sănătății. (Fals)

GRUPUL “GHIOCEII”

COMPONENTA:

RAPORTOR:

.....
SUBIECTUL “MARIUS”

Prezentare:

Diriginta clasei a VIII-a solicita sprijin consilierului pentru rezolvarea situației lui Marius, elev respins de colectiv.

Marius este un copil cu posibilități intelectuale modeste într-o clasă de elevi foarte buni. Din nefericire pentru el nici posibilitățile materiale ale familiei nu sunt bune, colegii săi beneficiind de condiții materiale foarte bune.

Nici fizic nu este avantajat, fiind un dizarmonic în greutate și la înălțime. Este timid la șicanele colegilor reacționează verbal, utilizând un limbaj suburban.

Colegii refuză vecinătatea sa în bancă, îl tachinează în fiecare pauză și solicită dirigintei plecarea lui din colectiv.

Marius refuză să părăsească clasa înaintea examenului de capacitate, el fiind în acest colectiv din clasa I, deși situația sa a început să se tensioneze încă din clasa a IV-a. A încercat să ignore atitudinea ostilă a colegilor dar în timp, chiar și cei care manifestau inițial, toleranță au devenit ostili.

Apelul la înțelegere din partea dirigintei a rămas fără nici un rezultat. Din discuțiile cu profesorii se ajunge la concluzia că situația la învățatură a acestui elev nu se poate îmbunătăți în mod vizibil și că el va fi în continuare un elev conștiincios, dar cu rezultate modeste la învățatură.

În urma analizei acestor date se constată că Marius este un elev cu deficiențe la nivelul relațiilor cu cei din jur.

Va fi invitat la cabinetul de consiliere și ulterior, în cadrul orelor de dirigenție, se vor discuta teme privind cariera, orientarea profesională.

PASUL 1

Definirea problemei	Obiective urmărite	Instrumente utilizate	Evaluare
- respingerea de către colegi (refuzul acestora de a-1 primi în bancă) - șicane în pauză - disconfort, recalcitrant, reacții verbale dure.	- exprimarea sinceră, deschisă a opțiunilor personale - vizualizarea obstacolelor și recunoașterea lor	- desenul clasei - metafora “Zidul” - “Ce-mi place, ce nu-mi place” - Autoportret	- Participarea activă; - conștientizarea problemei

CONSTATĂRI:

Această etapă se realizează în 3-4 ședințe de câte 25-30 minute fiecare, în cabinet, într-o atmosferă caldă, de respect pentru elev, de empatie și deschidere. Copilul manifestă interes în identificarea problemei.

Desenul clasei a permis stabilirea poziției sale în colectiv, în raport cu elevii și profesorii. Metafora “Zidul”, l-a ajutat să-și descopere simpatiile și afinitățile dar și ostilitățile. Se teme că datorită acestor tachinări va pierde examenul sau va avea rezultate mult sub posibilitățile de care este perfect conștient.

“Autoportretul” l-a ajutat să capete încredere în sine și convingerea că va putea trece cu bine testarea, deschizându-i posibilitatea realizării aspirațiilor sale.

PASUL 2. LĂRGIREA

PERSPECTIVEI

Pași în consiliere	Obiective urmărite	Instrumente utilizate	Evaluare
<ul style="list-style-type: none"> - concepții care acționează ca o frână “sunt tupești încrezuți, egoiști (fără situația părinților nici nu ar fi mai buni”) - depistarea și precizarea propriilor țeluri, aspirații. - implicarea colectivului în orientarea carierei 	<ul style="list-style-type: none"> - concepție realistă despre sine și despre colegi; - identificarea țăelurilor proprii, evaluarea așteptărilor 	<ul style="list-style-type: none"> - Roata vieții; - Cum mă văd colegii; - Ghiozdanul cu amintiri; - Gândește în perspectivă; - Linia vieții; - P.P.O.P.; - Trenul vieții. 	<ul style="list-style-type: none"> - detensionarea atmosferei; - conștientizarea calităților și eliminarea comportamentelor care îl fac nedorit; - gânduri pozitive managementul timpului liber.

Cel puțin două ședințe se vor desfășura în clasă, cu întreg colectivul fără a se deconspira cazul. Vor fi întâlniri cu cineva care va încerca să-i ajute în descoperirea propriilor calități în vederea orientării corecte în viitorul apropiat.

În cele trei ședințe Marius a căpătat încredere în sine, a conștientizat importanța stabilirii priorităților, precum și iminenta despărțire de acest colectiv în vederea realizării propriului țel; renunțarea la orgolii și ambiții deșarte.

Colegii săi au conștientizat că peste ani, când își vor aminti aceste clipe, ar fi frumos ca ele să fie cât mai plăcute.

PASUL 3. FORMULAREA SCOPURILOR GENERALE SI INTERMEDIARE

Pași în consiliere	Obiective urmărite	Instrumente utilizate	Evaluare
<ul style="list-style-type: none"> - obiectivul intermediar este un nou ritm al activității; - eliminarea gândurilor negative și înlocuirea lor cu gânduri pozitive 	<ul style="list-style-type: none"> - dobândirea de abilități de organizare și planificare a timpului; - consolidarea atitudinii pozitive față de scopurile propuse; - găsirea de soluții alternative. 	<ul style="list-style-type: none"> - chestionarul “managementul timpului liber”; - Roata mea unica; - Gânduri pozitive, negative și de viitor; - joc de rol inversat. 	<ul style="list-style-type: none"> - relaționarea mai bună cu colegii; - responsabilizare; - încredere.

CONSTATĂRI

Cu ocazia celor 5 ședințe ale acestei etape Marius a reușit să-și formuleze obiectivele și scopurile intermediare.

Gândurile privind reacțiile colegilor s-au transformat în gânduri pozitive de genul: rezultatele sale la capacitate să fie cele mai bune, încât să poată fi repartizat în clasa dorită pentru a-și realiza aspirațiile și un pas în carieră.

PASUL 4. ELABORAREA UNUI PLAN DE ACȚIUNE SI PARCURGEREA LUI

Pași în consiliere	Obiective urmărite	Instrumente utilizate	Evaluare
<ul style="list-style-type: none"> - examinarea atitudinilor pentru atingerea planului de acțiune; - identificarea itemilor 	<ul style="list-style-type: none"> - prezentarea unei variante de plan de acțiune și a unui contract personal; - stabilirea termenelor 	<ul style="list-style-type: none"> - plan tip de acțiune; - contract personal; - dialog. 	<ul style="list-style-type: none"> - capacitate de autoorganizare; - valorizarea sa.

de construire a unui plan de acțiune.	de respectare a planului.		
---------------------------------------	---------------------------	--	--

CONSTATĂRI

- Au fost necesare 3 ședințe
- Acceptarea planului de acțiune și a contractului personal, completarea cu seriozitate, încredere și realism.
- Beneficiul personal al realizării unui astfel de program, Marius considera că este sporirea autorespectului și încrederii în sine.

SOLUȚII

- Pregătire mai atentă;
- Conștiinciozitate;
- Respectarea angajamentelor și a termenelor;
- Evaluare și revizuire;

PASUL 5. EVALUARE SI REVIZUIRE

Pași în consiliere	Obiective urmărite	Instrumente utilizate	Evaluare
- ce a însemnat pentru el parcurgerea acestui program? - este pregătit să persevereze în atingerea scopurilor?	- prezentarea fișelor de evaluare și discutarea influenței ședințelor de consiliere asupra imaginii de sine.	- chestionar de evaluare; - fișe de evaluare.	- implicarea; - evaluarea; - deschiderea pentru asumarea responsabilităților.

CONSTATĂRI:

Redăm câteva răspunsuri ale lui Marius, care validează ipotezele de lucru ale studiului: “Pentru mine, ședințele de consiliere individuală au fost ca o oază în deșert”

“Ședințele de consiliere individuală m-au ajutat să mă regăsesc, să cred în mine și în calitățile mele.”

CONCLUZIE FINALĂ

În cazul lui Marius procesul de consiliere a durat 2 luni și problema sa inițială s-a diminuat considerabil.

S-a preocupat mai mult de pregătirea examenului și-a descoperit prieten un coleg de bancă, iar atmosfera în clasă s-a ameliorat.

Și-a descoperit vocația, stabilindu-și profilul pentru care va opta în liceu.

PARTEA A PATRA

CAPITOLUL XI CÂTEVA ASPECTE GENERALE PRIVIND CONSILIEREA ȘI ORIENTAREA

Reforma învățământului are ca rezultat, printre altele, încă din 2001, reevaluarea importanței activității de consiliere psihopedagogică și de orientare școlară și profesională a elevilor. Acest fapt se reflectă în introducerea unei noi arii auriculare, intitulată Consiliere și Orientare, în Curriculum-ul Național pentru învățământul preuniversitar.

Tot atunci au fost introduse pentru școlile profesionale și postsecundare și s-au aplicat modulele: Orientare și Consiliere Vocațională (anul II și III - școala profesională), respectiv Informare și Orientare Vocațională (anul I și II - școala postliceală). Acestea sunt menite să ofere elevilor informațiile de bază necesare pentru creșterea șanselor de integrare școlară și socio-profesională.

Astfel, *Dirigenția* a fost înlocuită cu o altă denumire *Consilierea și Orientarea* având multiple sarcini educative atât în rândul cadrelor didactice, familiei și elevilor.

Iată că activitatea de orientare școlară și profesională a căpătat un statut mai ferm, o consistență sporită a activităților sale și o eficiență externă incontestabilă și pentru aceasta vor trebui introduse module de formare inițială a persoanelor care lucrează în această arie și în cadrul stagiilor de perfecționare a personalului didactic desfășurate în universități de profil, Case ale Corpului Didactic, sau prin cursuri pentru toți profesorii susținute de echipe itinerante de formatori.

Prezentăm pentru început, prevederile referitoare la aria curriculară *Consiliere și Orientare* din Curriculum-ul Național pentru învățământul preuniversitar:

“Aria curriculară *Consiliere și Orientare* reprezintă în domeniul nou în planul de învățământ. În cadrul acestei arii vor continua să existe pe de o parte, întâlnirile profesorului-diriginte cu clasa. Tematica acestora este stabilită de către diriginte, în acord cu programa orientativă a Ministerului Educației și învățământului și cu situațiile concrete din practica școlară. Aceste întâlniri pot avea loc cu întregul efectiv de elevi al clasei sau cu o parte dintre aceștia”

Pe de altă parte, aria curriculară *Consiliere și Orientare* reprezintă cadrul organizat de întâlnire între elevi și profesorii-consilieri, desemnați de Consiliul de administrație al școlii.

Iată conținutul ariei curriculare recomandat de Ministerul nostru:

- a) Consiliere în probleme legate de tehnici de învățare eficientă;
- b) Consiliere și Orientare școlară;
- c) Consiliere în situații de rămânere în urmă la învățătură a unor elevi;
- d) Consiliere și Orientare școlară pentru elevii performanți;
- e) Consiliere în chestiuni legate de viața personală;
- f) Consiliere de specialitate, relativă la predarea/învățarea disciplinelor școlare.

Decizia privind conținutul orelor de *Consiliere și Orientare* aparține Consiliului de administrație al școlii. În învățământul primar, orele opționale de *Consiliere și Orientare* sunt ținute de învățători care pot lucra în echipă cu psihologi, pedagogi sau alți profesori-consilieri ai școlii. În învățământul gimnazial, în școlile unde funcționează psihopedagogi școlari, orele de *Consiliere și Orientare* vor fi ținute cu precădere de către aceștia, fie individual, fie în echipă cu alți profesori desemnați de către Consiliul de administrație al școlii.

Această arie curriculară pune accent pe următoarele aspecte:

- * facilitarea participării la viața socială a clasei, școlii și comunității locale;
- * dezvoltarea unor strategii personale de evitare a eșecului școlar;
- * familiarizarea cu fișele de post ale unor familii ocupaționale;
- * formarea atitudinilor de acceptare a schimbărilor din mediul social, economic, cultural și politic în care absolventul își va desfășura activitatea;
- * participarea motivată la inițierea și derularea propriului traseu de învățare (Din Curriculum-ul Național pentru învățământul obligatoriu. Cadrul de referință M.E.N. C.N.C. București, Ed. Corint 1998).

CAPITOLUL XII

ASPECTE METODOLOGICE ALE IMPLEMENTĂRII ARIEI CURRICULARE “CONSILIERE ȘI ORIENTARE”

Introducerea ariei curriculare *Consiliere și Orientare* răspunde unor cerințe educative, sociale și economice noi.

Activitatea de *Consiliere și Orientare* poate conferi școlii o eficiență externă ridicată și un prestigiu dorit de întreaga echipă de cadre didactice. Acest lucru se poate atinge atunci când direcțiile de acțiune ale consilierilor școlari și profesorilor-diriginți sunt deplin concordante cu intențiile copiilor, părinților, școlii și societății prin:

- a. asigurarea educației și formării profesionale de calitate;
- b. continuarea studiilor după absolvire în niveluri și trepte superioare;
- c. angajarea cât mai rapidă în munca și în posturi pentru care elevii sunt pregătiți, le-au dorit, le aduc satisfacție etc.

Punerea în aplicare a unui model al dezvoltării carierei presupune, în mod uzual, (re)aducerea individului în centrul preocupărilor directe ale activității consilierului școlar și focalizarea atenției pe următoarele direcții:

1. dezvoltarea personală și socială a individului:

a. autocunoașterea;

b. înțelegerea identității sinelui, ca parte și întreg;

c. înțelegerea ambianței sociale și economice în care trăiește;

2. dezvoltarea în planul educației și formării profesionale:

d. autoevaluarea potențialului intelectual (calități, posibilități de dezvoltare, puncte forte);

e. identificarea motivelor care dinamizează activitatea de învățare și dezvoltare intelectuală;

f. înțelegerea lumii educației, a rolului și finalității acesteia;

3. dezvoltarea în planul carierei:

g. înțelegerea proceselor economice și sociale care sunt personal accesibile: familie, economie, profesie, salariu, proprietate, bani, bunuri materiale și culturale;

h. conștientizarea valorii personale pe piața forței de muncă (ce ofer, ce pot pretinde, ce calități și defecte am);

i. diversitatea muncii (fizica, intelectuală, servicii, comerț etc.);

j. timp liber, activități comunitare, viață personală, familie etc.

Atunci când facem “educație pentru cariera” și, mai ales când acest aspect este o parte a curriculum-ului, se au în vedere teme precum:

* autocunoașterea, autoevaluarea;

* lumea muncii: producție, salariu, șomaj, antreprenariat;

* aspecte psihosociale, juridice ale muncii;

* munca și comunicare;

* explorarea diversității profesiilor, meseriilor etc. din mediul de viață imediat, comunitar, regional;

* exemple de aplicare a cunoștințelor școlare în viața practică.

Reacția școlii ca instituție de educație, formare și orientare, la mobilitatea socială și economică trebuie să fie de adaptare rapidă a conținutului, structurilor și funcțiilor sale, de creare a premiselor favorabile pentru elevi care să le permită integrarea socială rapidă, flexibilitatea, inițiativa și rezolvarea de probleme, diminuarea imprevizibilului sau a hazardului în alegerea carierei.

Dacă pare exagerată, deocamdată, aprecierea ca “orientarea școlară și integrarea socio-profesională reprezintă scopul însuși al învățământului”, atunci cu siguranța că este de datoria sa asumarea de sarcini sociale externe, care să vizeze sprijinirea intrării în piața forței de muncă a “produselor” sale. Acest proces trebuie înțeles ca o evaluare și validare a pregătirii inițiale furnizate de instituțiile educative.

Oricum, școală trebuie să facă tot ce îi stă în putință pentru valorizarea maxima a fiecărui individ prin stimularea intelectuală a elevilor, aptitudinilor, a atitudinilor și trăsăturilor de personalitate. Procesul de educație și formare profesională desfășurat în școală constituie puntea necesară trecerii spre lumea muncii și a vieții sociale adulte.

În această întreprindere *Consilierea și Orientarea* nu trebuie să se constituie ca un obiect de studiu sau o disciplină școlară în înțelesul ei cotidian, ci ca o *arie de aplicații, dezvoltări practice, experiențe și atitudini care trebuie învățate a fi exersate în viață*.

Învățarea în sfera orientării școlare și profesionale trebuie să aibă sensul de *a învăța pentru a ști să faci* și nu a învăța pentru a ști.

Școlile trebuie să vizeze nu numai educarea și formarea unor tineri bine instruiți, ci și pregătirea de absolvenți direct angajabili și imediat productivi.

Descrescerea constantă a ofertei de locuri de muncă necalificată sau slab calificată, dezvoltarea rapidă în plan tehnologic, diseminarea și punerea rapidă în practică a noilor idei economice, manageriale etc. cer din partea școlii o din ce în ce mai mare flexibilitate, capacitate de adaptare și obținerea unui ridicat nivel de educație și formare a viitoarei forțe de muncă, pentru ca aceasta să se dovedească rapid angajabilă și productivă.

Educația pentru carieră include, adesea, subiecte care aparent nu sunt legate direct de exercitarea unei profesii, precum: *metode și tehnici de muncă intelectuală, viața de familie,*

petrecerea timpului liber, creșterea și educarea copiilor, economie familială, chestiuni legate de valori și calitatea vieții, modul de a face față situațiilor dramatice din viața: deces, divorț, cataclisme naturale, șomaj.

Creșterea duratei școlarizării, cu toate că determină o sporire a gradului de calificare a forței de muncă, nu duce în mod necesar, la ridicarea ratei angajabilității, ci la sporirea șanseii de a găsi un loc de muncă în domeniul de pregătire sau în altele conexe. Similar funcționează și o altă realitate: nu este suficientă școlarizarea sau ridicarea nivelului aptitudinilor și deprinderilor de muncă ale anumitor categorii de populație defavorizată sau discriminată pe piața forței de muncă (persoane de o anumită etnie, vârstă, sex, cu handicap etc. pentru ca acestea automat să și beneficieze, în mod democratic, de oferta pieței muncii; va fi necesară, concomitent și atenuarea sau demolarea altor “bariere” din calea accesului liber la bursa locurilor de muncă.

În consecință, *Consilierea și Orientarea* trebuie să fie influentă și activă în planul adecvării cu realitatea pieței muncii și schimbările sociale, în cel psihologic și al educației, devenind astfel un continuum de intervenții: de natură psihologică, pedagogică, socială, educativă, legislativă, medicală, financiară etc.

Sondajele efectuate în rândul elevilor din anii terminali ai învățământului gimnazial și liceal arată că ei au cunoștințe relativ puține despre ocupații, și pot enumera un număr relativ mic de profesii, funcții sau meserii și au cu atât mai puține informații despre conținutul muncii presupus de exercitarea acestor activități. Evident ca în astfel de situații și aria opțiunilor lor profesionale (realiste și justificate) este restrânsă, fapt cu implicații nefaste asupra carierei ulterioare, care riscă să fie marcați de alegeri greșite, eșecuri, insatisfacții, frecvente schimburi ale slujbelor, șomaj și descurajare. Nu de puține ori, în alegerea școlii și a unei profesii, un rol de luat în seamă îl are întâmplarea, șansa ori coincidența fericită.

Pentru a veni “în întâmpinarea șanseii”, trebuie multiplicat ocaziile favorabile opțiunii, alegerii, deciziei școlar-profesionale. Acest demers se poate realiza și prin efectuarea de vizite în, potențiale locuri de muncă, de întâlniri informale cu oameni de diferite profesii, inclusiv părinți ai elevilor, lectura, analiza și comentarea unor biografii ale persoanelor cu succes profesional în domeniul lor, confirmat social.

Adesea, consilierii școlari și profesorii-diriginți încep activitățile de informare-orientare cu sondaje efectuate mai ales printre elevii din clasele terminale ale unui ciclu (clasa VIII, XII)” ceea ce le permite evidențierea următoarelor aspecte:

- * aria de cunoaștere a lumii profesiilor de către elevi;
- * sfera de interese școlare și profesionale;
- * motivația aspirațiilor și opțiunilor cu privire la carieră;
- * concordanța/neconcordanța între obiectele de învățământ preferate, rezultatele la aceste discipline școlare și intențiile lor cu privire la viitoarea profesie;
- * concordanța/neconcordanța între aspirațiile lor profesionale și piața locală a forței de muncă, profesia părinților, aptitudini, preocupările extrașcolare etc.

Interiorizarea sistemului actual de valori culturale, a conduitelor social dezirabile și trebuința de succes duc la conturarea anumitor aspirații profesionale, înțelese ca aderare la o stare internă de tensiune psihoafectivă orientată spre atingerea unui statut sau rol profesional și angrenând și alte aspecte ale vieții psihice.

Conturarea aspirațiilor profesionale face parte din categoria obiectivelor pe termen lung, iar pentru finalizarea lor trebuie alocate resurse însemnate de efort, voința și mobilizare personală constantă. Stabilitatea aspirațiilor de-a lungul școlarizării sau altor etape ale vieții exprimă profunzimea adeziunii psiho-motivaționale, investiția afectivă și rezistența individuală la obstacolele (externe și interne) apărute în drumul atingerii obiectivului propus/apropiat/redefinit; în egală măsură exprimă și aderarea la un model construit din numeroase date de natură obiectivă și subiectiv-proiectivă, imaginea de sine și a celei dorite să o impună celorlalți “jocul” între datele prezentului și viitorul prognozat ca posibil pentru sine etc.

Oscilațiile personale între aspirații, dorințe, atracții și preferințe sunt puternic corelate cu nivelul maturizării psihologice, gradul de cristalizare a personalității, circumstanțele particulare de viață, vârsta, sexul etc. Din această perspectivă, aspirația profesională poate fi considerată realistă,

autentică dacă se sprijină pe resurse, potențialități și evaluări pertinente ale condițiilor care pot facilita sau obstructiona realizarea acesteia.

Procesul de conturare a aspirațiilor din sfera viitoarei cariere consta în următorii pași:

- * maturizarea psiho-socială;
- * învățarea școlară și formarea profesională;
- * modul particular de conturare a imaginii de sine;
- * modelele personale care se impun atenției și la care se aderă datorită transferului emoțional

operat de acestea;

- * ambianța socio-familială;
- * irepetabila rezonanță psiho-afectivă a mediului asupra fiecărei persoane;
- * istoria personală a întâmplărilor, evenimentelor, accidentelor, șanselor trăite de fiecare

individ;

- * trebuințele spirituale particulare de cunoaștere și de expansiune intelectuală;
- * trebuința de auto-afirmare, acțiune, compensare, succes, autonomie, independență.

Tocmai din aceste considerente, sondajele efectuate printre elevi (în special din clasele terminale cu ajutorul chestionarelor sunt puțin concludente. Semnificația lor crește în mod corespunzător prin investigarea și altor aspecte ale vieții lor personale, a mediului socio-cultural și economic de proveniența și nu doar prin rezumarea la simpla declarație formală asupra preferințelor și, eventual, corelarea acesteia cu notele școlare.

CAPITOLUL XIII

CONȚINUTUL ACTIVITĂȚII DE CONSILIERE ȘI ORIENTARE

Consilierea și Orientarea tinde să rezolve, simultan, două aspecte extrem de importante în prezent:

* asigurarea echității sociale prin democratizarea permanentă a accesului la educație și formare profesională;

* ameliorarea continuă a utilizării resurselor umane de care societatea dispune.

Consilierea și Orientarea ar fi într-o situație privilegiată dacă s-ar constitui într-un **proces** care să se deruleze de-a lungul întregii școlarități și, mai ales, la sfârșitul anumitor etape de studii, în cadrul Cabinetelor școlare de Orientare Școlară și Profesională sau în Centrele de Asistență Psihopedagogică.

Ponderea de-a lungul unui an școlar a subiectelor strict legate de orientarea școlară și profesională, în cadrul ariei *Consiliere și Orientare* credem ca nu ar trebui să depășească jumătate din timpul destinat fostelor ore de Dirigenție.

Ce trebuie cultivat la elevi în cadrul orelor de *Consiliere și Orientare*:

- * cristalizarea unei imagini de sine pozitive;
- * sporirea responsabilității personale față de sine, alții, societate;
- * creșterea capacității de luare a deciziilor (independența alegerilor personale;
- * păstrarea echilibrului în situații de succes și eșec;
- * creșterea rezistenței la frustrare, marginalizare temporară, critica;
- * autoevaluarea realistă a potențialelor proprii (intelectual, fizic, aptitudinal etc);
- * cunoașterea clară a calităților personale și punctelor slabe;
- * asumarea de obiective realiste, realizabile;
- * capacitatea de analiza a propriilor erori, greșeli, eșecuri;
- * asumarea riscurilor, stăpânirea situațiilor de incertitudine, anticiparea consecințelor;
- * adoptarea unei atitudini active față de cariera personală;
- * elaborarea de soluții alternative;
- * adoptarea unei atitudini pozitive față de mediul înconjurător.

Deci, **conținutul** activității de *Consiliere și Orientare* constă, în principal, în:

- * informarea și documentarea personală (prin consultarea de profile ocupaționale, monografii profesionale, ghiduri, lucrări de specialitate, filme de orientare școlar-profesională, prin vizite de documentare și participarea la activitatea practică din ateliere);
- * informarea și educația pentru cariera desfășurate sistematic în școală sau în cadrul orelor de activități extrașcolare;
- * valorificarea în grup a experiențelor personale pozitive ale elevilor și ale părinților acestora;
- * exersarea alegerii diferitelor rute de formare profesională inițială sau simularea situațiilor favorabile bunei integrări profesionale (interviul de angajare, convorbirea telefonică);
- * desfășurarea de activități orientate către punerea în practică a tehnicilor de căutare a unui loc de muncă (redactarea unui Curriculum Vitae, a unui proiect personal de dezvoltare a carierei, a unei scrisori de prezentare, a portofoliului personal);
- * realizarea de activități specifice (convorbire, consiliere, evaluare) inițiate de consilierii școlari în instituții de profil.

CAPITOLUL XIV

MIJLOACE DE REALIZARE A OBIECTIVELOR ARIEI CURRICULARE “CONSILIERE ȘI ORIENTARE”

Mijloacele utilizate până de curând în școală în orientarea școlară și profesională nu sunt nicidecum perimate, ci trebuie supuse unui proces de adaptare, de adecvare la realitate, modernizate, actualizate și integrate noilor conținuturi ale învățământului prevăzute de curriculum-ul național. Ne referim, în principal, la:

- * *exercițiile de autocunoaștere și interevaluare desfășurate în clase;*
- * *vizitele în alte școli, universități, întreprinderi și instituții în scop de cunoaștere, informare, orientare;*
- * discutarea preocupărilor de timp liber, a hobby-urilor, pasiunilor personale;
- * prezentarea profesiilor părinților;
- * invitarea în școală a unor personalități, oameni de diferite profesii și prezentarea muncii lor;
- * analiza diferitelor lucrări (autobiografii, jurnale), cărți, articole, emisiuni de radio și televiziune, filme documentare, ziare specializate în reportaje economice și despre munca, ziare de reclamă și rubrici de anunțuri etc. care au conținuturi ajutătoare **Consilierii și Orientării;**
- * încurajarea participării elevilor la cercurile de specialitate organizate în școală și/sau în afara ei;
- * invitarea directorilor de școli profesionale, și licee, rectorilor din instituțiile de învățământ superior; o întâlnire cu foști elevi ai școlii care au, în prezent, realizări profesionale remarcabile;
- * simularea în clasă a diferitelor contexte de viață și profesionale;
- * organizarea de întâlniri comune între elevi, părinți, profesori pe diferite teme.

Pentru ca actul alegerii școlar-profesionale să se justifice în fapt, elevului trebuie să i se ofere cunoștințe, informații, date despre mai multe profesii, domenii de activitate, meserii, poziții sociale etc. Astfel, el va fi pus într-o situație reală de alegere între alternative, de selectare, comparare și, în consecință, va fi liber să opteze.

Primele elemente de orientare școlară și profesională vor fi informații și cunoștințe simple, din mediul cunoscut elevului: școli vecine, din localitate și din orașe apropiate, din județ, profesii și locuri de muncă specifice zonei, cu extinderea similară situației anterioare. Intrarea în detalii se va face la cererea expresă a unor elevi, la presiunea unor noi etape de școlarizare sau la absolvirea acestora.

Este lesne de presupus că, de exemplu, informarea despre rutele școlare posibil a fi urmate de orice elev care a absolvit un anumit nivel de învățământ, va trebui să cuprindă:

- * denumirea școlii, adresa poștală, numărul de telefon și fax, eventual adresa e-mail;
- * persoanele de contact (secretar, director);
- * tipurile de școli din diferite zone sau medii;
- * profilurile de pregătire;
- * **condițiile de admitere;**

- * condițiile de școlarizare (săli de clasa, sala de sport, biblioteca, laboratoare, ateliere);
- * facilități existente (cămin, cantină, spălătorie, cabinet medical, cabinet psihologic);
- * dotări speciale ale școlii (legătură internet, TV satelit, calculatoare, săli de spectacole, stație de amplificare);
- * calitatea pregătirii (evaluată prin numărul de absolvenți încadrați în muncă sau care au continuat studiile); modalitățile de a ajunge la sediul școlii (pe jos sau cu diferite mijloace de transport; tren, autobuz, tramvai).

Aceste informații trebuie prezentate într-o formă sistematizată, după anumite criterii (nu în mod diferit pentru fiecare dintre unități) și, la cerere, avantajele și dezavantajele fiecăreia (de exemplu: este situată la mare distanță de casă, dar are dotări deosebite: cămin, ateliere etc.; este situată în mediul rural, dar cu condiții foarte bune de învățare și rate înalte de plasare / integrare a forței de muncă tinere etc.).

În cadrul orelor de **Consiliere și Orientare** se va prezenta elevilor și legătura dintre disciplinele școlare și lumea muncii, și relația directă a acestora cu anumite meserii / profesii / funcții. Luați, de exemplu, ce se poate întâmpla, dacă cineva obține rezultate școlare bune la:

- * **limba română limbi străine**, ar putea deveni: profesor de limba română sau de limbi străine, cercetător în lingvistică, bibliotecar, lucrător în publicitate, învățător, educatoare, ghid, translator, secretar, actor, diplomat, jurnalist, critic de artă;

- * **matematică**, ar putea deveni: profesor de matematică, economist-contabil, informatician-programator, cercetător, inginer, funcționar bancar, tehnician în construcții, agent comercial, arhitect, pilot, astronom, statistician;

- * **fizică, chimie, biologie**, ar putea deveni: profesor sau cercetător în unul din aceste domenii, fizician, chimist, biolog, biochimist, botanist, biofizician, tehnician agricol, inginer, fotograf, nutriționist, medic uman, medic veterinar, farmacist, decorator, silvicultor, muzeograf, agronom, biotehnolog, tehnolog în industria alimentară, geolog, horticultor, stomatolog, cosmetician;

- * **istorie**, ar putea deveni: profesor sau cercetător în istorie, bibliotecar, ghid, scriitor, ziarist, muzeograf, arheolog, diplomat;

- * **informatică**, ar putea deveni: profesor, contabil, informatician-programator, astronom, statistician, cartograf, economist, inginer, lucrător în domeniul financiar-bancar, arhitect, specialist în telecomunicații, ofițer în armată, lucrător în domeniul importului / exportului, controlor trafic aerian;

- * **educație fizică**, ar putea deveni: profesor de sport, antrenor sportiv, fizioterapeut, polițist, silvicultor, ofițer în armată, dansator, pescar, pompier, comentator sportiv, atlet, fotbalist.

Acest tip de punere în relație a obiectelor școlare cu ulterioarele dezvoltări profesionale ale acestor domenii poate continua și pe niveluri de educație și formare - pentru disciplinele care sunt incluse în curriculum-ul școlilor profesionale și de ucenici, liceului etc. Desigur, rezultatele școlare bune la învățătură la aceste discipline nu împiedică un elev să abordeze alt domeniu profesional. În aceste cazuri, performanțele școlare în anumite direcții duc, cu o probabilitate mai mare, către anumite profesii și facilitează realizarea în carieră; altfel spus, exercitarea unor profesii presupune anumite aptitudini care pot fi bănuite ca prezente datorită performanțelor școlare deosebite la unele obiecte de învățământ.

CAPITOLUL XV

RELAȚIA CONSILIERII ȘI ORIENTĂRII CU ALTE DISCIPLINE ȘCOLARE

În mod concret, atunci când ne referim la valorificarea potențialului specific fiecărei discipline școlare în beneficiul *Consilierii și Orientării*, avem în vedere:

- * *informarea cu privire la aplicațiile practice ale cunoștințelor transmise prin lecții (domenii, finalități);*

- * oferirea de informații despre ariile profesionale unde cunoștințele predate sunt necesare, folosite și dezvoltate;
 - * raportarea permanentă a cunoștințelor școlare la realitate: oameni care le-au descoperit și aplicat, locuri, rezultate practice obținute etc.;
 - * furnizarea de informații despre școli profesionale, licee, facultăți unde se pot aprofunda și pune în valoare sau dezvolta cunoștințele din anumite domenii, (în general, alegerea unei școli înseamnă opțiunea pentru o anumită profesie);
 - * informarea cu privire la conținutul activităților de bază din anumite sectoare (scop, unelte, rezultate, produse, importanța socială și materială etc.);
 - * stimularea interesului pentru disciplina predată (ca element de pornire în conturarea intereselor profesionale mai largi);
 - * evidențierea valorii plurifuncționale a cunoștințelor dintr-un domeniu științific, a aplicabilității cunoștințelor transmise în diferite domenii profesionale.
- .Conținutul diferitelor discipline școlare trebuie și poată constitui - fără a deturna obiectivele de bază - mijloc indirect de orientare școlară și profesională, insuficient explorat încă, pentru că, are un potențial adecvat construirii unei opțiuni a elevului pentru carieră.

CAPITOLUL XVI

EVALUAREA ACTIVITĂȚII DIN CADRUL ORELOR DE CONSILIERE ȘI ORIENTARE

- a) Ce trebuie să știe și să știe să facă** elevii la sfârșitul etapelor de parcurgere a ariei curriculare *Consiliere și Orientare*? (Detalierea acestor competențe pe clase și niveluri de studii revine fiecărui consilier școlar sau diriginte, în urma consultării cu ceilalți profesori, conducerea unității, reprezentanți ai autorităților locale).
- b) Autocunoaștere, autodecizie, autoevaluare:**
- * să își dezvolte și să își interiorizeze deprinderile de (autocunoaștere a caracteristicilor și abilităților);
 - * să probeze înțelegerea relației între calitățile și aptitudinile personale și diferite domenii ale muncii;
 - * să se descrie în termeni pozitivi (calități, deprinderi și aptitudini existente și exersate) și să își recunoască anumite puncte slabe, nedezvoltate sau neexersate încă;
 - * să știe în ce constă starea de sănătate fizică, psihică, emoțională și cum să o păstreze la un nivel optim;
 - * să își asume responsabilități, sarcini, obligații, îndatoriri față de sine, familie, școală, comunitate;
 - * să inițieze, să mențină și să dezvolte relații de comunicare, sprijin reciproc, cooperare cu familia, colegii, alte persoane;
 - * să identifice situațiile problematice, să le găsească soluții și să se implice în rezolvarea lor;
 - * să demonstreze capacitatea de a asculta pe alții, de a înțelege mesajele lor și de a le exprima pe ale sale;
 - * să aleagă acele module opționale de educație și formare profesională care îi sunt potrivite sau răspund intereselor sale.
- c) Roluri îndeplinite în viață:**
- * să exemplifice și să demonstreze prin exemple personale în ce constă rolul de elev;
 - * să își asume pe deplin rolul de elev;
 - * să își contureze o imagine clară cu privire la propria carieră (formare inițială, perfecționare, promovare, modificarea rolurilor sociale);
 - * să explice și să exemplifice legătura între învățarea diferitelor discipline din școală, diferite profesii și exercitarea cu succes a acestora;

* să cunoască elementele de baza ale mediului socio-cultural și economic în care trăiește (țară, localitate, sistem economic, bani, salariu, taxe, limbă, conaționali de peste graniță, religie, aspecte legale cu privire la drepturile și obligațiile cetățenilor, ale celor care muncesc etc.);

* să descrie diferite alte roluri pe care le va avea, ca: studenți, absolvenți, membri ai familiei, părinți, angajați, membri în diferite grupuri (sportive, politice, profesionale, ale comunității), ca pensionari etc.;

* să exemplifice și să demonstreze înțelegerea diferitelor stereotipuri cu privire la munca (bănoasă, curată, de prestigiu etc.);

* să se poată imagina, sub aspectele sale principale, în viitorul rol profesional spre care tinde (loc de muncă, șefi, colegi, salariu, program, sancțiuni, familia proprie, timp liber, boli profesionale, obligații profesionale și sociale, accidente, dezavantaje, șomaj etc.);

* să anticipeze, în linii mari, ce se va întâmplă cu sine, cu colegii, cu profesiile, cu familia sa, cu țară / localitatea sa etc. peste 10-20 de ani.

d) Modul de integrare socio-profesională, planificarea carierei:

** să descrie, în elementele lor esențiale, activitățile profesionale ale fiecărui membru al familiei sale;*

** să enumere ce “primește” și ce “oferă” fiecare angajat la locul său de muncă;*

** să cunoască și să exemplifice responsabilitățile și drepturile pe care le va avea ca angajat;*

** să cunoască și să demonstreze - în cadrul situațiilor de simulare - că poate pune în practică tehnicile de căutare a unui loc de muncă;*

** să enumere și să exemplifice sursele posibile de satisfacție ale diferitelor persoane de diferite profesii în școală, familie, la locul de muncă, în timpul liber;*

** să descrie și să exemplifice prin propria persoană valorile, atitudinile, motivațiile, prioritățile care duc la anumite decizii cu privire la carieră;*

** să demonstreze că înțelege cum deciziile altora îi influențează cariera, precum și deciziile sale vieții altora;*

** să identifice în propria viață decizii ale altora și ale sale care au efecte asupra sa ori le vor influența pe cele viitoare;*

** să exemplifice, pentru diferite situații de viață, ce decizii alternative ar avea;*

** să demonstreze că poate anticipa importante pentru viața sa;*

** să se autoevalueze sub diferite aspecte, în mod realist, să își recunoască și să îndrepte punctele slabe, să le pună în valoare pe cele forte;*

** să își formuleze câteva obiective de termen scurt, mediu și lung și să anticipeze pașii pentru a le îndeplini efectele deciziilor sale;*

** să știe de unde și cum să obțină informațiile necesare luării deciziilor.*

Iată o listă orientativă de indicatori de evaluare care pot fi utilizați în conturarea unei aprecieri cu privire la eficiența activității de **Consiliere și Orientare**. Aceștia pot fi incluși **alături** de alții într-un instrument cu 3 sau 5 trepte de apreciere: 12 3 4 5

** sporirea motivației, a efortului și perseverenței în muncă;*

** sporirea numărului comportamentelor sistematice și planificate;*

** utilizarea spontană a tuturor surselor de informații;*

** plăcerea lucrului individual și în grup;*

** creșterea nevoii de competiție;*

** creșterea sensibilității la relații interpersonale noi;*

** creșterea numărului de întrebări puse și a intervențiilor personale în discuții;*

** sporirea încrederii în sine;*

** creșterea toleranței și înțelegerii;*

** scăderea numărului de apelări la competențe externe;*

** creșterea exactității autoevaluării;*

** apariția frecventă a nevoii de experimentare și verificare personală;*

** sporirea numărului de probleme descoperite și rezolvarea lor;*

** creșterea ca durată, precizie și sistematizare a comportamentelor de observare;*

** utilizarea eficientă și productivă a instrumentelor și aparatelor care facilitează învățarea și rezolvarea problemelor;*

- * sporirea numărului de situații în care are opinii personale (pe care le susține argumentat) și informații solide;
- * sporirea numărului comportamentelor sistematice în procesul de “fixare” a informațiilor (notațe, fișe, diagrame, scheme etc.);
- * conturarea unui stil personal de muncă și învățare;
- * sporirea responsabilității și asumarea spontană de sarcini.

CAPITOLUL XVII

AUTOCUNOAȘTEREA

Autocunoașterea are o importanță deosebită în *Consiliere și Orientare*. Procesul autocunoașterii este chiar mai semnificativ decât luarea la cunoștință a rezultatelor evaluărilor psihodiagnostice sau aprecierilor externe, pentru că înseamnă confruntarea impresiilor despre sine cu impresiile altora și extragerea unei concluzii realiste, punerea în balanță a realizărilor personale, potențialităților, calităților și trăsăturilor individuale etc. de care individul este conștient și le poate pune în valoare.

Cunoașterea de sine, ca act de reflectare a personalității complexe a unui individ în propria conștiință, presupune și o bună capacitate de autoanaliză, realism, intuiție, luciditate, interiorizarea și utilizarea corectă pentru sine a criteriilor de evaluare, responsabilitate. Pentru ca autocunoașterea să fie obiectivă, individul trebuie să aibă maturitatea psihologică să o facă, să cunoască și să interpreteze corect reperele sau indicatorii definitorii ai personalității, să folosească metode și tehnici combinate de evaluare, mecanisme de compensare și stimulare a unor trăsături insuficient dezvoltate etc.

Autocunoașterea reprezintă un produs al maturizării și diversificării experiențelor sinelui în contact cu lumea și un proces discontinuu de acumulări, restructurări, adaptări reciproce ale individului la realitatea socială.

Nicicând pe deplin împlinită, autocunoașterea se configurează prin proiecții succesive ale individului în spațiul sau de exprimare, ca reflectare și autorefectare ideatică / acțională.

Autocunoașterea se învață și școala este principalul loc de realizare a acestui proces, alături de familie, prieteni etc. în măsura în care individul consideră realiste mesajele evaluatorii care îi parvin și aderă la acestea, se conturează treptat o imagine de sine în conformitate cu respectivele informații. În sfera mesajelor externe de confirmare a capacităților și trăsăturilor proprii, orice persoană include și propriile constatări, ca urmare a activităților sale încununat de succes sau eșec. Desigur ca procesul autocunoașterii are dinamica sa marcată de subiectivism, reevaluări, corecții, confirmări, ierarhizări valorice și fie se poate concretiza în suport psihologic pentru proiectele de carieră, fie poate rămâne un simplu act de introspecție pasivă.

Dată fiind importanța autocunoașterii la vârsta școlarității, am considerat util să amintim, fie și minimal, câteva aspecte generale ale acestei problematice. Rămâne în grija consilierului să dezvolte și să completeze tabloul prin activități personalizate cu elevii / părinții / profesorii.

CAPITOLUL XVIII

PARTENERIAT ÎN ACTIVITATEA DE CONSILIERE ȘI ORIENTARE

După cum se știe, **părinții** au un rol important în orientarea școlară și profesională a propriilor copii. Experiența personală pozitivă, dar și aspirațiile lor nerealizate, anumite stereotipuri cu privire la muncă etc. sunt transferate sau impuse copiilor în planul construcției carierei. Pe de altă parte, aceasta realitate este și o sursă de conflict între părinți și copii, profesori sau consilieri școlari, în cazul în care copilul are o altă opțiune sau este sfătuit să abordeze o altă filieră școlar-profesională decât cea spre care aspiră adulții.

Modelele comportamentale legate de muncă vehiculate în familie (de apreciere sau depreciere a propriei profesii) vor fi preluate și de copii, contribuind treptat la conturarea propriilor alegeri. De asemenea, atitudinile parentale puternic autoritare sau, din contră, cele neutre, sau de tip compensator (de “realizare prin copii”) au, fiecare, rata lor de “manipulare”.

Din motive lesne de imaginat (legăturile psiho-afective intra-familiale speciale) mulți părinți își supra-apreciază copiii (fapt, de altfel, bun până la un anumit punct) și le impun trasee educaționale și direcții profesionale la care ei nu aderă cu convingere sau la realizarea cărora vor face față cu greu, penibil, cu eșecuri repetate sau rezultate mediocre. Acest fapt se va răsfrânge asupra satisfacției și reușitei lor ulterioare în muncă.

Lipsa de consens între părinți cu privire la viitoarea profesie a copiilor influențează alegerea făcută de copil, în sensul ca se va contura cu greu, gradul de adeziune va fi redus, iar materializarea opțiunii ezitantă și fără entuziasm.

Părinții transferă copiilor nemulțumirile lor profesionale, stereotipurile cu privire la munca (greă, bănoasă, sigură, murdară, de prestigiu etc.) sau propriile aspirații nerealizate, cu efecte nefavorabile asupra alegerii și realizării carierei.

Implicarea **membrilor comunității** în consilierea școlară se poate dovedi benefică pentru viitorii absolvenți ai anumitor trepte de școlarizare. Contactul nemijlocit al elevilor cu angajatori, manageri ai unităților de toate tipurile (economice, culturale, de servicii etc.), cu angajați reprezentativi pentru anumite domenii profesionale etc. se dovedesc experiențe de comunicare interpersonală utile pentru toți actorii de pe piața muncii: angajatori și viitori solicitanți de locuri de muncă.

Elevul este prins într-o rețea de tipul parteneriatului social, în cadrul căreia cele mai semnificative legături le are cu comunitatea locală (familie, școală, primărie, poliție) prin reprezentanții săi. Atâta vreme cât aceștia îl vor considera o persoană imatură, intervențiile lor vor fi la nivel superficial. Reala apreciere a adolescentului ar însemna conceperea unor proiecte de colaborare autentică, de exploatare a disponibilităților multiple ale generației tinere, în vederea armonizării discursului democratic al adulților investiți cu autoritate.

Implicarea elevilor de la diferite niveluri și forme de școlarizare în elaborarea și derularea planurilor comunitare ar aduce la același numitor cererea și oferta de studiu, de petrecere a timpului liber, de pregătire pentru viața profesională, de învățare socială.

Mijloacele de informare în masă, purtătoare ale informației între toți factorii interesați de educarea tinerei generații, sunt responsabile de calitatea și relevanța mesajelor transmise spre uzul public (părinți, profesori, elevi, angajatori). Odată conectate la circuitul informației, toate instituțiile interesate au obligația de a contribui la îmbogățirea spectrului de cunoaștere a realității și dinamicii educaționale și ocupaționale.

ANEXA 8

a) PROIECT DE ACTIVITATE DIDACTICĂ

Clasa: a VI-a

Obiectul: Consiliere și orientare

Tema: “Alcoolul și tutunul dăunează grav sănătății”

Propunător: prof. Tatiana Popa - psiholog

Obiectiv de referință:

* dezvoltarea unei atitudini sănătoase față de consumul de droguri legale (alcool, tutun)

Scopurile activității:

* conștientizarea de către elevi a consecințelor negative ale consumului de alcool și tutun;

* familiarizarea elevilor cu tehnici de elaborare a materialelor educative.

Obiective operaționale:

* să definească drogul;

* să identifice consecințele negative ale consumului de alcool și tutun;

* să exprime opinia personală în legătură cu persoanele consumatoare de alcool și tutun;

* să descopere activitățile care pot înlocui consumul de alcool/tutun;

* să modifice mesajul unei reclame publicitare pentru alcool/tutun;

* să-și formeze/dezvolte abilități de lucru în grup.

Obiective educative:

* formarea deprinderilor de realizare a materialelor educative;

* dezvoltarea capacității de comunicare în cadrul grupului;

Metode și procedee: conversația, lucrul în grup, explicația, expunerea, studiul de caz, colajul, analiza produselor activității.

Materialul didactic: fișe individuale, carioci, coli de hârtie, flipchart, coli mari, reviste, lipici

Durata: 2 ore didactice

Desfășurarea activității

ETAPELE ACTIVITĂȚII	CONȚINUTUL ACTIVITĂȚII	STRATEGIA DIDACTICĂ	DURATA
I. Captarea atenției	* Desfășurarea exercițiului de spargere a gheții “Găsește-ți partenerul” - Fiecare elev va primi un cartonaș pe care este scris un cuvânt apoi va trebui să-și găsească perechea care are cartonașul ce conține un cuvânt opus ca de exemplu:	lucru în grup	10 min
	- pisică - șoarece - tavan - podea - tutun - vitamină - alcool - vitamină - evidențierea opozabilității tutun - vitamină, alcool - vitamină	discuția	
II. Prezentarea temei, scopului și obiectivelor	Tema pe care o vom aborda astăzi se va desfășura sub egida sloganului pe care voi l-ați întâlnit în reclamele pentru tutun și pe care eu l-am completat cu cuvântul alcool, <i>“Tutunul și alcoolul dăunează grav sănătății oamenilor” Cele două substanțe nu sunt vitamine ci sunt droguri.</i> Prin această activitate urmărim cunoașterea consecințelor negative ale consumului de alcool și tutun și elaborarea unor materiale care să determine scăderea consumului de drog legal în rândul elevilor mai mari și a adulților.	expunerea	3 min

<p>III. Prezentarea conținutului activității</p>	<p>* <i>se definește drogul</i> (drogul este o substanță foarte nocivă pentru organismul uman, care atunci când începi să o consumi, nu-ți dă pace, se ține de tine scai până o consumi din nou) * <i>se face o clasificare a drogurilor</i>, - droguri legale (alcool, tutun) și droguri ilegale (marihuana, cocaina, heroina) * <i>se împarte grupul</i> de elevi în subgrupe de 6 elevi, prin numărare de la 1 la 5, fiecare grup vă primi o fișă ce descrie un caz de consum de alcool/tutun. - <i>sarcină</i> - citiți cu atenție cazurile date și încercați să descoperiți consecințele negative ale consumului de alcool/tutun asupra sănătății oamenilor. * <i>listarea consecințelor negative ale consumului de drog legal pe flipchart</i> (fiecare grup va prezenta pe rând câte o consecință negativă până la epuizarea acestora) Este important să se surprindă <i>consecințele negative</i> ale consumului de tutun ca: - scade rezistența organismului</p>	<p>expunerea explicația</p> <p>lucru în grup studiu de caz</p> <p>conversația</p>	<p>5 min</p> <p>18 min</p> <p>10 min</p>
	<p>- predispune organismul la îmbolnăvire - aspect fizic neplăcut - scade urata de viață a omului consecințele negative ale consumului de alcool ca: - stare de oboseală - incapacitate de concentrare - aspect fizic neîngrijit - agresivitate - conduite care te fac să încâlci legile * <i>reprezentarea pe flipchart</i> a duratei vieții unui consumator de alcool și tutun comparativ cu durata vieții unui neconsumator. * <i>sarcină de lucru în grup</i> - elaborarea unor materiale educative prin modificarea unor reclame publicitare, se împarte grupul în subgrupe de 7-8 elevi, după simboluri; <i>grupa I</i> - va elabora un material ce va fi utilizat pentru prevenirea/scăderea consumului de alcool, prin modificarea unei reclame publicitare; <i>grupa II</i> - se va elabora un material ce va fi utilizat pentru prevenirea/diminuarea consumului de tutun, prin modificarea unei reclame publicitare; <i>grupa III</i> - va elabora un poster cu activități ce ar putea înlocui consumul de alcool/tutun * <i>prezentarea materialelor elaborate</i> de fiecare subgrup</p>	<p>desenul conversația</p> <p>lucru în grup colajul</p>	<p>5 min</p> <p>30 min</p>

IV. Evaluarea activității	Se lucrează pe subgrupele anterioare Sarcină: evaluați ora de consiliere printr-un adjectiv Se scriu toate adjectivele pe flipchart, fiecare subgrup își motivează alegerea acelu adjectiv.	conversația	10 min
---------------------------------	--	-------------	--------

Prof. psiholog Tatiana Popa

PROIECT DE ACTIVITATE DIDACTICĂ

Clasa: a X-a

Obiectul: Consiliere și orientare

Tema: “Adolescență fără drog”

Propunător, prof. Tatiana Popa - psiholog C.J.A.P. Dâmbovița

Obiective de referință:

- * dezvoltarea unei atitudini sănătoase față de consumul de droguri
- * conștientizarea de către elevi a consecințelor negative ale consumului de droguri ilegale;
- * dobândirea unor abilități de a face față presiunii grupului de a consuma droguri.

Obiective operaționale:

- * să definească drogul;
- * să clasifice drogurile;
- * să identifice convingerile eronate ale adolescenților ce-i împing pe aceștia spre consumul de droguri;
- * să definească dependența;
- * să identifice consecințele grave ale consumului de droguri ilegale;
- * să-și formeze/dezvolte abilități de a face față presiunii grupului pentru a consuma drog;
- * să elaboreze un slogan antidrog;
- * să-și formeze/dezvolte abilități de lucru în grup.

Obiective educative:

- * să adopte o atitudine conștientă și responsabilă față de problema pusă în discuție;
- * să colaboreze cu colegii în vederea soluționării diverselor sarcini didactice.

Metode și procedee: conversația, brainstorming-ul, lucrul în grup, explicația, expunerea, problematizarea, jocul de rol.

Material didactic: fișe individuale, carioci, coli de hârtie, flipchart, coli mari.

Durata: 1 oră

Desfășurarea activității

ETAPELE ACTIVITĂȚII	CONȚINUTUL ACTIVITĂȚII	STRATEGIA DIDACTICĂ	DURATA
I. Captarea atenției	Prezentarea pe tablă a sloganului sub care se va desfășura activitatea “Noi spunem NU consumului de droguri”	expunerea	2 min
III. Prezentarea temei, scopului și obiectivelor	Tema pe care o vom aborda astăzi așa cum reiese și din sloganul prezentat, este aceea de prevenire a consumului de droguri în rândul adolescenților.		
	Pe parcursul activității vom aborda următoarele aspecte: - definirea și clasificarea drogurilor; - convingeri ale adolescenților față de droguri; - efecte grave ale consumului de droguri ilegale; - definirea dependenței;		

	- situații ce pot conduce la consum de drog și modalități de depășire a lor.		
IV. Prezentarea conținutului activității	* Pentru început aș vrea să vă gândiți la ceea ce vă sugerează vouă cuvântul drog. Se listează ideile pe flipchart.	Brainstorming	3 min
	* <i>se definește drogul</i> (drogul este o substanță foarte nocivă pentru organismul uman, care consumată cu regularitate conduce la dependență și în final la moarte prematură)	Expunerea	1 min
	* <i>clasificarea drogurilor</i> în - droguri legale și droguri ilegale. Elevii vor fi solicitați să exemplifice drogurile legale (alcool, tutun, cofeină, teină, unele medicamente) și drogurile ilegale (marijuana, cocaina, heroina).	Expunerea conversația	3 min
	* <i>se prezintă fișa de lucru nr. 1</i> care conține 10 afirmații ce pornesc de la convingeri ale adolescenților față de droguri, convingeri care crează riscul implicării lor în consum. Elevii primesc sarcina de a identifica individual care afirmații sunt <i>false</i> și care <i>adevărate</i> .		
	* <i>discuția</i> în grupa mare a celor 10 afirmații; Elevii sunt rugați să modifice răspunsurile eronate date pentru cele 10 afirmații	Discuția colectivă	4 min
	* <i>prezentarea planșei</i> cu efecte grave ale consumului de drog ilegal	expunerea	3 min
	- dependență - costuri emoționale - comportamente sexuale de risc - violență și delicvență - suicid		
	* în continuare elevii vor fi rugați să definească dependența (instalarea nevoii de a consuma drog)	conversația	2 min
	* reprezentarea pe tablă a omului dependent și a evoluției în timp a dependenței	desenul	3 min
	* se împarte grupul în subgrupe de 6-7 elevi; fiecare subgrup primește fișa de lucru nr. 2, ce	expunerea	13 min

	conține o situație problematică, în care adolescenții pot cădea pradă consumului de droguri. Fiecare subgrup va primi următoarele sarcini de lucru. - imaginați un dialog posibil între persoanele implicate în situația problematică - prezentați dialogul imaginat. * în funcție de conținutul prezentărilor subgrupelor, se fac aprecieri finale.	problematizar ea lucrul în grup jocul de rol Discuția colectivă	2min
V. Obținerea performanței	Elevii sunt rugați să elaboreze un slogan antidrog, lucrând în subgrupele anterioare.	lucrul în grup expunerea	3 min
VI. Evaluarea activității	Sarcină: evaluați ora de consiliere printr-un adjectiv; Se scriu toate adjectivale pe flipchart și câțiva elevi sunt rugați să-și motiveze alegerea acelui adjectiv.	conversația	2 min

Psiholog Tatiana Popa

FISA Nr. 2

Caz nr. 1

Ionuț este elev în clasa a XI-a la un liceu din oraș. După neînțelegeri frecvente cu prietena sa, aceasta îl părăsește pentru un coleg de clasă. Este total deprimat, fără chef de școală, și în ultima vreme absentează de la cursuri.

Într-o zi, întâlnește în parc un fost coleg de școală generală. El îi relatează povestea sa, iar acesta îi propune ca rezolvare să încerce o țigară cu marijuana.

Sarcină: încercați să vă imaginați dialogul dintre cei doi.

Caz nr. 2

Alina este elevă în clasa a X-a la un liceu de prestigiu din oraș. Este o elevă studioasă și are relații apropiate cu părinții ei. În clasă este cunoscută ca o elevă și o colegă sociabilă.

Într-o seară ea a mers cu un grup de colege la discotecă. Acolo s-au întâlnit cu mai mulți băieți. Printre aceștia se afla și Marius, vărul unei colege de-a Alinei. Alinei i-a plăcut de Marius așa că și-a petrecut mai toată seara cu el. După câteva dansuri Marius i-a propus Alinei să iasă împreună "la aer". Ajunși afară el a condus-o într-un loc mai retras unde a invitat-o să prizeze împreună niște praf

Sarcină: încercați să vă imaginați dialogul dintre cei doi.

PROIECT DE ACTIVITATE DIDACTICĂ

Clasa: a X-a

Propunător, prof. Ana Măria Petrescu, prof. pedagog C.J.A.P.P. Dâmbovița

Activitatea: consiliere în grup

Tema: Traficul de ființe umane. Implicarea școlii în prevenirea și combaterea acestui fenomen;

Tipul activității: mixtă

Obiective de referință:

* Conștientizarea elevilor cu privire la implicațiile multiple și complexe ale traficului de ființe umane;

* Familiarizarea elevilor cu terminologia specifică traficului de ființe umane

* Formarea unei atitudini civice conștiente și responsabile față de acest fenomen transnațional;

Obiective operaționale:

01. să definească traficul de ființe umane;

02. să descrie modalitățile de recrutare, caracteristicile victimei și caracteristicile recrutaților;

03. să identifice etapele traficului și caracteristicile acestora;

04. să identifice implicațiile psihologice ale traficului pentru victimă;

05. să descrie modul în care școala și elevii se pot implica în prevenirea acestui fenomen

transnațional;

06. să se raporteze critic la activitatea desfășurată. **Obiective educative:**

- să dea dovadă de empatie față de victimele traficului de ființe umane;

- să adopte o atitudine conștientă și responsabilă față de problema pusă în discuție;

- să colaboreze cu colegii în vederea soluționării diverselor sarcini didactice;

- să se raporteze critic la fenomenul traficului de ființe umane.

Metode și procedee: explicația, discuția colectivă, brainstorming-ul, lucrul în grup, lucrul în perechi, metoda mozaic, turul galeriei, munca independentă, etc.

Mijloace de învățământ: casetă video, televizor, videocasetofon, coli de hârtie, retroproiector, flipchart, carioci, ecusoane.

Durata: două ore didactice

Bibliografie: Materiale informative O.I.M. - "Participarea școlii la prevenirea și combaterea traficului de ființe umane"

ETAPELE ACTIVITĂȚII DIDACTICE	OB OP	CONȚINUTUL ACTIVITĂȚII	METODE SI PROCEDEE	MIJL. DID.	TIMP
Captarea atenției		Pentru început aș vrea să vă gândiți la ceea ce vă sugerează sintagma "trafic de ființe umane" și să-mi dați exemple corecte în acest sens, discutând cu colegul de bancă	Lucrul în diade		15 min
Anunțarea temei scopului și obiectivelor		Astăzi vom aborda problema traficului de ființe umane cu accent pe prevenirea și combaterea acestui fenomen. Pe parcursul activității vom aborda următoarele probleme: 1. Definierea traficului de ființe umane; 2. etapele traficului și caracteristicile lor; 3. Modalitățile de recrutare, caracteristicile victimei și ale recrutaților; 4. Implicațiile psihologice ale traficului pentru victimă; 5. Conceptele cheie ale problematicii de ființe umane; 6. Intervenția școlii pentru prevenirea și combaterea fenomenului.	Explicația	Flip-chart	7min
Prezentarea optimă a	Ol	Ca de obicei, atunci când abordăm o problemă trebuie să pornim de la	Brainstorming-ul	Flip-chart	6 min

conținutului și dirijarea învățării		clarificarea termenilor. Ce vă sugerează “traficul de ființe umane?”	Explicație	Retro- proiec- tor	6 min
	O2	Prezentare pe retroproiector; trafic, prostituție, migrație externă în continuare, vom urmări câteva secvențe din caseta video pe care sunt prezentate cazuri reale cu tinere care au fost victime ale traficului de ființe umane. Sarcina voastră va fi aceea de a identifica: modalitățile de recrutare, caracteristicile victimei și ale recrutorului. Clasa se împarte în trei grupe în funcție de simboluri. Fiecare grup își va desemna un raportor care va prezenta produsul și apoi îl va afișa iar elevii vor face un tur al galeriei.	Lucrul în grup	Foi, carioci, video, t.v. caseta	20 min
	O3	în continuare, vom vedea care sunt etapele traficului de ființe umane: 1. Ieșirea din țară 2. Vânzarea 3. Sechestrarea 4. Evadarea, fuga Vom forma grupuri de câte 4 elevi, în funcție de modul în care sunt așezați pe bănci, și fiecare va urmări unul din cele 4 aspecte. Se vizionează un fragment de casetă. Apoi se reunesc grupurile de experți și discută problema. Se prezintă caracteristicile fiecărei etape. Care credeți voi că sunt implicațiile psihologice ale traficului, pentru victimă? Ar trebui să uite sau nu? Argumentați pro sau contra. Dacă optați pentru varianta “pro” alegeți hârtie de culoare albastră, dacă optați pentru “contra” alegeți hârtie de culoare verde și notați pe ele câte trei argumente.	Explicația	Flip- chart	7 min
	O4	Vom forma grupuri de câte 4 elevi, în funcție de modul în care sunt așezați pe bănci, și fiecare va urmări unul din cele 4 aspecte. Se vizionează un fragment de casetă. Apoi se reunesc grupurile de experți și discută problema. Se prezintă caracteristicile fiecărei etape. Care credeți voi că sunt implicațiile psihologice ale traficului, pentru victimă? Ar trebui să uite sau nu? Argumentați pro sau contra. Dacă optați pentru varianta “pro” alegeți hârtie de culoare albastră, dacă optați pentru “contra” alegeți hârtie de culoare verde și notați pe ele câte trei argumente.	Lucrul în grup, mozaicul Brainstorming Metoda pro/contra	Carioci, foi video, t.v. casetă materia 1 O.I.M. foi color, flipchart scotch	17 min 10 min
Obținerea performanței	O5	Cum credeți voi că s-ar putea implica școala în combaterea/prevenirea traficului de ființe umane? Ce ar trebui să facă elevii și profesorii în această direcție?	Munca independentă Discuția colectivă	Fișe m.i. flipchart	5 min
Evaluarea	O6	Fiecare dintre voi va primi câte o fișă de evaluare în care își va exprima sincer părerea despre această activitate.	Munca independentă	Fișe de evaluare	7 min

PROIECT DE ACTIVITATE DIDACTICĂ

Profesor diriginte Pavelescu Marilena

Data: 16.04.2003

Clasa: a VI-a

Tema: "Conflicte ce sunt, și cum le putem preveni"

Obiective:

- să definească și să exemplifice situațiile conflictuale;
- să reflecteze asupra atitudinilor și comportamentelor care se manifestă în diferite tipuri de conflict
- să identifice surse ale conflictelor;
- să-și dezvolte abilități de prevenire și rezolvare a conflictelor.

Strategii de realizare: Brainstormingul, lucrul pe grupe, studiul de caz, dicționare, chestionare, scheme, jurnalul personal

Resurse: creioane, caietul de dirigiență

Bibliografie: "Managementul conflictului" - ghid pentru formatori și cadre didactice, Buc 2001;

"Comunicarea eficientă", Ion Ovidiu Pânișoară, Edit. Polirom, Iași 2003

Scenariul desfășurării activității

* **Organizarea**

* **Motivarea elevilor:** elevilor li se cere să numească un subiect de discuție prezent permanent în orele de dirigiență sau chiar la începutul celor de română să se prezinte materiale referitoare la conflict.

* **Anunțarea temei și a obiectivelor**

* Desfășurarea activității

- Asociați cuvântul conflict cu altul (un cuvânt, o propoziție)
- Citiți definiția din dicționar
- Găsiți și alte sinonime
- Enumerați, pe grupe, cât mai multe tipuri de conflicte (se scrie pe tablă și în caiete schema)
- înainte de a continua discuția despre conflict se propune următoarea sarcină: Fiecare grup primește câte un desen. Fiecare membru își va nota pe caiet ce imagine reprezintă (1/2 minut). După acest interval de timp membrii grupului își vor împărtăși părerea și o vor discuta.

Purtătorul de cuvânt va exprima un singur punct de vedere (1/2 minut).

- Sarcina dată devine sursă pentru analiza cazurilor generatoare de conflicte.

* Se comentează existența, apariția unui conflict la nivelul grupului.

* **Cauzele:**

- un singur desen pentru mai mulți elevi - RESURSE LIMITATE
- timp limitat
- fiecare a văzut altceva - PERCEPȚII DIFERITE
- fiecare dorea să-și îndeplinească sarcina, să fie lăudat - NEVOI PSIHOLOGICE
- îndeplinirea sarcinii depindea de altcineva - COMPARTIMENTAREA ACTIVITĂȚILOR

Alte cauze:

INTERESE DIFERITE

VALORI DIFERITE

VIOLENȚA TV

PREJUDECĂȚI

- Reflecții pe marginea unor tipuri de conflicte

a) profesor - elev

b) elev - elev

Se dă următoarea situație: Elevul George întârzie la oră. Nu este prima dată, dar acum avusese de terminat gazeta școlii, la rugămintea domnului director

Imaginați un dialog de 4-5 replici între profesor și elev care prin comportarea, gestică și mimica celor doi să conducă:

a) la o situație conflictuală

b) la preîntâmpinarea conflictului

Se prezintă un scurt dialog între doi elevi și se cere analiza comportamentului fizic și verbal.

c) Se prezintă un alt caz, un conflict între soră / soră Se cer soluții

- Prevenirea și soluționarea conflictelor CHESTIONAR

- MODALITĂȚI DE PREVENIRE SI APLANARE

- a) Fiți politicoși, zâmbiți des, fiți atenți cu ceilalți!
- b) Renunțați la amenințări!
- c) Aveți încredere în ceilalți, în bunele lor intenții!
- d) Ascultați-vă interlocutorul!
- e) Cereți-vă scuze!
- f) Gândiți-vă că și voi ați putea greși!
- g) Formulați-vă observațiile fără a jigni, referindu-vă la comportament și nu la persoană.

Folosiți persoana I.

h) Încercați să vă stăpâniți nervii! i) Acceptați că și ceilalți pot avea dreptate!

j) Fiți atenți nu doar la cuvinte, ci și la mesajele nonverbale (gesturi, mimică, îmbrăcăminte, tonul vocii)

* Conflictul - doar părți negative? Rolul său pozitiv

* Conflictul de idei, crește capacitatea de adaptare, ne întărește, ne învață să negociem

Chestionar: Cum sunt soluționate conflictele:

- în clasa noastră

- în familie

- în comunitate

- cele interioare

- cele dintre voi și prietenii voștri Asigurarea feed-back-ului - Evaluarea

a) Li se cere elevilor să dea exemple de conflicte pentru stingerea cărora să dea soluții

b) Li se cere elevilor să întocmească un jurnal personal în care să-și noteze situațiile

conflictuale văzute sau trăite.

PROIECT DE ACTIVITATE DIDACTICĂ

Clasa: a IV-a

Obiectul: Consiliere și orientare

Tema: “Valorile care-mi ghidează viața”

Scopurile activității:

- crearea unui climat de acceptare, încredere și comunicare verbală

- trezirea conștiinței prețurii și a afirmării publice a valorilor

Obiectiv de referință: conștientizarea valorilor personale

Obiective operaționale:

- să descrie pe scurt un atribut pozitiv;

- să acorde un atribut pozitiv fiecărui coleg;

- să se autoexamineze în relațiile pe care le stabilește cu alții;

- să aleagă acele lucruri la care ține cel mai mult;

- să realizeze o ierarhie a acestora din urmă.

Obiective educative:

- dezvoltarea relațiilor interpersonale prin comunicarea ce se stabilește între membrii grupului

- dezvoltarea capacității de lucru în diade

- dezvoltarea unor deprinderi de clarificare a valorilor

Metode și procedee: conversația, exercițiul, discuția colectivă, lucrul în grup

Mijloace didactice: cartoane de 3-5 cm, creioane, foi individuale, lista cu 12 itemi.

Momentele activității:

I. CAPTAREA ATENȚIEI

Pentru început se împarte aleator grupul în subgrupe

Sarcină: fiecare subgrup va da o scurtă interpretare maximei “Omul este măsura tuturor lucrurilor”

Se dă citire celor scrise de fiecare subgrup

II. PREZENTAREA TEMEI, SCOPULUI ȘI OBIECTIVELOR

Ora de astăzi se vrea un prim pas în clarificarea valorilor personale, valori care dau direcția vieții noastre și implicit comportamentului nostru

Pentru aceasta am ales tema “Valorile care îmi ghidează viața”. În cadrul acestei ore veți exersa pentru a deveni conștienți de acele lucruri considerate importante pentru deciziile voastre.

III. PREZENTAREA CONȚINUTULUI ACTIVITĂȚII

A - desfășurarea exercițiului jocul avertizării (pentru crearea unui climat de acceptare, încredere și comunicare verbală), astfel:

* pe niște cartoane mici (3-5 cm) se scrie un singur cuvânt; acesta trebuie să reprezinte un atribut pozitiv de exemplu politețe, hârnicie, fidelitate, zâmbet

* grupul este împărțit în subgrupe de 3-4 persoane

Sarcina 1: fiecare subgrupă scrie pe o foaie de hârtie explicații posibile ale cuvântului de pe cartonaș

Exemplu: la zâmbet se poate scrie: te face să te simți bine și ajută și altora.

Foile sunt afișate la vedere.

Sarcina 2: fiecare participant își pune numele acolo unde el crede că există o trăsătură ce-l caracterizează numai bine.

Dirigintele trebuie să aibă grijă ca fiecare participant să-și găsească o astfel de trăsătură.

Sarcina 3: fiecare participant trebuie să scrie numele altui participant în dreptul unei trăsături

B- Desfășurarea exercițiului: "O dorință poate determina adevărul"

* fiecare participant primește o listă cu 12 itemi după cum urmează:

1. a primi 10 milioane lei fără impozite;
2. a trăi sănătos și fericit până la 85 de ani;
3. a trăi într-o lume fără războaie cel puțin 25 de ani;
4. reducerea treptată a crimei cu eliminarea în anul 2050;
5. o viață cu prietenii și oamenii pe care-i iubiți pe care-i alegeți voi;
6. a deveni faimos și cunoscut în domeniul profesional;
7. a trăi într-o lume eliberată de poluarea mediului;
8. a vă schimba ocupația și a deveni renumit și plin de succes;
9. a descoperi terapiile pentru toate formele de cancer;
10. eliminarea rapidă a sărăciei până în 2015;
11. continuarea infinită a vieții voastre așa cum este ea în prezent;
12. a vă realiza visul vostru secret.

Sarcina 1: fiecare elev ordonează cele 12 enunțuri în funcție de preferințele personale astfel încât în capătul listei să apară "ce-ați dori cel mai mult"

* se împarte grupul în subgrupe de 3 elevi

Sarcina 2: se prezintă ordonările personale în subgrup, fiecare motivându-și preferințele
Dirigintele asistă la o prezentare a fiecărui grup

EVALUARE

* se lucrează pe subgrupele anterioare

Sarcină: evaluați ora de dirigiență desfășurată printr-un adjectiv

* se scriu toate adjectivale pe tablă

* fiecare subgrup își motivează alegerea aceluia adjectiv

CAPITOLUL XIX

REPERE METODICE PENTRU ARIA CURRICULARĂ

Consiliere și Orientare în gimnaziu și liceu ÎNVĂȚĂMÂNT GIMNAZIAL

Obiective	Conținut tematic	Metodologie	Criterii de evaluare
<i>Lumea în care trăim</i>			
1. Familiarizarea elevilor cu convențiile sociale	- Bunele maniere - Tradițional și modern în comportamentul individual și/sau de grup - Grupul de apartenență și grupul de referință	- Prezentare și discuții pe caz - Analiza cost/beneficii - Analiza exemplelor - Analiza structurală - Brainstorming - Dezbateri - Discuție în grup - Exercițiu în grup	Alcătuirea unei liste de convenții sociale adaptate contextual și discutarea utilității acestora

		(campania publicitară) - Exercițiu individual și exercițiu în perechi - Joc de rol. - Problematizarea - Scara prezentului spre viitor - Simulare - Studiu de caz - Vizionare casetă	
2. Identificarea oportunităților și constrângerilor impuse individului de lumea contemporană	- Obligație și/sau plăcere - Statutul social - Căi de realizare și de optimizare		Analiza comparativă a avantajelor/limitelor practicării exclusive a unui anumit comportament
3. Proiectarea unor scheme mentale pe teme date, folosind experiența socială acumulată	- Imaginea publică - Rolul apariției și aparenței în construirea și menținerea imaginii publice - Banii, scop sau mijloc - Profesiile viitorului		Propunerea unor modele dezirabile de comportament social
4. Identificarea prejudecăților legate de profesii în societatea contemporană	- Tentațiile lumii moderne - Activități la marginea legalității - Moda (vestimentară și ideologică) - Idei preștiințifice (locuri comune, tabu-uri, prejudecăți) - Calitatea vieții, între ideal și real - Modalități de petrecere a timpului liber - Culturi și subculturi		Exemplificarea unor prejudecăți legate de profesii (statut social, sex, vârstă) și argumentarea/contraargumentarea lor
Metode și tehnici de învățare eficientă			
1. Însușirea și adaptarea mnemotehnicilor în funcție de disciplină/arie curriculară	• Mnemotehnici - Învățarea situațională	- Dezbateri - Discuție colectivă - Exercițiu individual și în pereche - Joc de rol - Problematizarea - Simulare - Studiu de caz	Utilizarea conștientă și eficientă a unui tip de mnemotehnică la o disciplină/arie curriculară
2. Cunoașterea unor modalități alternative de studiu	- Învățarea prin diferite forme de expresivitate umană (scris, vorbit, mișcare) - Raportul cantitate/calitate în învățarea școlară		Denumirea unor activități pe care individul le poate realiza mai bine cu ajutorul computerului
3. Conștientizarea importanței unui program de activitate personalizat	- Planul de acțiune (pe termen imediat, scurt, mediu și lung) - Programul de activitate al elevului eficient - Modalități de înlăturare a caracterului rutinier/repetitiv al unor activități		Întocmirea unui plan de activitate personalizat, conform criteriilor de eficiență discutate la ore Realizarea unei liste de priorități pe termen imediat, scurt, mediu, lung
Obiective	Conținut tematic	Metodologie	Criterii de evaluare
4. Pregătirea psihologică pentru examene	- Elemente de pregătire pentru examen - Randamentul în condiții de examen - învățarea individuală, cu partener, în grup		Atitudinea generală a elevilor, atitudine individuală în condițiile unui examen
5. Înlesnirea accesului la metode simple de evitarea monotoniei în activitățile curente de învățare	- Posibilități de utilizare a computerului		Aplicarea metodelor de evitare a monotoniei în situații tipice din mediul școlar, familial
Comunicarea			

1. Cunoașterea importanței comunicării în viața individului și a comunității	- Agenții comunicării, mediul și obstacolele în comunicare - Diferențele culturale, factor perturbator în comunicare	- Exerciții - Brainstorming - Discuții în clasă pe marginea exercițiilor - Jocuri de rol - Dramatizare	Creșterea responsabilității vis-à-vis de modul de comunicare în clasă Identificarea unor exemple de comunicare defectuoasă cauzate de diferențe culturale
2. Delimitarea și operarea cu diferite forme ale comunicării	- Metafora în exprimarea verbală - „Tu vorbești, eu te ascult” - Cum ne ascultăm unii pe ceilalți - Diferențele culturale, factor perturbator în comunicare		Demonstrarea abilității de utilizare a tuturor modalităților de comunicare (verbală, nonverbală)
3. Creșterea creativității în actul comunicării	- Polisemantism - Tipuri de mesaje („Tu” și „Eu”)		Ameliorarea climatului de învățare la ore (disciplină, intervenții ale elevilor pe teme de conținut, diversificarea formelor de exprimare a cunoștințelor/deprinderilor) Creșterea coeziunii clasei, datorită unei mai bune comunicări între elevi
4. Cunoașterea importanței și semnificațiilor limbajului nonverbal	- Cum comunicăm cu ajutorul corpului nostru, mesaje contradictorii - Posibile semnificații ale limbajului nonverbal, în diferite medii culturale		Coerență între mesajele verbale și cele nonverbale
5. Reguli de comunicare în societate	- Comunicarea ca formă de respect - Reguli de comunicare: cu prietenii, profesorii, cu colegii, cu părinții, prietenii părinților etc.		Exprimarea corectă și diferențiată în relație cu cadrele didactice, părinții și colegii, prietenii

Obiective	Conținut tematic	Metodologie	Criterii de evaluare
-----------	------------------	-------------	----------------------

Autocunoașterea			
------------------------	--	--	--

1. Identificarea elementelor specifice propriului sistem motivațional	- Ce-mi place să fac - La ce materie îmi place să învăț. De ce? - Ce meserie îmi aleg și pe ce mă bazez	- Cum ai fi dacă ai fi... - Colaje realizate pe grupe - Discuții în grup/perechi (eventual pe baza unor desene sau a completării unor fișe) - Exprimarea prin metafore - Filmări video - Jocuri de intercunoaștere: - Jocuri de rol sau dramatizări - Prezentarea frontală	Cunoașterea propriilor interese, aspirații
2. Conștientizarea abilităților personale	- Eu și ceilalți - Cercul de prieteni și ce poate spune despre personalitatea noastră		Prezentarea abilităților personale Optimizarea stilului individual de învățare
3. Realizarea diferențelor între ideal și real, posibilități și dorințe	- Cum mă văd eu/ceilalți		Orientarea preliminară în privința viitoarei meserii

Rezolvarea conflictelor			
--------------------------------	--	--	--

1. Inițierea elevilor în managementul situațiilor cu potențial conflictual	- Cauze posibile de conflict (la școală, în familie, în situații publice, între comunități) - Atitudini față de conflict (ofensivă, defensivă, de acceptare, confruntare, compromis) - Modalități de rezolvare a conflictului	- Analiza unor articole din presă cu privire la conflicte: de muncă, interpersonale, etnice etc. - Brainstorming - Dezbateri - Discuții - Exerciții de grup - Simulare și joc de rol - Studiu de caz	Participarea la analiza unor situații conflictuale în ansamblu
--	--	---	--

		- Problematizare și exerciții în perechi	
2. Conștientizarea importanței unui climat (familiar, de învățare) stabil și pozitiv	- Eu și familia mea. Cum mă sprijină părinții mei - Luarea deciziei - Neimplicarea, influențarea, impunerea		Argumentarea caracteristicilor unui climat educogen, cu aplicație la climatul din clasă și de acasă
3. Formarea deprinderii de a integra situațiile, evenimentele trăite sau discutate în contexte mai largi și de a le prevedea consecințe posibile	- Conflictul dintre generații - Cauze, consecințe, exemple, modalități de rezolvare		Scăderea numerică și ca gravitate a conflictelor interpersonale din clasă, în unitatea de timp (lună, semestru) Ierarhizarea soluțiilor potrivite unui conflict
Obiective	Conținut tematic	Metodologie	Criterii de evaluare
Socializarea			
1. Operarea distincției între diferiți agenți și medii de socializare	- Omul în societate - Eu și ceilalți - Relațiile cu cei din jur - Arborele familiei - „Meseria” de elev - Noțiunile de individ, societate, rol și status social, integrare socială - Agenți ai socializării: familia, grupul de prieteni, școala, mass-media - Situații de cooperare între elevi, între clase, între școală și alte medii - Rolul familiei/prietenilor/ școlii în socializarea elevului - Asemănări și diferențe între persoane	- Dezbateri (proverbe, aforisme) - Discuții - Studiu de caz - Prezentare frontală - Problematizare - Simulare	Definirea noțiunilor de individ, societate, rol și status social, integrare socială Distincția între diferiții agenți de socializare Identificarea principalilor agenți ai socializării elevului și argumentarea în favoarea unității de acțiune a acestora Argumentarea specificității rolurilor îndeplinite de fiecare categorie de populație din societate
2. Sporirea coeziunii grupului-clasă	- Clasa ca mediu social (relațiile dintre elevii aceleași clase, dintre o clasă și alte clase, dintre grupul-clasă și alte medii) - Relații de competiție sau de colaborare intra/inter clase		Distingerea diferitelor tipuri de relații ce se stabilesc între elevi, între grupul de elevi și alte medii Analizarea relațiilor de cooperare și de competiție dintre elevi
3. Formarea abilității de relaționare cu vârștnicii	- Interese specifice vârștei - Cum (să) îmi fac prieteni - Cum (să) îmi păstrez prietenii		Dezbaterea temei prieteniei în termeni de valori constante: (bine, sinceritate etc.
4. Formarea abilității de relaționare cu adulții și cu vârștnicii	- Conflictul între generații - Cauze, consecințe, exemple, modalități de rezolvare a lor - Ce s-ar întâmpla dacă dintr-o comunitate ar lipsi bătrânii, (sau adulții, sau copiii)		Exemplificarea conflictului între generații și a modalităților de soluționare a acestuia
Alimentația			
1. Conștientizarea importanței procesului de hrănire pentru supraviețuirea, creșterea și dezvoltarea organismului uman	- Piramida trebuințelor (Maslow)	- Chestionar cu răspunsuri la alegere - Dezbateri - Exercițiul - Fișe individuale de lucru - Simulare - Studiu de caz	Explicarea rolului hranei în asigurarea supraviețuirii, creșterii și dezvoltării organismului uman
2. Întemeierea relației de condiționare între o alimentație corectă, completă și o viață	- Boli de origine alimentară - Programul de hrănire al puberului (10-14 ani); necesarul energetic, de vitamine, minerale, proteine		Întocmirea programului de alimentație corespunzător constituției anatomice și stilului de viață (elev, sportiv etc.)

3. Formarea capacității de a identifica în viața curentă elementele minime de calitate a alimentației	- Cum determinăm perioada de garanție/valabilitate a unui produs alimentar - Consecințe ale încălcării standardelor de calitate în alimentație		Găsirea modalităților de asigurare a calității alimentației în situații-limită de viață
4. Dezvoltarea deprinderilor de a respecta condițiile igienico-sanitare ale alimentației proprii și a celor din jur (colegi, membrii ai familiei)	- Masa în familie • Masa pe cont propriu - Masa în excursie - Masa în locuri neamenajate - Masa în cadru festiv		Exemplificarea diferitelor situații în grupuri mici, cu sarcini diferențiate
Obiective	Conținut tematic	Metodologie	Criterii de evaluare
5. Depistarea elementelor de civilizație în alimentația omului și a semnificației lor psihosociale	- Rutină și ritual în pregătirea mesei - Tradiții și modernitate în pregătirea mesei - Cadru posibil: familiar, oficial, călătorie		Evidențierea specificului cultural de alimentație la diferite popoare

ÎNVĂȚĂMÂNT LICEAL

Obiective	Conținut tematic	Metodologie	Criterii de evaluare
Autocunoașterea – Intercunoașterea			
1. Analiza raportului dintre factorii interni (ereditate, familie) și factorii externi (școală, anturaj, întâlniri semnificative) în construirea sinelui	- Istoria mea personală - Dinamica formării conceptului de sine (percepție, imagine, conștiință) - Cercul de prieteni și ce spune el despre personalitatea noastră	- Prezentare frontală - Colaje realizate în grupe, prezentarea lor în fața clasei - Discuții în grup/perechi (eventual pe baza unor desene sau a completării unor fișe) - Exprimarea prin metafore - Filmări video - Jocuri de intercunoaștere - Jocuri de rol sau dramatizări	Creșterea încrederii în sine Descrierea aspectelor pozitive legate de propria personalitate
2. Definirea elementelor specifice propriului sistem motivațional și aptitudinal	- Cine sunt părinții noștri/cine suntem noi - Cum mă văd eu/ceilalți (trăsături cardinale) - Modul în care prejudecățile influențează comunicarea și luarea deciziilor - Ce meserie îmi aleg și pe ce mă bazez		Ilustrarea schemelor de autocunoaștere cu exemple din sistemul motivațional propriu (interese, aspirații, convingeri)
Obiective	Conținut tematic	Metodologie	Criterii de evaluare
3. Argumentarea propriei opțiuni școlare și profesionale	- Ce înseamnă o decizie corectă - Analiza raportului între dorințe și posibilități (interne și externe) - Compromisul, modalitate de supraviețuire - Disonanța cognitivă		Luarea unei decizii preliminare în privința propriului viitor școlar și profesional, pe baza analizei factorilor implicați
Comunicarea			
1. Diferențierea stilurilor de comunicare și a contextelor corespunzătoare	- Importanța comunicării pentru autocunoaștere - Rolul comunicării în grup și al autocunoașterii prin ceilalți - Exerciții de comunicare verbală și nonverbală - Importanța limbajului nonverbal în viața curentă	- Exerciții de grup, urmate de discuții frontale - Expuneri urmate de discuții - Realizarea colajelor - Scrisoare către mine însumi/ înșămi, colegul de bancă, profesor etc.	Creșterea coeziunii clasei și a comunicării inter/intra-grupale

2. Cunoașterea unor modalități de îmbogățire a vocabularului	- Tipuri de mesaje („Tu”și „Eu”) și rolul lor în dezamorsarea conflictelor - Polisemantismul și rolul său în apariția situațiilor tensionate sau conflictuale	- Simulare și joc de rol	Sporirea expresivității limbajului verbal și nonverbal
3. Înțelegerea empatiei ca stare a persoanei în comunicare și importanța sa	- Empatia, mai mult decât cuvinte		Capacitatea de a se raporta la propriile relații de prietenie și de a exemplifica situații de comunicare empatică; Diferențiere între a vorbi/a comunica, a asculta/a auzi, a fi prezent/a fi activ etc.

Educarea copiilor

1. Înțelegerea status-rolului de copil în familie	- Stadii în evoluția psihofizică a copilului - Nevoi specifice și modalități de satisfacere - Copilul, reflexie a părinților - Un copil, o responsabilitate	- Discuții • Eseuri - Dezbateri în grupuri mici - Exemplificări prin metafore - Vizite la instituții reprezentative	Argumentarea relației copil-responsabilitate
2. Conștientizarea importanței climatului familial pentru creșterea și educarea copiilor	- Roluri în familia nucleară: tatăl, mama, frații - Roluri exagerate: tată autoritar - mamă supusă, mamă autoritară - tată supus și consecințele lor asupra dezvoltării psihice a copilului - Comportamente de cuplu dezirabile - Comportamente deviante (alcoolism, droguri, violență) - Factori cu potențial de stres în familie	- Discutarea unor cazuri preluate din filme (abuzuri ale părinților) - Problematizare	Oferirea de exemple și contraexemplu privind climatul favorabil creșterii unui copil
3. Descrierea aspectelor importante ale sexualității, din perspectiva părinților	- Preceptele religioase și realitatea timpurilor noastre • o informație fiți poate salva viața (despre BTS, SIDA, metode contraceptive) - Activitatea sexuală, între tentație și responsabilitate		Explicarea conștientă, rațională a ideilor preștiințifice privitoare la sexualitate Angajarea în discuții pe grupuri mici, cu un coleg/specialist/consilier ca moderator

Obiective	Conținut tematic	Metodologie	Criterii de evaluare
Alimentația			
1. Sensibilizarea față de problema resurselor alimentare epuizabile	- Principii de bază ale alternativelor nutriționale (avantaje și dezavantaje)	- Analiza unor fragmente de lectură - Discuția - Dezbateri - Studiul de caz - Problematizarea	Explicarea modului optim de păstrare a resurselor alimentare la nivel micro/macrocomunitar Descrierea lanțului causal al producerii calamităților naturale
2. Cunoașterea alternativelor nutriționale: vegetarianismul, hrana fără foc, postul	- Silueta, miraj sau pedeapsă - Boli de origine alimentară		Evidențierea specificului diferitelor alternative nutriționale
3. Regimul alimentar: dietă, program pentru slăbit	- Călătorie pe meridianele lumii		Descrierea principiilor de bază ale programelor de slăbit
4. Identificarea matricei culturale în relație cu bucătăria specifică a popoarelor	- Virtuțile terapeutice ale alimentelor (ceapă, usturoi, miere, lapte, fructe de pădure) - Pericolul drogurilor - Afrodisiacele		Prezentarea elementelor caracteristice ale gastronomiei unui popor
5. Argumentarea importanței consumului de produse cu acțiune terapeutică	Listă de alimente cu valoare curativă		Descrierea calităților terapeutice ale unor alimente

6. Depistarea elementelor de civilizație în alimentația omului modern și semnificația lor psihosocială	- Elemente de ritual și rutină în pregătirea mesei - Tradiție și modernitate		Pregătirea micului dejun pe grupe mici Exemplificarea normelor de comportament la masă
Comportamente indezirabile			
1. Dezvoltarea unei atitudini pozitive față de ceilalți	- Cum îi privesc pe ceilalți - Bârfa, calomnia, injuria și implicațiile lor - Ce câștig și ce pierd în diferite situații de exprimare a unui comportament	- Analiza cost-beneficiu - Brainstorming - Dezbateri - Discuții pe baza unor - Exemple din literatură, din comunitate etc.	Argumentarea necesității de a adopta o atitudine pozitivă față de ceilalți, în special în situații critice
2. Cunoașterea conceptului de comportament; modalități de exprimare comportamentală	- Comportament, conduită, expresivitate generală a persoanei - Tipuri de comportament	- Joc de rol - Studiu de caz	Exersarea diferitelor tipuri de comportament în situații simulate în clasă
3. Operarea distincției între modul de exprimare verbal și cel faptic în comportamentul agresiv	- Modalități de exprimare a agresivității: verbală (calomnia, bârfa, injuria) și faptică (violența)		Definirea noțiunii de comportament agresiv și distincția între diferitele forme de exprimare ale acestuia
Obiective.	Conținut tematic		Criterii de evaluare
5. Cunoașterea specificului diferitelor sectoare de activitate	- Industrie, agricultură, servicii etc.		Evidențierea specificului diferitelor sectoare de activitate
6. Aplicarea criteriilor de calitate totală la produse, servicii cunoscute	- Condiții de reușită în afaceri - Criterii de competitivitate		Exemplificarea unor criterii de apreciere a calității produselor și serviciilor
Piața muncii			
1. Informarea cu privire la specificul ocupațional al zonei, județului, comunității (profesii, instituții, legislație)	- Piața muncii pe plan local	- Dezbateri, - Discuții, - Exerciții - Joc de rol - Studiul unor documente	Cunoașterea modalităților de informare cu privire la oportunitățile de muncă
2. Dezvoltarea abilităților de promovare a imaginii proprii	Tehnici de căutare a unui loc de muncă Prezentarea la un interviu Cartea mea de vizită Documente de angajare		Realizarea unui Curriculum Vitae (CV), a unei scrisori de intenție, recomandări etc.
3. Cunoașterea standardelor de comportament profesional specific anumitor domenii	Profesii cerute pe piața muncii Profesii în declin Profesiile viitorului		Descrierea specificului unor profesii în ceea ce privește abilitățile necesare

4. Dezvoltarea abilităților persuasive	Campanie publicitară pentru un produs, un serviciu, o persoană, un post		Susținerea unei pledoarii în favoarea unui produs sau serviciu prin prezentarea avantajelor acestuia
Rezolvarea conflictelor			
1. Studiul unor conflicte de rol în exercitarea profesiei	- Conflictul intrapersonal - Stresul de rol - Disonanța cognitivă	- Dezbateri - Discuție de grup - Joc de rol - Problematizare - Simulare - Studiu de caz - Exercițiu în perechi	Exprimarea opiniei față de cazurile discutate (acord, incompatibilitate, compromis, alternativă etc.)
2. Stimularea capacității elevilor de a-și negocia poziția în situațiile ce se pretează la asemenea abordare	- Atitudinea nonverbală în prevenirea/stingerea conflictelor - Negocierea, contexte posibile - Strategii de negociere		Implicarea în situații de negociere și discutarea strategiilor
Obiective	Conținut tematic		Criterii de evaluare
3. Prevenirea abuzului de orice fel asupra persoanei, conform dreptului la autodeterminare	- Abuzul fizic și emoțional - A doua șansă		Identificarea situațiilor de abuz în diferite forme: în filme, cărți, întâmplări reale
Metode si tehnici de învățare eficientă			
1. Sporirea indicelui de creativitate în abordarea materialului de învățat	- Cum (să) învăț - analiză critică, surse multiple de informare și cunoaștere - Pregătirea pentru examene	- Dezbateri - Discuții - Exercițiu individual și în perechi - Joc de rol - Problematizare - Studiu de caz	Abordarea materialului de învățat la o anumită disciplină printr-una din modalitățile discutate
2. Definirea și optimizarea stilului propriu de învățare	- Stiluri de învățare	- Testare	Întocmirea unei liste cu descriptorii ai stilului personal de învățare
3. Definirea și aplicarea unor modalități alternative de studiu	- Forme de studiu: citirea în diagonală, citirea printre rânduri, sublinieri, cuvinte-cheie, idei principale, fișe, rezumate, scheme		Participarea la analiza interdisciplinară frontală a unei teme/concept
4. Formarea viziunii interdisciplinare la elevi	- învățarea interdisciplinară la nivelul unei arii curriculare		Identificarea unei teme/concept cu grad mare de generalitate și diferite domenii
5. Deslușirea votului și ponderii factorilor motivaționali în procesul de învățare	-Supra/subsolicitare fizică și psihonervouă - Optim motivațional - Stres - Program de activitate - Odihna activă		r^tramodufaiper*»!»* raportare la cvcAmonlele școlare
6. Identificarea unor variabile de personalitate și adaptarea stilului de învățare la acestea	- Ce tip de inteligență am - Tipuri de învățare (umană, asistată de calculator, socială, incidentală, din experiență etc.) - Hobby, „serviciul” meu neremunerat - Metode și tehnici de relaxare și de mobilizare		Caracterizarea stilului propriu de învățare Precizarea unor modalități de optimizare a stilului personal de învățare Planificarea activităților într-o zi de școală
Gospodărirea casei			

1. Cunoașterea criteriilor estetice de design interior, amenajarea spațiului locuit	- Criterii estetice - Stiluri în decorarea interiorului - Cum arată casa mea - Locul meu preferat	- Discuții pe marginea unor proverbe, aforisme - Dezbateri - Presentare de imagini cu decorațiuni interioare	Denumirea perechilor de culori compatibile și de culori nepotrivite
2. Cunoașterea criteriilor ergonomice de amenajare interioară	- Amenajare interioară - Aranjarea lucrurilor - Curățenie - Destinația diferitelor categorii de bunuri - Specificul diferitelor spații (de lucru, hrană, destindere)		Prezentarea unor reguli de aranjare a mobilierului și aparaturii casnice pentru a asigura o ergonomie deplină a activităților (existența unui loc special pentru depozitarea fiecărei categorii de bunuri: cărți, tacâmuri, casete, îmbrăcăminte)
Obiective	Conținut tematic	Metodologie	Criterii de evaluare
3. Cunoașterea avantajului de a trăi în medii riscurilor presupuse de mediile neigienice	- Igiena casnică - Igienă corporală - Igiena locului de muncă		Cunoașterea riscului de contaminare cu boli cauzate de mediile neigienizate
4. Stabilirea necesarului de resurse (alimentare, energetice de, timp) al unui individ/familie	- Raporturile dintre calitate, cantitate, preț - Calitatea produselor și serviciilor		Exemplificarea unor indicatori ai calității produselor și serviciilor

Orientarea carierei

1. Conștientizarea necesității de a avea o profesie	- Ce înseamnă a avea o profesie - Implicațiile vieții profesionale asupra vieții personale și reciproc - Relația profesie-status social - Împlinire personală	- Analiza comparativă: părinți-personalități publice (actori, oamenii politici) - Analiza pe cazul părinților, prietenilor etc. - Analiza situației pe plan local - Analiza socio-economică - Brainstorming - Casete video (profiluri ocupaționale) - Discuții - Elaborarea de trasee individuale posibile - Eseu - Exemple de trasee și vieți exemplare; identificarea de exemple în comunitatea locală și analizarea lor - Identificarea de talente în rândul colegilor și analiza modului în care sunt valorificate în momentul de față - Imaginarea de situații posibile - Joc colectiv: eu spun o profesie, clasa spune Avantajele - Joc de rol - Justificarea alegerii personale în cazul elevilor, discuții - Materiile promoționale - Prezentarea nomenclatorului de ocupații (COR) - Scenarii posibile - Valorificarea experiențelor personale dobândite prin part-time, slujbe temporare	Cristalizarea opiniilor personale ale elevilor în raport cu profilul de studiu/profesia dorită
Obiective	Conținut tematic	Metodologie	Criterii de evaluare
2. Conștientizarea oportunităților și a importanței de a alege o carieră	- Domenii profesionale și profesii specifice - Meserii căutate și meserii vulnerabile - De ce un liceu și nu altul?! - De ce o meserie și nu alta?! - Alegere personală, alegerea impusă (de către părinți) - Diferența dintre a alege și a adopta alegerea prietenilor		Întocmirea unei liste cu meserii adecvate propriei orientări educaționale
3. Valorificarea aptitudinilor	- Talent, înclinație, aptitudine, pricepere		Alcătuirea unei liste personale

personale în alegerea și stabilirea traseului profesional/educațional, carierei	- Talentele, atuuri sau impedimente, în funcție de cum le folosesc - Nume pentru ce știu să fac (pentru lucrurile la care sunt bun), asocierea cu o anumită profesie		cu profesii potrivite intereselor, aptitudinilor proprii
4. Realizarea corelației dintre aspirații și posibilități în alegerea carierei	- Ce mă împiedică să fac ceea ce mi-aș dori - Lumea în care trăiesc - Cum pot să ajung cât mai aproape de visul meu - Noțiuni de leadership: șef, subordonat, echipă, ierarhie, stil de muncă		Schițarea traseului educațional/profesional pentru următorii 5 ani
5. Identificarea avantajelor și dezavantajelor profesiei dorite	- Ce îmi oferă profesia dorită în lumea în care trăiesc - De ce mi-aș recomanda profesia pe care mi-o doresc		Enumerarea de avantaje și dezavantaje corespunzătoare unei profesii
6. Înțelegerea reorientării profesionale ca o posibilitate și oportunitate de reconstruire a carierei	- Reorientarea profesională, acceptarea ca normalitate - În ce situații, pentru ce motive mi-aș schimba profesia - Noi orizonturi. Ce am de câștigat?		Descoperirea de oportunități pentru propriii părinți
<i>Autoorganizarea activității</i>			
1. Dezvoltarea deprinderilor de management al timpului	- Orarul personal, agendă personală - Ce înseamnă a avea timp pentru tot ce vreau să fac - Punctualitate, respectarea limitelor temporale	- Exemple și contraexemple - Discuții - Joc de rol - Proverbe și metafore pentru timpul pierdut - Studiu de caz	Alcătuirea unei planificări pentru săptămâna în curs
2. Folosirea timpului liber în mod eficient	- Ce tac cu timpul meu liber - Riscul timpului pierdut - Bucurii pe care mi le pot oferi singur		Realizarea unei liste cu lucruri pe care le-ar face dacă ar avea timp
Obiective	Conținut tematic		Criterii de evaluare
3. Stabilirea de priorități și urmărirea realizării lor în mod sistematic	- Obiective pe termen scurt/lung - Planul de acțiune și importanța lui pentru reușita personală		Alcătuirea unui plan de acțiune trimestrial și urmărirea lui
4. Formarea abilității de a lua decizii pentru sine	- Cum analizez o situație: argumente pro/contra - Importanța luării deciziilor în viață		Dezvoltarea unei atitudini responsabile în fața unor situații deosebite
5. Dezvoltarea capacităților de autoevaluare și autoanaliză a acțiunilor	- Relația cauză-efect, acțiune consecințe în spațiul de viață personal - Cum afectează acțiunile mele prezente, evoluția mea viitoare - Ce am învățat din greșelile mele		Enumerarea principalelor puncte forte și slabe individuale
<i>Utilizarea surselor de informație</i>			

1. Identificarea surselor alternative de informație	- Tipuri de informație după suportul, scopul, natura comunicării - Natura și conținutul informației: profesionale, știri, de loisir, publicitare etc. - Rolul mass-media în viața personală, profesională, familială - Familia, școala, prietenii, mass-media, ca surse de informație	- Analiza comparativă a surselor informale de informație - Construirea unor situații ipotetice - Discuții - Exemplificarea prin situații personale - Exerciții - Fișe de lucru - Prezentarea de materiale informative	Realizarea unei clasificări a surselor de informare înțelegerea complementarității surselor formale și informale de informație
2. Conștientizarea diferenței dintre sursele formale și sursele informale de informație	- Veridicitatea informației și autoritatea sursei - “Am auzit că...” versus - “Am citit/văzut că...” - Diferența dintre informai și formal - Sursa informată și informația profesională		Identificarea de surse formale și informale de informație
3. Utilizarea surselor informale și valorizarea lor situațională	- Colegii, părinții, cunoștințele - Ofertant de informație (ce trimite la sursă)		Alcătuirea unor strategii de utilizare a surselor informale
Obiective	Conținut tematic		Criterii de evaluare
4. Deprinderea utilizării surselor formale de informație în mod eficient:	- Instituții /persoane, servicii de informații, radioul, televiziunea, bibliotecile, arhivele, muzeele, târgurile de carte etc.		Însușirea modurilor de utilizare a surselor formale de informare
	- Materialele (atlase, dicționare, enciclopedii, anuare) - Tezaure de termeni (descriptori, table de materii, indexul) - Cataloagele bibliotecilor (tematice, alfabetice, ale colecțiilor) - Criteriul cronologic de ordonare a datelor - Fișa de lucru, fișă tehnici, bibliografia - Recenzia, extrasul, conspectul, rezumatul, sinteza, schema, graficul, tabelul, diagrama		Adecvarea contextuală a consultării anumitor surse formale

Grupul Școlar “Voievodul Mircea”
Târgoviște

**PROGRAM MANAGERIAL AL ACTIVITĂȚII EDUCATIVE
ȘI EXTRAȘCOLARE ÎN ANUL ȘCOLAR 2003 - 2004**

Prof. Radu Monica

Obiective educaționale	Forme și modalități de realizare	Termen	Responsabili
1. Proiectarea eficientă a activității educative și aplicarea acestora în procesul instructiv-educativ	- Stabilirea și numirea diriginților în funcție de posibilitățile socio-afective. - Stabilirea comisiilor pe domenii de activități: 1. Comisia activității educative;	1-15 IX	Echipa managerială a liceului: dir: Carmen Ion Dir. adj.: Duță Marius

	<p>2. Comisia pentru organizarea activității de perfecționare și organizarea bibliotecii;</p> <p>3. Comisia de orientare școlară și profesională;</p> <p>4. Comisia pentru organizarea concursurilor școlare, a premierii elevilor și a excursiilor școlare;</p> <p>5. Comisia pentru baza materială și mijloace de învățământ;</p> <p>6. Comisia pentru organizarea manifestărilor culturale;</p> <p>7. Comisia pentru verificarea documentelor școlare;</p> <p>8. Comisia pentru amenajarea și optimizarea spațiului școlar;</p> <p>9. Comisia P.S.I.</p> <p>10. Comisia de inventariere;</p> <p>11. Comisia pentru protecția muncii;</p> <p>12. Comisia de disciplină;</p> <p>- Depunerea programelor de activitate ale comisiilor enumerate mai sus.</p> <p>- Depunerea la timp a documentelor școlare (planificările la dirigenție).</p> <p>- Stabilirea graficului activităților extrașcolare și afișarea lor la panou.</p> <p>- Elaborarea graficului activităților Consiliului elevilor și afișarea lor la panou.</p>	<p>15-30 IX</p> <p>1.10.03</p> <p>30.09.03</p> <p>1.10.03</p> <p>15.10.03</p>	<p>Consiliul de administrație al liceului</p> <p>Consiliile de lucru</p> <p>Consilierul educativ și dirigenții</p> <p>Consilierul educativ</p> <p>Consiliul elevilor</p> <p>Consilierul educativ</p> <p>Consilierul educativ, dirigenții</p>
	- Realizarea programului “Relația cu părinții”, stabilirea temelor pentru lectoratele cu părinții, comunicarea obiectivelor educaționale ale școlii.	15.10.03	
2. Îmbunătățirea disciplinei în școală	<p>- Urmărirea disciplinei în școală, verificarea frecvenței.</p> <p>- Depistarea cazurilor grave de indisciplină, de deviere comportamentală, de delicvență juvenilă;</p> <p>- Participarea la ședințele cu părinții;</p> <p>- Analiza stării de disciplină-propuneri;</p> <p>- Inițierea unor programe educative în colaborare cu factori de răspundere locali, colaborarea cu Centrul Județean de Asistență Psihopedagogică</p> <p>- Educația permanentă a adulților</p> <p>-”Rolul de părinte”</p>	<p>Permanent</p> <p>nov. 2003</p> <p>semestrul I</p> <p>semestrul II</p>	<p>Director</p> <p>Comisia de disciplină, dirigenții</p> <p>Consiliul profesorilor clasei</p> <p>Consiliul elevilor</p> <p>Consilier educativ</p>
3. Educația pentru sănătate	<p>- Se vor efectua controale săptămânale în sălile de clasă și se vor igieniza toate spațiile existente în liceu;</p> <p>- Realizarea unor activități coordonate de cabinetul medical școlar;</p> <p>- Derularea cercului “Sanitarii pricepuți” și participarea la concurs;</p> <p>- Participarea elevilor la dezbateră “SIDA - o promovare la solidaritate”.</p>	<p>Permanent</p> <p>decembrie 2003</p> <p>aprilie 2004</p> <p>octombrie 2003</p>	<p>Dirigenții, Comisia pentru amenajarea spațiului școlar</p> <p>Consilier educativ</p> <p>Cabinet medical</p> <p>Coord. Cercului și elevii.</p> <p>Consilierul educativ</p> <p>Direcția de Sănătate Publică</p> <p>Consiliul elevilor</p>
4. Educația pentru valori	<p>- Deschiderea anului școlar 2003-2004;</p> <p>- “Ziua educației”; - “Zilele liceului”: spectacol cultural-artistic organizat în amfiteatru; întreceri sportive în sălile și pe terenul de sport;</p> <p>- Organizarea “Balului Bobocilor”;</p>	<p>15.09.03</p> <p>05.10.03</p> <p>nov. 2003</p> <p>nov. 2003</p> <p>decembrie</p>	<p>Cadrele didactice</p> <p>Cadrele didactice</p> <p>Consiliul elevilor, dirigenții</p> <p>Clasele a XII</p> <p>Dirigenții (XII)</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Majoratul elevilor claselor a XII-a; - Organizarea de excursii și vizite; - Concursul “Tinere condeie”- profesorii de lb. română selectează cele mai bune lucrări; - “1 Decembrie” - Sărbătoarea națională a românilor; - “Să fim mai darnici și mai buni” - activitate de colectare și donare a darurilor pentru căminele de copii. - “Vine, vine Moș Crăciun!” - serbarea de Crăciun organizată 	<p>semestrial decembrie</p> <p>1 Decembrie dec. 2003 aprilie 2004 dec. 2003</p>	<p>Comisia pentru manifestările culturale</p> <p>Consiliul elevilor și profesor coordonator</p> <p>Consiliul elevilor și profesor coordonator</p> <p>Consiliul elevilor</p>
	<p>cu sprijinul elevilor de liceu; - Zilele Eminescu; - “Valentine's day” - ziua îndrăgostiților; - Sărbătorirea zilelor de 1-8 Martie - “Balul Mărțișorului”; - “27 Martie: Ziua Mondială a Teatrului” (participarea la spectacolele de teatru din oraș); “Zilele Educației Naționale”: Ziua culturii, Ziua Adolescentului, Ziua Europei. Sesiuni de comunicări științifice; manifestări cultural-sportive, expoziții-din creația elevilor; - Carnavalul tinereții; Zilele porților deschise (în fiecare zi vor fi planificate vizite ale elevilor de gimnaziu); - Ziua Independenței - simpozion, concursuri artistice; - “Ultima zi de licean” - ora festivă de dirigenție; - Organizarea Banchetului elevilor claselor a XII-a</p>	<p>ian. 2004 feb. 2004 martie 2004 27 martie 9 mai 2003 mai 2004 9 mai 2004 iunie 2004 iunie 2004</p>	<p>Catedra de lb. română și biblioteca</p> <p>Consiliul elevilor</p> <p>Dirigenții</p> <p>Comisia pentru organizarea manifestărilor culturale</p> <p>Catedra de istorie</p> <p>Dirigenții claselor a XII-a</p>
5. Educația pentru securitatea personală	<p>- Desfășurarea cercurilor: “Educația rutieră, educația pentru viață”, “Prietenii pompierilor”, “Protecție civilă”; - Promovarea drepturilor copiilor și ale tinerilor (concursuri școlare, expoziții de desene); - Inițierea unor programe educative în colaborare cu Poliția județului.</p>	<p>permanent (lunar) oct.2003 aprilie-mai 2004</p>	<p>Profesorii ce coordonează cercurile.</p> <p>Consilier școlar, Poliția județeană</p>
6. Orientarea școlară și profesională	<p>- Întocmirea dosarului de orientare școlară și profesională; - Realizarea programului de orientare școlară și profesională; - Prezentarea rețelei universitare; - Realizarea, administrarea și discutarea chestionarelor de orientare școlară și profesională; - Prezentarea profilelor ocupaționale; - Vizitarea diverselor instituții.</p>	<p>Anul școlar 2003-2004</p>	<p>Consilierul educativ, profesor psiholog, dirigenți.</p>

Grupul Școlar “Voievodul Mircea”
Târgoviște

**PROGRAM MANAGERIAL AL ACTIVITĂȚII EDUCATIVE
ȘI EXTRAȘCOLARE ÎN ANUL ȘCOLAR 2003 - 2004**

Prof. Radu Monica

Obiective educaționale	Forme și modalități de realizare	Termen	Responsabilii
1. Îmbunătățirea disciplinei în școală	<p>- Urmărirea disciplinei în școală, verificarea frecvenței. - Depistarea cazurilor grave de indisciplină, de deviere comportamentală, de delicvență juvenilă; - Inițierea unor programe educative în colaborare cu factori de răspundere locali, colaborarea cu Centrul Județean de Asistență Psihopedagogică - Educația permanentă a adulților -”Rolul de părinte”</p>	<p>Permanent semestrul II</p>	<p>Director</p> <p>Comisia de disciplină</p> <p>Consiliul profesorilor clasei</p> <p>Consilier educativ</p>

2. Educația pentru sănătate	- Se vor efectua controale săptămânale în sălile de clasă și se vor igieniza toate spațiile existente în liceu; - Derularea cercului “Sanitarii pricepuți” și participarea la concurs;	Permanent aprilie 2004	Diriginții, Comisia pentru amenajarea și optimizarea spațiului școlar Coord. cercului împreună cu elevii. Consilier educativ
3. Educația pentru valori	- Organizarea de excursii și vizite; - “Să fim mai darnici și mai buni” - activitate de colectare și donare a darurilor pentru căminele de copii. - Zilele Eminescu; - “Valentine's day” - ziua îndrăgostiților; - Sărbătorirea zilelor de 1-8 Martie - “Balul Mărțișorului”; - “27 Martie: Ziua Mondială a Teatrului” (participarea la spectacolele de teatru din oraș); “Zilele Educației Naționale”: Ziua culturii, Ziua Adolescentului, Ziua Europei. Sesiuni de comunicări științifice; manifestări cultural-sportive, expoziții-din creația elevilor; - Carnavalul tinereții; Zilele porților deschise (în fiecare zi vor fi planificate vizite ale elevilor de gimnaziu);	semestrial aprilie 2004 ian. 2004 feb. 2004 martie 2004 27 martie 9 mai 2003 mai 2004	Comisia pentru organizarea manifestărilor culturale Consiliul elevilor Catedra de lb. română și biblioteca Consiliul elevilor profesor coord. Diriginții Comisia pentru organizarea manifestărilor culturale

COMISIA DIRIGINTILOR - CLASA a IX-a SAM și profesională
PLAN MAMAGERIAL
RESPONSABIL : MS NEDELCU DAN

COMPE TENȚA	OBIECTIVE GENERALE	FORME ȘI MODALITĂȚI DE REALIZARE	RESPONSABILITĂȚI
1. Managementul clasei ca grup	- Formarea și dezvoltarea capacității de organizare a clasei ca microgrup - Cunoașterea și respectarea normelor și valorilor grupului - Identificarea și găsirea de soluții pentru nevoile grupului - Dezvoltarea potențialului de apreciere corectă a comportamentului individual prin răspundere și inițiativa care să determine autocunoașterea și devenirea conștientă și activă	- Se vor organiza excursii/ vizite cu obiective bine determinate - Prezentarea unor materiale despre raportul individ/ grup de tipul: a) sintonitatea clasei; b) lideri formali/ lideri informali; c) profilul individual/ profilul colectiv ; d) rezolvarea conflictelor; managenetul conflictelor; e) discuții, chestionare cu clasa sau pe grupe de elevi pe marginea temelor propuse.	- Fiecare diriginte va prezenta un proiect de lecție sau un chestionar având la bază componenta nr.1 « Managementul clasei ca grup » - Va fi ales liderul clasei, reprezentantul clasei în consiliul elevilor, iar în prima ședință cu părinții, comitetul de părinți la nivelul clasei.

<p>2.Dezvoltarea personalității și orientării pentru carieră.</p>	<p>- Activitățile organizate, prin forma și conținutul lor, să implice direct sau indirect problemele cum sunt: motivația învățării, încrederea în sine, capacitatea de decizie și îndrăzneala creatoare. - Valorificarea resurselor interioare în scopul autorealizării. - Dezvoltarea motivației învățării raportate la propriul potențial și la oferta școlară profesională. - Orientarea elevilor către profesii și meserii solicitate în societate.</p>	<p>Teste care vizează cunoașterea psihopedagogică și autocunoașterea în vederea dezvoltării carierei. - Realizarea unor seturi de fișe ce cuprind: curriculum vitae, interviul de angajare, referințe, scrisoare de intenție, oferta de servicii. - Simulări de interviuri de angajare - Discuții cu invitați din diferite domenii de activitate.</p>	<p>- Diriginții claselor a XI-a vor prezenta proiecte de lecție sau chestionare având la bază componenta nr.2 «Dezvoltarea personalității și orientarea pentru carieră »</p>
<p>3. Educația pentru valori</p>	<p>Înțelegerea, cunoașterea și respectarea valorilor fundamentale ale societății democratice. - Armonizarea sistemului propriu de valori în acord cu cel social. - Formarea unei conduite participative la viața socială. Adoptarea de criterii morale și estetice în aprecierea valorilor culturale, a țării și incorporării acestora în viața personală și în relațiile din grupul social ; - Optimizarea și cultivarea necesității practicării exercițiilor de menținere a sănătății. - Formarea și dezvoltarea deprinderilor de igiena a muncii, alimentație rațională.</p>	<p>- Vizitarea unor muzee/galerii de artă - Discuții pe teme de cultură generală, cultură de specialitate. - Vizionarea unor emisiuni T.V., filme, documentare, reportaje.</p>	<p>- Diriginții vor prezenta proiect privind lecții având la bază componenta nr.3 « Educația pentru valori »</p>
<p>4. Educația pentru familie și timpul liber</p>	<p>- Descoperirea elementelor și aspectelor fundamentale ale organizării și trăirii vieții de familie și folosirea unor informații pertinente privind buna ei funcționare. - Înțelegerea rolului și răspunderilor sociale ale familiei, a importanței respectului reciproc și comunicării sincere între membrii familiei. - Formarea unui stil de viață civilizat și ordonat, evitând stările de stres, prin cultivarea unor atitudini optimiste de viață. - Aprecierea corectă a diverselor forme și căi de petrecere a timpului liber.</p>	<p>- Invitarea unor specialiști care țin cursuri despre “Viața de familie” - Realizarea unor seminarii cu ajutorul elevilor care au absolvit cursurile de “Viața de familie” în cadrul orelor de dirigenție, pe teme solicitate de elevi - Consultarea unor materiale cu informații medicale în legătura cu stresul și viața</p>	<p>- Diriginții vor prezenta un proiect de lecție sau un chestionar.</p>

		ordonată.	
5. Educația pentru sănătate	- Cunoașterea și înțelegerea normelor de igiena și influență a factorilor de risc. - Dezvoltarea responsabilității pentru menținerea sănătății proprii și a celorlalți.	- Consultarea unor materiale cu informații medicale în legătură cu o serie de boli transmisibile. - Invitarea unor medici care să genereze discuții de tip seminarial cu colectivele claselor. - Realizarea unui program de colaborare săptămânală cu cabinetul medical al școlii	
6. Măsurile curente în fiecare ora de dirigenție	- Analiza frecvenței elevilor la cursuri, motivarea absențelor unde este cazul și prevenirea elevilor cu tendințe de chiul. - Analiza situațiilor deosebite, observații în fața clasei a elevilor care nu respectă regulamentul școlar și regulamentul de ordine interioară. - Analiza rezultatelor la învățătură, atenționând cu deosebire elevii cu situații care se predispun la corigențe sau repetențe.	- Întâlnirea diriginților cu părinții în cadrul ședințelor - Realizarea de electorale cu părinții	
7. Activități organizate cu membrii comisiei	- Dezbaterile programului pe activitate al comisiei pe ambele semestre ale anului 2002- 2003	- Vor fi stabilite sarcinile în cadrul subcomisiei Semestrul 1 : - organizarea « Balului bobocilor » - lecție deschisă - a IX-a A SAM Semestrul 2 : - vizita la Oțel Inox și Univ. Valahia lecție deschisă - a IX-a B SAM	Diriginții claselor a IX-; MS NETU MARIN Ing. CALTEA DORU

Diriginte Câlțea Doru

Clasa a IX-a

Sem. I	TEMA	OBIECTIVE	STRATEGII
săptămâna S1.S2	1. Managementul clasei ca grup	- Cunoașterea fiecărui elev și colectivului în ansamblu; - Atribuirea responsabilităților de grup	- Autoprezentarea fiecărui elev; - Chestionarea elevilor privind datele și problemele de interes
S3	2. Dascăli și discipolii lor	- Recunoașterea calităților pe care le au cei mai buni dascăli; - Recunoașterea calităților elevilor cu rezultate bune și f. bune;	- Sensibilizarea elevilor în vederea unei bune comunicări - Conștientizarea rolului unui dascăl în viața unui elev

S4	3. Consilierea părinților	- Cunoașterea raporturilor părinți - copii; - Depistarea cazurilor deosebite	- Chestionarea elevilor și părinților; - Crearea unui program de consiliere a părinților și elevilor
S5.S6	4. Armonia ambientului	- Recunoașterea importantei aspectului înconjurător în dinamica activităților, - Amenajarea unei săli a clasei pentru desfășurarea activităților cu dirigințele	- Sensibilizarea și motivarea elevilor prin și pentru frumos - Adoptarea unei atitudini ferme de combatere a distrugerii - Realizarea unui proiect: "Colțul meu de rai"
S7	5. Cum se învață?	- Cunoașterea factorilor de succes; - Depistarea cazurilor și cauzelor de neadaptare la noul regim școlar	- Crearea unui tablou al factorilor care conduc la insuccesul școlar, - Analiza și corectarea programului personal
S8	6. Pornografia	- Înțelegerea locului pornografiei în societate; - Păstrarea echilibrului emoțional, fizic și spiritual în contextul invaziei porno	- Prezentarea materialelor informative despre sexualitate - Accentuarea importantei păstrării decenței și echilibrului
S9	7. Sănătatea	- Înțelegerea sintagmei: "Sănătatea este avuția cea mai de preț" - Depistarea cazurilor de dependență de tutun, alcool, droguri, etc.	- Completarea unui chestionar individual prin care se dezvăluie preocupările personale pentru păstrarea sănătății - Cultivarea interesului pentru păstrarea sănătății
S10	8. Alcoolul	- Informarea elevilor despre alcoolismului și efectele sale; - înțelegerea rolului întregii familii și prietenilor în combaterea / înlăturarea alcoolismului	- Prezentarea unui material informativ; - Analizarea unor aspecte trăite
S11	9. Drogurile	- Informarea elevilor despre efectele consumului de droguri ; - înțelegerea rolului întregii familii și prietenilor în combaterea / înlăturarea consumului de droguri	- Prezentarea unui material informativ; - Analizarea unor aspecte trăite; - Conceperea unei campanii de luptă anti-drog
S12	10. Relaxarea	- Însușirea unor tehnici de relaxare; - Conștientizarea însușirii unor proaste deprinderi de relaxare de la cei din jur	- Folosirea unor tehnici de relaxare cu efect imediat - Recomandarea unor lecturi în domeniu
S13	11. Demnitatea	- Înțelegerea conceptului; - Motivarea respectului de sine și reciproc	- Descoperirea și analizarea unor modele personale - Conturarea unui profil în spiritul demnității personale
S14	12. Încheierea sem. I	- Informarea părinților și elevilor despre rezultatele activității școlare - Stabilirea unui program de activități comune pe timpul vacanței	- Dialogarea directă cu părinții elevilor cu situații deosebite; - Întărirea relațiilor interpersonale prin activități extrașcolare
Sem. al II-lea	TEMA	OBIECTIVE	STRATEGII
săptămâna SI	13. Analiza situațiilor școlare din sem. I	- Evidențierea elevilor cu rezultate foarte bune și slabe; - Identificarea cauzelor care au determinat situațiile de corigență	- Conceperea unui program de activitate individuală în scopul creșterii randamentului școlar
S2, S3, S4	14. Autocunoașterea și rolul gândirii pozitive	- Valorificarea unor modalități de autocunoaștere; - Stimularea gândirii pozitive în abordarea oricărei probleme	- Crearea unui suport psihic pe baza convingerilor personale
S5	ÎS. Eu și viața de elev	- Cunoașterea colectivului și consolidarea relațiilor elev-diriginte	- Completarea unui chestionar
S6	16. Violența și frica	- Recunoașterea formelor de agresiune verbală și fizică; - Identificarea factorilor care generează frica	- Crearea unui sistem propriu de apărare - Stabilirea unor norme de conduită colegială în clasă
S7	17. Tentațiile și obsesiile	- Recunoașterea tentațiilor și obsesiilor specifice vârstei; - Sugerarea modalităților de combatere a acestora	- Studiu de caz
S8	18. Rușinea	- Înțelegerea noțiunii; - Recunoașterea valorilor morale creștine	- Analizarea complexului emoțional creat de rușine - Recăștigarea demnității personale - Studiu de caz
S9	19. Adolescenți - părinți - copii	- Identificarea problemelor specifice vârstei; - înțelegerea Conflictului dintre generații	- Chestionarea elevilor și părinților; - Discuții cu părinții
S10	20. Dragostea și prietenia	- Recunoașterea, aprecierea și cultivarea acestor sentimente	- Motivarea relațiilor de dragoste și prietenie
S11	21. Mama	- Explicarea complexului de sentimente și atitudini ale mamei; - însușirea bunelor maniere	- Sărbătorirea zilei de 8 Martie
S12	22. Sexualitatea	- Informarea privind bolile transmise sexual și mijloacele de contracepție; - Abordarea temei din perspectiva psihologică, morală și socială	- Completarea unui chestionar

S13	23. Psihologia de succes	- Înțelegerea complexității și interdependenței factorilor convergenți spre succes	- Identificarea unei dorințe personale, stabilirea scopului și proiectarea activității în sprijinul atingerii acestuia
S14	24. Timpul liber	- Înțelegerea necesității folosirii eficiente a timpului liber; - Cultivarea gustului pentru frumos	- Organizarea timpului liber individual; - Participarea colectivă la diferite acțiuni (spectacol, expoziție)
S15	25. Cine sunt eu ?	- Cunoașterea temperamentului și aptitudinilor individuale	- Analizarea rezultatelor obținute la unele teste de personalitate
S16	26. “Dumnezeu există acolo unde este lăsat să intre”	- Primenirea sufletului pentru sfintele sărbători de Paști; - Cultivarea respectului pentru credință și obiceiuri religioase	- Implicarea colectivă și voluntară în acțiuni organizate de Paști
S17	27. Omul ca ființă, socială	- Confruntarea imaginii de sine cu cea sugerată celor apropiați; - Câștigarea respectului și încrederii celor din jur	- Completarea unor chestionare și compararea obținute;
S18	28. Supraviețuitorul	- Analizarea puterii de decizie și acțiune în situații extreme; - Acceptarea conștientă a oricărei realități	- Împărtășirea unor experiențe dramatice - Studiu de caz
S19	29. Dragostea de natură	- Valorificarea conștientă și responsabilă a darurilor naturii;	- Adoptarea unor atitudini civilizate în timpul excursiilor
S20	30. Comportamentul civilizată	- Acceptarea unor norme de conduită în societate	- Studiu de caz
S21 522	31. Încheierea anului școlar	- Informarea elevilor și părinților asupra rezultatelor școlare; - Găsirea de soluții pentru remedierea situațiilor slabe la învățătură și disciplină	- Discuții cu părinții și elevii, corespondența cu părinții - Închiderea festivă a anului școlar

BIBLIOGRAFIE

1. Ministerul învățământului - “Programa activității educative în învățământul preuniversitar” 1994
2. Ministerul învățământului - “Ghid pentru activitatea educativă” 1995
3. Albii, H - Didactica psihologică, EDP, București, 1973
4. Ausubel, D.P. Robinson F. G. - Învățarea în școală EDP, București, 1981
5. Bandura L. - Elevii dotați și dirijarea instruirii lor EDP, București, 1976
6. Bertrand S. - Educația de mâine, EDP, București, 1976
7. Cerghit S. Radu I. T. - Didactica, EDP, București, 1993
8. Chelcea A. Chelcea S. - Cunoașterea de sine - condiție a înțelepciunii, Ed. Academiei, București, 1986
9. Chelcea A. Chelcea S. - Eu, tu, noi. Viața psihică. Ipoteze, certitudini, Ed. Academiei, București, 1983
10. Ciocan I. Negreț I. - Formarea personalității umane. Semnificații și sensuri instructiv - educative, Ed. Militară, București, 1981
11. Cristea R., Cristea M. - Personalitatea și idealul moral, Ed. Albatros, București, 1989
12. Cristea S. - Modelul conceptual al finalităților educației în Trib. Înv. nr. 50/1993
13. Dancsuly A. Ionescu M. Radu I. Salade D. - Pedagogie, EDP, București, 1979
14. Davitz J. R. Ball S. - Psihologia procesului educațional, EDP, București 1978
15. Drăgan I. - Psihologia pentru toți, Ed. Științifică, București, 1975
16. D'Hainaut (coord) - Programe de învățământ și educația permanentă, EDP, București, 1981
17. Duțu M. - Educația și problemele lumii contemporane, Ed. Albatros, București, 1989
18. Dumitrescu I. Andrei N. - Activitatea educativă a dirigintelui, Ed. Scrisul Românesc, Craiova, 1975
19. Faur S. - Politețea la toate orele zilei. Ed. Ceres, București 1979
20. Gârleanu Rodica, Al. Gheorghe - Activitatea simultană la două sau mai multe clase, Ed. Gh. Alexandru, Craiova, 1996
21. Gagne R. M. - Condițiile învățării, EDP, București 1975
22. Gagne R. Brigs L.J. - Principii de deign al instruirii, EDP, București 1977
23. Ghivrică L. - Relația profesor - elev în perspectiva lecției moderne, EDP, București, 1975
24. Chitera A.L. - Tematica orelor de dirigenție din liceele de cultură generală, București, 1971
25. Golu P. - Învățarea și dezvoltarea, ESE, București, 1985
26. Grama D. - Preferința interpersonală. Elemente de psihologie aplicată, ESE, București, 1974
27. Grant B. Hennings D. - Mișcările, gestică și mimica profesorului, EDP, București, 1977
28. Jinga I. - Educația permanentă, EDP, București, 1979
29. Kulcsar T. - Factorii psihologici ai reușitei școlare, EDP, București 1978
30. Joița Elena - Didactica aplicată în învățământ
31. Joița Elena - Managementul școlar, Ed. Gheorghe Alexandru, Craiova, 1994
32. Hassenforder J. - Inovația în învățământ, EDP, București, 1986
33. Lengrand P. - Introducere în educația permanentă, EDP, București, 1973
34. Landshere de v și G - Definirea obiectivelor educației, EDP, București, 1979
35. Leroy G. - Dialogul în educație, EDP, București, 1974

36. Mucchielli R. - Metode active în pedagogia adulților, EDP, București, 1982
37. Neculau A. - Lideri în dinamica grupurilor Ed. Științifică, București, 1977
38. Neacșu I. - Instruire și învățare, Ed. Științifică, București, 1990
39. Nicola I. - Pedagogie școlară, EDP, București, 1980-1994
40. Ockel E. - Cât poate fi solicitat copilul în procesul pedagogic EDP, București, 1976
41. Pavelescu V. - Psihologie pedagogică - studii EDP, București, 1969
42. Păun E. - Sociopedagogie școlară EDP, București, 1982
43. Piaget J. - Psihologia inteligenței, Ed. Științifică, București, 1965
44. Planchard E. - Pedagogie școlară contemporană, EDP, București, 1992
45. Popescu Nevreanu P. (coord) - Psihologie școlară, TUB, București, 1978
46. Radu I. T. (coord) - Sinteze pe teme de didactică modernă - Culegere - tribuna învățământului, 1986
47. Salade D. - Curs de pedagogie, Ed. Dacia, Cluj Napoca, 1990
48. Șchiopu U Verza E. - Psihologia vârstelor, EDP, București, 1981
49. Toma S. - Autoeducația, sens și devenire, EDP, București, 1983
50. Thomas J. - Marile probleme ale educației în lume, EDP, București, 1977
51. Todoran D. - Educație și individualitate, EDP, București, 1976
52. Vaideanu G. - Educația la frontiera dintre milenii Ed. Politică, București, 1986
53. *** - Dirigenția - încercări, opinii și contribuții, Institutul de Științe Pedagogice EDP, București, 1975
54. *** - Probleme ale muncii dirigintelui Institutul de Științe Pedagogice Cluj, EDP, București, 1964
55. *** - Perspective - Revista UNESCO
56. *** - Colecția - Pedagogia secolului XX
57. *** - Dicționar de pedagogie - București, 1980
58. Bucur, G. E. - Elemente practice de medicină a orientării școlare și profesionale, Ed. medicală, București, 1986
59. Drevillon J. - Orientarea școlară și profesională, EDP, București, 1973
60. Jigău M. - Consilierea carierei, București, 2001
61. Salade D.I. - Orientare școlară și profesională. Compendiu., Ed. Paco București, 1998
62. Stoica Marin - Pedagogie și psihologie pentru examenele de definitivat și grade didactice, Ed. Gheorghe Alexandru, Craiova 2003.
63. Tomșa Gh. - Consilierea și orientarea în școală, Casa de editură și presă Vata Românească, București, 1999
64. Tomșa Gh. (coord) - Dicționar de orientare școlară și profesională., Ed. Afeliu, București, 1996
65. Ungureanu D. - Copii cu dificultăți de învățare, EDP, București, 1999
66. Verza E. Păun E. - Educația integrată a copiilor cu handicap, București, 1998
67. *** - Cariera: șansă sau planificare? - Revista de pedagogie Nr. 1-12, 1997
68. *** - Educațional and Vocational Guidance în the European Community. European Commission, 1993
69. *** - Legea învățământului nr. 84/24 iulie 1995. București, Tribuna învățământului, 1995

SFÂRȘITUL CĂRȚII

Prof. Ioan Hapca mulțumește lui Dumnezeu că a reușit să scaneze și să corecteze această carte, care va fi distribuită gratuit pentru inițierea profesorilor de pretutindeni.

e-mail: ihapca2002@yahoo.com

Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, ajută-le celor care vor citi, înțelege, interpreta și aplica cunoștințele din această carte!

Amin!